MÜZİK EĞİTİMİ

KAYNAK - DERS NOTLARI

Çiçi'ye ve Rüzgâr'a...

Kendi kişisel çalışmalarım ve internetten yaptığım bir derleme-tarama çalışmasıdır. Ticari değil eğitsel-kültürel-sanatsal kaygılarla hazırlanmıştır.

Destekleyen, katkı sunan herkese teşekkür ederim.

M.Yusuf Bişgen

http://bisgen.blogspot.com.tr/
https://www.youtube.com/user/bisgenblogspot/

15.01.2017





Sanat

En genel anlamıyla, yaratıcılığın ve hayal gücünün ifadesi olarak anlaşılır. Tarih boyunca neyin sanat olarak adlandırılacağına dair fikirler sürekli değişmiş, bu geniş anlama zaman içinde değişik kısıtlamalar getirilip yeni tanımlar yaratılmıştır. Açık olan nokta ise sanatın insanlığın evrensel bir değeri olduğu, kısıtlı veya değişik şekillerde bile olsa her kültürde görüldüğüdür.

- Sanat estetik kaygı ile yapılan her türlü faaliyettir.
- Sanat duyguların en güzel bir şekilde ifade edilmesidir.
- Sanat en genel anlamıyla, yaratıcılığın ve hayal gücünün ifadesi olarak anlaşılır. Sanat insanlığın evrensel bir değeridir, kısıtlı veya değişik şekillerde bile olsa her kültürde görülür.

Sanatçı: Güzel sanatların herhangi bir dalında yaratıcılığı olan, eser veren kimse, sanat adamı, sanat eri, sanatkâr.

Şarkıcı: Şarkı söyleyen, şarkı söyleme yeteneği olan veya mesleği şarkı söylemek olan kimse, okuyucu, hanende, muganni, muganniye

Güzel Sanatlar

GÖRSEL (Plastik) Sanatlar

1. RESİM
2. HEYKEL
3. MİMARİ
4. KARİKATÜR
5. FOTOĞRAF

DRAMATİK (Sahne) Sanatlar

1. TİYATRO
2. OPERA
3. BALE
4. SİNEMA
5. PANDOMİM

İŞİTSEL (Fonetik) Sanatlar

1. MÜZİK
2. EDEBİYAT
3. ŞİİR

Resim	→	*Ressam*
Heykel	→	*Heykeltraş*
Mimari	→	*Mimar*
Karikatür	→	*Karikatürist, Çizer*
Fotoğraf	→	*Fotoğraf Sanatçısı*
Tiyatro	→	*Oyuncu*
Sinema	→	*Oyuncu, Aktör, Aktris, Yönetmen,Senaryo Yazarı*
Pandomim	→	*Pandomim Sanatçısı, Oyuncu*
Opera, Bale	→	*Balerin, Balet, Korist,Solist. Koreograf, Ork. şefi*
Müzik	→	*Şarkıcı, Yorumcu, Besteci, Korist, Solist, Ork. Şefi*
Edebiyat	→	*Yazar*
Şiir	→	*Şair*

Sanat Ve Zanaat Arasındaki Farklar Ve Benzerlikler

Sanat Ve Zanaat

Sanat bir duygunun, bir hayalin, bir tasarı ya da güzelliğin insanda oluşturduğu estetik karşılıktır; ancak sanat, insanın yaşamla ilgili; bir başka deyişle günlük ihtiyaçlarım karşılamaya yaramaz. İşte bunun için maddi ve pratik ihtiyaçlarımızı karşılamayı amaçlayan çıraklık, kalfalık ve ustalık gibi deneyim aşamaları olan işlere ***zanaat*** denir.

Zanaatın kendine özgü özellikleri şunlardır;

- ✓ Temel işlevi yararlı olmaktır.
- ✓ Malzemesi taş, toprak, çeşitli metaller, cam, deri, ahşap gibi maddi unsurlardır.
- ✓ El becerisine dayalı olarak gündelik ihtiyaçlara dönük araç gereç üretmeyi hedefler.
- ✓ Eğitimle kuşaktan kuşağa aktarılan özel beceriler, teknikler içerir.
- ✓ El becerisine dayalı olması, seri üretim karşısında günden güne güç kaybetmesine neden olmuştur (Terzilik, hazır giyim ürünlerinin çıkışına dek revaçta bir zanaat türüydü.).
- ✓ Çağın ihtiyaçlarına bağlı olarak alçı dekorasyonu, kaportacılık, restorasyon uzmanlığı gibi yeni zanaat alanları ortaya çıkabilir.
- ✓ Her toplumun, tarihsel serüveni içinde kendi millî bünyesine uygun olarak geliştirdiği zanaat türleri vardır. Türk ulusunun halıcılık, kilimcilik, sedef kakmacılık, yemenicilik gibi bir kısmı Orta Asya'ya dayanan geleneksel el sanatları vardır. El sanatları ifadesi bunların zanaat oluşuna yapılan bir vurgudur.
- ✓ Zanaatkârlar gündelik ve önemli ihtiyaçlara yanıt veren işlerle uğraştıklarından yaşadıkları toplumlar içinde saygın bir yere sahiptir.

Sanat ve Zanaat Arasındaki Benzerlikler ve Farklar

- ✓ Sanatçı maddi beklentiden uzaktır, zanaatçı maddi beklentisi vardır.
- ✓ Sanat yapıtının benzeri yoktur, biriciktir; zanaat eserinin pek çok benzeri vardır. Zanaatkâr aynı ürünü birçok kez tekrarlar, sanatkâr ise her defasında özgün bir eser ortaya koymaya çalışır.
- ✓ Sanatçı yeteneğiyle doğar, zanaatçı bu becerisini sonradan kazanır.
- ✓ Sanatla zanaatın malzemesi ortak olabilir. Bir heykeltıraşla duvar ustası benzer maddelerle uğraşır.
- ✓ Sanatın amacı estetik de denilen güzellik duygusu uyandırmaktır, zanaatınki gereksinimlere cevap vermek ve faydalı olmaktır.
- ✓ Zanaatkâr yaptığı işe karşılık çoğu zaman önceden belirlenmiş bir ücret alır, sanatkârın ise öncelikli amaçları arasında maddi beklenti bulunmaz.
- ✓ Sanatla zanaatın çakıştığı yerler olmakla birlikte ki bunlar yaratıcılık ve ustalığın bir arada olduğu durumlardır, genellikle sanat ve zanaat bir birinden rahatlıkla ayrılabilir. Ama nedense insanlar zanaatkâr olmak yerine hep sanatkâr olmayı tercih ederler. Buda ayrım yapma işinde sıkıntılara neden olur.

Bir başka kaynakta ise şöyle açıklanmış;

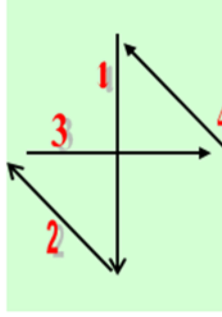
- ✓ Zanaat, insanın maddeye dayanan gereksinimlerini karşılamak için yapılan, öğrenimle birlikte deneyim, beceri ve ustalık gerektiren iştir. Zanaat adı verilen işlerin beceriye, ustalığa, deneyime dayanması, sanatla karıştırılmasına neden olmuştur. Çünkü sanatçının yaptığı iş de sıradan bir iş olmayıp beceri ve ustalık gerektirir. Sanatçı, da zanaatçı gibi bir çıraklık döneminden geçmiş, deneyim kazandıktan sonra ustalığa erişmiştir.

- ✓ Sanat ile zanaat arasında benzerlikler olmakla birlikte önemli derecede nitelik farkları da vardır. İlk önemli farklılık, sanatın varlık nedeninin güzellik olmasında görülür. ***Sanatın birinci amacı güzellik, zanaatın ise faydadır***. ***Zanaat eserleri*** ne kadar güzel olsalar da ***ekonomik bir değer taşır*** ve faydalı olma işleviyle hayatımızda bir yer tutar. ***Sanat eserleri ise*** bir fayda sağlasalar bile ***öncelikle güzelliğin amaçlandığı, estetik haz veren eserlerdir.***

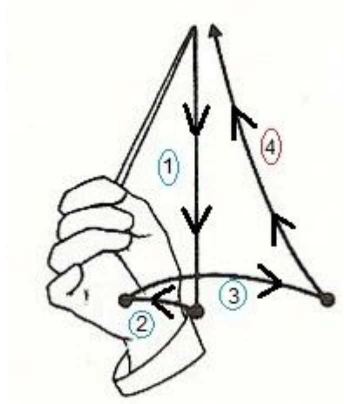
- ✓ ***Sanat eseri yaratıcılık ürünü olup özgün ve tek olan bir eserdir. Zanaat eserleri ise yaratıcılık değil, ustalık ürünüdür.*** Dolayısıyla zanaat eserlerinde özgünlükten de söz edilemez. Zanaat eserinin, birbirinden ayırt edilemeyecek ölçüde benzerleri seri olarak üretilebilir. Orijinal ve kopya kavramları zanaat eserlerinde bir anlam ifade etmez.

İstiklâl Marşı

1. TBMM tarafından 12 Mart 1921 tarihinde sözlerini Mehmet Akif Ersoy 'un yazdığı güfte kabul edilmiştir. Ulusal bağımsızlığın simgesidir.
2. Normalde 10 kıta olan ve ilk iki kıtası bestelenen İstiklâl Marşı'nın bestecisi Osman Zeki Üngör'dür. 1930 yılında Atatürk'ün kararıyla bugünkü müziği kabul edilmiş ve söylenmeye başlanmıştır. 1930 yılına kadar Ali Rıfat Çağatay'ın bestelediği müzikle okunmuştur.
3. Tempolu ve kuvvetli gürlükte söylenmelidir.
4. Ölçüsü 4/4 lüktür. Ve vuruş şekli:



5. Eksik ölçüyle (4. vuruşta) başlar.

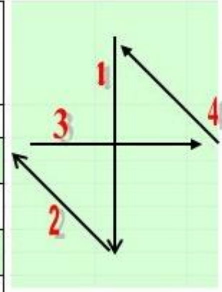


6. Verilen sesle başlanır.
7. Yönetenin işaretlerine uyulur.
8. Beraber ve aynı anda söylenir.
9. Kelimeler vurgulu söylenir, özellikle kelime sonlarındaki sessiz harfler duyurulmaya çalışılır.
10. İlk iki kıtanın sözleri ezberlenmelidir.
11. Tören kurallarına dikkat edilir.
12. Kelimeler bölünmeden doğru yerlerde nefes alınır: her renk bitiminde nefes alınır.

İSTİKLAL MARŞI ÇALIŞMASI

KELİMELERİN RİTMİK BÖLÜNÜŞLERİ

4	1	2	3	4	1	2	3	4
KORK	MA	SÖN	MEZ	BU ŞA	FA-	(A-)	(A)K	LAR
ÇAT	*MA*	*KUR*	*BAN*	*O - LA*	*YI*	*(I -)*	*(I) M*	*ÇEH*
	DA	YÜ	ZEN	AL SAN	CA	(A-)	(A)K	SÖNMEDEN
	RE	*Nİ*	*EY NAZ*	*LI Hİ-*	*LA*	*(A)*	*(A)L*	*KAHRAMAN*
	YUR	DU	(U)MUN	ÜSTÜN	DE TÜ	TEN EN	SON O	CAK O
	IR	*KI-*	*(I)MA*	*BİR GÜL*	*NE BU*	*ŞİDDET*	*BU CE*	*LAL SA*
	BE	Nİ(İ)M MİL	LE	Tİ	Mİ-	(İ-)	(İ)N	YILDIZI
	NA	*O - (O)LMAZ*	*DÖ*	*KÜ*	*LE-*	*(E-)*	*(E-)N*	*KANLARI*
	DIR	PAR	LAYA	CAK O BE	NİM	Dİ-	(İ)R O	BENİM
	MIZ	*SON*	*RA HE*	*LAL HAKKI*	*DIR*	*HA-*	*(A)KKA*	*TAPAN*
	MİLLE	TİMİN	DİR	AN	CA-	(A-)	(A)K	
	MİLLE	*TİMİN*	*İS*	*TİK*	*LA-*	*(A-)*	*(A-)L*	





SÖZ YAZARI : *M. AKİF ERSOY*
BESTELEYEN : *OSMAN ZEKİ ÜNGÖR*

İSTİKLAL MARŞI'NDA NEFES YERLERİ

Korkma, sönmez bu şafaklarda V yüzen al sancak; V
Sönmeden yurdumun üstünde V tüten en son ocak
O benim milletimin V yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, V o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, V çehreni ey nazlı hilâl! V
Kahraman ırkıma bir gül! Ne V bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen V kanlarımız sonra helâl...
Hakkıdır, V Hakk'a tapan, milletimin istiklâl!

dersimizmuzik

Korkma, sönmez bu şafaklarda/ yüzen al sancak/
Sönmeden yurdumun üstünde / tüten en son ocak.
O benim milletimin/ yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir/ o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım/ çehreni ey nazlı hilâl!'/
Kahraman ırkıma bir gül! Ne/ bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen/ kanlarımız sonra helâl...
Hakkıdır/ Hakk'a tapan, milletimin istiklâl!

13. Üç vuruş söylenen kelimeler:

1. kıtada: şafaklarda / al sancak / milletimin / ancak
2. kıtada: Olayım / hilâl / dökülen / İstiklâl

15. 1 vuruşta söylenecek

3 hece çalışması (triole = üçleme =)

sönmeden / yıldızıdır / parlayacak o benim
. . . .
kahraman / kanlarımız / helâl hakkıdır

İstiklâl Marşı
Beste: Osman Zeki ÜNGÖR
Söz : Mehmet Akif ERSOY
http://bisgen.blogspot.com.tr/

İSTİKLAL MARŞI

Güfte: Mehmet Akif ERSOY
Beste: Osman Zeki ÜNGÖR

Flute

KORK MA SÖN MEZ BU ŞA FAK LAR DA YÜ ZEN AL SAN CAK SÖN ME DEN YUR DU MUN ÜS TÜN
ÇAT MA KUR BAN O LA YIM ÇEH RE Nİ EY NAZ LI Hİ LAL KAH RA MAN IR KI MA BİR GÜL

DE TÜ TEN EN SON O CAK O BE NİM MİL LE Tİ MİN YIL DI ZI DIR PAR LA YA CAK O BE NİM DİR O BE NİM
NE BU ŞİD DET BU CE LAL SA NA OL MAZ DÖ KÜ LEN KAN LA RI MIZ SON RA HE LAL HAK KI DIR HAK KA TA PAN

MİL LE Tİ MİN DİR AN CAK
MİL LE Tİ MİN İS TİK LAL

biSGen

İSTİKLAL MARŞI

Güfte: Mehmet Akif ERSOY
Beste: Osman Zeki ÜNGÖR

Flute

KORK MA SÖN MEZ BU ŞA FAK LAR DA YÜ ZEN AL SAN CAK SÖN ME DEN YUR DU MUN ÜS TÜN
ÇAT MA KUR BAN O LA YIM ÇEH RE Nİ EY NAZ LI Hİ LAL KAH RA MAN IR KI MA BİR GÜL

DE TÜ TEN EN SON O CAK O BE NİM MİL LE Tİ MİN YIL DI ZI DIR PAR LA YA CAK O BE NİM DİR O BE NİM
NE BU ŞİD DET BU CE LAL SA NA OL MAZ DÖ KÜ LEN KAN LA RI MIZ SON RA HE LAL HAK KI DIR HAK KA TA PAN

MİL LE Tİ MİN DİR AN CAK
MİL LE Tİ MİN İS TİK LAL

biSGen

Güfte: Müzik eserlerinin yazılı metni, sözü veya bir müzik yapıtının bestelenmiş sözlerine verilen isimdir.
Beste: Müzik eseri, ezgi, müzik notasyonu kullanılarak yazılmış veya icra sırasında kaydedilmiş müzik yapıtı.

biSGen

İstiklâl Marşı

4 Sesli Koro İçin

Söz Yazarı: M. Akif Ersoy
Beste: O. Zeki Üngör

Soprano
Alto
Tenor
Bass

Kork ma sön mez bu şa fak lar
Çat ma kur ban o la yım çeh

Notaya Alan : MyBişgen

3

da yü zen al san cak Sön me den yur du mun üs tün
re ni ey naz lı hi lal Kah ra man ır kı ma bir gül

3 3 3

http://bisgen.blogspot.com

6

de tü ten en son o cak O be nim mil le ti min yıl dı zı
ne bu şid det bu ce lal Sa na ol maz dö kü len kan la rı

9

dır par la ya cak O be nim dir o be nim mil le ti min dir an cak
mız son ra he lâl Hak kı dır hak ka ta pan mil le ti min is tik lâl

İstiklâl Marşı

4 Sesli Koro İçin

Söz Yazarı: M. Akif Ersoy
Beste: O. Zeki Üngör

Soprano

Kork ma sön mez bu şa fak lar
Çat ma kur ban o la yım çeh

Alto

Tenor

Bass

3

da yü zen al san cak Sön me den yur du mun üs tün
re ni ey naz lı hi lal Kah ra man ır kı ma bir gül

6

de tü ten en son o cak O be nim mil le ti min yıl dı zı

ne bu şid det bu ce lal Sa na ol maz dö kü len kan la rı

9

dır par la ya cak O be nim dir o be nim mil le ti min dir an cak

mız son ra he lâl Hak kı dır hak ka ta pan mil le ti min is tik lâl

İLK İSTİKLAL MARŞI

ALİ RIFAT ÇAĞATAY BESTESİ

Besteci: Ali Rıfat Çağatay

KORK MA SÖN MEZ BU ŞA__ FAK LAR DA YÜ ZEN AL__ SAN____ CAK (Saz) AL____ SAN__
ÇAT MA KUR BAN O LA__ YIM ÇEH RE Nİ EY NAZ LI__ Hİ__ LAL (Saz)__ NAZ____ LI Hİ

CAK______ (Saz)______ SÖN ME DEN YUR DU MUN ÜS TÜN DE TÜ__
LAL______ (Saz)______ KAH RA MAN IR KI MA__ BIR GÜL NE BU

TEN EN SON O__ CAK SON______ O__ CAK______ O BE NİM MİL LE Tİ__ MİN YIL
ŞİD DET BU CE__ LAL BU______ CE__ LAL______ SA NA OL MAZ DÖ KÜ__ LEN KAN

DI__ ZI__ DIR PAR LA YA__ CAK O__ BE NİM DİR O BE NIM MİL LE Tİ MİN DIR AN____ CAK
LA RI__ MIZ SON RA HE__ LAL HAK KI DIR HAK KA TA PAN MİL LE Tİ MİN İS TİK____ LAL

biSGen

Ali Rıfat Çağatay (1869-1935)

Şark Musiki Cemiyeti başkanlığı yaptı; Türk Musiki Ocağı'nı kurdu. Birinci Dünya Savaşı yıllarında İstanbul'da kurulan ve İstanbul müzik tarihinde önemli yeri olan Şark Musiki Cemiyeti'nin başkanlığını yaptı. Aynı zamanda Türk Musikisi Ocağı'nın kurucusu olan Çağatay, 1914 yılında Darülelhan adıyla açılan devlet konservatuvarının öğretim kadrosunda yer aldı. Üsküdar Musiki Cemiyeti'nde öğrenci yetiştirdi. Türk müziğini polifoniye kavuşturmak ve alaturka musikiye Garp tekniğini armonize etmek için uğraştı, bu konuda önemli adımlar attı. Sanatçının İstiklal Marşı bestesi, prozodi açısından oldukça başarılı kabul edilmişse de eser "çok melankolik ve Garplı manada marş niteliğinden uzak" olarak nitelendirilmiştir.

Ali Rıfat Çağatay'ın bu bestesi, 1924 yılından 1930 yılına kadar Ulusal Marşımızın ilk bestesi olarak çalınıp söylenmiştir.

Ancak ne gariptir ki o yıllarda kendi bestelerinin çok daha iyi olduğuna inanan diğer besteciler zaman zaman Çağatay'ın bestesinin yerine kendi bestelerini ulusal marş olarak çalıp söyletmişler.

İstiklâl Marşı, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Milli marşıdır. Marşın sözlerini Mehmet Akif ERSOY yazmış, bestesini Osman Zeki ÜNGÖR yapmıştır.

Türk Kurtuluş Savaşı'nın en çetin döneminde, bir millî marşa duyulan gereksinmeyi göz önüne alan Milli Eğitim Bakanlığı, 1921 yılında bunun için bir şiir yarışması düzenledi.

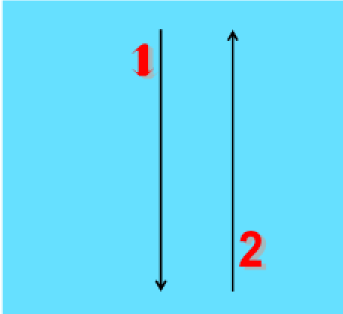
Yarışmaya 724 şiir gönderildi. Kazanacak şiire para ödülü konduğu için başlangıçta Mehmet Akif katılmak istemedi. Ama millî eğitim bakanı Hamdullah Suphi'nin (TANRIÖVER) ısrarı üzerine, ödülsüz olmak şartıyla o da şiirini gönderdi.

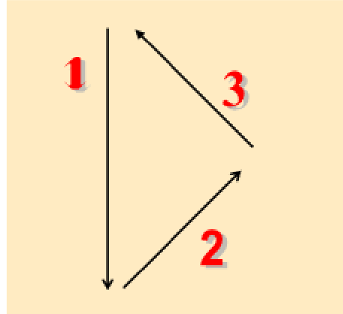
Yapılan seçim sonunda, Mehmet Akif'in 20 Şubat 1921'de yazdığı "Kahraman Ordumuza" sungusunu taşıyan şiiri 12 Mart 1921 günü büyük çoğunlukla TBMM'nce İstiklâl Marşı kabul edildi. Aynı yıl bir de beste yarışması açıldı, ama kesin bir sonuç alınamadı. Bunun üzerine Millî Eğitim Bakanlığı'nca Ali Rıfat ÇAĞATAY'ın (1867–1935) bestesi uygun görülerek okullara duyuruldu.
1924'ten 1930'a kadar marş bu beste ile çalındı.

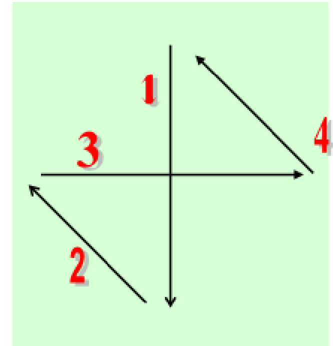
O yıl bunun yerini, Cumhurbaşkanlığı Orkestrası şefi Osman Zeki ÜNGÖR'ün 1922'de hazırladığı bugünkü beste aldı.



BAŞLICA VURUŞLAR
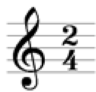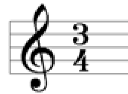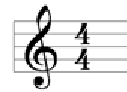






2 / 4

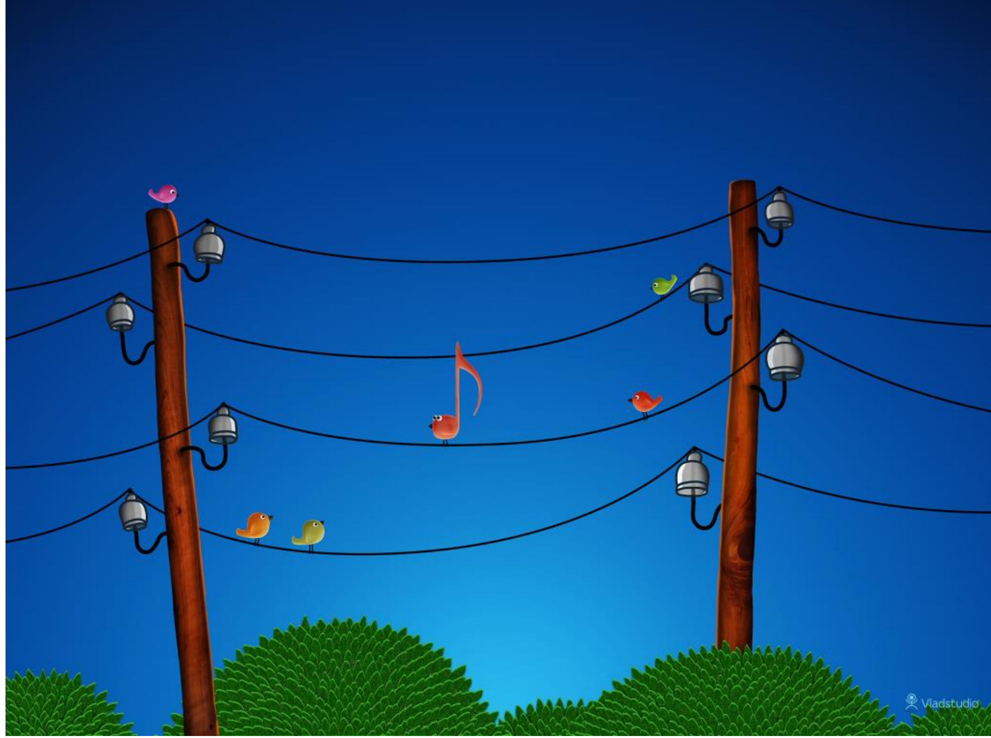
3 / 4

4 / 4, C









Müzik

En genel tanımı ile sesin biçem ve devinim kazanmış hâlidir. Biçem ve devinim içeren bir ses oluşumunun Müzik olarak kabul görmesi için dinleyende duygulara yönelik etkileşim yapması da beklenmektedir. Tarihsel dönem, bölge, kültür ve kişisel beğenilere bağımlı olarak ele aldığında Müzik teriminin tanımı önemli farklılık gösterebilmektedir. Özellikle 20. yüzyıl çağdaş Batı müziğinde ortaya çıkan çok farklı müzik akımları, ortak bir tanımı büyük ölçüde zorlaştırmaktadır. Bunun ötesinde, gittikçe daha fazla insanın erişme olanağı bulduğu farklı kültürlere ait yerel müzikler de bu tanımlama zorluğunu arttırmaktadır.

Tüm bu sebeplerden dolayı, müziğin tek bir tanımla açıklanması yerine farklı açılardan (sosyolojik, psikolojik, akustik, politik vb.) yapılan birden fazla tanımla açıklanması yaygınlık kazanmıştır. Bir sosyoloğun müziğe olan yaklaşımıyla, bir akustik fizikçinin yaklaşımı arasında gerek tanım, gerek metodolojik olarak büyük farklılık vardır. Tüm bu yaklaşımlar müzikologlar ve müzik teorisyenleri tarafından araştırılır ve değerlendirilir.

Aslı Yunanca olan, islâm kültürüne bağlı bütün milletlerin dilinde "*Mûsikî*" olarak söylenen ve dünyanın her yerinde aynı anlamı taşıyan bu kelimenin genel bir tanımı ortaya konulmamıştır. Bununla beraber, J.J. Rousseau, "Müzik, sesleri kulağa hoş gelecek surette uyarlamak sanatıdır." Kant, "Bir sıra hoş duyguları seslerle ifadelendirme sanatıdır." Fetis, "Ses bileşimleriyle heyecan uyandırmaktır." şeklinde müziği tanımlamışlardır.

Müzik, duygu dilidir. Kelimelerle anlatamadığımız duygu ve düşüncelerimizi belirli kurallara göre seslerle anlatma sanatıdır. Müzik ile insanların tüm duyguları, doğanın insana coşkunluk ve heyecan veren olayları anlatılabilir.

Ses: Maddelerin titreşimleri sırasında yaydıkları dalgadır. Örneğin gergin duran bir gitar telini çektiğimizde titrediği süre boyunca bize ses vermesi gibi. Maddenin saniyedeki titreşim sayısına

frekans denir. Frekans büyüdükçe ses tizleşir(incelir), frekans küçüldükçe ses pestleşir(kalınlaşır). Frekansın birimi hertz (Hz)' dir. Örneğin saniyede 10 kez titreşen bir telin frekansı 10 hertz olur.

Perde	Do	Do#	Re	Re#	Mi	Fa	Fa#	Sol	Sol#	La	La#	Si
0	16,35	17,32	18,35	19,45	20,6	21,83	23,12	24,5	25,96	27,5	29,14	30,87
1	32,7	34,65	36,71	38,89	41,2	43,65	46,25	49	51,91	55	58,27	61,74
2	65,41	69,3	73,42	77,78	82,41	87,31	92,5	98	103,8	110	116,5	123,5
3	130,8	138,6	146,8	155,6	164,8	174,6	185	196	207,7	220	233,1	246,9
4	261,6	277,2	293,7	311,1	329,6	349,2	370	392	415,3	440	466,2	493,9
5	523,3	554,4	587,3	622,3	659,3	698,5	740	784	830,6	880	932,3	987,8
6	1047	1109	1175	1245	1319	1397	1480	1568	1661	1760	1865	1976
7	2093	2217	2349	2489	2637	2794	2960	3136	3322	3520	3729	3951
8	4186	4435	4699	4978	5274	5588	5920	6272	6645	7040	7459	7902



Gürültü (Ses Kirliliği)



İnsan veya hayvan yaşamını olumsuz etkileyen, dengesini bozan her türlü insan, hayvan ya da makine kaynaklı ses oluşumudur. Gürültü kirliliğinin en yaygın biçimlerinden biri, özellikle motorlu araçların neden olduğu kirliliktir.

Ses kirliliğinin saptanmasında ses şiddetini ölçmek için birim olarak desibel (dB) kullanılır. İnsan için 35-65 dB sesler normaldir. 65-90 dB sesler, sürekli işitildiğinde zarar verebilecek kadar risklidir. 90 dB'in üzerindeki sesler tehlikelidir.

İnsan sağlığına etkileri

Ses kirliliği, insan üzerinde çok önemli olumsuz etkiler yaratır. Bu etkileri aşağıdaki gibi sıralayabiliriz.

İşitme sistemine etkileri: Ses kirliliği işitme sistemi üzerinde, geçici ve kalıcı etkiler olmak üzere iki çeşit etki yapar. Ses kirliliğinin geçici etkisi, duyma yorulması olarak da bilinen işitme duyarlılığındaki geçici kayıplar şeklinde olur. Duyma yorulması düzelmeden tekrar gürültüden etkilenilmesi ve etkileşmenin çok fazla olması durumunda işitme kaybı kalıcı olur.

Fizyolojik etkileri: İnsanlarda görülen stresin önemli bir kaynağı ses kirliliğidir. Ani olarak oluşan gürültü insanın kalp atışlarında (nabzında), kan basıncında (tansiyonunda), solunum hızında, metabolizmasında, görme olayında bozulmalar yaratır. Bunların sonucunda uykusuzluk, migren, ülser, kalp krizi gibi olumsuz durumlar ortaya çıkar. Ancak en önemli olumsuzluk kulakta yaptığı tahribattır.

Psikolojik etkileri: Belirli bir sınırı aşan gürültünün etkisinde kalan kişiler, sinirli, rahatsız ve tedirgin olmaktadır. Bu olumsuzluklar, gürültünün etkisi ortadan kalktıktan sonra da sürebilmektedir.

İş yapabilme yeteneğine etkileri: Özellikle beklenmeyen zamanlarda ortaya çıkan ses kirliliği, iş veriminin düşmesi, kendini işine verememe ve hareketlerin engellenmesi şeklinde performansı düşürücü etkiler yapar. Gürültünün öğrenmeyi ve sağlıklı düşünmeyi de engellediği deneylerle saptanmıştır.

Bazı Ses Kaynaklarının Desibel Cinsinden Ses Yoğunlukları:

Duyma Sınırı: 0	Normal Konuşma (1 metreden): 70
Yoğun Trafik: 70	Niyagara Şelalesi: 85
Fısıltı (1 metreden): 20	Sınıf: 50
Jet Motoru: 130	Roket: 200
Matkap: 90	Yaprak Hışırtısı:10

MÜZİĞİ OLUŞTURAN UNSURLAR

1 – Ezgi (Melodi) : Belli bir duyguyu, düşünceyi yansıtması için yan yana getirilen sesler / notalar dizisine işaret etmektedir.

2- Ritim: Bir dizede, bir notada vurgu, uzunluk veya ses özelliklerinin, durakların düzenli bir biçimde tekrarlanmasından doğan ses uygunluğu, tartım, dizem. Çeşitli aletlere vurarak çıkarılan, düzenli ve akıcı seslerin oluşturduğu bütündür. Vurmalı çalgıların temelidir.

3- Armoni: Müzikte, birbiriyle belli bir uyum gözeten farklı seslerin - notaların aynı anda duyurulmasıyla ortaya çıkan ses uyumudur. Akorları (En az iki ayrı sesin bir arada tınladığı ses kümesidir) akorların kurulumunu, akor yürüyüşlerini ve akorlar arasındaki ilişkileri inceleyen müzik dalına da armoni adı verilir.

Müzikte Kullanılan Sesler:

Müziğin temel malzemesi sestir ancak bu malzemeyi kullanırken yani bu sesleri düzenlerken belli bir kurgu ya da estetik kaygıyla yola çıkmazsak, bunun sonucunda ortaya çıkardığımız ses düzenlemeleri rahatsızlık verir. Bu durumda ortaya çıkan şey sanatsal bir ürün değildir. Kakofoni (rahatsızlık verici, bir ses uyumsuzluğu) ya da gürültüdür. *Gürültü*, yaygın olarak, istenmeyen ses veya ses kirliliğidir.

1 – İnsan Sesleri: İnsan sesleri tarihin her devrinde en etkili müzik yapma aracı olarak kabul edilmiştir. İnsan sesleriyle yapılan müziğe "*ses müziği*" (vokal müzik) diyoruz. Ergenlik çağına kadar birbirinin aynı olan kız ve erkek sesleri için "*çocuk sesi*" diyoruz. Yetişkinlerdeyse cinsiyete göre bir sınıflandırma yapılarak, kadın ve erkek sesleri diye ayrılmış durumda.

1- Çocuk Sesleri
2- Kadın Sesleri
3- Erkek Sesleri

İNSAN SES GRUPLARI			
Özellik	ERKEK	KADIN	ÇOCUK
İNCE	TENOR	SOPRANO	SOPRANO Kız ve erkek çocuk seslerinde farklılık yoktur
ORTA	BARİTON	MEZZO SOPRANO	
KALIN	BAS	ALTO	



<u>İnsanların Sesleri Neden Farklıdır?</u>

Ses tellerimiz aslında bir kastır. Ağzımızdan çıkan her ses akciğerden çıkan havanın bu kasları titreştirmesiyle oluşur. Her insanın ayrı bir sese sahip olması ise ses tellerinin kalınlıklarının, gerginliklerinin ve boyutlarının farklı olmasıyla bağlantılıdır.

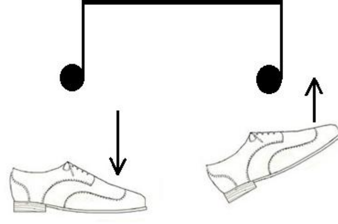
Bu farklar her sese ait doğal bir titreşim frekansı aralığı meydana getirir. Böylece sesimiz bir başkasına göre daha kalın daha ince ya da daha tiz çıkabilir. Sesin kuvveti ve perdesi, ses tellerinin birbirlerine yakınlaşması ve gerginliği ile ilgilidir.

Ses telleri de tıpkı bir enstrümanın telleri gibidir. Örneğin bir gitarın telleri gevşekse düşük perdeli bir ses çıkarır. Eğer telleri gererseniz sesler güçlenir. Ses tellerinde de aynı mantık geçerlidir. Ses telleri uzun ve gevşekse sesler düşük perdeli çıkar. Ancak kısa ve gergin ses telleri oldukça yüksek frekansta sesler üretebilir.

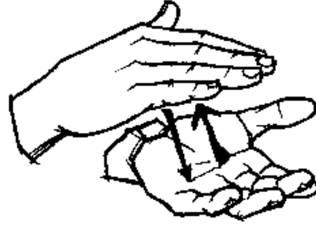
2 – Çalgı Sesleri: Müzik yapmak amacıyla insanlar tarafından yapılan aletlerdir.
3 – Doğal Sesler: Gök gürlemesi sesi, yağmur sesi, rüzgâr sesi gibi doğada kendiliğinden oluşan seslerdir.
4 – Yapay Sesler: Teknolojik gelişmeler sonucu günümüzde doğadaki sesleri, çalgı seslerini, hatta insan seslerini bile çıkaran, taklit eden çeşitli aletler (org, klavye) yapılmıştır.

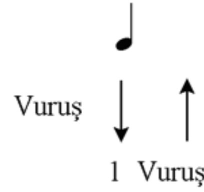
Müzikte Kullanılan Seslerin Temel Özellikleri

1 – Süre (Uzunluk – Kısalık) : Süre, sesin zaman içindeki uzunluk, kısalık durumuna denir. Şarkı söylerken veya çalgımızla bir eseri seslendirirken bazı sesleri daha uzun bazılarını da daha kısa süreliğine söyler, çalarız. Bir sesin ne kadar uzun ya da ne kadar kısa olacağını ölçmek için bir süre birimi kullanılır. El veya ayağımızı indirip kaldırarak yaptığımız bu sayma hareketine (birimine) ***vuruş*** denir. Mekanik saatlerin tik tak seslerini getirin aklınıza. Bu tempo değişmeden ve sabit bir hızda sürekli devam eder. Şimdi her bir vuruşu bir alkışla ya da ayak vuruşuyla ifade edelim. Bunu görsel olarak aşağıdaki gibi gösterebiliriz.



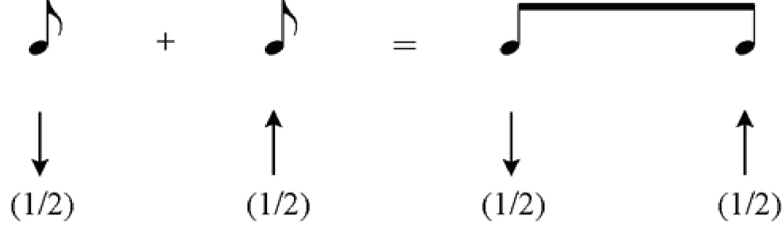
Elimizle bu vuruşunu yaparken aslında iki temel hareket yaparız; ellerin birbirine dokunması / vurması ve ayrılması.



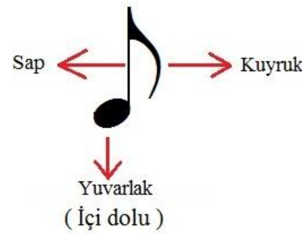


Yukarıdaki nota'nın (dörtlük nota) yuvarlak, içi dolu ve saplı olduğunu görüyorsunuz. Bu şekle sahip notayı görünce bir vuruş (alkış) yapalım ya da bir kez ayak vuruşu yapalım. Buna bir vuruşluk nota diyelim. Yani bir vuruş eşittir, bir alkış ya da bir ayak vuruşudur. Burada bizim birim değerimiz bir kez yapacağımız alkış ya da ayak vuruşudur. Ayak vuruşunu, topuğumuzu yerden kaldırmadan ayakucunu kaldırıp indirerek yapalım.

Ayak vuruşunda, ayakucu yere inerken yarım vuruş ve yine yerden kalkarken yarım vuruş olmak üzere aslında toplam bir vuruş yaptığımızı unutmayınız. Yarım vuruşluk iki nota yan yana geldiğinde aşağıdaki gibi gösterilir.



Seslerin uzunluğunu ya da kısalığını notanın şekline (sembol) bakarak öğreniyoruz.



Aşağıdaki şekilde değişen nota şekillerini ve kaç vuruşluk olduklarını görebilirsiniz. Unutmayınız notanın sapının aşağı ya da yukarı olması, o notanın adını ne de ritim değerini değiştirmez.

SEMBOLLER		Kaç Vuruşluk ?	Müzikal İfade
Nota	Es / Sus		
		4 Vuruşluk 1 2 3 4	Birlik Nota
		2 Vuruşluk 1 2	İkilik Nota
		1 Vuruşluk 1	Dörtlük Nota
		Yarım (1/2) Vuruşluk	Sekizlik Nota
		Çeyrek (1 / 4) Vuruşluk	Onaltılık Nota

Ritim Kalıplarıyla Çalışma

Van	İz + mir	Ge+li + bo+lu	An+ka+ra	Ka+ra+man	Bur+ sa	Si+vas	E + dir + ne	Ce + be + ci
100	50 + 50	25 + 25 + 25 + 25	50 + 25 + 25	25 + 25 + 50	75 + 25	25 + 75	25 + 50 + 25	33 + 33 + 33

100 | 50 + 50 | 25+25+25+25 | 50 + 25 +25 | 25+25 + 50 | 75 + 25 | 25 +75 | 50 + 100 + 50 | 33+33+33

3

Van İz mir Ge li bo lu An ka ra Ka ra man Bur sa Si vas Kü tah ya Ce be ci

Ritim Kalıplarıyla Çalışma

biSGen

1

2

3

4

5

6

7

8

Ritim Kalıplarıyla Çalışma 2

biSGen

9
Ge li bo lu E dir ne İz mir E dir ne An ka ra Ka ra man E dir ne İz mir

10
İz mir İz mir Kü tah ya Kü tah ya tah

11
Van Bur sa İz mir Bur sa Ge li bo lu Bur sa mir Bur sa

12
İz mir Si vas Van Si vas Bur sa Si vas Si vas Ge li bo lu

13
Van Ce be ci İz mir Ce be ci ka ra Ce be ci Ka ra Ce be ci

Metronom

Sabit bir ritim (tempo) elde etmek amacıyla belli aralıklarla vuruş sesleri çıkartan bir alettir. Yunanca metron, ölçü ve nomos, düzen sözcüklerinin birleşmesiyle türetilmiştir. Bir müzik eserinin belli bir hızda ve aynı tempoda çalınmasını sağlamak için kullanılır.

1812 yılında, Amsterdam'da yaşayan Dietrich Nikolaus Winkel tarafından keşfedilmiştir.

Metronomun, mekanik ve dijital türleri vardır.



Tempo: Müzikte bir parçanın yorumlanma hızıdır. Duyumun önemli bileşenlerinden biri olan tempo, bir müzik parçasının icra zorluğunun ve eserle aktarılmak istenilen ruh halinin de belirleyicisidir.

Bir müzik eserine ait tempo genellikle parçanın başında yer alır. Modern müzikte sıklıkla dakikadaki vuruş sayısı (İngilizce'de **bpm** veya **b**eats **p**er **m**inute) ile belirlenir. Belirli bir nota değerini ve bu değerin bir dakikada kaç kere tekrarlanması gerektiğini gösteren "♪ = 120" veya sadece vuruş sayısını belirten "80 bpm" vb.
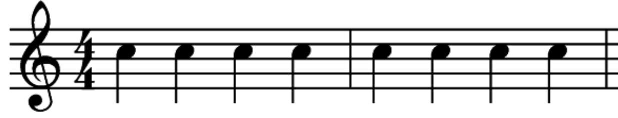
kullanımlar yaygındır. Bu değer büyüdükçe dakikada çalınması gereken nota sayısı artacağından parçanın hızı da artmış olur.

Yaygın olarak kullanılan bazı ifadeler (hızlıdan yavaşa)

Prestissimo - Aşırı hızlı (200 - 208 bpm)
Presto - Çok hızlı (168 - 200 bpm)
Vivace - Canlı ve hızlı (~140 bpm)
Allegro - Hızlı ve net (120 - 168 bpm)
Allegro Moderato - Orta derecede neşeli ve çabuk
Allegretto - Orta derecede hızlı (Allegro'dan daha yavaş)
Moderato - Orta hızda (90 - 115 bpm)
Andantino - Andante'den biraz daha hızlı veya biraz daha yavaş
Andante - Yürüyüş hızında (76 - 108 bpm)
Adagio - Yavaş ve görkemli, kararlı (66 - 76 bpm)
Larghetto - Tercihen genişçe ve kararlı (60 - 66 bpm)
Lento - Çok yavaş (60 - 40 bpm)
Largamente/Largo - Genişçe, çok yavaş (40 bpm ve altı)

Bu terimlerin çoğu İtalyancadır.

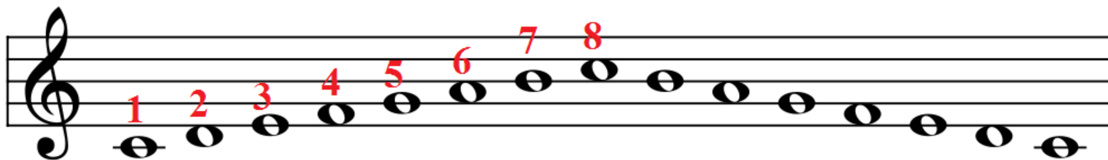
Hız terimi müzik parçasının baş tarafına, dizeğin üst yanına yazılır. Bir şarkının hangi çabuklukta söyleneceği hız terimine göre belirlenir. Sayımlama hız teriminin gösterdiği hızda yapılır. Şarkı hız teriminin gösterdiği çabuklukta söylenir.



Hız Terimleri	Türkçe Okunuş	Açıklama
Adagio	Adajyo	Yavaş
Allegro	Allegro	Çabuk (Hızlı)
Moderato	Moderato	Orta Çabuklukta
Andante	Andante	Orta Yavaşlıkta
Accellerando	Açelerando	Çabuklaşarak (Yavaştan hızlanarak)
Ritardando	Ritardando	Yavaşlayarak (Hızlıdan yavaşlayarak)

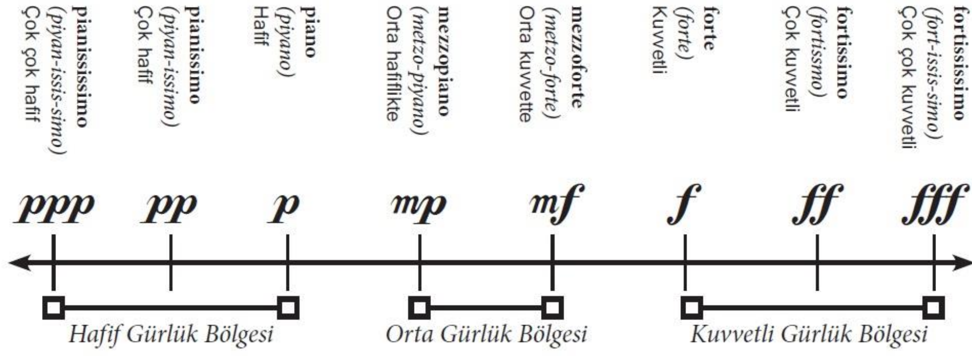
2 – Yükseklik / Diklik (İncelik – Kalınlık)

Seslerin incelik (tiz) ve kalınlık (pes) özelliğine sesin yüksekliği denir. Birimi frekans'tır. Ses inceldikçe frekans artar, kalınlaştıkça frekans azalır. Örneğin La 440 Hz. ise La#(La diyez)/Sib(Si bemol) ~466.16 Hz., Si ~493.88 Hz.dir. Bu ilişki benzer şekilde devam eder.



Dizek üzerinde notalar yukarı çıktıkça incelir, aşağı indikçe kalınlaşır. Sözgelimi 1 numaralı DO notası 4 numaralı FA notasından daha kalındır.

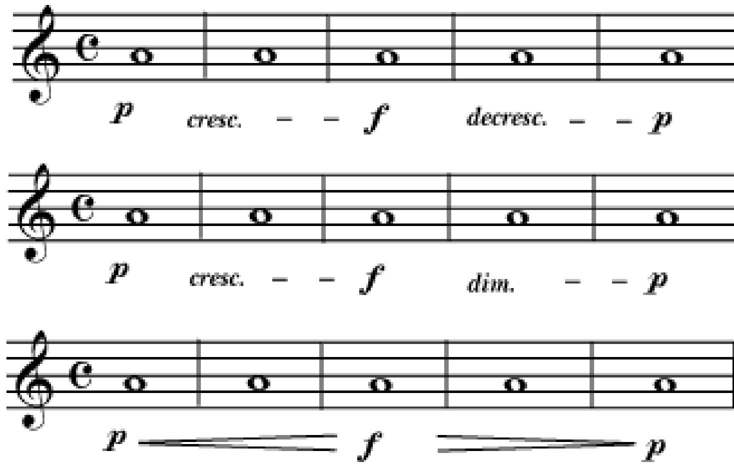
3 – Gürlük / Yoğunluk (Hafiflik – Kuvvetlilik)



Çalarken ve söylerken seslendirdiğimiz eserlerin ne anlatmak istediğini iyi yansıtabilmek için nüans terimlerine ihtiyaç duyarız. Bunların en temel olanları işte burada:

İşaret	Türkçe Okunuş	Açıklama
pppp	Estinto	Olabildiğince hafif
ppp	Piyano piyanissimo	Çok çok hafif
pp	Piyanissimo	Çok hafif
p	Piyano	Hafif - sessizce
mp	Mezzo piyano	Orta hafiflikte
mf	Mezzo forte	Orta gürlükte
f	Forte	Gür
ff	Fortissimo	Çok gür
fff	Forte fortissimo	Çok çok gür
fp	Forte piyano	Gür ve hemen sonra hafif
crescendo(cresc.)	Kreşendo	Giderek gürleşme
decrescendo(decresc.)	Dekreşendo	Gürlüğün giderek azalması

Gürlük belirteçleri sözlü müziklerde dizeğin üstüne, çalgı müziklerinde altına yazılır.



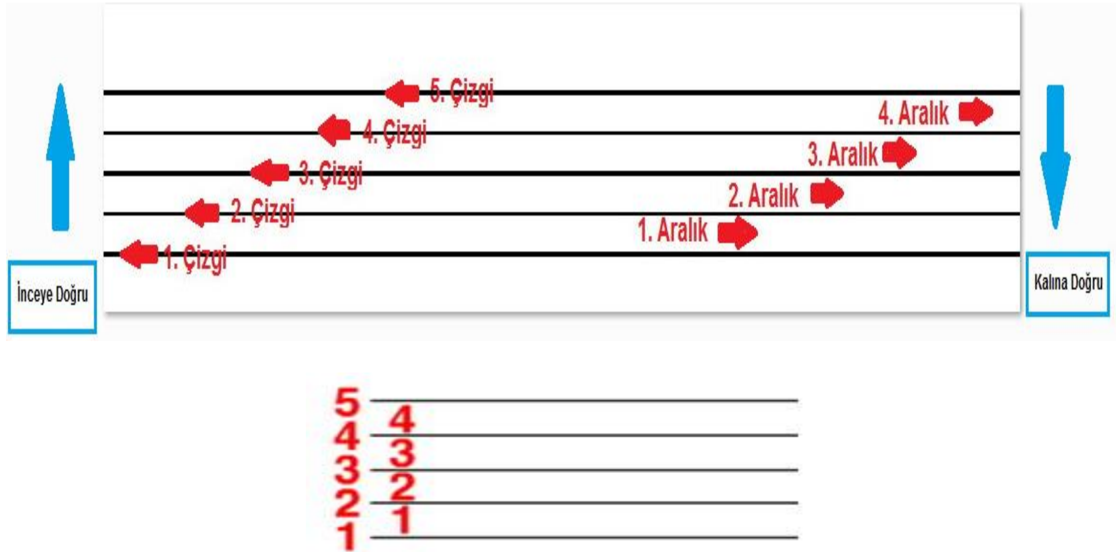
4 - Tını
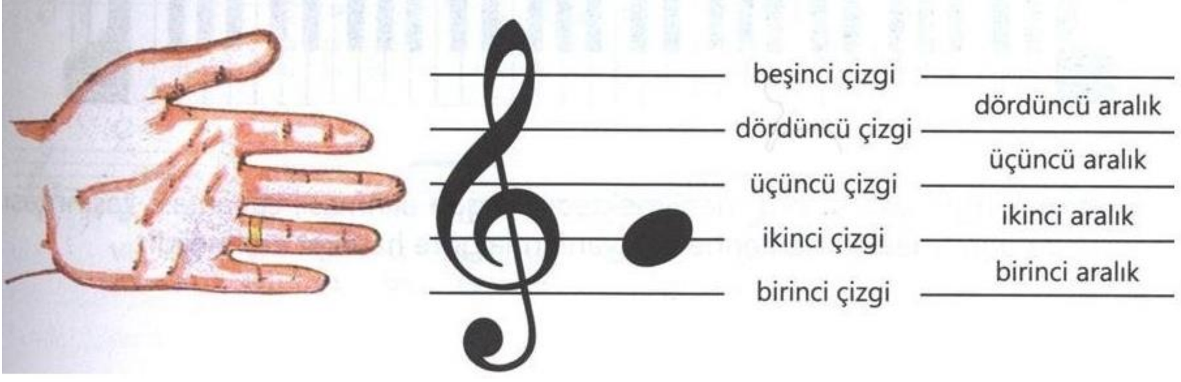
Bir sesin rengini ifade eder. Bir sesi diğer sesten ayıran özelliğe tını diyoruz. Örneğin aynı oktavda aynı notayı ayni yoğunlukta ve aynı uzunlukta çalan bir kemanla bir flüt arasındaki fark tını farkıdır. Kimin aradığını bilmeden telefondaki kişiyi sesinden tanırız. Çünkü o kişinin sesinin tınısını biliriz. Aynı sesin çeşitli müzik aletlerinden çıktığı zaman gösterdiği farklılığa sesin tınısı denir. Tını, sesin farklılığını ifade eder ve ses kaynağının cinsini belirlemeye yarayan ses özelliğidir.

Aynı notayı çalan farklı müzik aletlerinin ürettiği ses dalgalarının frekansları aynıdır. Fakat ses kaynakları farklı olduğu için yani müzik aletlerinde ses üretmek için farklı malzemeler kullanıldığı için sesler farklı olarak algılanır.

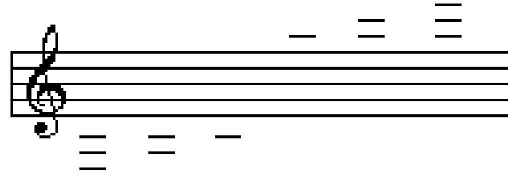


Dizek (Porte) : Üzerine notaları yazdığımız, birbirine paralel, yatay, 5 çizgi ve 4 aralıktan oluşan şekle denir. Çizgi ve aralıklar aşağıdan yukarıya doğru numaralandırılırlar.





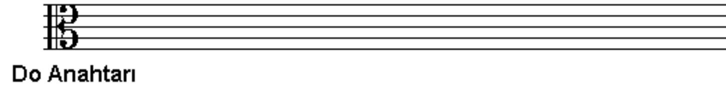
Ek Çizgiler: Portenin dışına taşan yani birinci çizgiden önce veya beşinci çizgiden sonra yazılması gereken notaları yazmak için çizilen çizgilerdir. Bu ek çizgiler aslında portenin 5 çizgisi gibi devam etmektedir. Ancak temel çizgilere karışmasın diye kısa olarak belirtilir. Ek çizgiler diğerleriyle eşit aralıkta ve onlara paralel olarak yazılmaktadır.

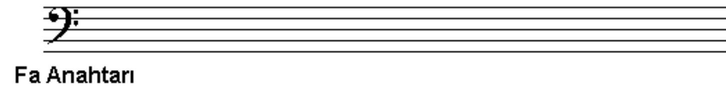


Anahtar: Notaları yazmaya başlamadan önce dizeğin başına konulan işarete denir. Bir müzik yazısında bu işaret mutlaka kullanılmalıdır. Eğer anahtar olmazsa notaları isimlendiremeyiz.

İnce sesleri **Sol** anahtarıyla, orta sesleri **Do** anahtarıyla, kalın sesleriyse **Fa** anahtarıyla gösterir, yazarız.


Sol Anahtarı

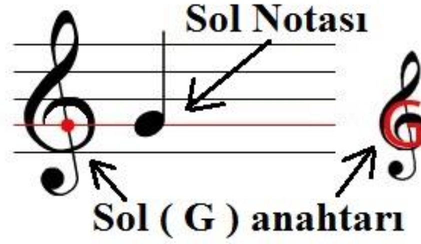

Do Anahtarı


Fa Anahtarı

Fa ve Do anahtarları müzikle profesyonel düzeyde ilgilenenler için gereklidir. Biz sol anahtarını kullanacağımız için bu konuda detaylı bilgi vermeyeceğiz.

Sol Anahtarı: İnce sesleri göstermek için kullanılan sol anahtarı dizeğin ikinci çizgisinden başlayarak çizilir. Bu işaret ikinci çizgiden başladığı için ikinci çizgiye gelen nota sol ismini almıştır ve buna göre de diğer notaların isimlendirmesi yapılır.

Eğer bu işaret 3. Çizgiden başlasaydı bu durumda bu anahtara Si anahtarı diyecektik.



Nota: Sesleri ve esleri göstermeye yarayan işaretlere nota diyoruz. Notalar, seslerin yükseklik (incelik – kalınlık) ve süre (uzunluk-kısalık) değerlerini gösterir. Harflerle de gösterilen notalar yedi tanedir.

Müzikteki matematiksel gizemi keşfederek yazıya dökmenin ilk temeli *Pisagor* (Pythagoras, M.Ö. 530-450) tarafından atılmıştır. Biz kendisini okul sıralarından o meşhur dik üçgen teoremi ile hatırlarız ama Pisagor günümüzde ulaştığımız bilim seviyesinin babasıdır… O kendi devrine kadar gelişmiş bütün çalışmaları bir disiplin altında toplamış, geometri, aritmetik, astronomi, coğrafya, müzik ve tabiat bilgisi olarak ayrı ayrı bilim dalları yaratmıştır.

Pisagor bilimi, bilim için düşünüyor, bilimin uygulamaları onu ilgilendirmiyordu. Bu nedenle 'bilgi seven' anlamındaki 'filozof sözcüğünü ilk olarak o kullanmıştır. Pisagor tüm evrenin sayılar ve aralarındaki ilişkilere göre kurulduğuna inanıyordu.

Pisagor'un müziğin içindeki matematiği bir demirci dükkânının önünden geçerken keşfettiği rivayet edilir. Demirci ustasının, demir döverken kullandığı aletlere göre değişik sesler çıkarması Pisagor'un ilgisini çekmiş, dükkânı kapattırarak ustaya çeşitli aletler kullandırmış, çıkan sesleri incelemiş ve kayıtlar almış.

Batı müziği 9. yüzyılın başına kadar notalamadan habersizdi. Eserler kulak yoluyla kuşaktan kuşağa aktarılıyor, bu arada değişime uğruyor, zamanla unutulabiliyordu. 9. yüzyılın ikinci yarısında ilk notalama sistemi ortaya çıktı.

Kaynaklarda bahsedilen verilere göre notaların (si notası hariç) isim babası 11. Yüzyılda Arezzo'lu Guido'nun (Gui d'Arezzo) notalama sisteminin seslerin yüksekliğini kesin olarak belirtmeye başlamasıyla büyük bir ilerleme kaydedildi. Gui d'Arezzo'nun bu nota isimlerini Aziz lohanne Battista ilahisinden aldığı bilinmektedir Bu ilahi aynen şu şekildedir:

Ut queant laxis
Resonare fibris
Mira gestorum
Famuli tuorum
Solve polluti
Labii reatum
Sincte Iohannes...

Nota isimlerinden 'do'nun önceki ismi '**Ut**' idi. Sesli harfle başlayan bu isim, notaları sırayla söylerken tutukluk yaptırdığından 12. yüzyılda '**Do**' olarak değiştirildi. Almanya ve bazı ülkelerde '**Ut**' hala kullanılır.
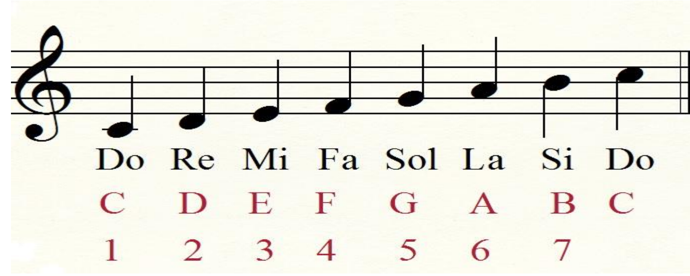
'Yedinci notanın adı uzun zaman '**B**' olarak kalmış, sonradan 13. yüzyılda *Sanete lohannes* kelimelerinin baş harflerinden meydana gelen '**Si**' adını almıştır.

Günümüzde notalar **7** tane olmak üzere ***Do – Re – Mi – Fa – SoL – La – Si*** şeklinde kullanılmaktadır. Almanya ve İngiltere'de ise bu nota seslerinin yerine alfabedeki harfler kullanıldığı görülmektedir. Bunlar sırası ile; C, D, E, F, G, A, B (İngilizce'deki harf) H (Almanca'daki harf) ifade edilirler.

Notalamanın keşfi ve gelişimi müzik pratiğine olağanüstü bir gelişme ortamı yaratmıştır. Notalama, icracıyı ezberden kurtararak hem müzik parçalarının uzamasına hem de çeşitli dönemlere ve ülkelere ait notalanmış eserlerin katılmasıyla repertuarın zenginleşmesine ve çeşitlenmesine imkân vermiştir. Nota sayesinde bir müzisyen bilmediği bir müzik parçasını icra edebilmek için tek başına yeterli bir hale gelmiştir.

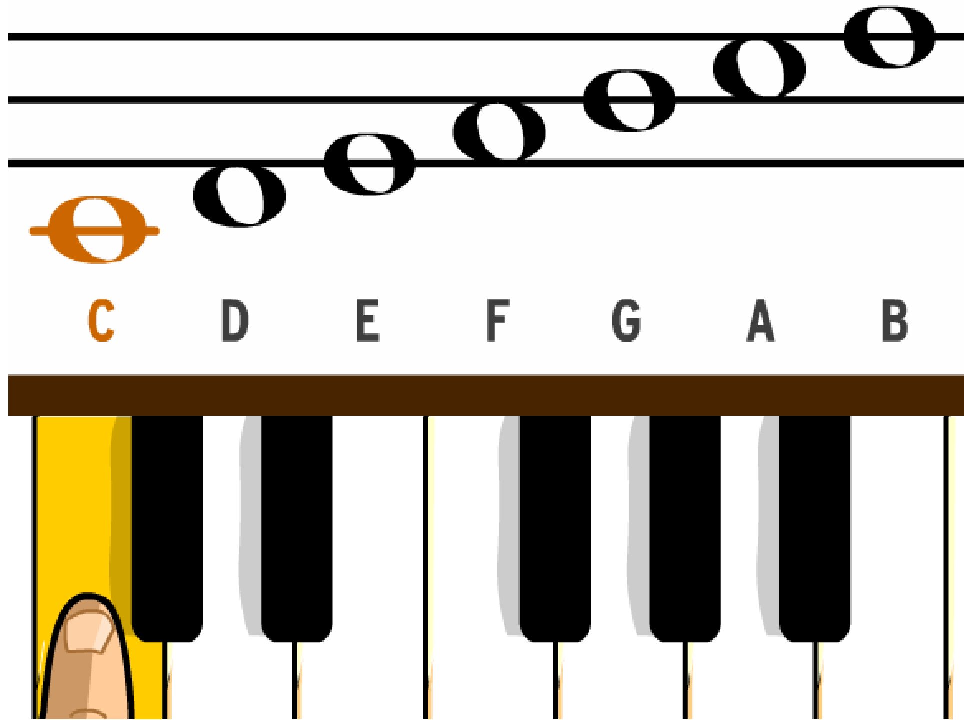
Günümüzdeki nota işaretlerini porte üzerinde gösterilmiş şekli aşağıdaki resimde verilmiştir.
Notalar dizekte yazıldıkları yere göre isimlerini ve seslerini; şekillerine göre de sürelerini alırlar.

Notaların portedeki yerleri:



Notaların karşılığı olan harf simgeleri şöyledir:

La	Si	Do	Re	Mi	Fa	Sol
A	B	C	D	E	F	G



Notalar dizekte bulundukları yere göre isimlendirilirler.

Nota saplarının aşağıya ya da yukarıya doğru olması o notanın ne süresini (uzunluk-kısalık) ne de ismini (Do – la – mi) değiştirmez. Ancak genel olarak dizeğin 3. çizgisinde bulunan Si notasından itibaren yukarıya doğru çıkıldıkça (sesler inceldikçe) nota sapları aşağıya doğru çekilir.



<u>Notaların şekilleri ve süreleri</u>

SÜRE (ZAMAN)

Seslerin ve susların uzadıkları zaman bütünlüğüne müzikte "süre" denir. Müzikte iki çeşit süre vardır. Bunlar, "Sesli Süreler" ve "Sessiz Süreler" dir. Sesli süreler "nota"lar, sessiz süreler ise "es"ler veya "sus"lardır.

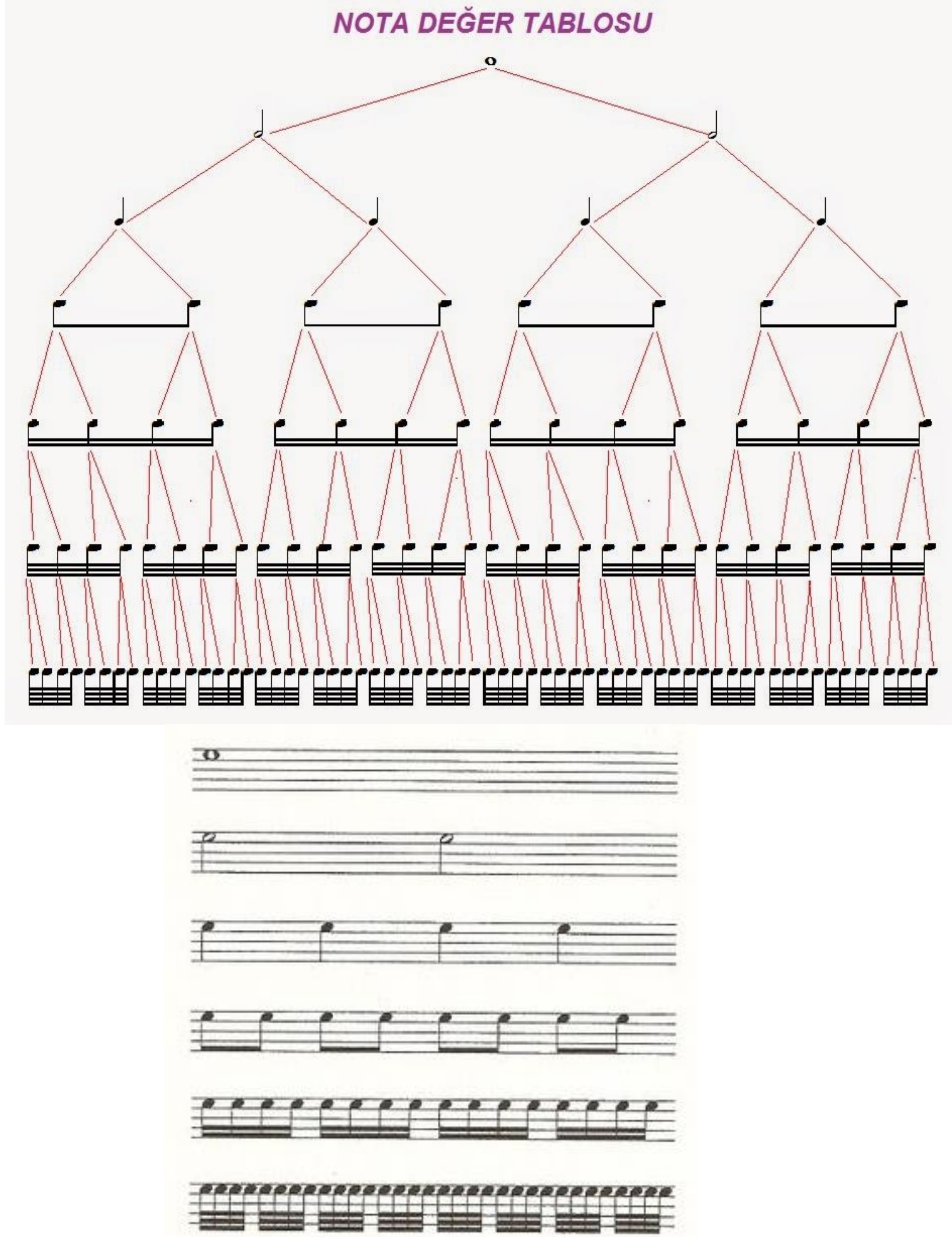
<u>SESLİ SÜRELER (NOTALAR)</u>

Müzikte sesli süreler notalardır. Notaların şekilleri süre değerlerini belirtir. Şimdi notaların şekillerine göre, süre değerlerini öğrenelim.

SESLİ SÜRELER (NOTALAR)

- Birlik Nota, Dört Vuruş
- İkilik Nota, İki Vuruş
- Dörtlük Nota, Bir Vuruş
- Sekizlik Nota, 1/2 Vuruş
- Onaltılık Nota, 1/4 Vuruş
- Otuzikilik Nota, 1/8 Vuruş
- Altmışdörtlük Nota, 1/16 Vuruş

Notaların şekillerine göre sürelerini aldığını öğrenmiştik. En büyük nota birimi 4 vuruşluk süresi olan Birlik nota'dır. Sonra 2 vuruşluk İkilik nota, 1 vuruşluk Dörtlük nota, ½ (yarım) vuruşluk Sekizlik nota olarak devam etmektedir.



Buna bağlı olarak en büyük nota olan Birlik nota bölünerek içinden 2 adet İkilik nota çıkartmaktadır. İkilik notada bölünerek 2 adet dörtlük çıkarmaktadır.

Ör: 2 adet İkilik Nota = 1 adet Birlik nota

2 adet Dörtlük Nota = 1 adet İkilik nota

4 adet Dörtlük Nota = 1 adet Birlik nota



SESSİZ SÜRELER (ESLER, SUSLAR)

Nota değerleri kadar **sessiz süre** işaretleri vardır. Müzikteki sessiz süreler, "**sus**" lar, diğer bir ifade ile "**es**" lerdir. Sus, bir müzik parçası için de en az notalar kadar önemlidir. Bir müzik parçası içinde susulması gereken, yerleri gösteren işaretlerin tümüne denir. Şimdi bu "es ya da sus" ları görelim;

SESSİZ SÜRELER (ESLER, SUSLAR)

Birlik Sus, Dört Vuruş

İkilik Sus, İki Vuruş

Dörtlük Sus, Bir Vuruş

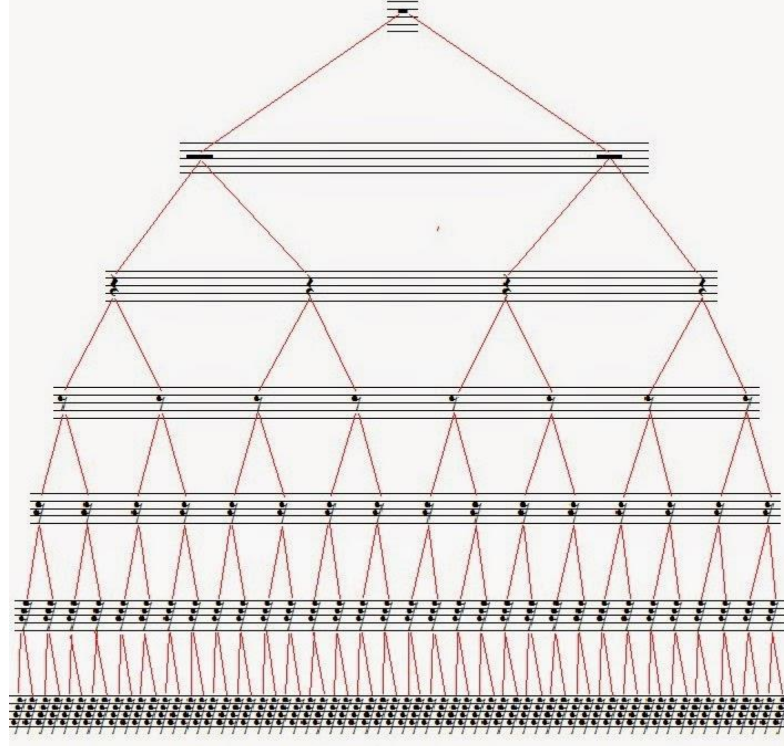
Sekizlik Sus, 1/2 Vuruş

Onaltılık Sus, 1/4 Vuruş

Otuzikilik Sus, 1/8 Vuruş

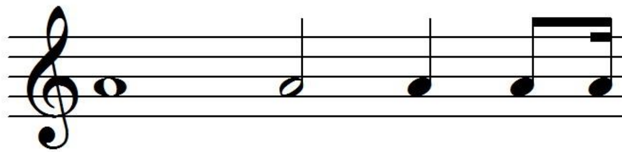
Altmışdörtlük Sus, 1/16 Vuruş





Bir nota gördüğümüzde onu tarif ederken iki temel soruya cevap vermeliyiz;

1 – Bu notanın ismi nedir? Hangi notadır?

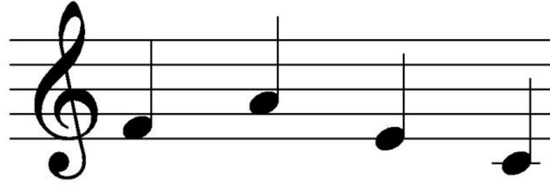


Bu sorunun cevabını vermek için o notanın dizekte nerede bulunduğuna bakarız. Üstteki resme bakalım. Diyelim ki notamız ikinci aralıkta. O halde bu notanın ismi LA notasıdır. Şekli değişse de eğer nota ikinci aralıktaysa ismi LA'dır ve bu değişmez. Aynı nota, şayet ikinci çizgide olsaydı ismi SOL olacaktı.

Eğer nota dizeğe yazılmamışsa o notanın ismini bilemeyiz, çünkü bir ismi yoktur. Unutmayınız, *notalar dizekte bulundukları yere göre isimlendirilirler.*

2 – Bu nota kaç vuruşluktur, ritmik-süre olarak değeri nedir?

Bu sorunun cevabını da notanın şekline bakarak (içi dolu mu? Nota sapı var mı? , kuyruğu var mı?, varsa kaç tane?) öğreniriz. Aşağıdaki şekildeki notaların tamamı dörtlük / 1 vuruşluk notadır ancak birinci aralıktaki nota FA, ikinci aralıktaki nota LA, birinci çizgideki nota Mİ, dizeğin altında bulunan 1. Ek çizgideki nota ise DO notasıdır.



biSGen

Ritmik Okuma (Bona ÇaLışması)

biSGen
http://bisgen.blogspot.com

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16
5
17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36
10
37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56
15
57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76
20
77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96
25
97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112
29
113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124

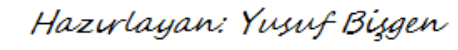
Dizekte Çalışma

Nota Yerleri - İsimleri

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

5

17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32



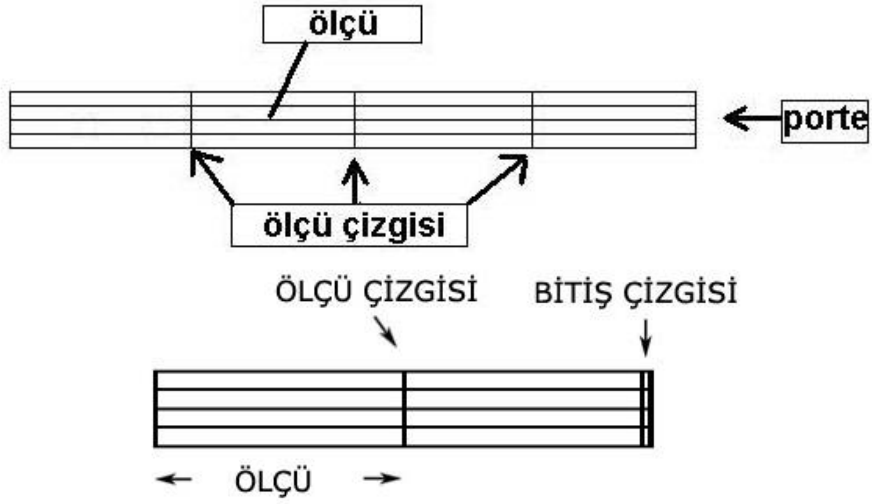
9

33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48
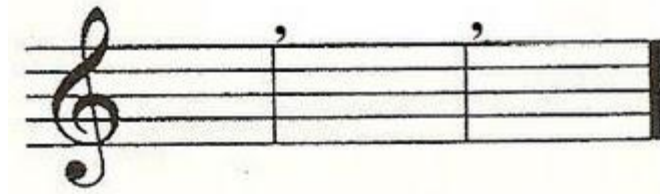
Solfej: Notaları isimleriyle, sesleriyle ve süreleriyle okumaya denir.
Bona: Notaları sadece isimleriyle ve süreleriyle okumaya denir. Pasquale Bona'nın geliştirdiği bir yöntemdir.

ÖLÇÜ KAVRAMI
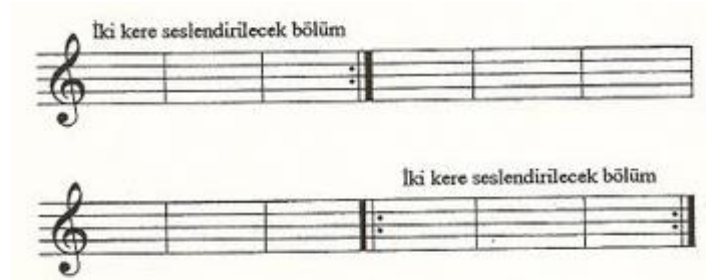
ÖLÇÜ: Bir müzik parçasının toplam süre değeri açısından eşit olarak bölünmüş kısmıdır. Her ölçüde ölçü rakamı kadar nota süreleri vardır.
ÖLÇÜ ÇİZGİSİ: Her ölçüyü birbirinden ayıran dikey çizgilere denilir.
BİTİŞ ÇİZGİSİ: Parçanın bittiğini belirtmek için son ölçü çizgisinin yanına çizilen daha kalın çizgidir.



Nefes: Portenin üst yanına konulan bir virgül işareti ile gösterilir. Solfej yaparken virgül olan yerde nefes alınır.
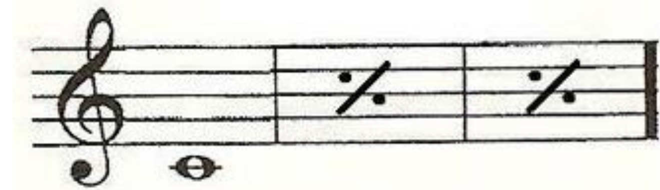


Röpriz(Döneç): Genellikle başa dönüleceğini veya 2. defa görüldüğü yerden 1. defa görüldüğü yere dönüleceğini anlatır.
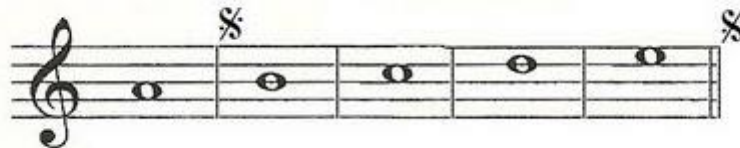


D'Capo: Kısaltılması D.C.'dir. Baştan anlamına gelir. Bunun için parça sonunda D.C. olan yerden başa dönülür.

Fin: Son, bitiş bitti demektir. Fin yazan yerde parça bitirilir.
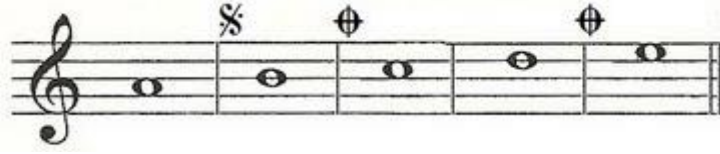
Ölçü tekrar işareti: Bir ölçüdeki notalar tekrar edileceği zaman kullanılır.



Senyö: Bir müzik eserinde 2. defa konulduğu yerden, birinci defa konulduğu yere dönüleceğini ve son yazılan yerde bitirileceğini belirtir.



Coda: Kuyruk demektir. Bir müzik eseri belirli bir yerden belirli bir yere dönüş yaptıktan sonra codalar arası atlanarak devam edilir.



Çeşitli Tekrar ve Bitiriş İşaretleri

Hazırlayan : Yusuf Bişgen

http://bisgen.blogspot.com.tr/

Sol Anahtarını da ölçü çizgisi olarak kabul ediyoruz

Ölçü Çizgisi

Bitiş Çizgisi

1. Ölçü 2. Ölçü 3. Ölçü 4. Ölçü

Tekrar İşareti

1. Çalışta 1. DOLAP çalınacak

2. Çalışta (1. DOLAP çalınmadan)
2. DOLAP yazan yere geçilir

SENYÖ : 2. defa görüldüğü yerden 1. defa görüldüğü yere dönüleceğini anlatır.

Fine

Fine: Son, bitiş

D.C. al Fine

Da Capo (D.C.): Müziğin en başına dönülmesi gerektiğini belirtir.
Dal Segno (D.S.): Senyö işaretinin olduğu yere dönülmesi gerektiğini gösterir.

* D.C. al Fine: 'En başa dön ve "fine" yazan yerde bitir.'
* D.S. al Coda: 'Senyö işaretinin olduğu yere dön, koda işaretinin olduğu bölüme kadar çal, ve oradan koda bölümüne geç' demektir.

Coda

Coda: (Kuyruk)Bir müzik eseri belirli bir yerden belirli bir yere dönüş yaptıktan sonra codalar arası atlanarak devam edilir.

Önceki ölçüyü tekrar çal

Önceki iki ölçüyü tekrar çal

Akor: Dizinin 1, 3, 5, 8 'inci derecelerinin aynı anda çalınması ile akor oluşur. Akor notalarının armonik olarak üst üste çalınmasına denir. Her gamın bir akoru vardır.

Arpej: Bir akor notalarının melodik olarak arka arkaya çalınmasına denir. Her gamın bir arpeji vardır. Dizinin 1, 3, 5, 8 'inci derecelerinin tekrarı dizinin arpejini oluşturur.

Nokta: Önüne geldiğin notanın değerinin, o notanın değerinin yarısı kadar daha uzatır.

Noktalı bir birlik	𝅝.	üç ikilik eder	𝅗𝅥 𝅗𝅥 𝅗𝅥
Noktalı bir ikilik	𝅗𝅥.	üç dörtlük eder	♩ ♩ ♩
Noktalı bir dörtlük	♩.	üç sekizlik eder	♪ ♪ ♪
Noktalı bir sekizlik	♪.	üç on altılık eder	𝅘𝅥𝅯 𝅘𝅥𝅯 𝅘𝅥𝅯

Akolat: İki farklı partinin(satırın) birleştirilmesine, çift satır oluşturmaya yarayan bağa akolat denir. Akolat en çok piyano notasında kullanılmaktadır.





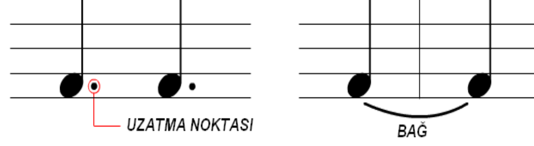


BAĞLAR

Müzikte sesli süreleri, birbirine bağlayarak çalmamızı sağlayan şekillere "Bağ" denir. Müzikte Üç Çeşit bağ vardır. Bunlar, "Çoğaltma Bağı", "Deyim Bağı", ve "Hece Bağı"dır. Aynı Notaları bağlarsa notalar birleştirilerek değerleri toplanır. Farklı notaları bağlarsa notalar çalınırken ve söylenirken bağlanır.

UZATMA NOKTASI ve BAĞI:

Notaları uzatmak ve birbirine bağlamak için kullanılır.



UZATMA NOKTASI: Yanına yazıldığı notayı kendi değerinin yarısı kadar uzatır.

ÖRNEK:

$= \quad + \quad \frac{1}{2}$

? = 1 + Y

$= \quad +$

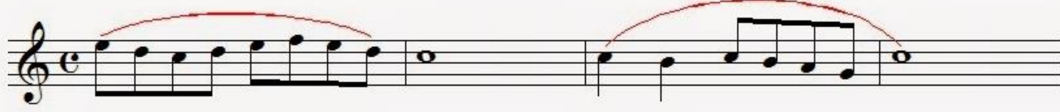
ÇOĞALTMA BAĞI

Sesli süre değerlerini (notaları), müzikte sadece çoğaltma noktası kullanılmaz. İsimleri ve sesleri aynı olan, iki ya da daha fazla notanın, kesinti olmadan okunacağını veya çalınacağını gösteren işarete "*Çoğaltma Bağı*" denir. Çoğaltma bağında, daima küçük değer büyük değere eklenerek bağlanır. Bağ işareti notaların daima baş kısımlarına konulur.
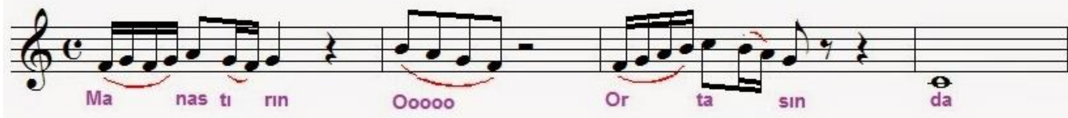


DEYİM BAĞI

Müzik parçalarında isim ve sesleri aynı olmayan iki ya da daha fazla notanın kesinti olmadan okunacağını ve çalınacağını gösteren işarete "***Deyim Bağı***" denir. İlk notaya dil vurulur ve diğer bağlı olan son notaya kadar, son nota dâhil dil vurulmaz. Üzerine deyim bağı konulan notaların birisi bittiği anda kesinti verilmeden diğeri başlar. Bağ işareti notaların daima baş kısımlarına konulur.



HECE BAĞI

Bir de, sözlü notaların deyim bağı ile bağlanışı vardır. Bu bağ, her heceyi gösterdiğinden, buna "Hece bağı" adı verilir. Her heceye düşen notaların, bağlanışındaki amaç, şarkıcının heceye düşen notaları görmek kolaylığını sağlamak içindir.





NOTASYON

Yusuf Bisgen

FA

7

FA SOL LA

YAĞ SA TA RIM US TAM BEN SA TA RIM
BAL SA TA RIM ÖL MÜŞ

(MASAL)

Ü ŞÜ DÜM DAL DAN EL MA DÜ ŞÜR DÜM DAĞ LAR AR DIN DA BİR OR MAN VAR MIŞ
BİR İN SAN GEL MİŞ ÇOK DA ZA LIM MIŞ
YAĞ MUR YAĞ MA MIŞ GÜ NEŞ AÇ MA MIŞ

(MASAL) (KALINKA)

OR DA BÜ TÜN HAY VAN LAR MUT LU YA ŞAR MIŞ
VUR MUŞ BİR BİR ON LA RI KES MİŞ OR MA NI
O ZA Lİ MİN SO NU NU GÖ REN OL MA MIŞ

(DELİLO) (KARA BASMA)

(........................ M E R D İ V E N ....)

YU KA RI YA ÇI KA LIM A ŞA ĞI YA İ NE LİM A ZI CIK DİN LE NİP BİR DA HA DE NE YE LİM
YU KA RI SI LA OL SUN A ŞA ĞI SI RE OL SUN ŞİM Dİ DE SES LE RİN HEP Sİ NE BİR AD KON SUN

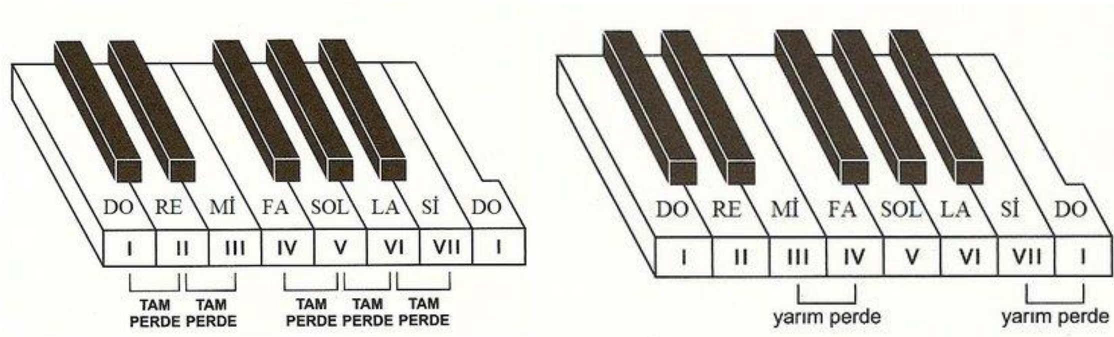
(K Ü Ç Ü K Ç O B A N) (C A N I M N A N A Y)

KU ZU SU NU KURTKAPMIŞ AĞ LA MA KÜ ÇÜK ÇO BAN HAY Rİ YE NİN BO YU U ZUN
SON RA DAĞ LA RA KAÇ MIŞ KIZ LAR GE LİR DÜ ZÜM DÜ ZÜM
AV CI KUR DU ÖL DÜR MÜŞ
KU ZU SÜ RÜ YE DÖN MÜŞ

(................ C A N I M N A N A Y ....)

HAY Rİ YE NA NAY NA NAY NA NAY GÜ LÜM NA NAY NA NAY NA NAY

Nota seslerini değiştiren (Ses değiştirici işaretler) semboller nelerdir?
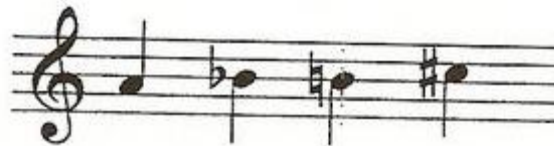


İcra edilen bir ezgide kullanılan bemol ya da diyez işaretleri o ölçü içerisindeki aynı sesli tüm notaların seslerini değiştirir. Bir notayı ise eski haline orijinal sesine döndürmek için ise naturel sembolünü kullanmamız gerekmektedir.

Sesleri normal duyulan hallerinden ½ , 1 ton ince veya kalınlaştırmamıza yarayan işaretlerdir. Değiştirme işareti almış bir nota o işaret ile anılır. Örneğin diyez almış bir Do notası, Do diyez diye okunur ve Do notasından ½ ses daha ince duyulur.

Diyez	♯	Notanın sesini yarım perde tizleştirir
Çift diyez	𝄪	Notanın sesini tam perde tizleştirir
Bemol	♭	Notanın sesini yarım perde pesleştirir
Çift bemol	𝄫	Notanın sesini tam perde pesleştirir
Natürel (bekar)	♮	Değişime uğramış notayı eski durumuna getirir

Değiştirme işaretleri portede notalardan önce, notaların tam önüne ve notanın yazıldığı yere konurlar. Örneğin Si notası portede 3'üncü çizgiye yazılıyorsa ve bu notaya bemol koymaya kalkarsak o da 3'üncü çizgiye yazılacaktır.

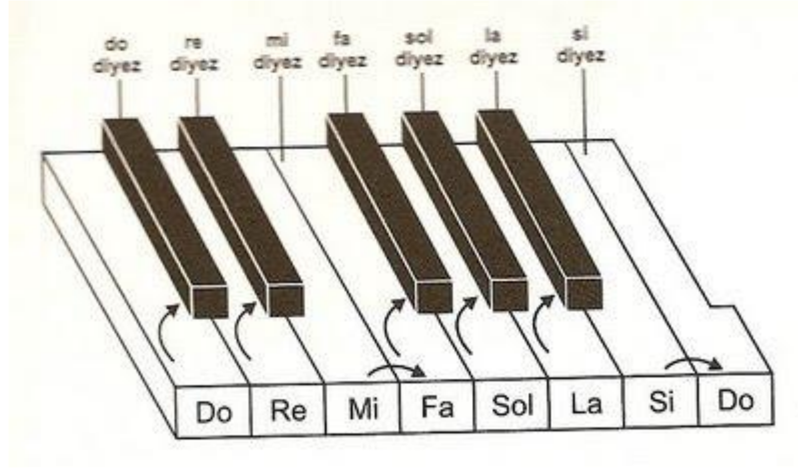


Bir tam perde iki adet yarım perdeden oluşmaktadır. Buna bağlı olarak Do – Re notaları arası 1 perde (ton) ise demek ki iki adet yarım perdenin birleşmesinden oluşuyor demektir. Do – Re notaları iki yarım perdeden oluşuyorsa Do – Re arasında:

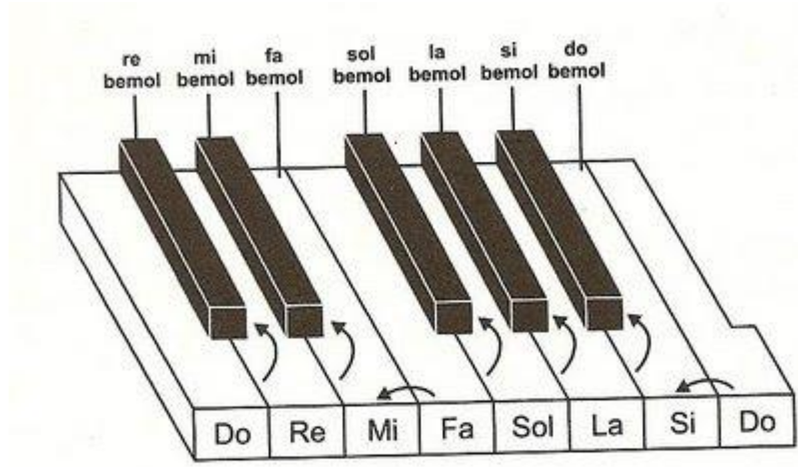
" Do – Do'dan ½ ses ince bir nota veya Re'den ½ ses kalın bir nota – ve Re notası vardır. "

O zaman Do'dan ½ ses ince olan nota ile Re'den ½ ses kalın olan nota aslında aynı nota oluyor. Yani "Do diyez" notası ile "Re bemol" aynı notalardır. Bu sistem diğer tüm tam aralıklarda da aynı şekilde işlemektedir. Ancak sesler yukarı doğru (inceye, tize) çıkarken diyez, sesler aşağı doğru (kalına,peste) inerken bemol kullanılmaktadır.

Çıkıcı bir dizide Diyez'in kullanımı ve görünüşü

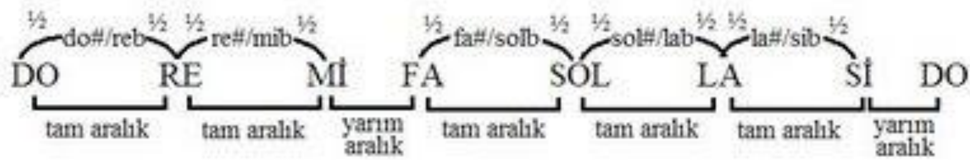


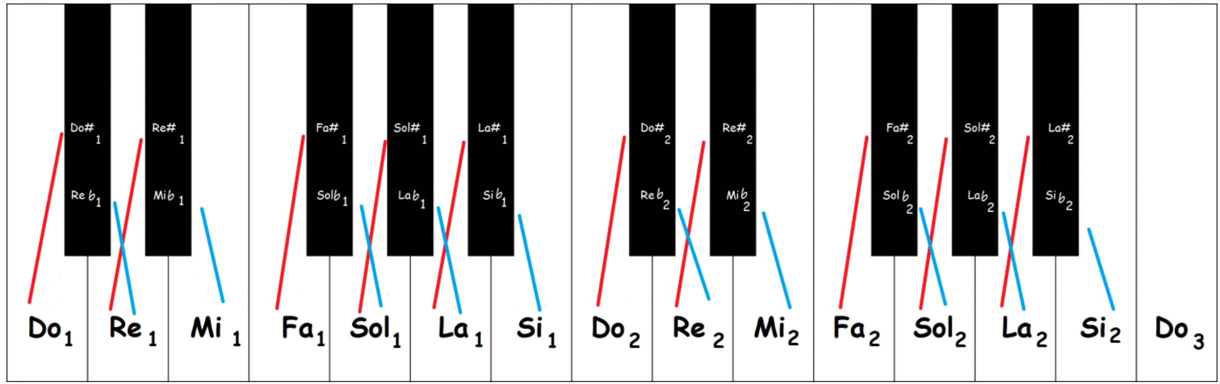
İnici bir dizide Bemol'ün kullanımı ve görünüşü



Seslerle ilgili bazı kavramlar

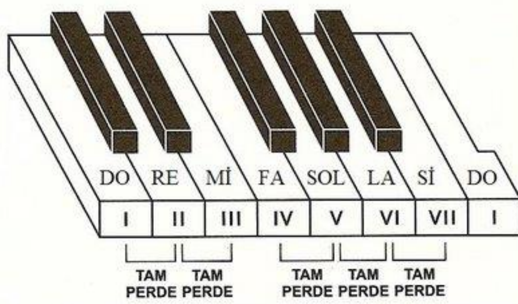
Diatonik: Sesleri de, isimleri de farklı olan tam aralıklardır.
Örnek: Do – Re , Re – Mi , Sol – La gibi.
Kromatik: İsimleri farklı sesleri aynı olan aralıklardır.
Örnek: Do – Do# , Re – Reb , Sol – Sol# gibi.
Sesdeş (anarmonik): İsimleri farklı sesleri aynı olan aralıklardır.
Örnek: Do# – Reb , Re# – Mib , Sol#– Lab gibi.

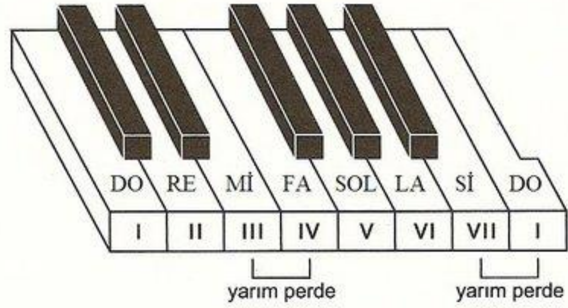








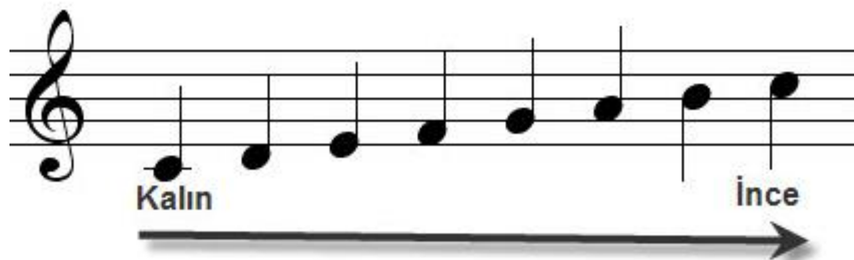




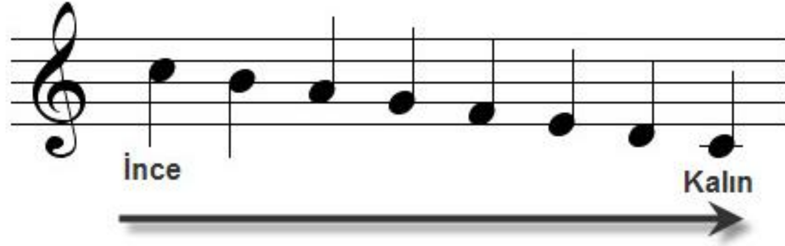
DİZİLER ve DERECELERİ

Dizi(Gam): Latince merdiven anlamına gelen "**scala**" sözcüğünden gelmektedir. Sekiz sesin ardı ardına sıralanmasına dizi denir. Dizi, hangi sesle başlıyor ya da bitiyorsa o sesin adını alır. Örnek; Do1'den Do2'ye kadar olan seslere "Do dizisi'' denir.
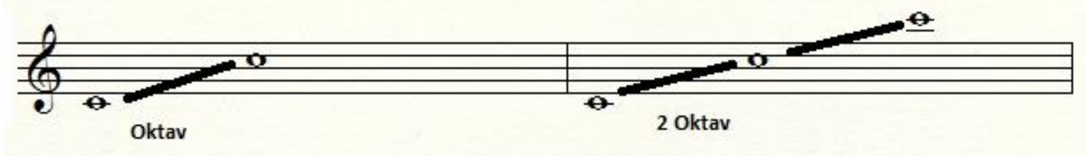
Çıkıcı Dizi: Kalın sesten başlayıp ince seslere doğru çıkan diziye "ÇIKICI DİZİ" denir (Do, Re, Mi, Fa, Sol, La, Si, Do2)



İnici Dizi: İnce sesten başlayıp kalın seslere doğru inen diziye "İNİCİ DİZİ" denir (Do2, Si, La, Sol, Fa, Mi, Re, Do)



Oktav: Aynı sesin arasındaki (8) sekiz notalık aralığa verilen isimdir. Bu notaların isimleri aynı fakat yükseklikleri farklıdır.
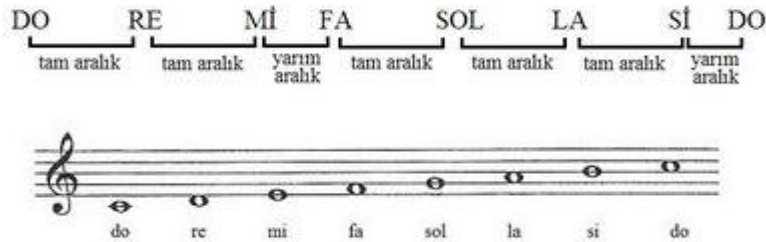


Aralıkları bozmadan bir oktav içindeki 12 sesin her biri üzerine bir dizi kurulabilir. Dizilerin kuruluşlarındaki tam ve yarım perde düzenine göre diziler majör ve minör dizi olurlar. Dünya üzerinde kullanılan diziler çeşitlidir. Evren müziğin temel dizisi olan diatonik dizinin kökleri Yunanlıların kullandığı dizilere dayanır. Bu diziler Yunan soyundan toplumların adını taşıyordu. Bu dizilerin tümünde dizinin inici olarak 5. derecesinden başlayan ikinci bir dizi yer alıyordu.
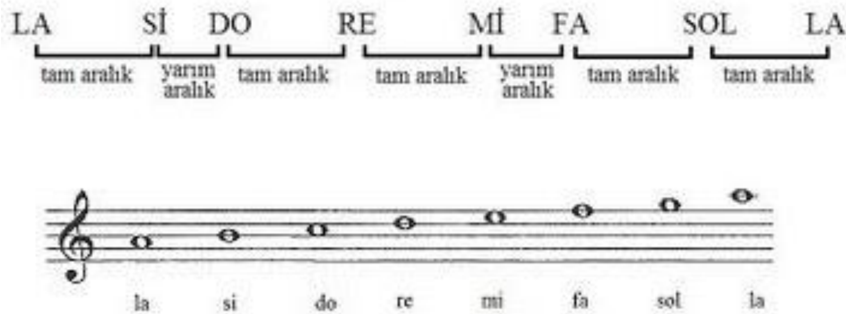
Ton: Bir dizinin rengi yani birey üzerinde bıraktığı etkidir.

Makam: Dizinin işleyiş şeklidir. Batı müziği tonal, Türk müziği modal'dır.

Majör dizi: Do'dan do'ya diatonik bir dizi çalarak majör dizi elde ederiz. Diziye Majör denmesinin nedeni içindeki tam ve yarım perdelerin diziliş şeklidir. Bu dizilişe göre bir majör dizisinin karakteristliğini gösteren 1. ve 2. dereceler arasında M3'lü aralığı vardır.



Minör dizi: La'dan La'ya diatonik bir dizi çalarak minör dizi elde ederiz.



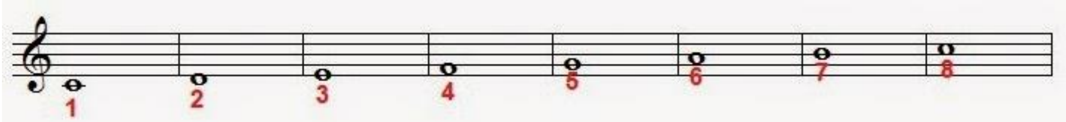
Bir dizinin dereceleri:

Türkçe Literatür:	eksen	eksen üstü	medyant	alt çeken	çeken	alt medyant	yeden	eksen
Batı Müziği:	tonik	tonik üstü	mediant	dominant altı	dominant	dominant üstü	sansible	tonik
Jazz Müziği:	kök	sub-dominant			dominant			
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII

PERDE (TON)

Aslı Yunanca Tonos (Gerginlik) anlamında olan bu terimin, müzik dilinde çeşitli anlamları vardır.

1) Çeşitli yükseklik dereceleri gösteren, müzik seslerinden her birine, **"Ton"** denir. Örnek olarak, DO sesi, Mİ sesi anlamlarında, DO tonu, Mİ tonu kullanılır.
2) İki bitişik derece arasındaki bir tam ses açıklığına da "**ton**" denir. Örnek olarak, DO ile RE , FA ile SOL arasındaki bir tam sese de **"Ton"** denir. Yani burada ton, bir büyük ikili anlamında kullanılır.
3) Bir de dizi anlamında ton vardır. Dizilerin başladıkları notalardan isimlerini alırlar. DO dizisi yerine DO tonu, RE dizisi yerine RE tonu kullanılır. Dizinin içindeki notalar, bitişik bir sıra ile değil de, serpiştirilerek yazılan bir müzik parçasına da **"Ton"** denir. Bir ton, kendisini oluşturan dizinin ilk notasından ismini alır.
4) Bir de estetik kavramda kullanılan **"Ton"** vardır. Örnek olarak, bazı müzik eserlerine veya çalan ve okuyan için kullanılır. "Şu konçertonun çok güzel tonu var.", "Büyülü bir tonu olan flütist.", "Sesinin çok hoş bir tonu var." vb.
Biz burada üçüncü sıradaki dizi anlamındaki ton'u öğreneceğiz. Öncelikle bir dizinin derecelerine verilen özel isimleri görelim.



Birinci dereceye: TONİK
İkinci dereceye: TONİK **ÜSTÜ**
Üçüncü dereceye: MEDİYANT
Dördüncü dereceye: DOMİNANT **ALTI**
Beşinci dereceye: DOMİNANT
Altıncı dereceye: DOMİNANT **ÜSTÜ**
Yedinci dereceye: SANSİBL
Sekizinci dereceye: TONİK **veya SEKİZLİ**

1) TONİK: Bir dizinin ilk derecesine **"Tonik"** denir. Diziye ve o dizinin tonuna ismini verdiğinden bu adı almıştır.
2) TONİK ÜSTÜ: Her dizinin ikinci derecesine **"Tonik Üstü"** denir. Tonik ‘in üstündeki ilk derece olduğundan dolayı bu ismi almıştır.
3) MEDİYANT: Her dizinin üçüncü derecesine **"Mediyant"** denir. **Modal** (Tonu belirleyici nota) notalardan birincisidir. Bir dizinin **Ton**' unu belirtir. Tonik ile büyük üçlü aralığında ise, o dizi **Majör Ton**'dadır. Eğer bir küçük üçlü aralığında ise, o dizi **Minör Ton**'dadır. Tonik ile Dominant arasında ortada bulunmasından dolayı bu ismi almıştır.

4) DOMİNANT ALTI: Her dizinin dördüncü derecesine **"Dominant Altı"** denir. Tonal seslerdendir **Alt Dominant** da denir.
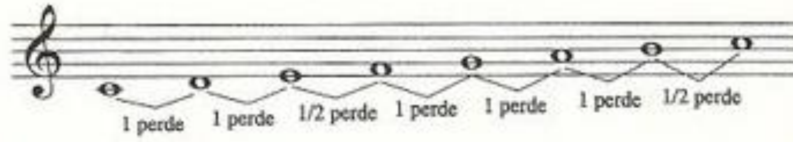
5) DOMİNANT: Her dizinin beşinci derecesine **"Dominant"** denir. Bu derecenin anlamı, hükmedici, baskın demek olup, dizilerin sıralanışında, tonik ile önemli bir rolü üstlenir. Bir tonda sık sık kullanılışı açısından da önemlidir. Tonal seslerdendir.

6) DOMİNANT ÜSTÜ: Her dizinin altıncı derecesine **"Dominant Üstü"** denir. Dominantın üstünde olduğundan dolayı bu adı almıştır. Bu derecenin bir özelliği de **Tonal** oluşudur.

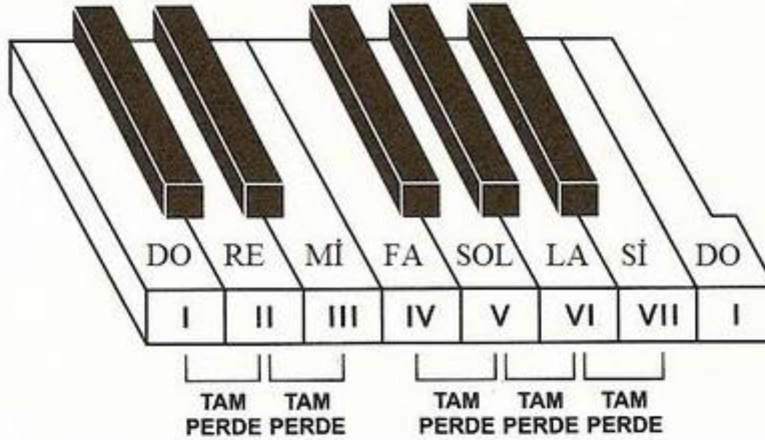
7) SANSİBL: Her dizinin yedinci derecesine "**Sansibl**" denir. Bu derecenin anlamı, hassas demek olup, kendisinden sonra daima tonik sese gidilmesini arzu ettirir. Sansibl daima tonik sesine, bir diatonik yarım ses aralığındadır. Bu derecenin bir özelliği de **Tonal** oluşudur.

Ses aralıklarını ölçmek için kullanılan bir çeşit ölçme birimine "**PERDE**" denir. Batı Müziğinde kullanılan en küçük ses aralığına, "**YARIM PERDE**" denir. İki tane Yarım Perde'den oluşan ses aralığına "**TAM PERDE**" denir. Perde aynı zamanda ton olarak da nitelendirilebilir. Başka bir deyişle;

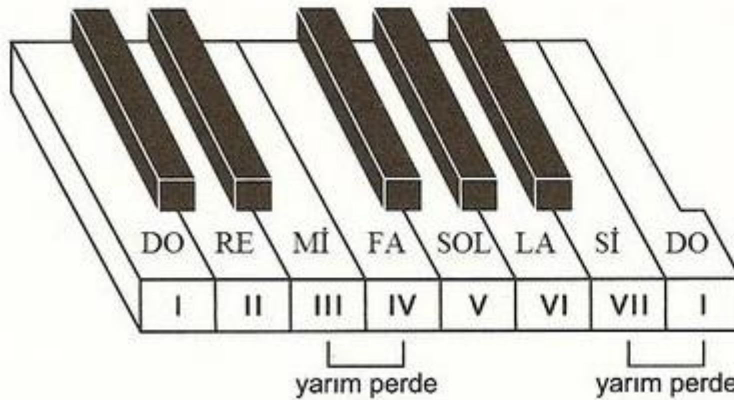
Tam ses: İki bitişik nota arasındaki en büyük uzaklık.
Yarım ses:İki bitişik nota arasındaki en küçük uzaklık.



Tam Aralıklı Sesler: Örnek: DO-RE, RE-Mİ, FA-SOL, SOL-LA, LA-Sİ.



Yarım Aralıklı Sesler: Örnek: Sİ-DO, Mİ-FA.(içinde ‘’İ’’ harfi olan nota ve ondan bir sonraki nota arasında yarım perde vardır)



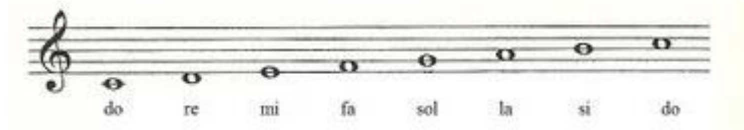


MAJÖR, MİNÖR ve İLGİLİ MİNÖR

Majör Kalıplar

Majör ingilizce büyük, Minör ise küçük demektir. Aralıklarda da zaten örneğin; K3'lü yerine zaman zaman ya da alternatif olarak m3'lü dediğimiz zamanlar olmakta. Dizi veya tonalite olarak majör ve minör, kuruluş kalıplarına bağlı olarak ilk üç sesin aralık yapısına bağlı olarak isim almaktadırlar.

Majör Kalıp: Majör kalıp sekiz ses ve 2 tam 1 yarım 3 tam 1 yarım aralıklarından oluşan dizini ismidir.

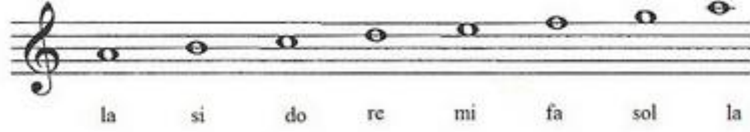


Hiç arıza (değiştirme işareti) almayan dizi Do majör dizisidir. Diğer majör diziler değiştirme işareti almaktadır. Çünkü başka bir sesten başlandığnda 2 tam 1 yarım 3 tam 1 yarım sıralaması oluşmayacaktır. Bu sebepten dolayı aralıklarda olduğu dibi dizi ve gamları kurarken hesaplamak ve istenen forma sokmak gerekir.

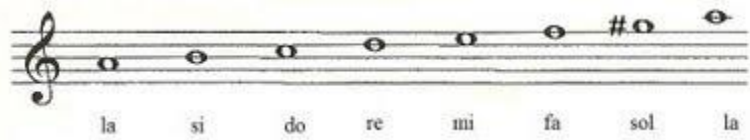
Minör Kalıp: Minör kalıp sekiz ses ve 1 tam 1 yarım 2 tam 1 yarım 2 tam aralıklarından oluşan dizinin ismidir.

Hiç değiştirme işareti almayan minör dizinin ismi La minör dizisidir. Majör kalıp ta olduğu gibi minör dizilerde de diğer minör gamları hesaplarken değiştirme işaretlerinden istifade edilir.

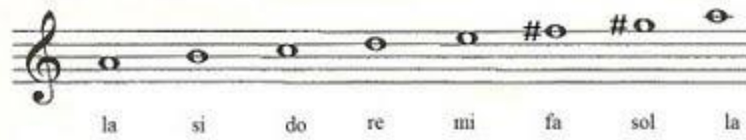
Minör Kalıplar
Doğal Minör Kalıbı: 1 tam 1 yarım 2 tam 1 yarım 2 tam aralıklarından oluşan dizidir.



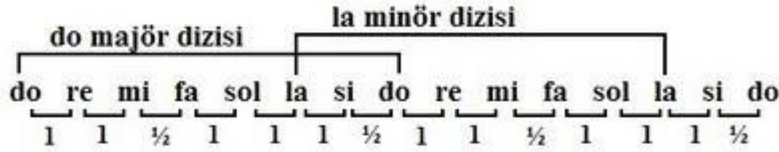
Armonik Minör Kalıbı: Doğal minör kalıbın 7'ci derecesinin ½ ses inceltilmiş halidir.



Melodik Minör Kalıbı: Doğal minör kalıbın 6'ncı 7'nci derecesinin ½ ses inceltilmiş halidir. Melodik minör gam melodik minör olarak çıkar doğal minör olarak iner.



İlgili Minör:
Her majör kalıbın bir ilgili minörü vardır. Ya da başka bir değişle her majör kalıp içinde bir minör kalıp barındırmaktadır. Bu minör kalıbın ismine de İlgili Minör denmektedir.



İlgili minör; majör gamın tonik derecesinden 3 ses 1½ ton aşağı inilerek (kalına, peste inilerek) bulunmaktadır. Örneğin Do majör gamının ilgili minörünü bulmak için Do sesinden kendi de dahil olmak üzere 3 ses 1½ ton inelim. Do, Si, La. Üç ses indik. Do – Si arası ½ ton, Si – La arası da 1 ton. Toplamda 1½ ton yaptı. Yani Do dan 3 ses 1½ ton aşağı indiğimiz zaman elde ettiğimiz nota La notasıdır. O zaman Do majörün ilgili minörü La minördür.



EVRENSEL SES DİZİLERİ (GAMLAR)

Şifre	Majör Gamlar	Akor	Şifre	Minor Gamlar (Armonik)	Akor
C	Do Major		Am	La minör	
G	Sol Majör		Em	Mi minor	
D	Re Majör		Bm	Si minör	
A	La Majör		F♯m	Fa♯ minör	
E	Mi Majör		C♯m	Do♯ minör	
B	Si Majör		G♯m	Sol♯ minor	
F♯	Fa♯ Majör		D♯m	Re♯ minör	
C♯	Do♯ Majör		A♯m	La♯ minör	
F	Fa Majör		Dm	Re minör	
B♭	Si♭ Majör		Gm	Sol minör	
E♭	Mi♭ Majör		Cm	Do minör	
A♭	La♭ Majör		Fm	Fa minör	
D♭	Re♭ Majör		B♭m	Si♭ minör	
G♭	Sol♭ Majör		E♭m	Mi♭ minör	
C♭	Do♭ Majör		A♭m	La♭ minör	

Majör Tonlar ve İlgili (Relative) Minörleri

Do Majör	Sol Majör	Re Majör	La Majör	Mi Majör	Si Majör	Fa# Majör	Do# Majör
La Minör	*Mi Minör*	*Si Minör*	*Fa# Minör*	*Do# Minör*	*Sol# Minör*	*Re# Minör*	*La# Minör*

biSGen

Fa Majör	Sib Majör	Mib Majör	Lab Majör	Reb Majör	Solb Majör	Dob Majör
Re Minör	*Sol Minör*	*Do Minör*	*Fa Minör*	*Sib Minör*	*Mib Minör*	*Lab Minör*

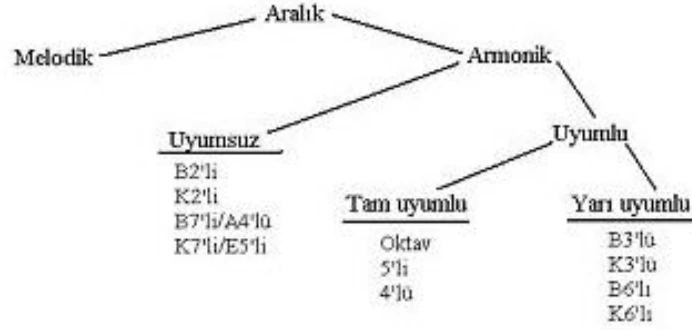
MAJÖR DİZİ - ARALIKLAR			
Do Majör	Reb Majör	Re Majör	Mib Majör
Mi Majör	Fa Majör	Solb Majör	Sol Majör
Lab Majör	La Majör	Sib Majör	Si Majör
(Doğal) MİNÖR DİZİ - ARALIKLAR			
Do Minör	Reb Minör	Re Minör	Mib Minör
Mi Minör	Fa Minör	Solb Minör	Sol Minör
Lab Minör	La Minör	Sib Minör	Si Minör

ARALIKLAR (İNTERVALLER) ve ÇEVRİMLERİ

İnterval. Aralık, bir notanın diğer notalara göre olan frekans farkıdır. Başka bir değişle iki nota arasındaki mesafe, ara, ses açıklığıdır. Örneğin; Do, re gibi iki yanaşık ve ardıl notanın uzaklığı "ikili aralığı"dır, kısa söylenişi sadece "ikili" olur. Do, re, mi gibi üç ardıl notanın boyutu "üçlü" tutar. — Dört notalı olarak mesela do, re, mi, fa sıralanışında aralık haddi "dörtlü"dür.

1 sekizli içindeki aralıklara *basit aralık* denir.

1 oktavı aşan aralıklara *birleşik aralık* denir.
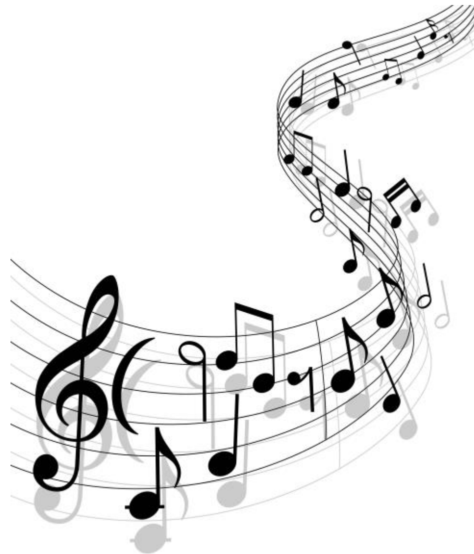


Aralık Tablosu

Küçük İkili (K2) / minör ikili (m2) : ½ ton
Büyük İkili (B2) / majör ikili (M2) : 1 ton
Küçük Üçlü (K3) / minör üçlü (m3) : 1½ ton
Büyük Üçlü (B3) / majör üçlü (M3) : 2 ton
Tam Dörtlü (T4) / Perfect 4 (P4) : 2½ ton
Artık (Artmış) Dörtlü (+4, A4) / Aug.4: 3 ton
Eksik (Eksilmiş) Beşli (-5, E5, 5) / Dim.5: 3 ton
Tam Beşli (T5) / Perfect 5 (P5) : 3½ ton
Küçük Altılı (K6) / minör altılı (m6) : 4 ton
Büyük Altılı (B6) / majör altılı (M6) : 4½ ton
Küçük Yedili (K7) / minör yedili (m7) : 5 ton
Büyük Yedili (B7) / majör yedili (M7) : 5½ ton
Tam Sekizli (T8) / Oktav: 6 ton

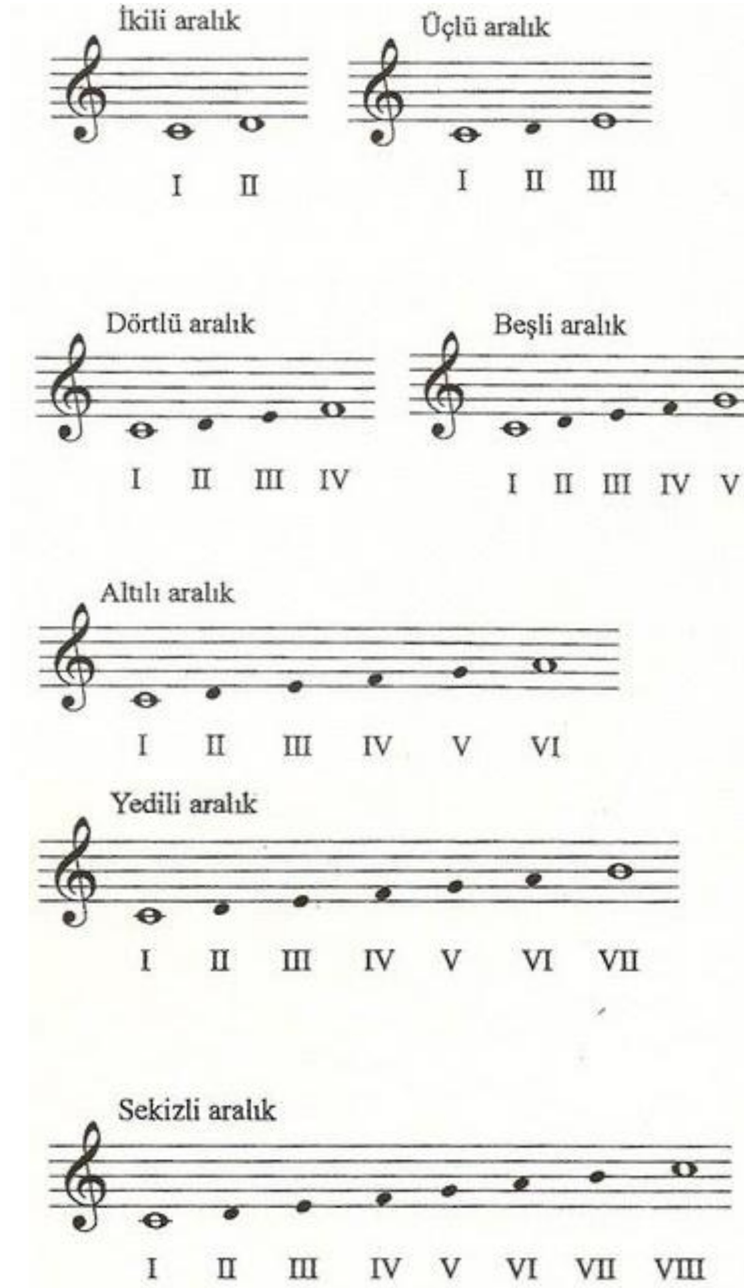
Aralıklar Kurulurken Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

1. Kök ses'e (aralığın kurulacağı ses) hiç bir şekilde dokunulmaz. Çünkü kök ses temeldir. Temel yıkılırsa bütün bina yıkılır.
2. Arada ses var ise ara seslere hiç bir şekilde dokunulmaz.
3. Oynama ve müdahale sadece en son ses (üst uç) üzerinde yapılır.
4. İlk önce aralıkta kaç ses olduğu saptanır ve o kadar ses ilerlenir.
5. Saptanan ses üzerinde hesaplama yapılarak aralık bulunur.
6. Aralık tablosunda ilk hane bize kaç ses olduğunu ikinci hane ise sesler arasının kaç ton olması gerektiğini belirtir.



Aralıkların ses olarak hesaplanması

Aşağıda Do sesi üzerine ses olarak kurulmuş ikili, üçlü, dörtlü, beşli, altılı, yedili, sekizli (oktav) aralıklar görülmektedir.
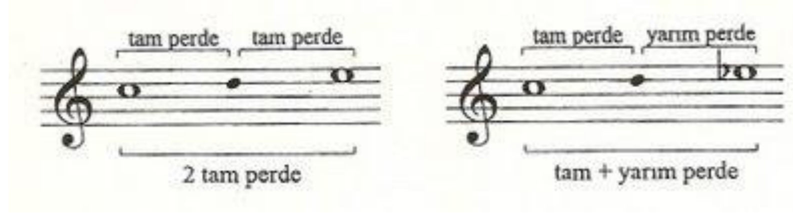


<u>Aralıkların ton olarak hesaplanması:</u>

Aşağıda Do sesi üzerine kurulmuş 3'lü bir aralık vardır. Do sesi üzerine 3'lü bir aralık kurmak için ilk olarak Do sesi üzerine Do da dâhil olmak üzere 3 nota sayacağız:

Do: Do, Re, Mi . Sonra bizden istenen aralığa göre aralıklarını ton olarak hesaplayacağız. İlk sese (kök) ve ara seslere dokunamadığımız için sadece son ses ile oynamamız gerekecek. Do üzeri üçlü aralık Do – Mi yapmaktadır. Do – Mi arası 2 ton (perde) 'dur. O halde Do – Mi arası 3ses 2 ton olduğuna göre buna denk gelen aralık Büyük 3'lü (B3 veya M3) olmaktadır. Eğer Küçük üçlü aralığını elde etmek istersek ki Küçük 3'lü 1½ tondur; o zaman son ses (üstuç) ile oynama yaparak aralığı 3 ses
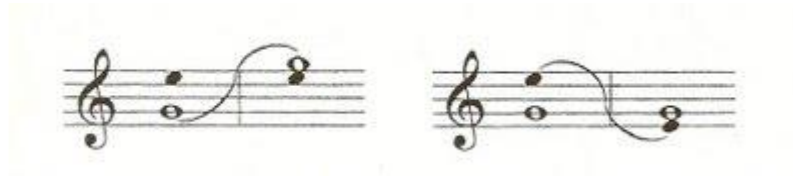
1½ ton olarak düzenlememiz gerekecek. Böylece Do üzeri Küçük üçlü Do – Mi bemol olacak. 3 ses 1½ ton.
Peki neden Re diyez (Re#) değil de Mi bemol (Mib) ?

Çünkü bizden 3 ses hesaplanması isteniyor. Do – Re# iki ses yapmaktadır. Do – Mi : Do, re , mi olarak üç ses yapmaktadır.
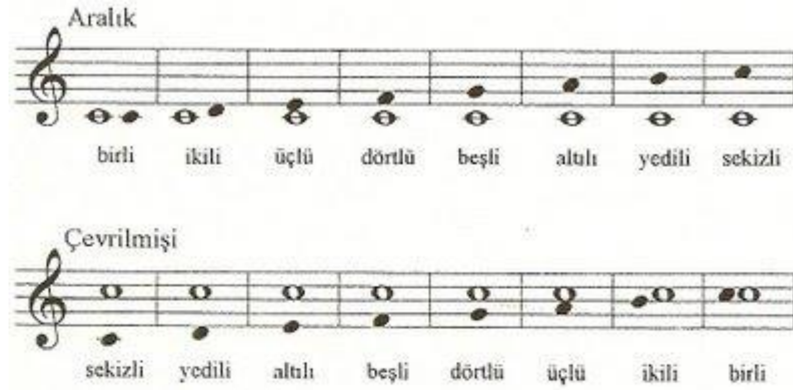


Aralıkların çevrimleri
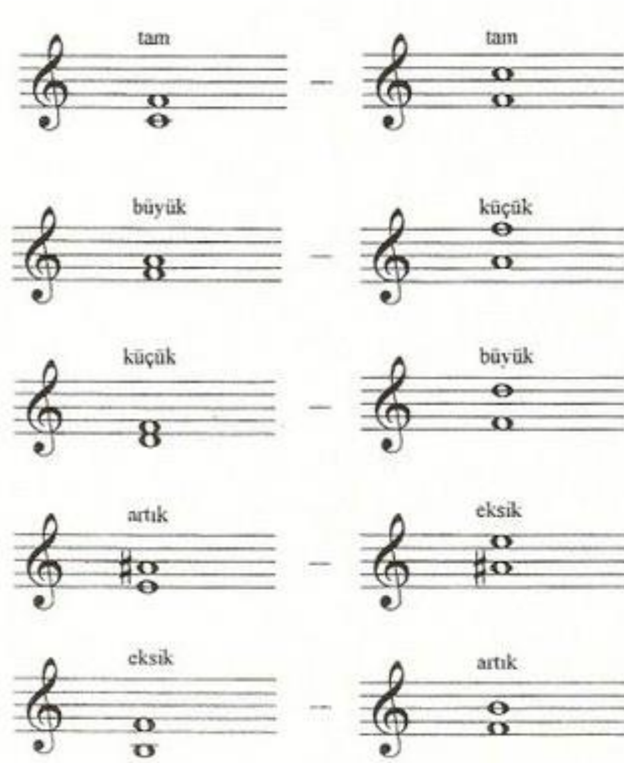
Çevirme işlemi adından da anlaşılacağı gibi aralıkların çevrilmesi, ters yüz edilmesi yani alttaki sesin üstte, üstteki sesin alta getirilmesi ile yapılır.



Çevirme işlemi yapıldıktan sonra yeni bir aralık elde edilmiş olunur. Buna bağlı olarak her aralık başka bir aralığa çevrilmektedir.



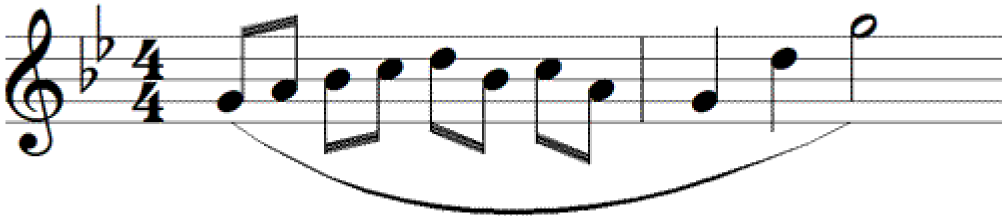
Aralıklar çevrildiği zaman onlara karşılık gelenler aşağıdaki gibidir.



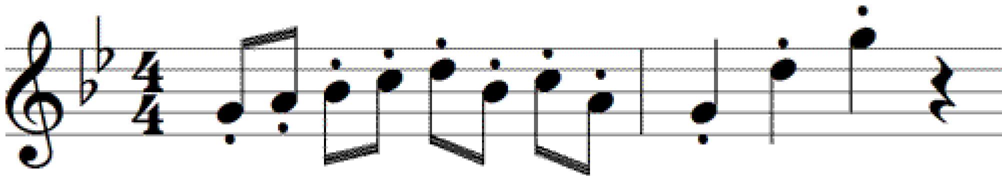
Çevrilen aralıklarda kalıp olarak; Küçükler – Büyüklere, Büyükler – Küçüklere, Eksiler – Artıklara, Artıklar – Eksilere, Tamlar – Tama çevrilirler. Rakamsal olarak ta 2'li – 7'liye, 7'li – 2'liye, 3'lü – 6'lıya, 6'lı – 3'lüye, 5'li – 4'lüye, 4'lü – 5'liye çevrilir. Örnek olarak Küçük Üçlü aralığı çevrilirse, Büyük 6'lı aralığı olarak karşımıza gelir.

Müzikte İfade Anlatım / Seslendirme Teknikleri

Legato: İtalyanca bir sözcüktür, "*bağlı*" anlamına gelir. Notaları, aralarında hiçbir kopukluk olmaksızın bağlı çalmaya denir.



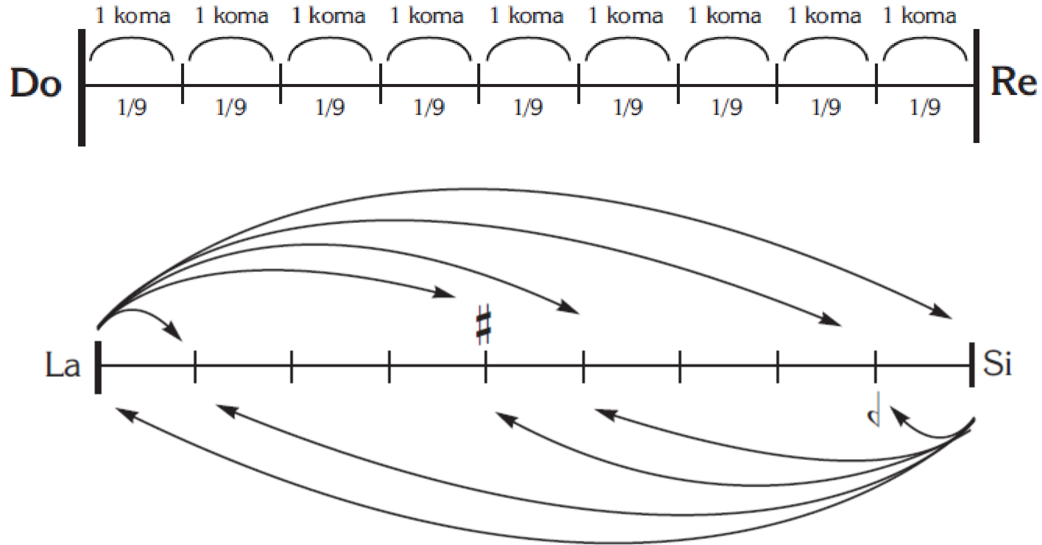
Staccato: ("*Kesik kesik*" sözcüğünün İtalyanca karşılığı), bir müzikal artikülasyon şeklidir. Modern gösterimde, bir notanın süresini kısaltma anlamında kullanılır. Devamında notadan ayrılmış bir sessizlik gelebilir. 18. yüzyıldan bu yana müzikte ortaya çıkmıştır.
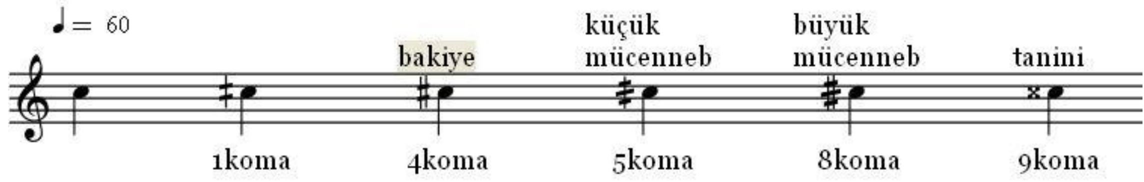




TÜRK SANAT MÜZİĞİNDE NOTA SİSTEMİ

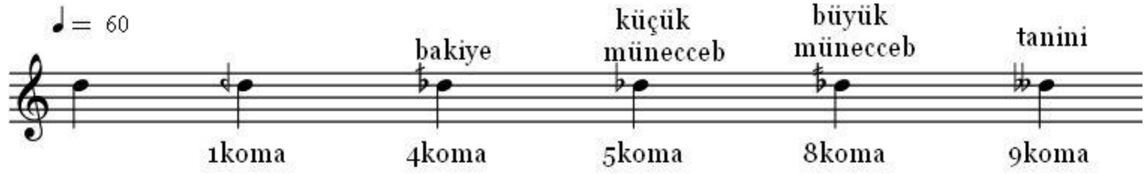
Müzik ses aralıklarının ölçmek için kullanılan birime perde (aralık) denir. Batı müziği ses sisteminde en küçük perde (aralık) yarım perdedir. Batı müziğinde iki nota arasının 2 eşit parçaya bölünmesine karşılık, Türk müziğinde iki notanın arası koma denilen 9 eşit parçaya bölünür. Türk müziğinde 1, 4, 5, 8 ve komanın özel isimleri vardır ve makamları oluşturacak dörtlü ve beşliler oluşturulurken bunlar kullanılır.



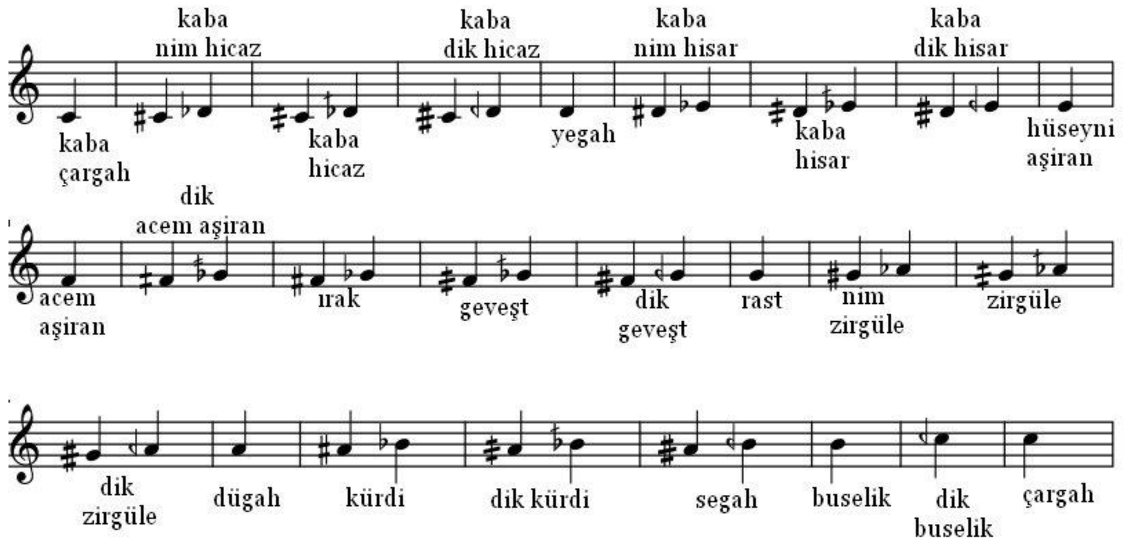
Türk müziğinde tam ikili aralık (do-re gibi) 9 komalık bir aralıktır. Batı müziğinde yarım aralık=4,5 koma kabul edilerek 12 ses'ten oluşan tampere sistem oluşturulmuştur. Mi-fa aralığı ve si-do aralığı batı sisteminde 4,5 koma, Türk müziğinde ise 4 komadır. Türk müziğinde dokuz komanın 1-4-5-8-9 nolu olanları değişik makamlarda kullanılmıştır ve sistem 24 ses'ten oluşur.

ARALIĞIN ADI	KOMA DEĞERİ	DIYEZ İSARETİ	BEMOL İSARETİ	SEMBOLÜ
KOMA (virgül)	1	𝄰	𝄬	F
BAKİYE	4	♯	𝄭	B
KÜÇÜK MÜCENNEP	5	𝄱	♭	S
BÜYÜK MÜCENNEP	8	𝄲	𝄳	K
TANİNİ	9	𝄪	𝄫	T
ARTIK ARALIK	9 dan fazla	—	—	A





Türk Müziğinde Nota İsimleri



İkinci oktavda isimler;

Çargah(Do), Nim Hicaz, Hicaz, Dik Hicaz, Neva(Re), Nim Hisar, Hisar, Dik Hisar, Hüseyni(Mi), Acem(fa), Eviç, Mahur, Dik Mahur, Gerdaniye(Sol), Nim Şehnaz, Şehnaz, Dik Şehnaz, Muhayyer(La), Sünbüle, Dik Sünbüle, Tiz Segah, Tiz Buselik(Si), Tiz Dik Buselik, Tiz Çargah(Do).

TÜRK MÜZİĞİNDE DİZİ OLUŞTURAN TAM BEŞLİLER

Türk müziğinin esasını *ÇEŞNİ* olarak adlandırdığımız dörtlü ve beşliler meydana getirir. Sağlam bir çeşni oluşturmak için en az dört ses gereklidir. Çeşnilerin çoğu Tam dörtlü ve Tam beşliler'dir. Basit makamlarda Tam beşli ve Tam dörtlüler kullanılır.

Tam dörtlü 22 koma, Tam beşli 31 koma'dır.

Dörtlü ve beşli Çeşnilerin aralıklarının toplamı belli olmasına rağmen aralıkların sıralanışı ve birbirine olan uzaklıkları farklı olduğundan farklı çeşniler oluşur.

ÇARGAH BEŞLİSİ:

Kendi yeri çargah (DO) veya kaba çargah perdesidir. Aralıklar Pestten tize doğru sıralandığında T T B T, Tizden pese doğru ise bu sıranın tam tersidir. T B T T dir.

ÇARGAH BEŞLİSİ

KENDİ YERİ çargah (DO) yada kaba çargahtır. ARALIKLARI T T B T

T T B T — T B T T

9 KOMA 9 KOMA 4 KOMA 9 KOMA =31 KOMA — 9 KOMA 4 KOMA 9 KOMA 9 KOMA =31 KOMA

"BUSELİK BEŞLİSİ:

Aralıklar Pestten tize doğru sıralandığında T B T T, Tizden pese doğru ise bu sıranın tam tersidir. T T B T dir.

BUSELİK BEŞLİSİ

ARALIKLARI Pest ten Tiz e T B T T Tiz den Pese T T B T dir

♩ = 80

T B T T — T T B T

9 KOMA 4 KOMA 9 KOMA 9 KOMA =31 KOMA

KÜRDİ BEŞLİSİ:

Aralıklar Pestten tize doğru sıralandığında B T T T, Tizden pese doğru ise bu sıranın tam tersidir. T T T B dir.

KÜRDİ BEŞLİSİ

ARALIKLARI B T T T

B T T T — T T T B

4 KOMA 9 KOMA 9 KOMA 9 KOMA =31 KOMA

RAST BEŞLİSİ:

Aralıklar Pestten tize doğru sıralandığında T K S T, Tizden pese doğru ise bu sıranın tam tersidir. T S K T dir.

RAST BEŞLİSİ

ARALIKLARI T K S T

T K S T T S K T

9 KOMA 8 KOMA 5 KOMA 9 KOMA =31 KOMA

HİCAZ BEŞLİSİ:

Aralıklar Pestten tize doğru sıralandığında T K S T, Tizden pese doğru ise bu sıranın tam tersidir. T S K T dir.

HİCAZ BEŞLİSİ

ARALIKLARI S A12 S T

S A12 S T T S A12 S

5 KOMA 12 KOMA 5 KOMA 9 KOMA =31 KOMA

HÜSEYNİ BEŞLİSİ:

Aralıklar Pestten tize doğru sıralandığında K S T T, Tizden pese doğru ise bu sıranın tam tersidir. T T S K dir.

HÜSEYNİ BEŞLİSİ

ARALIKLARI K S T T

K S T T T T S K

8 KOMA 5 KOMA 9 KOMA 9 KOMA =31 KOMA

TÜRK MÜZİĞİNDE DİZİ OLUŞTURAN TAM DÖRTLÜLER

Dört ses ve üç aralıktan oluşan Tam dörtlü de aralıklar toplamı 22 komadır. Şimdi bu tam dörtlü çeşnilerin çeşitlerini görelim.

ÇARGAH DÖRTLÜSÜ:

Kendi yeri çargah (DO) veya kaba çargah perdesidir. Aralıklar Pestten tize doğru sıralandığında T T B, Tizden pese doğru ise bu sıranın tam tersidir. B T T dir.

ÇARGAH DÖRTLÜSÜ
Kendi yeri (DO) ARALIKLARI T T B
PESTEN TİZ'E DOĞRU
TİZ DEN PES'E DOĞRU
T T B B T T
9 KOMA 9 KOMA 4 KOMA =22 KOMA 4 KOMA 9 KOMA 9 KOMA =22 KOMA

BUSELİK DÖRTLÜSÜ:

Kendi yeri DÜGÂH (LA) perdesidir. Aralıklar Pestten tize doğru sıralandığında T B T, Tizden pese doğru ise bu sıranın tam tersidir. T B T dir.

BUSELİK DÖRTLÜSÜ
Kendi yeri (LA) ARALIKLARI T B T
PES TEN TİZ E DOĞRU
TİZ DEN PES E DOĞRU
T B T T B T
9 KOMA 4 KOMA 9 KOMA =22 KOPMA 9 KOMA 4 KOMA 9 KOMA =22 KOPMA

KÜRDİ DÖRTLÜSÜ:

Kendi yeri DÜGÂH (LA) perdesidir. Aralıklar Pestten tize doğru sıralandığında B T T, Tizden pese doğru ise bu sıranın tam tersidir. T T B dir.

KÜRDİ DÖRTLÜSÜ
Kendi yeri (LA) dügah ARALIKLARI B T T
PES TEN TİZ E DOĞRU
TİZ DEN PES E DOĞRU
B T T T T B
4 KOMA 9 KOMA 9 KOMA =22 KOMA 9 KOMA 9 KOMA 4 KOMA =22 KOMA

RAST DÖRTLÜSÜ:

Kendi yeri RAST (SOL) perdesidir. Aralıklar Pestten tize doğru sıralandığında T K S, Tizden pese doğru ise bu sıranın tam tersidir. S K T dir.

RAST DÖRTLÜSÜ
Kendi yeri (SOL) rast ARALIKLARI T K S

T K S S K T
9 KOMA 8 KOMA 5 KOMA =22 KOMA 5 KOMA 8 KOMA 9 KOMA =22 KOMA

UŞŞAK DÖRTLÜSÜ:

Kendi yeri DÜGÂH (LA) perdesidir. Aralıklar Pestten tize doğru sıralandığında K S T, Tizden pese doğru ise bu sıranın tam tersidir. T S K dir.

UŞŞAK DÖRTLÜSÜ
Kendi yeri (LA) dügah ARALIKLARI K S T

K S T T S K
8 KOMA 5 KOMA 9 KOMA =22 KOMA 9 KOMA 5 KOMA 8 KOMA =22 KOMA

HİCAZ DÖRTLÜSÜ:

Kendi yeri DÜGÂH (LA) perdesidir. Aralıklar Pestten tize doğru sıralandığında S A S, Tizden pese doğru ise bu sıranın tam tersidir. S A S dir.

HİCAZ DÖRTLÜSÜ
Kendi yeri (LA) dügah ARALIKLARI S A S

S A S S A S
5 KOMA 12 KOMA 5 KOMA =22 KOMA 5 KOMA 12 KOMA 5 KOMA =22 KOMA

TÜRK SANAT MÜZİĞİNDE MAKAMLAR

Çargâh

Buselik

Kürdi

Rast

Uşşak

Hüseyni

Neva

Hicaz

Uzzal

Hümayun

Karcığar

Suzinak

Mahur

Nihavent

Yeğah

Hüseyniaşiran

Şevkefzâ

Irak

Neveser

Hüzzam

Saba

Nişabur

Şehnâz

Adı	KomaDeğeri	Diyez	Bemol	Rumuz
Koma	1	♯	♭	F
Bakiye	4	♯	♭	B
Küçük Mücennep	5	♯	♭	S
Büyük Mücennep	8	♯	♭	K
Tanini	9	𝄪	♭♭	T

Türk Müziğinde 590 civarında makam yapılmış olup ancak bunlardan pek azı günümüzde kullanılmaktadır. Bazı makamlar çok az işlendiğinden, bazıları da yapılarının ağırlığından dolayı günümüze kadar ulaşamamıştır.

Dörtlü ve Beşlilerin değişik şekillerde birbirine eklenmesiyle "***Makam Dizileri***" oluşmaktadır. Bu dizilerin belli kurallar içinde kullanılmasıyla makamlar meydana gelmiştir.

Türk Müziğinde kullanılan makamlar 3 ana başlıkta toplanır.

A) Basit Makamlar

B) Göçürülmüş Makamlar (Şed Makamlar)

C) Birleşik Makamlar (Mürekkeb Makamlar)

A) Basit Makamlar:

Bir makamın basit makam sayılabilmesi için aşağıdaki şartlara uyması gerekmektedir;

Bir dörtlü ile bir beşliden veya bir beşli ile bir dörtlüden meydana gelmiş bir dizisi olmalıdır.

Dörtlü ve beşlileri tam dörtlü ve tam beşli olması gerekmektedir. Bunlar; Çargâh, Buselik, Kürdi, Rast, Uşşak (Hüseyni) ve Hicaz'dır.

Güçlü perdeleri, dörtlü ve beşlilerin ek yerinde olmalıdır.

Sekiz sesli bir dizileri olmalıdır ve bu diziler makamın tüm özelliklerini taşımalıdır.

Bu özellikleri taşıyan makamlar basit makamlardır. Türk Müziğinde 13 tane basit makam vardır. Bunlar;

1) Çargâh Makamı
2) Buselik Makamı
3) Kürdi Makamı
4) Rast Makamı
5) Uşşak Makamı
6) Neva Makamı
7) Hümayun Makamı
8) Hicaz Makamı
9) Uzzal Makamı
10) Zirgüleli Hicaz Makamı
11) Hüseyni Makamı
12) Karcığar Makamı
13) Basit Suzinak Makamı

Bu 13 Basit Makamın haricinde yapıları itibariyle basit makamlara çok benzeyen 4 adet makam daha vardır. Bu makamlar;

1) Bayati Makamı
2) Muhayyer Makamı
3) Tahir Makamı
4) Şehnaz Buselik Makamı

Bir makamı incelerken aşağıdaki özelliklerine dikkat edilir;

Durağı (Karar sesi)
Seyri (İnici – çıkıcılığı)
Dizisi (Dörtlü ve beşli yapısı)
Güçlüsü (Dörtlü ve beşlinin birleşim yeri)
Donanımı (Eserin başındaki özel işaretler)
Yedeni (Karar sesinden tam veya yarım ses öncesi)
Dizinin seyri
Perde aralıkları
Dizinin genişlemesi

Çargah Makamı Dizisi

Durak: Çargah veya Kaba çargah
Güçlü: Rast veya Gerdaniye perdesi
Yeden: Buselik veya Kaba Buselik
Seyri: Çıkıcı

Durak olan Çargah veya Kaba çargah perdesine **Çargah Beşli** çeşnisi ve Güçlüsü Rast ya da Gerdaniye Perdesine **Çargah Dörtlü** Perdesinin eklenmesiyle oluşmuştur.

Rast Makamı Dizisi

Durak: Rast
Güçlü: Neva
Yeden: Irak
Seyri: Çıkıcı

Durak olan Rast perdesinde **Rast Beşli** Çeşni-sine, Güçlüsü Neva Perdesinde **Rast Dörtlü** Çeşnisi eklenmek suretiyle elde edilir.
NOT: Çıkıcı iken Eviç perdesi, inici durumda Acem perdesine dönüşmektedir. Bu durumda Neva perdesi üzerinde **Kürdi Dörtlü** çeşnisi (BTT) oluşmaktadır.

Uşşak Makamı Dizisi

Durak: Dügâh
Güçlü: Neva
Yeden: Rast
Seyri: Çıkıcı

Durak olan Dügâh perdesinde **Uşşak Dörtlü** çeşnisine, Güçlüsü Neva perdesindeki **Buselik Beşli** çeşnisi eklenmesiyle oluşmuştur.

Buselik Makamı Dizisi

Durak: Dügâh
Güçlü: Hüseyni
Yeden: Nim Zirgüle
Seyri: Çoğunlukla çıkıcı; bazen hem inici hem çıkıcı.

Donanımı işaret almaz, Durak olan Dügâhta **Buselik Beşli** çeşnisine, Güçlüsü Hüseyni de **Kürdi Dörtlü** çeşnisinin eklenmesiyle oluşur. Eser çalınırken Hüseyni üzerindeki Eviç perdesi, Acem perdesine dönüştürülerek, oluşan **hicaz dörtlü** çeşnisi eser içerisinde gösterilir.

Kürdi Makamı Dizisi

Durak: Dügâh

Güçlü: Neva

Yeden: Rast perdesidir bazen Nim Zirgüle de kullanılır.

Seyri: Çıkıcı

Durak olan Dügâh perdesinde ***Kürdi Dörtlü*** çeşnisine, Güçlüsü Neva perdesinde ***Buselik Beşli*** çeşnisinin eklenmesi ile oluşur.

Hicaz Makamı Dizisi

Durak: Dügâh

Güçlü: Neva

Yeden: Rast, nadir de olsa Nim Zirgüle,

Seyri: İnici Çıkıcı, Bazen de çıkıcı.

Durak olan Dügâh perdesinde **Hicaz Dörtlü** çeşnisi ve Güçlüsü Neva perdesinde **Rast Beşli** çeşnisinin eklenmesi ile oluşur. İnici olduğunda Eviç perdesi Acem perdesine dönüşür böylece Eviç perdesinde **Buselik Beşli** çeşnisi oluşur.

Hümayyun Makamı Dizisi

Durak: Dügâh

Güçlü: Neva

Yeden: Rast perdesi, bazen nim zirgüle.

Seyri: Çıkıcı İnici

Durak olan Dügâh perdesi üzerinde ***Hicaz Dörtlü*** çeşnisi ve Güçlüsü Neva perdesi üzerinde ***Buselik beşli*** çeşnisinin eklenmesi ile oluşur.

Zirgüleli Hicaz Makamı Dizisi

Durak: Dügâh
Güçlü: Hüseyni
Yeden: Nim zirgüle
Seyri: İnici Çıkıcı

Durak olan Dügâh perdesi üzerine ***Hicaz Beşli*** çeşnisi ve Güçlüsü Hüseyni perdesi üzerine ***Hicaz Dörtlü*** çeşnisinin eklenmesi ile oluşur.

Karciğar Makamı Dizisi

Durak: Dügâh
Güçlü: Neva
Yeden: Rast
Seyri: İnici Çıkıcı

Durak olan Dügâh perdesi üzerinde ***Uşşak Dörtlü*** çeşnisi ve Güçlüsü Neva perdesi üzerinde ***Hicaz Beşli*** çeşnisinden oluşmuştur.

Hüseyni Makamı Dizisi

Durak: Dügâh
Güçlü: Hüseyni
Yeden: Rast
Seyri: İnici Çıkıcı

Durak olan Dügâh perdesi üzerinde ***Hüseyni Beşlisi*** çeşnisi ve Güçlüsü Hüseyni perdesi üzerinde ***Uşşak Dörtlüsü*** çeşnisinin eklenmesiyle oluşmuştur.

HÜSEYNİ DİZİSİ

Ünal Gönkesen

♩= 100 Hüseyni Beşlisi Uşşak Dörtlüsü Güçlü Yeden Durak
K S T T K S T
Çıkıcı Hüseyni Dizisi İnici Hüseyni Dizisi

Suzinak Makamı Dizisi

Durak: Rast
Güçlü: Neva
Yeden: Irak
Seyri: İnici Çıkıcı

Durak olan Rast perdesi üzerinde ***Rast Beşli*** çeşnisi ve Güçlüsü Neva perdesi üzerinde ***Hicaz Dörtlü*** çeşnisinin eklenmesinden oluşur.

SUZİNAK DİZİSİ

Ünal Gönkesen

♩= 100 Çıkıcı Suzinak Dizisi İnici Suzinak Dizisi
T K S T S A S
Rast Beşli Hicaz Dörtlü Güçlü Yeden Durak

Neva Makamı Dizisi

Durak: Dügâh
Güçlü: Neva
Yeden: Rast
Seyri: İnici Çıkıcı

Durak olan Dügâh perdesi üzerinde ***Uşşak Dörtlü*** çeşnisi ve Güçlüsü Neva perdesi üzerinde ***Rast Beşli*** çeşnisinin eklenmesi ile oluşmuştur.

NEVA DİZİSİ

Ünal Gönkesen

♩= 100 Uşşak Dörtlü Rast Beşli Güçlü Yeden Durak
K S T T K S T
Çıkıcı Neva Dizisi İnici Neva Dizisi

B) Şedd (Göçürmeli) Makamlar

Şed, yani göçürme, herhangi bir dörtlü veya beşliyi ya da bir makam dizisini durak sesinden yani kendi yerinden başka bir perdeye aralıklarını bozmadan ve gerekli işaret değişikliklerini yaparak taşımak, bir başka deyişle göçürmektir.

Göçürme yapılarak yeni bir makam gurubu ortaya çıkmıştır. Bu guruba "***Göçürülmüş Makamlar***" denir.

Her makam dizisinin her perdeye göçürülmesi mümkün değildir.

Şed makamlar, her ne kadar bir makam dizisinin bir başka perde üzerine göçürülmesiyle elde ediliyor olsa da, birçok zaman kendilerini meydana getiren ana dizinin özelliklerine sadık kalmayıp, gerek çeşni, gerekse seyir bakımından farklılıklar göstermektedir. Böylece yeni özellikler kazanmaktadır. Bu bakımdan şed kelimesi transpoze'nin "Transposition" tam karşılığı olarak kabul edilemez.

Kendi yerinden başka perdelere göçürülmüş olan makamlar şunlardır;

- Çargâh Makamı
- Buselik Makamı
- Kürdi Makamı
- Zirgüleli Hicaz Makamı
- Neveser Makamı
- Segâh Makamı

Bu makamlar göçürüldükleri perdelere göre şu şekilde isimlendirilmişlerdir;

Çargâh Makamı Şedleri:
- Rast perdesinde: Mahur Makamı
- Acemaşiran perdesinde: Acemaşiran Makamı

Buselik Makamı Şedleri:
- Rast perdesinde: Nihavent Makamı
- Hüseynîaşiran perdesinde: Ruhnevaz Makamı
- Yegâh perdesinde: Sultaniyegâh Makamı

Kürdi Makamı Şedleri:
- Rast perdesinde: Kürdilihicazkâr Makamı
- Hüseynîaşiran perdesinde: Aşkefza Makamı
- Yegâh perdesinde: Ferahnüma Makamı

Zirgüleli Hicaz Makamı Şedleri:
- Rast perdesinde: Zirgüleli Suzinâk ve Hicazkâr
- Irak perdesinde: Evcârâ
- Hüseynîaşiran perdesinde: Suz-i Dil
- Yegâh perdesinde: Şedd-i Araban

Neveser Makamı Şeddi:
- Acemaşiran perdesinde: Reng-i Dil

Segâh Makamı Şeddi:
- Nim Hicaz perdesinde: Heft-gâh

C) Bileşik Makamlar

Yapısında çeşitli makam dizileri bulunduran makamlara ***Bileşik Makamlar*** denir.
Bileşik Makamlar, karar perdesine göre 8 gurupta incelenir.

1. Yegah perdesinde karar verenler

- Ferahfezâ Makamı
- Dilkeşide Makamı
- Lâlegül Makamı
- Sultâni Segâh Makamı
- Şerefnümâ Makamı

- Şive-nümâ Makamı
- Yegâh Makamı
- Acem'li Yegâh Makamı
- Anber-efşân Makamı

2. Hüseyniaşiran perdesinde karar verenler

- Hüseyni Aşirân Makamı
- Bûselik Aşirân Makamı
- Aşirân Zemzeme Makamı
- Nühüft Makamı
- Can-fezâ Makamı
- Sabâ Aşirân Makamı
- Hicaz Aşirân Makamı
- Zirefkend Makamı

3. Acemaşiran perdesinde karar verenler

- Şevk-i Tarab Makamı
- Şevk'efzâ Makamı
- Şevk-âver Makamı
- Tarz-ı Cedid Makamı

4. Irak perdesinde karar verenler

- Irâk Makamı
- Eviç Makamı
- Bestenigâr Makamı
- Beste-Isfahân Makamı
- Râhatü'l Ervâh Makamı
- Dilkeşhâveran Makamı
- Rûy-i Irâk Makamı
- Revnak-nümâ Makamı
- Hüzzâm-ı Cedid Makamı
- Ferahnâk Makamı

5. Rast perdesinde karar verenler

- Nikriz Makamı
- Neveser Makamı
- Pesendide Makamı
- Güldeste Makamı
- Tarz-ı Nevin Makamı
- Nihâvend-i Kebir Makamı
- Zâvil Makamı
- Pençgâh Makamı
- Sûz-i Dilârâ Makamı
- Büzürk Makamı
- Sazkâr Makamı
- Rehâvi Makamı
- Şevk-i Dil Makamı

6. Dügâh perdesinde karar verenler

- Beyâti Arabân Makamı
- Acem Makamı
- Acem Kürdi Makamı
- Hisâr Makamı
- Hisâr Bûselik Makamı
- Şehnâz Makamı
- Arazbâr Makamı
- Sabâ Makamı
- Dügâh Makamı
- Küçek Makamı
- Sipihr Makamı
- Gerdaniye Makamı
- Muhayyer Sünbüle Makamı
- Dügâh Mâye Makamı
- Sultâni Irak Makamı
- Nişâbûrek Makamı

7. Segâh perdesinde karar verenler

- Segâh Makamı
- Segâh Mâye Makamı
- Müsteâr Makamı
- Hüzzam Makamı
- Vech-i Arazbar Makamı

8. Buselik perdesinde karar verenler

- Nişabur Makamı

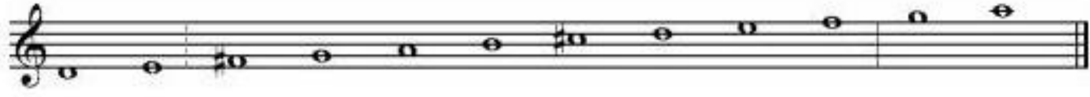
Anadolu Halk Müziğinde Ayaklar

Halk müziğinin ezgisel yapısındaki en belirgin özellik, ezgilerin *modal* bir yapı göstermesidir. Türk sanat musikisinde kullanılan beylik aranağme karşılığı olarak giriş müziği anlamında kalıp ezgi şekillerine "***ayak***" denildiği gibi yine âşık sazında sap üzerinde bir sesin kendisine "baş perde", bir sekizli tizine de "***ayak perde***" adları verilmektedir.

Türk halk musikisinde ayakların çokluğu coğrafi açıdan yöreselliğe dayanmaktadır. Her yörenin saz şairlerinin o yöre için verdikleri isimler farklıdır. Ne kadar yöre varsa o kadar da ayak ismi vardır. Dolayısıyla her birinin ayrı ayrı tetkik edilmeleri çok zordur

Türk Halk Müziğinde yaygın olarak kullanılan ve adlandırılmış belli başlı ayaklar şunlardır:

3.3.8 Misket Ayağı Dizisi



3.3.9 Yanık Kerem Ayağı Dizisi

3.3.10 Kesik Kerem Ayağı Dizisi

3.3.11 Muhalif Ayağı Dizisi

3.3.12 Tatyan Kerem Ayağı Dizisi

3.3.13 Beşiri Ayağı Dizisi

3.3.14 Kalenderi Ayağı Dizisi

3.3.1 Yahyalı Kerem Ayağı Dizisi

3.3.2. Düz Kerem Ayağı Dizisi

3.3.3 Garip Ayağı Dizisi

3.3.4 Bozlak Ayağı Dizisi

3.3.5 Müstezat Ayağı Dizisi

3.3.6 Sol Üzeri Müstezat Ayağı Dizisi

3.3.7 Do Üzeri Müstezat Ayağı Dizisi

Kerem (Hüseyni)

Kerem (Karciğar)

Garip (Hicaz)

Müstezat (Çargah) (Rast)

Derbeder (Saba)

Misget

Bozlak (Kürdi-Kürdili Hicazkar)

(La üzerinden) (Sol üzerinden)

Türk Halk Müziği Ses Dizileri (Ayaklar) (*)

Ezgilerde belli karakteristik sesleri bünyesinde bulunduran dizi gurupları vardır. Bu guruplara Ayak denir. "Ayak"ın adı da "Makam"dır. Bu adlar yöreden yöreye değişik olarak söylenmektedir. Bazı diziler ezgi süresince değişmezken, bazılarında birkaç dizinin kullanıldığı görülmektedir.

(*) Kaynak: Doç. Şinasi Özel: Bağlama Metodu, Önder Matbaası, Ankara 1988 (s. 76).

Türk Musikisi Usulleri

DÜZÜM: Kısa bir ifade ile zaman içinde uygunluk demektir. Bir cismin belirli sınırlar içerisinde yinelediği yalın hareketlerinin tümüdür. Etimolojik olarak ika'nın Türkçe karşılığı düzüm.

USUL: Geleneksel sanat müziğinde belirli bir zaman içinde vuruşların değerlerinin birbirine eşit veya eşit olmadığı, fakat mutlaka kuvvetli ve zayıf vuruşların belirli bir şekilde yan yana gelmesiyle oluşan zaman kalıplarına USUL denir. Usullerin her bir vuruşuna DARP adı verilir(Darp eskiden usul yerine de kullanılan bir kelimedir).

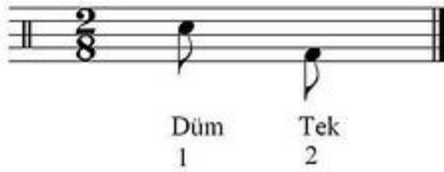
Geleneksel sanat müziğinde tüm eserler, usul kalıplarına uyularak bestelenmişlerdir. Usul kalıbını oluşturan vuruşlar, kuvvetli ya da zayıf oluşlarına göre; DÜM, TEK, TE, KA gibi hecelerle belirtilmişlerdir. Ölçü ile usul aynı değildir. Usul ölçünün kalıplaşmış şeklidir.

Türk Musikisi Usulleri

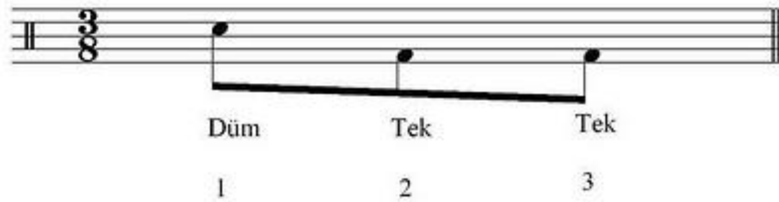
Basit Usuller: Oluşumunda başka hiç bir usul olamayan usullerdir.
Birleşik Usuller: Birden fazla usulün birleşmesi ile oluşan usullerdir.
Küçük Usuller: 2 zamandan 15 zamana kadar olan usullerdir.
Büyük Usuller: 16 zamandan başlayarak büyüyen usullerdir.

A- Küçük Usuller ve Zamanları:

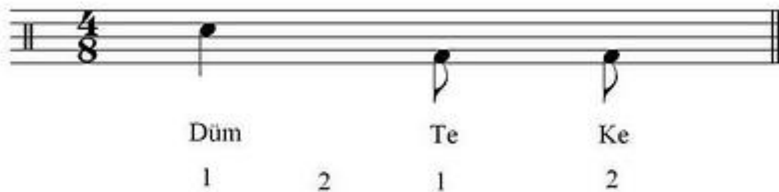
1) Nim Sofyan Usulü– 2 Zamanlı
İki tane birim zamandan oluşmaktadır, ilk basit usuldür. 2/4 lük olarak da çalınır.



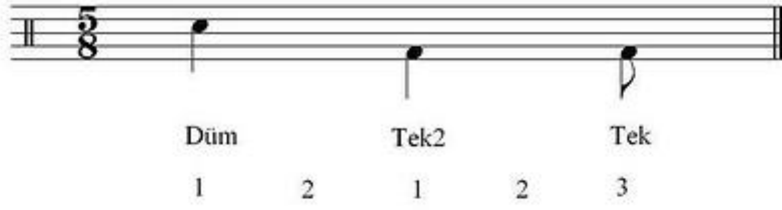
2) Semai Usulü– 3 Zamanlı
Üç birim zamandan meydana gelmiştir ikinci basit usuldür. 3/4 lük olarak da çalınır.

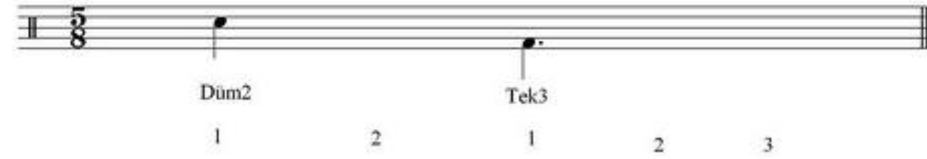


3) Sofyan Usulü– 4 Zamanlı
İki tane nim sofyandan meydana gelmiştir. 4/4 lük olarak da çalınır.

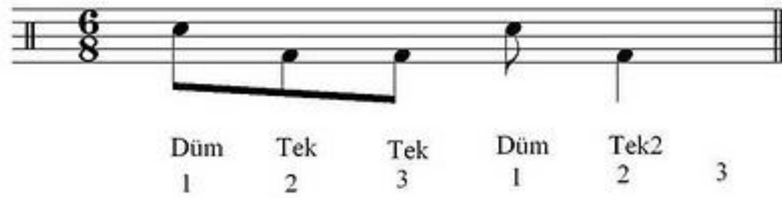


4) Türk Aksağı Usulü– 5 Zamanlı
Bir nim sofyan usululün ve de bir semai usulünün bir araya gelmesinden oluşmuştur. 5/4 olarak da çalınır. İki tane çalım şekli vardır.

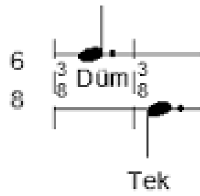




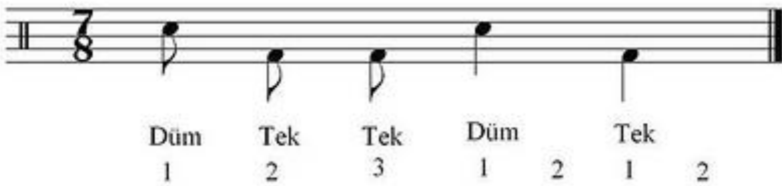
5) Yürük Semai Usulü– 6 Zamanlı
İki tane semai usulünden ya da 3 tane nim sofyan usulünden oluşmuştur. 6/4 olarak da çalınır daha yavaş çalıma sahip olan haline "Sengin Semai" usulü denir.



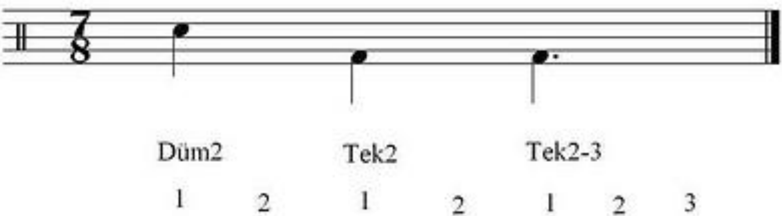
6) Mürekkeb Nim Sofyan Usulü– 6 Zamanlı



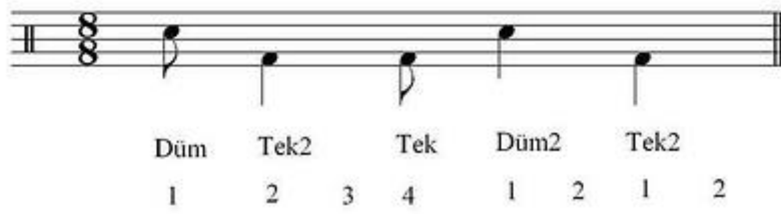
7) Devr-i Hindi Usulü– 7 Zamanlı
Bir semai iki tane nim sofyan usulünden meydana gelr. 7/4 olarak da çalınır.



8) Devr-i Turan Usulü– 7 Zamanlı
İki tane nim sofyan ve bir de semai den oluşmuştur.

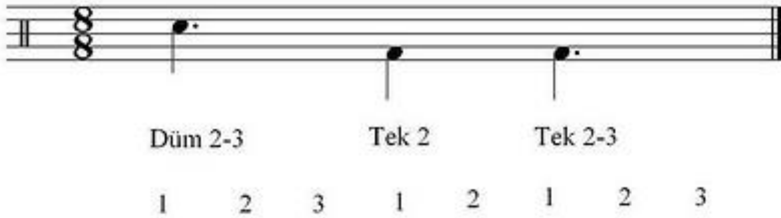


9) Düyek Usulü– 8 Zamanlı
İki tane sofyan usulünden meydana gelmiştir. 8/4 lük çalımına "*Ağır Düyek*" de denir.



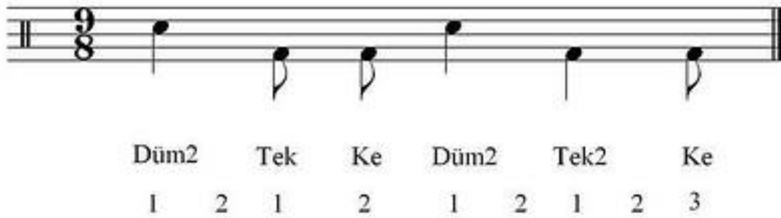
10) Müssemmen Usulü– 8 Zamanlı

Bir semai usulü bir nim sofyan usulü ve de ardından bir semai usullerinin birleşmesi ile oluşmuştur.
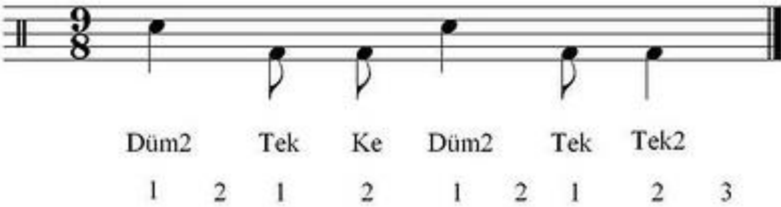


11) Aksak Usulü– 9 Zamanlı

Bir sofyan usulu ve de bir Türk aksağı usulünün birleşmesinden oluşmuştur. 9/4 olarak çalınan şekline "*Ağır Aksak*" usulü denir.



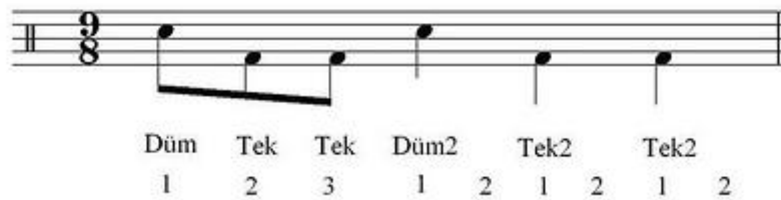
12) Evfer Usulü– 9 Zamanlı

Bir sofyan usulü ve de bir Türk aksağı usulünden oluşmuştur. Aksak'dan farkı Türk aksağı'nın son iki vuruşunun yeri deşiktir. 9/4 çalımına "*Ağır Evfer*" denir.



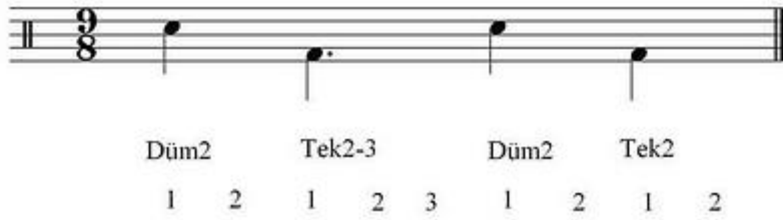
13) Oynak Usulü– 9 Zamanlı

Bir semai usulü ve de bir yürük semai usulünün bir araya gelmesinden oluşur. 9/4 olarak da çalınır.

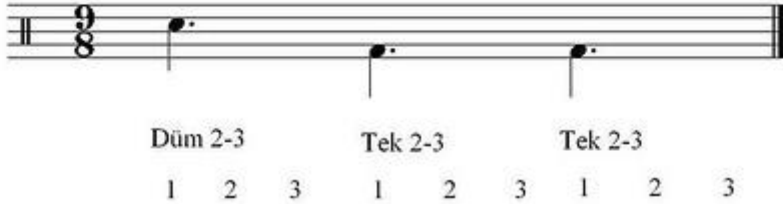


14) Raks Aksağı Usulü– 9 Zamanlı

Bir Türk aksağı usulü bir sofyan usulünün birleşmesinden meydana gelmiştir.
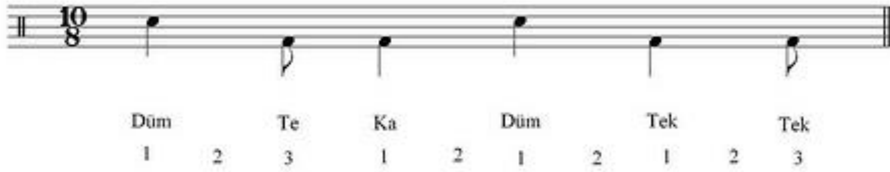


15) Mürekkeb Semai Usulü– 9 Zamanlı
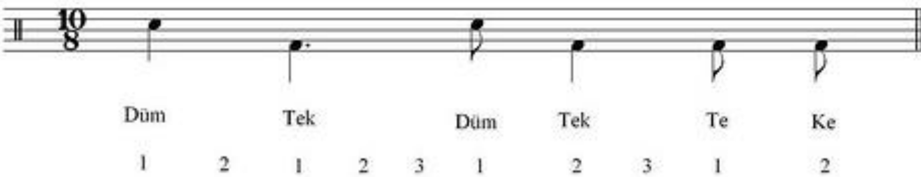


16) Aksak Semai Usulü– 10 Zamanlı

İki türk aksağı usulünden oluşur. Dikkat edilmesi gereken birinci ve ikinci Türk aksağındaki ikinci ve üçüncü vuruşlarında kıymetlerin yerleridir. 10/16lık çalınma şekline "*Curcuna*" 10/4 lük çalınma şekline "*Ağır Aksak Semai*" denir.



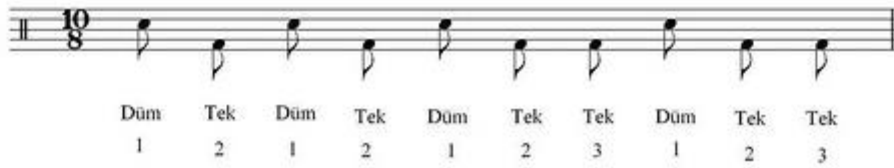
17) Lenk Fahte Usulü– 10 Zamanlı

Bir Türk aksağı usulünden, bir semai usulünden, bir nim sofyan usulünden oluşmaktadır.



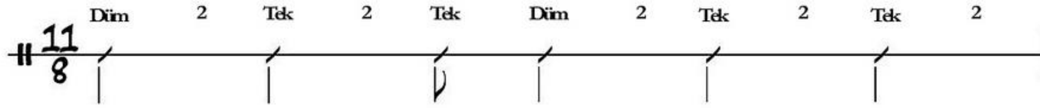
18) Ceng-i Harbi Usulü– 10 Zamanlı

İki tane nim sofyan usulünden ve de iki tane semai usulünden meydana gelmiştir.

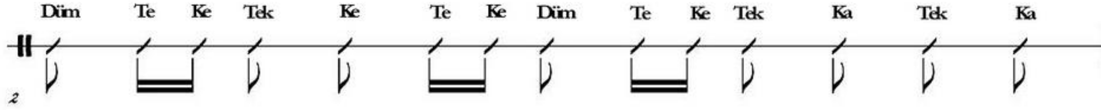


19) Tek Vuruş Usulü– 11 Zamanlı

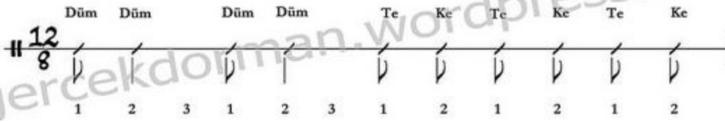
Tek Vuruş Usulü



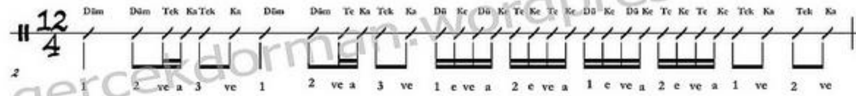
Velveleli Hali



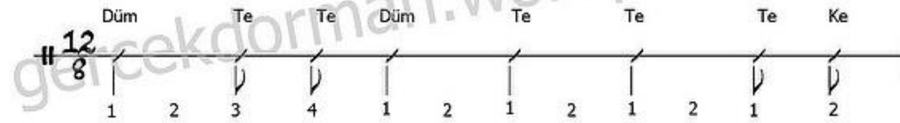
20) Frençkin (Frenkçin) Usulü– 12 Zamanlı



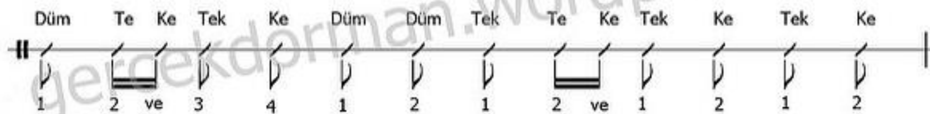
Velveleli Hali



21) Nim Çember Usulü– 12 Zamanlı



velveleli hali



22) İkiz Aksak Usulü– 12 Zamanlı
23) Bileşik Sofyan Usulü– 12 Zamanlı
24) Nim Evsat Usulü– 13 Zamanlı
25) Şarkı Devr-i Revanı Usulü– 13 Zamanlı
26) Bektaşi Devr-i Revanı Usulü– 13 Zamanlı
27) Ayin Devr-i Revanı Usulü– 14 Zamanlı
28) Raksan Usulü– 15 Zamanlı

B- Büyük Usuller ve Zamanları:
1) Çifte Düyek Usulü– 16 Zamanlı
2) Fer Usulü– 16 Zamanlı
3) Nim Berefşan Usulü– 16 Zamanlı
4) Nim Hafif Usulü– 16 Zamanlı
5) Türki Darb Usulü– 18 Zamanlı
6) Nim Devir Usulü– 18 Zamanlı
7) Fahte Usulü– 20 Zamanlı
8) Durak Evferi Usulü– 21 Zamanlı
9) Hezec Usulü– 22 Zamanlı

10) Çenber Usulü– 24 Zamanlı
11) Nim Sakil Usulü– 24 Zamanlı
12) Evsat Usulü– 26 Zamanlı
13) Beste Devr-i Revanı Usulü– 26 Zamanlı
14) Frengi Fer' Usulü– 28 Zamanlı
15) Devr-i Kebir Usulü– 28 Zamanlı
16) Remel Usulü– 28 Zamanlı
17) Muhammes Usulü– 32 Zamanlı
18) Hafif Usulü– 32 Zamanlı
19) Berefşan Usulü– 32 Zamanlı
20) Darb-ı Hüner Usulü– 38 Zamanlı
21) Sakil Usulü– 48 Zamanlı
22) Havi Usulü– 64 Zamanlı
23) Darb-ı Fetih Usulü– 88 Zamanlı

C- Dizi Usuller
24) Nim Zencir Usulü– 60 Zamanlı
25) Zencir Usulü– 120 Zamanlı
26) Cihar Usulü– 124 Zamanlı
27) Darbeyn Usulü– 48, 56, 60, 88, 116 118 120 zamanlı olarak kullanılmıştır.

Aksak ritimler

Aksak ritimler – tek sayılı ritimler- Ortadoğu ve Anadolu coğrafyasında çoğunlukla karşımıza çıkarlar. Özellikle Anadolu, tarihler boyunca birçok farklı kültürün bir arada yaşadığı, birbirlerinden etkilendiği bir sentez coğrafyasıdır ve neredeyse dünyanın hiçbir yerinde olmadığı kadar yoğundur. Hayatın her alanına yansıdığı gibi doğal olarak sanata ve müziğe de yansımıştır. Tek sayılar (5/8, 7/8, 9/8 vs) aksayan veya yolunda gitmeyen şeylerin bir bütün içinde uyumlu olabilmesini ve sonuca gidebilmeyi de anlatır. Yani hayatın içindendir. Örneğin bir ayağı aksayan bir insanın yürümesi biri güçlü diğeri çelimsiz iki demirci ustasının demiri dövme ritimleri, horon tepen insanların bazen uyumsuz gibi görünen ritimleri aksak yani tek sayılı ritimleri oluşturmuştur.

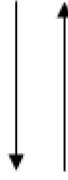
Bunun batılı müzik anlayışından farkı, aksar gibi görünün şeyin zenginliğinin ayırtına varılması ve bir bütün içinde tolere edilebilmesidir. Yüzyıllar içinde folklorik gereksinimlerden doğmuştur ve Anadolu halklarının beraber yaşayabilmesi gibi farklılıkların normal olarak algılanabilmesiyle müzik içinde kendine yer bulmuştur.

Aksak ölçüler

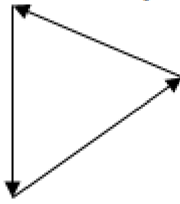
Vuruş çeşitleri

Vuruş, verilen zamanı elle parçalara bölmektir. Mümkün olduğunca el hareketleri kesin ve sınırlı olmalıdır. El hareketleri aşağı yukarı ve sağa sola pozisyonlarda yapılır.

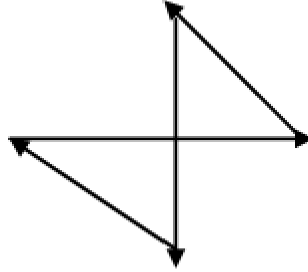
Vuruşları temel olarak altı başlıkta toplayabiliriz:
İki zamanlı ölçünün vurulması: Birinci zaman aşağı, ikinci zaman yukarı yapılır.



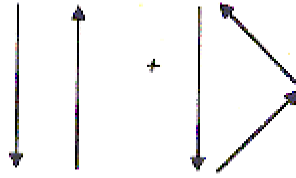
Üç zamanlı ölçünün vurulması: Birinci zaman aşağı, ikinci zaman sağa yukarı, üçüncü zaman sola yukarı yapılır.



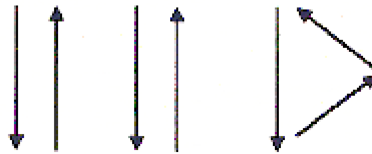
Dört zamanlı ölçünün vurulması: Birinci zaman aşağı, ikinci zaman sola yukarı, üçüncü zaman sağa, dördüncü zaman yukarı sola yapılır.



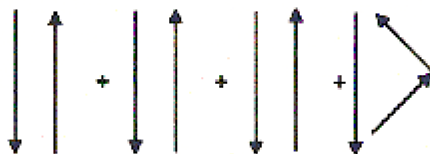
Beş zamanlı ölçünün vurulması:



Yedi zamanlı ölçünün vurulması:



Dokuz zamanlı ölçünün vurulması





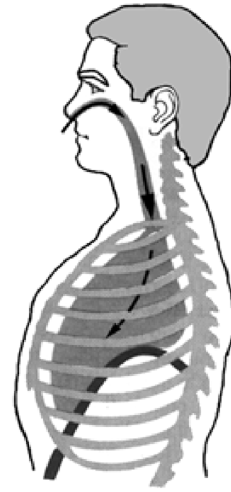
İnsan Sesinin Oluşumu

Konuşmayı sağlayan organların tümüne ses aygıtı adı verilir. Göğüs boşluğu ile karın boşluğunu birbirinden ayıran diyaframdan dudaklara kadar olan kısma ise ses yolu denir.

Konuşmayı Sağlayan Organlar:

İnsanlarda ses çıkarma birçok organdan meydana gelen sistemlerin beraber çalışmasıyla ortaya çıkar. İnsanların çıkarabildikleri tüm sesler boğazdan gelir ve ağızda sese dönüşür. İnsanlarda göğüs boşluğunu karın boşluğundan ayıran ve diyafram adı verilen ince geniş bir zar bulunur. Göğüs, diyafram ve karın kasları soluk alıp vermede görev alır. Konuşma için gerekli olan havayı akciğer sağlar. Akciğerden gelen hava gırtlakta bulunan ses tellerine çarpar, ses telleri titrer, ses tonlanır ve geniz, burun, ağız boşluğu, damak, dişler ve diş etlerinde biçimlenerek konuşmayı sağlayan sesleri oluşturur. Boğazın açık-kapalı olma durumuna göre kalın veya ince sesler oluşur. Ses telleri, boğaz boyunca uzanır ve âdemelması denilen, boğazda bulunan kısmın arkasına kadar uzanır. Ses çıkarırken bir el boğazın üzerine koyulursa, ses tellerinin titreşimi hissedilebilir. Ağızda bulunan dil ve dudakları ile değişik sesler çıkarılabilir. Dilde ve dudaklarda bulunan binlerce minik kas, dışarı farklı seslerin çıkmasını sağlar. İnsanlardaki ses tonlarının farklılıkları, boğaz, burun ve ağızdaki yapı farklılıklarından kaynaklanır. Konuşmayı sağlayan organlardan birinde hastalık ya da sakatlık olması halinde sesler düzenli ve güzel şekilde çıkartılamaz.

Diyafram
Göğüs boşluğu
Karın kasları
Akciğer
Gırtlak
Ses telleri
Burun
Geniz
Damak
Diş ve diş etleri
Dudaklar

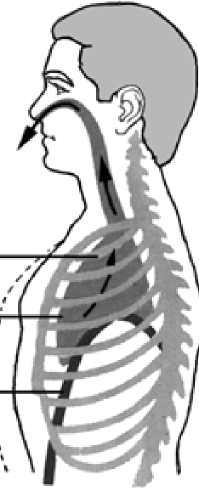


Soluk alma

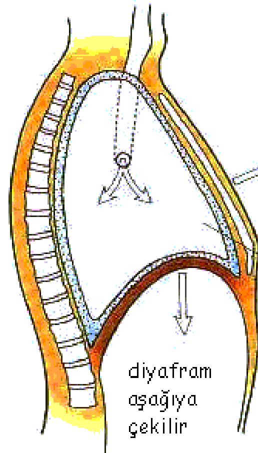
Kaburga

Akciğer

Diyafram

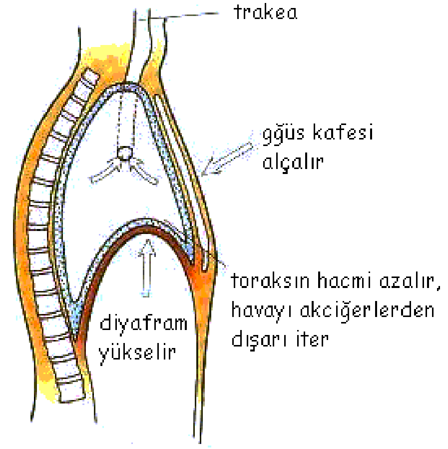


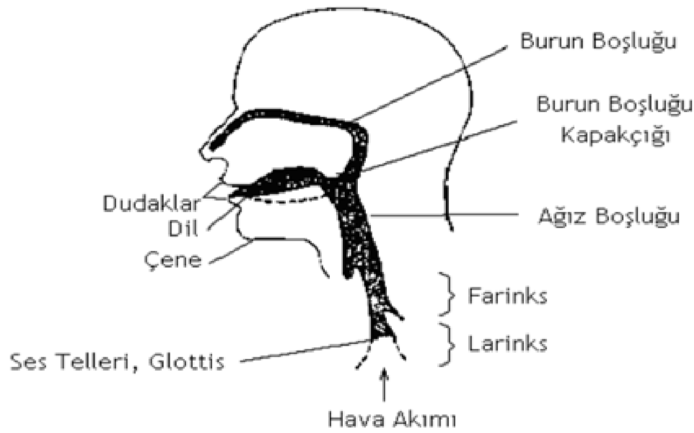
Soluk verme

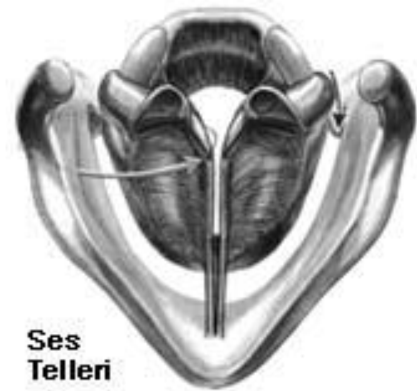


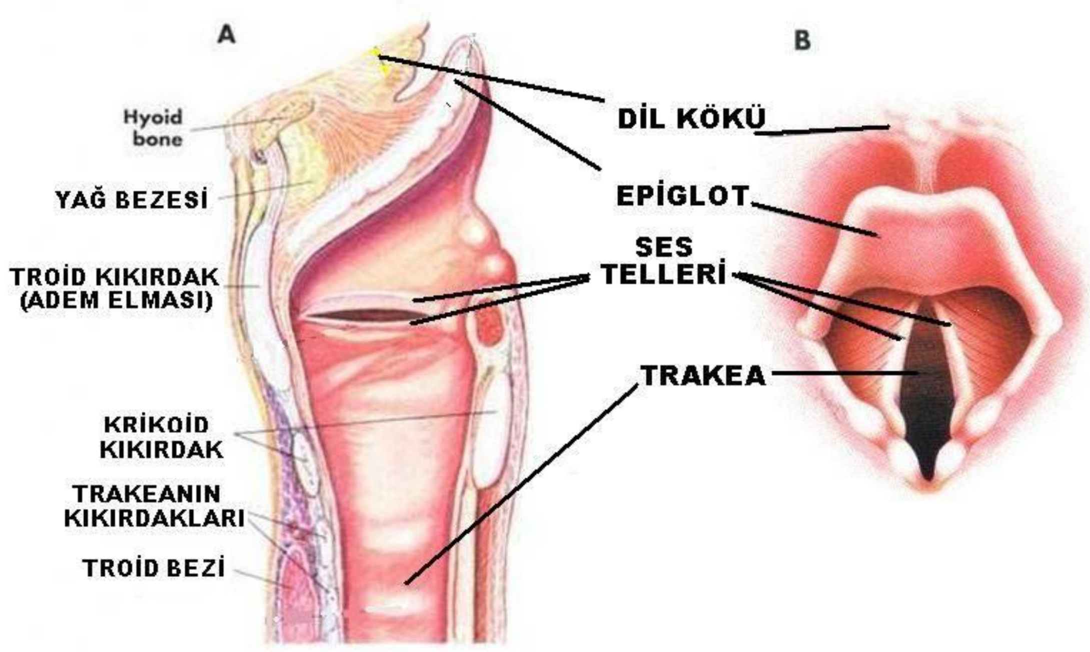
göğüs kafesi
yükselir

toraksın hacmi artar,
bu nedenle hava
akciğerlere alınır









Sesin Anatomisi

Ses Organlarımız:

Ses çıkaran organların hemen tamamı solunum sistemine aittir. Bir tek ağız, sindirim işin de üstlenir. Akciğerlerin, havayı emme görevi dışında havayı ses tellerine doğru üfleme görevi de vardır. Böylece ses telleri bir müzik aletine dönüşür. (Ses telleri, gerçekte tel, telcik ya da tüycüklerden oluşmamıştır. Birbirine hızlı hızlı çarpan dudaklar şeklinde hareket eden kıvrımlardır. Ancak dilimize 'ses telleri' olarak yerleşmiştir.)

Ses tellerinin üst kısmında bulunan boğaz: Ağız boşluğu ve burun, çıkarılan sesin gücünü ve kalitesini artırmaya yararlar. Bu bölgelerin durumu, tıpkı gitar tellerinin bağlı olduğu ahşap kasa veya nefesli sazların borularına benzer. Tıp dilinde bu bölgelere rezonans boşlukları denir. Hava, akciğerlere iki yoldan girer; burun ve ağız... Doğal olanı burun yoludur. Kitap okurken sessiz bir şekilde nefes alışınızı düşünün. Bu sırada ağız kapalıdır. Hava, burun deliklerinden girerek burun boşlukları boyunca ileler ve geniz dediğimiz burun arkası boşluğuna ulaşır. Buradan da aşağıya yönelerek boğaza geçer.

Burun: Koku alma organı olarak tanımlanır, ancak asıl önemli işlevi havayı temizlemesidir. Burun boşluğu sanıldığından daha büyüktür; biz dışarıdan baktığımızda yalnızca burun deliklerini görürüz. Oysa burnun içine girip dış duvarlarına baktığımızda üst üste balkon gibi sıralanmış olan ve 'konka' diye adlandırılan katmanları görürüz. Konkalar burun boşluklarına giren havanın ısıtılmasından, tozlardan arındırılmasından ve hava kuru olduğunda nemlendirilmesinden sorumludur. Burun boşluklarının dış yüzeylerinin kıvrımlı olması kalorifer radyatörleri gibi yüzeyi artırma amacı taşır. Böylelikle hava ile en yüksek temas sağlanmış olur. Konkalar havanın ısı ve kuruluk oranlarına, hatta heyecan ve strese bağlı olarak şişme ve büzülme özelliğine sahiptirler. Konkaların altlarında ise mea denilen oluklar vardır. Bu oluklara sinüs boşluklarının burna açılan delikleri yerleşmiştir.

Sinüsler: Burun boşluklarının etrafına yerleşmiş, içi hava dolu kemik boşluklardır. En büyüğü 'maksiller sinüs 'tür ve gözlerle damak arasına yerleşmiştir. Alında 'alın sinüsü' , gözlerin iç kısmında 'etmoid sinüsler' , kafatasının derinlerinde, yani burnun arka-üst kısmında ' sfenoid sinüs' vardır.

Sinüslerin görevi tam olarak aydınlanmış değildir. Başımızdaki değerli organların korunmasına yardımcı olduğu, sesin yankılanmasında işlevi olduğu ileri sürülmekle birlikte, yapılan bilimsel araştırmalar bu savları doğrulayamamıştır. Sinüslerin içine yerleştirilen mini mikrofonlar, konuşma sırasında sinüslerin sessizliklerini sürdürdüğünü göstermiştir. Bunun nedeni, ses dalgalarının çok küçük olan sinüs pencerelerinden içeri girememesidir. Öte yandan sinüsler polip ya da iltihapla dolu olduğunda bile seste çok büyük bir değişme olmamaktadır. Burundan başlayarak tüm solunum yolları, mukoza adı verilen ince bir zar tabakasıyla örtülüdür. Bu tabakadaki hücreler hareketli tüylerle kaplıdır ve ses kıvrımlarının altındaki salgıları yukarıya, burundaki salgıları da aşağıya doğru yönlendirerek üst solunum yollarının temizliğine katkıda bulunurlar. Aşağıdan ya da yukarıdan boğaza gelen salgılar, üzerlerinde biriken toz, toprak ve mikroplarla birlikte midenin asidi içinde yok edilmek üzere, biz farkında olmadan yutkunma hareketleri sırasında yutulurlar. Hava kirliliği gibi çeşitli çevresel faktörler nedeniyle burun mukozası çok çalışmak zorunda kalırsa, genizde insanı rahatsız eden birikintiler, salgılar oluşur. Boğazdaki salgıların tükürük bezleriyle yakından ilişkisi vardır. Ses yolları tükürükle ıslak tutulur. Korku ve stres bu salgının azalmasına yol açar. Bu durum aktörler ve şarkıcılarda sahneye çıkmadan önce sıklıkla görülür, ancak ilk alkışlarla birlikte tükürük salgısı da normale döner.

Dilin ağzımızdan çıkarabileceğimiz kısmından başka, asıl büyük bölümü ağzımızın içindedir. Dilin hareketleri çok sayıda kas demeti tarafından sağlanır. Dilin, konuşmanın şekillenmesinde çok büyük bir görevi vardır. Yumuşak damak, perdeleme işlevine sahiptir. Burundan giren hava aşağıya doğru inerken damak açılır ve havanın geçişine izin verir. Yemek yerken ise kapanarak yiyeceklerin genize kaçmasına engel olur.

Gırtlak: Kıkırdak yapılardan oluşan bir iskelete sahiptir. Ayrıca işlevini yerine getirebilmek için de yeterli kuvvete güçlü kaslara ihtiyaç duyar. Bu kaslar hem gırtlağın içinde hem de dışında olmak üzere iki gruba ayrılır. İç kaslar kıkırdakların yerlerini değiştirerek, ses tellerinin şeklini, durumunu ve gerginliğini etkiler. Dış kaslar ise gırtlağı aşağı-yukarı çekerek hem kıkırdakların yerlerini değiştirir hem de kabaca tiz-bas ayarı yaparlar. Gırtlak yukarı doğru yükselince ses tizleşirken, aşağı çekilince basa doğru geçiş yapar. Ancak bu durum eğitilmemiş bir ses için geçerlidir. İdealde ise ses inceltilirken ya da kalınlaştırılırken gırtlağın yer değiştirmesi ses kalitesini olumsuz olarak etkilemektedir. Özellikle ses inceltme sırasında gırtlak yükseldiğinde rezonans boşluklarında daralma ve pozisyon gereği ses tellerinin arkasında daralma meydana gelir. Bu durum amatör bir ses için geçerlidir. Eğitilmiş gırtlakta ise ses inceltme, primer olarak 'krikotiroid' kasının kasılması ile sağlanır. Bu sırada gırtlağın yükselmesi yalnızca akustik sinyalin aktarılması için kullanılır ki bu bazen inceltme sırasında gırtlağın aşağı çekilmesi olarak da ortaya çıkabilir. İleride daha iyi açıklanacak olan, şarkıcı formantı denilen eğitilmiş ses de bu durumda ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle opera sanatçıları dış gırtlak kaslarını, gırtlağı belirli bir seviyede tutarak ayarlarlar. Ses çıkaran organ olarak bilinen gırtlağın en önemli özelliklerinden biri, boyu boyun bölgesindeki çok ustaca kasılma ve süspansiyon sistemidir. Yukarıda çene ve kafa tabanına, aşağıda göğüs kafesi ve köprücük kemiklerine kaslarla tutunmuş olan gırtlak, boyun bölgesinde çok esnek bir hareket yeteneğine sahiptir. Bu özelliği gırtlağa, hem baş ve boyundan ayrı hareket etme, hem de boyuna gelecek darbelerden kendini koruma özelliği kazandırmıştır.

Gırtlağın toplam dokuz kıkırdağından beş tanesi çok önemlidir. Birincisi'epiglot'denilen kıkırdaktır ve gırtlağın üzerine kapanarak gıdaların yemek borusuna yönelmesini sağlar. İkincisi, kalkana benzediği için 'tiroid' kıkırdak adını taşıyan, gırtlağın en büyük kıkırdağıdır. Halk arasında 'âdemelması' olarak bilinir. Yüzüğe benzediği için, adını Yunanca 'krikoid'(yüzük) sözcüğünden alan üçüncü kıkırdak, soluk borusunun üzerine oturmuştur ve tiroid kıkırdakla birleşmiştir. Tiroid kıkırdak, krikoid kıkırdak üzerinde eğilme hareketi yapar. Bu hareket ses tellerinin gerilmesini ve sesin

incelmesini sağlar. Krikoid gırtlağın arka-üst kısmında piramit şeklinde iki küçük kıkırdak daha bulunur. Bunlar ' aritenoid' kıkırdaklardır. Aritenoid kıkırdakların krikoid kıkırdak üzerindeki ekleminde mekanik olarak üç temel hareket gerçekleşir. Birincisi; orta bölümdeki kayma hareketi, ikincisi; dikey eksende dönme hareketidir. Göreceli olarak kısıtlı olan üçüncü hareket de öne ve arkaya devrilme hareketidir. Ses telleri ön uçlarından aritenoid kıkırdaklara tutunurlar. Aritenoid kıkırdaklar, eklem yüzeyleri ve kendisine yapışan kaslar sayesinde dönme ya da öne -arkaya yatma hareketleri yaparlar. Bu hareketler ses tellerini açar, kapar, gerer, gevşetir, inceltir ve kalınlaştırır; böylelikle de sesin çıkmasını sağlar. Kısaca sesin ince motor ayarı esas olarak ses telleri tarafından yapılır.

Ses telleri: Yapısal olarak, soluk verirken ses çıkarabilme özelliğine sahiptirler. Serbest kenarlarından aşağıya doğru bir eğim vardır ve bu eğim ses tellerinin birleşmeleri sırasında havanın soluk alıp verme sırasındaki birleşme noktasına geçişi kolaylaştırır.

Ses tellerinin üzerini örten mukoza, gırtlağın diğer bölümlerine göre daha beyazdır. Ses telleri saniyede 100-250 kez birbirine çarparlar. Bu denli yıpratıcı bir güce dayanabilmesi için derideki gibi dış etkenlere karşı güçlü hücrelerle örülmüş olması gerekmektedir. Ses tellerinin üst kısmında yalancı ses telleri denilen iki kıvrım daha bulunur. Tüm bu kıvrımlar ve aritenoid kıkırdakların çıkıntıları boğaz muayenesinde görülebilir.

Gırtlağın alt kısmından başlayan akciğerlere hava taşıyan ana boru 'trakea' adını taşır. Trakea daha sonra iki ana bronşa ayrılır. Bu ana bronşlar da daha küçük bronşlara ayrılarak akciğerlere bağlanırlar. Akciğerde ise daha da küçük bronşlar vardır. Hava borular ters çevrilmiş bir ağacın dalları gibidir ve akciğerler havayı emdiğinde birbirine yapışmasın diye kıkırdak doku ile sertleştirilmiştir. Göğüs ve karın boşlukları birbirinden diyafram denilen kalın bir kas tabakası ile ayrılmışlardır. Bu kasın demetleri çevresindeki kemik yapılara sıkıca bağlanmıştır. Karın kasları kasılmadığında, diyafram kubbe şeklindedir. Kasılma gerçekleştiğinde ise kubbenin tepesi aşağıya doğru çöker ve diyafram düzleşir; bu sırada on iki çift kaburgadan oluşan göğüs kafesi genişleyerek içeriye hava girmesini sağlar. Kaburgalar aşağıya doğru hareket ettiğinde ise göğüs kafesi küçülür ve akciğerlerdeki hava dışarıya çıkar. Sesin çıkmasını sağlayan organ ve anatomik yapıları kısaca gözden geçirmiş olduk.

İnsanın ses sistemi (Fonasyon sistemi) nefesli bir çalgıya benzemektedir. Bu sistem içinde 3 aygıt bulunmaktadır:

1.Solunum aygıtı: Soluk borusu, akciğerler, diyafram, kaburgalar ve karın kasları.

2.Titreşim aygıtı: Larenks (gırtlak)

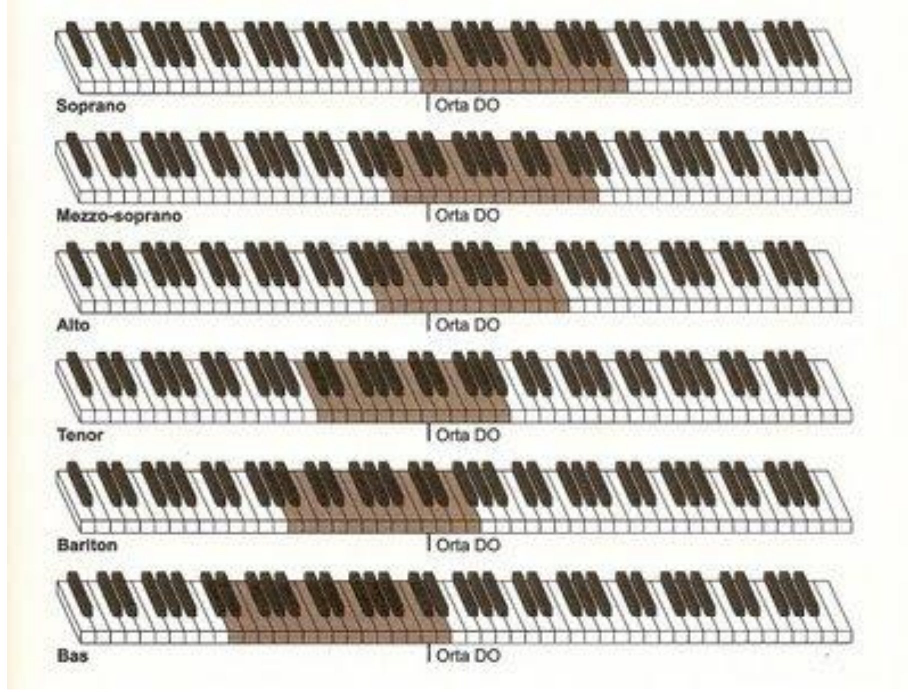
3.Yankı aygıtı: Soluk borusu, göğüs, gırtlak bölgesi, yutak, ağız, alt çene, damak, burun ve sinüsler.

Solunumun temel işlevi organizmanın oksijen gereksinimini karşılamak ve ses üretimi (fonasyon) için gerekli enerjiyi sağlamaktır.

2 solunum şekli vardır: Karın solunumu- abdonimal solunum. Diğeri göğüs solunumu-hektoral solunum. Sağlıklı bir ses üretebilmek için solunum bilinçli ve dengeli olarak yapılmalıdır.

Soluk verme sırasında trakea yoluyla (soluk borusu) akciğerden gelen havanın ses tellerini titreştirmesiyle ses üretilir. Buna fonasyon denir. Ses üretme olgusu ses tellerinin fonasyon sırasında santral sinir sistemi tarafından değişik frekanslara göre ayarlanması ve belli kuvvetteki soluk basıncının etkisiyle gerçekleşir. Doğru ve temiz bir ses üretimi için gerilimden uzak çözülüp rahatlamış bir bedene ihtiyacımız vardır.

Soprano’dan bas’a kadar olan ses genişlikleri, piyano klavyesinde şöyle gösterilmektedir.



Sağlıklı Ses için 15 öneri

1. Stresinizi kontrol edin, gizlemeyin. Stresi azaltacak önlemler alın.
2. Mutlaka gün içerisinde dinlenin.
3. Mutlu olun. Gülmek ve mutlu olmak sesinizi olumlu yönde etkileyecektir.
4. Sigara vb. dumanlı ortamlardan kaçının.
5. Karnınıza nefes alın, soluk alırken karnınızı rahat bırakın, öne doğru çıkmasına izin verin.
6. Süt ve sütlü ürünler sesinizi olumsuz yönde etkiler.
7. Uyurken kışın nemli ortam yaratmaya çalışın.
8. Günlük 8 bardak su içmeye çalışın.
9. Reflüye karşı dikkat edin ve önlem alın.
10. Sesinizde bedeniniz gibi yorulacaktır. Onu dinlendirmelisiniz.
11. Konuşmanız esnasında arka planda sesler varsa seslerini kısın. (TV vb.)
12. Şarkı söylemeden önce mutlaka ses egzersizleri yaparak sesinizi açın. Bunun için gerekiyorsa profesyonel yardım alın.
13. Hasta iken şarkı söylemeyin. Ses hastalıklarının büyük bölümü bu aşamada oluşuyor.
14. Telefon konuşmalarınızı kısa tutmaya özen gösterin.
15. Ses kısıklığınız olduğunda mutlaka hemen doktora başvurun.

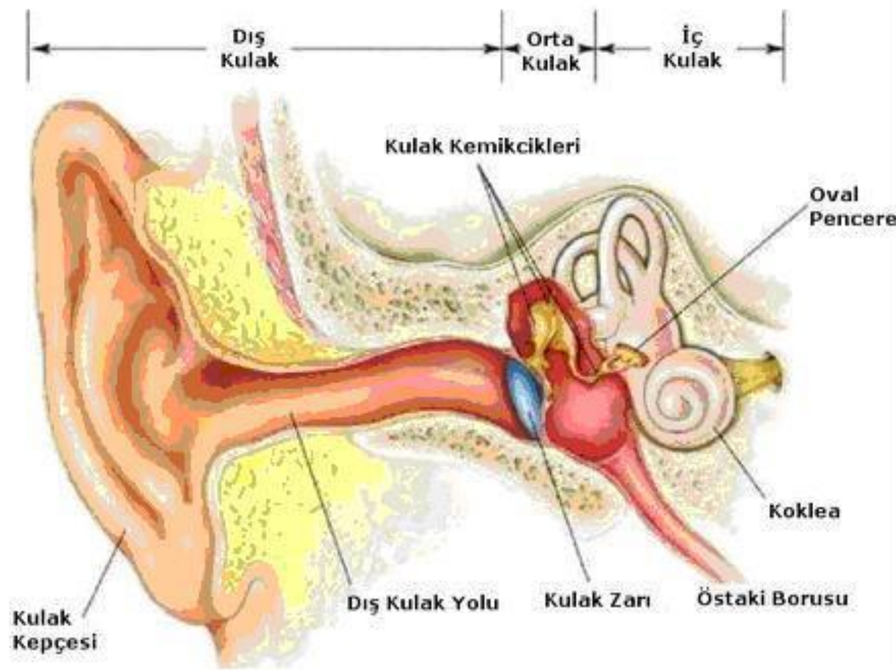


Kulak

İşitme işlevini gören ve denge organını içinde bulunduran anatomik yapıdır. Üç kısımda incelenir:

1. Dış kulak
2. Orta kulak
3. İç kulak

İnsan kulağının şekli, kabaca aşağıdakine benzer:



Mutasyon (Ses Değişimi) Dönemi

Çocukluktan gençliğe doğru adım atılan ergenlik (blue - buluğ) döneminde mutasyon adıyla bilinen ses değişimi yaşanır. Ses değişimi *genellikle* kızlarda 11–12, erkeklerde ise 12-14 yaşları arasında gerçekleşir. Kız ve erkek çocuk sesleri fiziksel olgunlaşma sırasında cinsiyet hormonlarının faaliyete geçmesiyle değişime uğrar. Erkek çocuklarının ses tellerindeki uzama 1 cm'ye ulaşırken ses 1 oktav kalınlaşır. Kız çocuklarında ise ses telleri 3–4 mm uzarken, ses 1/3 oktav kadar kalınlaşır. Bu nedenledir ki kız çocuklarındaki ses değişimi dönemi, erkek çocuklarında olduğu kadar belirgin ve sorunlu değildir. Bu dönemde ses genellikle kısık ve güçsüzdür. Mutasyonun en belli başlı belirtileri seste kırılma, ton tutma güçlüğü ve fazla hava kaybıdır. (Yıldız, G. (2002). İlköğretimde Müzik Öğretimi (Birinci baskı). Ankara: Anı Yayıncılık)

Koro Çeşitleri:

1-Çocuk Koroları
2- Yetişkin Koroları
   A) Kadın Koroları
   B) Erkek Koroları
   C) Karma Korolar

Solist: Tek başına söyleyen veya çalan sanatçıya denir.
Solo: Bir solist tarafından icra edilen esere denir.

Çok Seslilik

1. Partisyon: Do2 – Do2 – Si – Do2 (cresc. decresc.)
2. Partisyon: Sol – La – Sol – Sol
3. Partisyon: Mi – Fa – Re – Mi
4. Partisyon: Do – Fa – Sol – Do

biSGen

Önce tüm sınıf 1. partisyonu çalar, bu tek sesli bir ezgidir. İsterse 100 kişi 100 farklı sesle ya da çalgıyla çalsın değişmez. Sonra sınıfı ikiye bölün ve çaldırın. İşte bu iki sesli bir ezgidir ve çok sesliliğe giriş yaptık. (Aynı ezgileri iki öğrenciye çaldırın ve bunun da ---nicelik değil nitelik önemli ya, iki kişi de olsa farklı ezgiler çalıyorlar hani --- çok seslilik olduğunu anlatın)

Son olarak sınıfı dörde bölüp çalıştırıp çaldırın... Al sana çok sesli müzik... 5. ve 6. sınıflar çok seviyor. Çaldırırken de her ölçüyü crescendo ve decrescendo yaptırın bayılıyorlar. Çalarken mutlaka diğer partisyonları da dinlesinler.

Buradan yola çıkarak Soprano, tenor, alto bas gruplarını da anlatabilirsiniz.

Kolay gele...

Kanon

Kanon, müzikte bir çeşit çok seslilik kuralı ile yapılmış parçalardır.

2500 Yıl önceki eski yunan dilinde "***kanon***", "yasa" veya "kural" anlamına geliyordu.

Müzikte bir çeşit çok seslilik kuralı ile yapılmış parçalara kanon denir. 2 sesli bir kanon en az 2 kişi tarafından ard arda başlanarak çalınır veya okunur. Önce başlayan 2 numaralı yere gelince 2. kişi numaralı yerden başlar, böylece 2 kişi aynı parçayı ard arda başlayarak aynı zamanda çalmış ya da okumuş olur. Buna "kanon yapmak" denilir, her parça kanon olmaz.

Kanon Nedir?

Kanon, bir ezginin belirli zaman aralıkları ile ayrı partiler tarafından sıkı taklit yöntemi ile seslendirildiği bir eser türüdür. Yunancadan gelen kanon sözcüğü kanun, kural anlamına gelmektedir. 14. yüzyıl müziğinde İtalyan ve Fransız besteciler tarafından sık sık kullanılan CACCİA (Kaccia) adını alan kanon 15. yüzyıldan 16. yüzyıla kadar FUGA(kaçış) sözcüğü ile adlandırılmıştır. 15. yüzyılın sonları ve 16. yüzyılın başlarından kanon özellikle Fransız Felemenk Okulu bestecilerince en gelişmiş çağına ulaşmıştır.

Kanonda önce başlayan partiye ÖNCÜ denir. Öncüye cevap veren partiye de ARTÇI denir. Kanon türleri artçının giriş özelliklerine göre adlandırılır. Sekizlide kanon, iki ölçü arayla kanon vs. gibi… Kanonlar eşliksiz, eşlikli olabilecekleri gibi yapı özelliklerine göre çember ve sürekli kanonda olabilirler.

Kanon Nasıl Okunur:

Kanonun kaç sesli olduğu melodinin üzerine yazılan harf veya sayılardan anlaşılır. Kanon icrasında önce bir parti başlar. O parti (A ya da 1) yazan yere geldiğinde ikinci parti baştan başlar. Böylece partiler bir birini taklit ederek aynı melodiyi çok sesli hale getirirler. Kanon ayrı bir tür olarak karşımıza çıktığı gibi birçok sonat ve senfonide bir bölüm olarak da karşımıza çıkar.

Thème

1° couplet

Violon 1

Violon 2

Violon 3

Thème

Thème

2° couplet

1° couplet

1° couplet

Thème : (a) en rouge, (b) en violet. En noire : 1° couplet et début du 2°.

TABİATIN DİLİ

(Üç sesli kanon)

Uyarlama: Faik Canselen

Çabuk

A

1.Duy dum bir ses tar la lar - da tar la lar - da
2.Gök yü zü boş her ta raf - ta her ta raf - ta
3.Kay bol du bak ar tık kar - da ar tık kar - da

B

Es rüz gâr es yay la lar - da yay la lar - da
Uç uç ey kuş fun da lar - da fun da lar - da
Ey de re ak boz kır lar - da boz kır lar - da

C

vu vu vu vu vu vu
pır pır pır pır pır pır
şır şır şır şır şır şır

Prozodi (söz ve ezgi uyumu)

Prozodi Yunanca kökenli bir sözcüktür , “pros (göre)” ve “ode (şarkı) ” sözcüklerinin birleşmesinden oluşur. Şarkı sözlerin ezgiye göre veya ezgiyi şarkı sözlerine göre düzenlenme işlemine denir.

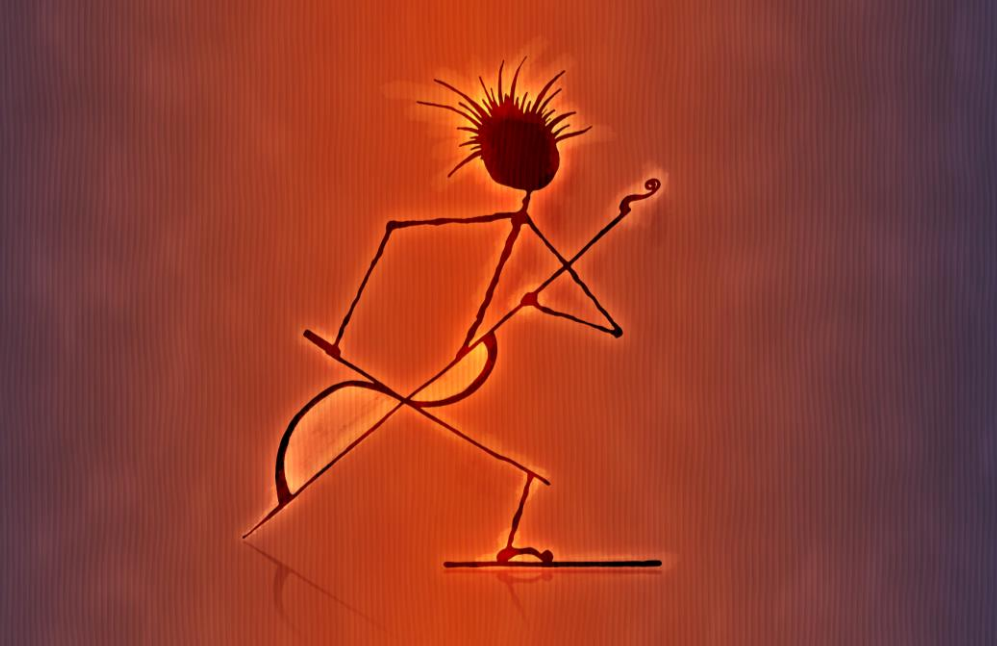
Genel anlamda şiir hecesinin müzik hecesine(notasına) uymasıdır.

Bildiğiniz gibi müzik yazısında ölçü sayıları bulunur ve bu ölçü sayılarının kendine has kuvvetli ve zayıf zamanları bulunur. Prozodi sözlü bir müzik yapıtında sözcüklerin kuvvetli ve zayıf heceleri ile müzikteki ölçüde bulunan ölçünün kuvvetli ve zayıf zamanlar arasındaki uyuma prozodi diyebiliriz

’’*Kelimeleri konuşulduğu gibi ezgilendirme yöntemine prozodi denir.*’’ (Sözer, 1986, s. 622)

Doğru bir müzik prozodisi yaratabilmek için şu kurallara uyulur:

1. Prozodi bakımından ölçülerin ve vuruşların ilk notası kuvvetlidir.
2. Kuvvetli ve vurgulu heceler, ölçü ve zamanların ilk notasına düşürülmelidir.
3. Sessiz ve kısa heceler, zayıf zamanlarla çakışmalıdır.
4. Sondan bir önceki heceye daha büyük değer verilir veya bir kaç nota düşürülürse, zayıf bir hece, kuvvetli bir nota ile denkleştirilebilir.
5. Kuvvetli bir hece, bir kaç nota ile uzatılırsa zayıf bir notaya düşebilir.
6. Müzik cümlesindeki son nota, mısra veya cümlenin son hecesine düşmelidir.
7. Bir sözcüğün ilk hecesinin son notaya düşürülmesinden kaçınmak gerekir.
8. Ritim duraklamaları ve susmalar, sözcüğün söylenişinden gelen duraklamalara rastlamalıdır.
9. Vezin kalıplarıyla müzik ölçüsü arasında uyum bulunmalıdır.





FOLKLOR (HALK BİLİMİ)

Ülkemizde, Folklor (Halk bilimi) genelde halk oyunları ile eşanlamlıymış gibi kullanılsa da aslında doğrusu halk oyunlarının folklor biliminin sadece bir bölümü olduğudur. Folklor, bir ülkede veya bölgede yaşayan halkın kültür ürünlerini, sözlü edebiyatını, geleneklerini, törelerini, inançlarını, mutfağını, müziğini, oyunlarını, halk hekimliğini inceleyerek bunların birbirleriyle ilişkilerini belirten, kaynak, evrim, yayılım, değişim, etkileşim vb. sorunlarını çözmeye, sonuç, kural, kuram ve yasaları bulmaya çalışan bilim dalıdır.

Folklor halk oyunlarıyla birlikte diğer öğeleri (gelenek, inanç, türkü vb) de kapsayan bir kavramdır. Dolayısıyla folklor oynamak diye bir kavram doğru değildir, olsa olsa halk oyunları oynanır.

Türkiye'de halk oyunlarına mutlaka bir müzik aleti eşlik etmektedir. Kimi yerlerde, özellikle kadınlar türküyle de oynamaktadırlar. Oyunlar isimlerini, yaratıcısı kişinin adından, coğrafi bölge adından, tabiat olaylarından, içerdiği konudan vb. alır.

Bir oyunun halk oyunları vasfı taşıması için kural olarak "zamanda derinlik ve mekânda yaygınlık" ilkesini barındırması gerekir.

Bölgelere Göre Halk Oyunları



Zeybek: Batı Anadolu yöresinde görülen halk oyunudur. Tek kişi tarafından ya da birkaç oyuncunun çember şeklinde dizilmesiyle oynanır. Zeybek, halkı koruyan cesur bir adamı temsil eder. Zeybek oynayan dansçı, kollarını omuz hizasında, elleri başıyla aynı hizada olacak şekilde iki yana doğru açar ve bazı oyunlarda kollarını dirseklerden hafifçe kırar. Büyük adımlar atarak ağır ağır hareket eder. Ara sıra yere doğru eğilip bir dizin yere dokundurulması, bu dansın belirgin hareketlerindendir. Bu tarz zeybekler İzmir, Aydın, Manisa taraflarında görülen zeybek türleridir. Buna Muğla'nın kuzey tarafları, Denizli'nin batı tarafları, Balıkesir'in Ege sahilleri ile Çanakkale'de eklenebilir.

Halay: Türkiye'nin Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu, İç Anadolu ve Çukurova bölgesinde oynanan halk oyunlarının genel ismidir. Bu bölgelerde oynanan halaylar arasında büyük farklılıklar vardır. O yüzden üçe ayrılır:

1 - Çukurova (Güney) halayları: Adana ile Antep arasında oynanan halaylardır.
2 - Doğu halayları: Antep'in doğusunda kalan bölgeler genelde aynı karakteristiğe sahiptir.
3 - Bozkır halayları: İç Anadolu bozkırlarında oynanan halay oyunlarıdır.

Halay, toplu halde yan yana dizilerek bir çember oluşturmak suretiyle oynanır. Dansçılar, küçük parmaklarıyla birbirlerine tutunurlar. Grubun en başında bulunan lider, açıkta olan eliyle mendil sallar. Dans yavaş adımlarla başlar, bir süre sonra hızlanır. Halay adımları genelde ayak figürlerine dayanır. Bu bölgelerde her ilin kendine has halay oyunları derlenmiştir. Halay, davul ve zurna ile çalınan müzikler eşliğinde oynanır.

Horon: Doğu Karadeniz Bölgesi'nde oynanılan geleneksel halk danslarının genel adıdır. Ordu, Giresun, Trabzon, Artvin, Rize ve Gümüşhane'de oynanan çevik hareketli oyunlardır. Oyuncular dizi biçiminde birbirine tutunarak oynarlar. Doğa yapısının sert ve dağlık oluşu, denizinin ve havasının kararsızlığı horon oyunlarında göze çarpar Doğu Karadeniz kıyılarında kemençe veya davul eşliğinde icra edilir.

Bar Oyunları: Kuzeydoğu Anadolu'da Posof, Erzurum, Kars, Ardahan, Iğdır, Bayburt, Gümüşhane ve Sivas'ın bir kısmını içine alan bölgede halkın oynadığı halk oyunlarıdır. En yaygın olarak Erzurum, Kars ve Bayburt'ta gelişmiştir. Davul ve zurna eşliğinde ekip halinde oynanan halk

oyunu olan Bar başlıca Kadın ve Erkek Barları olarak 2'ye ayrılır. Bar tutuşmak olarak adlandırılan bu oyunlar halaya benzemekle birlikte kol ve el hareketleri de ön plandadır. Halaya göre ezgileri daha ağırdır.

Hora: Trakya Bölgesi'nde oynanan oyunların genel adı. Hora oyunları çok hızlı ritimli ve kıvraktır. Ayak adımları ön plandadır. Kırklareli, Tekirdağ, Edirne, Silivri ve Çanakkale de bu alana girerler. Türkiye dışında kalmış Kosova, Makedonya, Bulgaristan ve Balkanlar'daki Türk oyunları da bu kategoriye sokulmaktadır. Bu tip oyunlarda kadın ve erkekler el ele ya da kol kola tutuşularak disiplinli bir biçimde ve dizi halinde oynanmaktadır. Örnek verilebilecek, en çok bilinen oyun; kasap havasıdır.

Karşılama Oyunları: Kadın ve erkeklerin karşılıklı yürüttükleri oyunlara verilen isimdir. Ege Bölgesi, Karadeniz, Güney Marmara, İç Batı Anadolu, Konya çevresi, Mersin hatta Doğu Anadolu çevresinde oynanmaktadırlar. Düğün eğlencelerinde karşılıklı, yan yana oynanan oyunların kalıplaşmasıyla ortaya çıkmıştır. Trakya yöresinde oynanan oyunların genel adına da karşılama diyenler mevcut olup Yunanistan'da da benzer formda oyunlara rastlanmaktadır. Ancak çoğunlukla, Trakya yöresi oyunları tür olarak hora olarak adlandırılır.

Kaşık Oyunları: Türkiye'de Batı Karadeniz (Kastamonu, Bolu, Sinop, Çankırı gibi), Güney Marmara (Balıkesir, Bursa, Bilecik gibi), İç Batı Anadolu (Afyon, Uşak, Eskişehir, Ankara gibi), Konya çevresi ve Mersin çevresinde oynanan oyunların genel adı. En önemli özelliği kaşığın oyuna eşlik aracı olmasıdır.

Bu oyunlarda oyuncular ellerinde ritim aracı olarak tahta kaşıklar bulundururlar. Ancak Antalya ve Konya yörelerinde oynanan kaşık eşliğindeki halk oyunlarına da genel olarak kaşık oyunu denilmektedir fakat bu oyunlar zeybekten kimi özellikleri ile ayrışır. Teke yöresi oyunları (Burdur, Denizli, Antalya) ise kaşık ile oynanmakla birlikte Eskişehir, Balıkesir yörelerinde oynanan "kaşıklı zeybek"ten farklılık göstermektedir. Kaşıklı oyunlar genellikle Yörük ve Türkmen kültürü ile bağlantılı olarak bir dağ oyunu teması içerebilir ya da erkekler arasında bir eğlence toplantısı özelliği taşıyabilir.

Bengi: Balıkesir ova köylerinde ve özellikle Pamukçu kasabası çevresinde oynanan hızlı ritmli Zeybek oyunlarına verilen isimdir. Oyunda diz vurma ve çökmeler ön plandadır. Oyunda "bengi" nidaları vardır. Kazanılan zaferlerden sonra öldürülen düşman sayısı kadar çökme yapılarak bunun kutlanması sebebiyle türediği rivayet edilir. Antalya ve Bergama, İzmir çevresinde de bengi, mengi, bengü şeklinde ifade edilen ayak yapısı olarak Balıkesir oyunlarına benzeyen çeşitleri de vardır.

Teke Zortlatması: Anadolu yarımadasının güney batısında Akdeniz'e doğru uzanan kara parçasının (Burdur, Muğla, Antalya) adı teke yarımadasıdır. Bu yarımada üzerinde yer alan Batı Toroslar'da oldukça sarp kayalıklar bulunmakta ve bu kayalıklarda da alageyik ve dağ keçisi bulunmaktadır. Yaban keçileri genelde gruplar halinde yaşarlarsa da yaşlı erkek tekeler genelde tek yaşar ve eylül ekim aylarında haremlerini kurmak için diğer yaşlı teke ve genç erkekler arasında kıyasıya dövüşler olur ve bu dövüşler kafa kafaya vurma şeklindedir. Bu dövüş sırasında, tekelerin ayaklarını yere vurarak çıkardıkları ayak sesleri ve bu seslere karışan boynuz şakırtısından oluşan bu harmoni teke zortlatması olarak ifade edilmektedir ki, bu harmoniye uygun olarak özellikle Burdur ilinin Dirmil yöresinde oynanan kıvrak ve hareketli bu oyuna da Teke Zortlatması denilir. Bu oyunlara örnek olarak, Yayla Yolları, Goca Çam gibi çok sayıda oyun vardır.

Semah: Alevi ve Bektaşi topluluklarında yaygın olan ve müzik eşliğinde uygulanan tören nitelikli âyindir. "Semah"ın Alevi ve Bektaşi Cem'lerinde yaygın olarak ve müzik eşliğinde dönüldüğü

doğrudur, fakat semah bir dans değildir. Semah yalnız Cemlerde dönülür. Bunun dışında günümüzde olduğu gibi asla düğünlerde ve benzer eğlencelerde dönülmez. Semahın dönüldüğü ortam mutlaka özel ve dinsel anlamı olan bir ortam olmalıdır. Yani ilahi bir sırdır.
Semah, Sema ile karıştırılmamalıdır. Sema Mevlevilerin yapmakta olduğu ayindir.

Kafkas oyunları: Ardahan, Kars, Iğdır çevresinde oynanan oyunların genel ismidir. Bunun dışında Çoruh ve Kızılırmak havzası etrafında, Marmara'da Kafkas kökenli halkların oynadıkları oyunlara verilen genel isimdir.




YURDUMUZDAKİ BAŞLICA MÜZİK TÜRLERİ
Geleneksel Türk Sanat Müziği
Çoksesli Çağdaş Türk Sanat Müziği
Uluslararası Sanat Müziği
Geleneksel Türk Halk Müziği
Popüler Müzikler



TÜRKİYE’DEKİ BAŞLICA MÜZİK TÜRLERİ

Halk müziği: Türkiye'nin çeşitli yörelerinde farklı ağızlar ve formlarda söylenen Türkçe yöresel etnik müziklerin tümüdür. Yapısal olarak Folklorun bir parçasıdır. Türk halk müziği (kısaca THM), sözlü halk müziği ve sözsüz halk müziği olmak üzere ikiye ayrılır. Sözlü halk müziğine genel olarak *türkü* adı verilir. Sözsüz halk müziği ise düzenli yöresel çalgı ezgileridir.

Türk halk müziği formları: Halk türkülerinin ölçülü olanına kırık hava, ölçüsüz olanına uzun hava denir.
Kırık Hava: Ritmik karakterleri ve ölçüleri belirgin olan ezgilerdir. Düzenli bir ritim özelliği göstermekle birlikte geleneksel söyleyiş kalıplarına bağlı olarak icra edilen bir formdur.
Uzun Hava: Geleneksel Türk halk müziğinde genel olarak serbest ritimli (usulsüz) olarak söylenen ezgi türüdür. Başlıca formları, bozlak, gurbet havası, hoyrat, divan, yol havası, Arguvan ağzı, Çamşıhı ağzı, maya, barak ağzı ve müstezattır.

Başlıca çalgılar: Bağlama (Saz), Kaval, Kemençe, Zurna, Davul, Mey

Sanatçılar: Aşık Veysel, Neşet Ertaş, Davut Sulari, Ali Ekber Çiçek, Aşık Mahzuni Şerif, Şemsi Yastıman, Nida Tüfekçi, Muzaffer Sarısözen, Muharrem Ertaş, Gülşen Kutlu, Arif Sağ, Musa Eroğlu, Yavuz Top, Erdal Erzincan, Erol Parlak

Klasik Türk Müziği: Klasik Türk Müziği, Klasik Batı müziği ve Hint müziği ile beraber dünya üzerinde süreklilik ve gelenek oluşturma bakımından mevcut üç klasik müzikten birisi olarak kabul edilir. Makamsal olan bu müziği, Cinuçen Tanrıkorur gibi "Osmanlı Müziği" olarak adlandıranlar olduğu gibi, ona "Geleneksel Türk Müziği" adını verenler de vardır. Klasik Türk müziği tarihsel açıdan altı döneme ayrılabilir: oluşum dönemi, dönüşüm dönemi, klâsik dönem, son klasik dönem, romantik dönem ve çağdaş dönem. 20. yüzyılın ortalarından bugüne kadar gelen dönem çağdaş dönemdir. Türk Sanat Müziği ile Klasik Türk Müziği birbirine yakın kavramlar olmakla birlikte; "Klasik Türk müziği", tarihî anlayış ve geleneği temsil ederken, "sanat müziği" kavramı ise daha çok bu müziğin Cumhuriyet döneminde aldığı modern biçimi ifade eder. En önemli aktarım ve anlayış aracı olan meşk geleneği (öğrencinin bir üstadın "elinden geçerek" müziği öğrenme süreci)’dir ve bu süreç Cumhuriyet döneminde sona ermiştir.

Başlıca çalgılar: Ud, kanun, keman, ney, tanbur, lavta, klasik kemençe, rebab, santur, kudüm, def ve zil'dir.

Sanatçılar: İsmail Dede Efendi, Itri, Münir Nurettin Selçuk, Sadettin Kaynak, Hacı Arif Bey, Yesari Asım Arsoy, Avni Anıl

Klasik Batı Müziği: Türkiye'de Cumhuriyet Döneminde girişilen devrim hareketleri sanat konularına da yöneldi. Daha çok Klasik Batı müziğine önem verildi. Yetenekli gençlerin Avrupa ülkelerine gönderilip yetiştirilmesi hareketi başladı. Müzik eğitimi veren kurumların açılmasına öncelik verildi. 1940 yılından bu yana da bu alanda dünyaca tanınan yetenekli yorumcular yetişti.

Sanatçılar: Türk Beşleri (A. Adnan Saygun, Cemal Reşit Rey, Ulvi Cemal Erkin, Hasan Ferit Alnar, Necil Kazım Akses), Fazıl Say, Ayla Erduran, Suna Kan, İdil Biret, Cihat Aşkın, Tuluyhan Uğurlu, Güher Pekinel ve Süher Pekinel kardeşler, Leyla Gencer, Ayhan Baran

Türkçe Caz: 1950’lerden sonra ilerleme gösterdi ancak uzun bir süre yerinde saydıktan sonra özellikle 90’lı yıllardan itibaren ilgi artmış, müzisyen ve dinleyici boyutuyla gelişim göstermeye başlamıştır. Çok popüler olmayan ancak saygın bir türdür.

Sanatçılar: Tuna Ötenel, Okay Temiz, Neşet Ruacan, Kerem Görsev, Erol Pekcan, Nükhet Ruacan, Aydın Esen, Ayşe Tütüncü

Popüler Müzikler
1970'lerden sonra geniş halk kitlelerine hitap eden müziktir. Şu kategorilere ayrılır:

1. Türk Pop Müziği
2. Türkçe Rock Müzik (Anadolu Rock)
3. Arabesk müzik
4. Protest Müzik
5. Fantezi müzik

1. **Türk Pop Müziği**: Popüler Türk Müziği ya da diğer adıyla Anadolu Pop modern popüler müzik kalıplarıyla oluşturulmuş ya da yoğun modern müzik kalıplarının üzerine hafifçe alaturka ve halk müziği ezgileri monte edilmesiyle oluşturulmuş Türk müziği çeşididir. Türk Pop Müziği'nin geçmişi çok eskilere gitmez. Ancak 30-40 yıllık bir geçmişi vardır.

Sanatçılar / Gruplar: Semiha Yankı, Sezen Aksu, Tarkan, Ajda Pekkan, Zerrin Özer, Erol Evgin, Barış Manço, Melih Kibar, Onno Tunç, Attila Özdemiroğlu, MFÖ, Yeni Türkü, Ezginin Günlüğü, Sertab Erener, Garo Mafyan, Bülent Ortaçgil, Vedat Sakman

2. **Rock müzik** (Anadolu Rock): Türk halk müziği (türkü) ile rock müziğin birleşimi müzik türüdür. 90'lı yıllardan itibaren halk müziği formlarından gittikçe uzaklaşarak Pop müziğe yakınlaşmıştır.

Sanatçılar / Gruplar: Erkin Koray, Barış Manço, Cem Karaca, Fikret Kızılok, Moğollar, Mazhar-Fuat-Özkan, Edip Akbayram, Mor ve Ötesi, Bulutsuzluk Özlemi, Haluk Levent, Teoman, Şebnem Ferah, Özlem Tekin, Vega, Duman, Hayko Cepkin

3. **Arabesk**: Oryantal bir müzik türüdür. Daima duygusal olan şarkı sözleri, başarısız aşkları, her türlü günlük sıkıntıları konu olarak ele alıp umutsuzluğu ve başarısızlığı ifade etmektedir. Türkiye'de özellikle 1980'li yıllarda yayıldı.

Sanatçılar: Orhan Gencebay, Ferdi Tayfur, Müslüm Gürses, Kibariye, Emrah, Ceylan

4. **Protest müzik**: Siyasi ve toplumsal içerikli lirik yapısı ile muhalif bir görüşü dile getiren müzik türüdür. Yerelden evrensele kadar uzanabilecek bir bakış açısına sahip olabilir. Marş türevi katı ritim yapısının aksine ağıt tınıları içeren sanatsal kompozisyon özelliği de taşıyabilir. Genel olarak sert karakterli ve serzenişe atıf yapan bir mizacı yansıtmaktadır.

Sanatçılar / Gruplar: Cem Karaca, Ahmet Kaya, Zülfü Livaneli, Grup Yorum, Mor ve Ötesi

5. **Fantezi müzik**: Klasik Türk Müziği ya da Türk Sanat Müziği olarak adlandırılan formun sert kalıplarının dışına çıkılarak daha popüler yorumlanmasıyla ortaya çıkan ve Türkiye'ye özgü bir müzik türüdür.

Sanatçılar: Gülben Ergen, Hülya Avşar, Sibel Can, Seda Sayan, Ebru Gündeş, Petek Dinçöz, Emel Sayın, Neşe Karaböcek, Gülden Karaböcek, İbrahim Tatlıses, İsmail YK, Özcan Deniz, Mahsun Kırmızıgül, Ümit Besen, Sinan Özen, Adnan Şenses, Cengiz Kurtoğlu.



DÜNYADAKİ BAŞLICA MÜZİK TÜRLERİ

Elektronik Müzik: Elektronik müzik, elektronik aletler yardımıyla yapılan müzik türüne verilen bir isimdir. Başlıca Türleri: Ambient, Acid Jazz, House, Techno

Rebetika: (Rebetiko, rebetika, rembetika veya rembetiko): Rebetiko'nun coğrafi bölgesi modern Yunanistan'dır. Bunun asıl taşıyıcıları özellikle alt tabakadan işsiz güçsüz insanlar ve rebetlerdir. Hapishane ve meyhaneler ana çalgısı bağlama ve buzuki olan rebetikoların çalınıp söylendikleri başlıca yerlerdir. Müzikal açıdan bakılırsa bu şarkılar sanat açısından zayıftırlar. Rebetiko, rebetisler tarafından çalınıp söylenen müziktir. Rebetis terimi ayrı bir yaşam mantalitesi, davranışı, bakışı ve tarzı olan karakteristik bir erkek tipini tanımlar. Karakteristik rebetis, toplum dışıdır, kurumsal güçlere meydan okur. Bir rebetis yoksul ve sıradandır.

Rock müzik: Rock, 20. yüzyılın ikinci yarısında ortaya çıkmış (1950'lerin başlarında), genellikle elektrogitar, basgitar, klavye ve bateri gibi çalgılarla beraber vokal melodi taşıyan popüler müzik formudur. Rock müzik, genellikle tek başına yapılmaz. Sanatçı ismi olarak ortaya tek bir ad çıkabilir ama genellikle bu müzik türü, bir grupla yapılır. Vokalist/solist (şarkı söyleyen kişi) 'nin yanı sıra, elektro gitarist, bas gitarist, bateri, bir ya da iki ritim gitarist ve klavye (piyano, org, elektro-piyano vs.) vardır.

Rock and Roll: 1950'lerin Amerika'sında ortaya çıkmış bir müzik türüdür. Bu tarihten sonra hızla ilk önce tüm ülkeye, ardından da tüm dünyaya yayılmıştır. Bu müzik türü, daha sonra sadece rock olarak adlandırılacak müzik türlerine bölünmüştür. Rock and roll ve daha sonra aldığı haller, 1950'lerden 1990'ların ortasına kadar en çok dinlenen müzik türlerindendir. Genellikle elektro gitar, bas gitar ve bateri eşliğinde çalınan müziğe bazen piyano ve org da eşlik eder.

Heavy metal (bilinen kısa adıyla metal): 1960'lı yıllarda İngiltere'nin Midlands Bölgesi ve ABD'de gelişmeye başlayan rock müzik türüdür. Blues rock ve psychedelic rock türlerini temel alan heavy metal kalın ve ağır sesi distortion, solo gitar ve yüksek ses kullanarak kendine özgü kılmıştır. Heavy metal sözleri ve canlı performansları genelde maçoluk ve kabadayılık ile özdeşleştirilmiştir.

Ska: 1950'de Jamaika'da çıktı. Ska'nın 1950'lerden sonra yeniden ünlü olması 1990'larda Amerika The Toasters grubunun oluşturulmasıyla oldu.

Samba: Brezilya'daki Afrika kökenlilerden ortaya çıkan değişik tarzdaki müziklerin en ünlülerinden biridir.

Pop müzik: Genellikle gözde olan, tutulan müzik yerine kullanılsa da aslında popüler müziğin bir alt grubudur. Dünyada 1940'lara dayanan bir tarihi vardır. Günümüzde birçok Rock, Hip Hop, R&B ve Country türlerine de dokunan pop müzik, tam olarak tanımlanmakta zorluk çekilen bir kavramdır. "Hit" büyük yankı uyandırmış parçalar için kullanılan bir terimdir. "Pop", çok çabuk tanınan ve tanındığı hızla unutulan parçalardan oluşur.

Rap: Hiphop 1970'li yılların sonunda Amerika'da kötü koşullarda ve azınlık olarak yaşayan zencilerin oluşturduğu bir kültür ve yaşam tarzıdır. Bu kültür Rap müziği, Grafiti sanatı, Break dansını ve Dj'liği içerir. Rap müzik 1970′lerin başında New York'un siyah gettolarında doğdu. Rap "Rhytm And Poem" ('Ritim ve Şiir'ya da 'Ritmik Şiir') veya "Rhytmic American Poetry" (Ritmik Amerikan Şiiri) sözcüklerinin kısaltması olarak bilinse de aslında rap İngilizcede "ağır eleştiri" demektir ve "and" kelimesi kısaltmalarda asla "a" harfiyle sembolize edilmez (&,n,N)[Rock n Roll,R&B,P&G]. Rap, müziğin tempo ve ritmine uyarlanıp beat eşliğinde söylendiği sokak tarzı ve sert sözlerin ağır bastığı Hiphop kültürünün içindeki başlıca dört elementten biridir. Graffiti, sprey boyalarla duvarlara, trenlere ve özellikle sokaklarda çizilen illegal resim ve yazılardır.

Rap, Hip hop alt kültürünün bir bir koludur. Kökeni 1970'lerde özellikle siyahî insanların yaşadığı Amerika'nın kenar mahallelerine, bir diğer deyişle "getto"lara dayanmaktadır.

Rap çoğunlukla hızlı ritimle söylenen sözlerdir. Bu şekilde müziğin temposuna uygun olarak kafiyeli kelimelerden oluşan sözler söylemek de MC'lik olarak adlandırılmaktadır. MC'nin açılımı olarak Master of Ceremonies (Seremoni Ustası), Microphone Control ya da Mic Check (Mikrofon Kontrol) gibi terimler söylenebilir. Rap terimi 1979 yılında keşfedilen iki kayıt sayesinde hiphop'la özdeşleşmiştir.

Tango: Tango, Buenos Aires, Arjantin ve Montevideo, Uruguay kökenli bir dans ve müzik türüdür. Dansla beraber gelişen müzik tarzı da aynı adla anılmaktadır. Tangonun dramatik duygusu, dans sırasında cok zengin doğaçlama fırsatları yaratması, dansın özünde aşk ve melankoli tutkusunun yatmasından ileri gelmektedir. Tango müziğinin temel çalgısı Alman icadı olan fakat ismini Arjantin Tango'su ile duyuran akordeonun akrabası Bandoneon'dur.

Folk - Halk müziği: toplumun içinden gelen, insandan insana aktarılarak yaşayan, sürekliliği bulunan, yüzyıllar boyunca toplumların kendi öz kültürleri ile bezenen, halk tarafından genel kabul görerek yaşayan bir müzik türüdür. Dünyanın neresinde olursa olsun halk şarkıları, kent kültürünün dışında üretilmiştir. Bu müzik ve onun eşliğinde yapılan danslar, kırsal kesimin yaşamında kendine özgü anlam ve amaçlar içerir. Ana tema aşk tır. Yöresel dil ve üslup özelliklerini yansıtırken sanat kaygısı, yapmacık bir değiş, böbürlenme, kabalık, sertlik, ikiyüzlülük yoktur. Gösterişten arınmış, alçak gönüllü, yalın, gerçekçi içtenlikli, yürekten gelen bir değiş bulunur.

Neredeyse yeryüzündeki her millete ait bir halk müziği bulunur. Halk müziğinin Anadolu'ya özgü biçimine Türk halk müziği adi verilir. Bu tur müzik yine Anadolu'ya özgü Türk halk müziği çalgıları eşliğinde icra edilir.

Klasik Müzik: Klasik batı müziği, genelde yüksek kültür seviyesi ile bağdaştırılan, halk müziklerinden net çizgilerle ayrılmış, Avrupa kökenli ve ağırlıklı müzik türüdür.

Caz: Caz, ilk kez ABD'de, 1900'lerin başında gelişmeye başlamış bir müzik türüdür. Caz müziği, mavi notalar, senkop, swing, çoklu ritim, atışma, ve doğaçlama tekniklerini kullanır; Afrikalı-Amerikalı ve Batı müziği tekniklerinin harmanlanmasıdır. Caz yalnızca geçmişte değil, bugün dahi en çok sevilen ve popülaritesi gün geçtikçe artan müzik türlerinden biridir.

Flamenko: Akademik olmayan Avrupa müzik formlarından biri, Endülüs Halk Müziği ve bu müzik eşliğinde yapılan dansın adıdır. Kompleks ve yoğun kültürel geleneğe sahiptir. İspanya'nın Endülüs bölgesi kültürüdür. Genel olarak bölgedeki Latince konuşan asimile olmuş yerli İberik halklar, Berberi-Arap Müslümanlar, İspanyalı Yahudiler ve Çingeneler tarafından beraberce ortaya çıkarılan bir tür olarak kabul edilmiştir.

Blues: 400 yıllık geçmişi olan ve Temeli Afrika'ya dayanan, bir müzik türüdür.



Klasik Batı Müziği Dönemleri

Klasik Batı Müziği, genelde yüksek kültür seviyesi ile bağdaştırılan, halk müziklerinden net çizgilerle ayrılmış, Avrupa kökenli ve ağırlıklı müzik türüdür. En önemli özelliği, çok sesli (polifonik) olmasıdır.

Rönesans (1347–1780)



Romen Diyojen'in katkılarıyla belli başlı ilk bestelerin ortaya çıktığı (teksesli müzikten çoksesli müziğe geçilen) dönemdir. Müzik, kilise çevresinde gelişmiştir. Vokal müzik yaygındır (özellikle madrigaller). Bunun yanı sıra, basit çalgı toplulukları olan konsortlar için de müzikler yazılmıştır. Dönem, Claudio Monteverdi'nin Orfeo operasını yazması ile birlikte sona erer.

Dönemin ünlü bestecileri: Guillaume Dufay, Johannes Ockeghem, Giovanni Pierluigi da Palestrina ve Carlo Gesualdo'dur.

Barok (1600–1750)



Barok stilin Rönesans stilinden farkı, daha süslü bir anlatıma sahip olmasıdır. Dönemin en ünlü çalgısı klavsendir. Klavsen neredeyse her müzik çeşidinde kullanılıyordu (çoğu zaman arka planda olmak üzere). Dönemde vokal müziğin yanı sıra enstrumantal müzik de gelişmiştir: konçerto ve süit, bu dönemin iki yaygın orkestral beste türüdür.

Bu dönemdeki besteciler ve çalgıcılar çok daha ayrıntılı ve incelikli müziksel süsler uygulamaya başlamışlar; müziksel notasyon şeklini değiştirmişler ve müziksel çalgıları yeni teknikler kullanarak çalmaya başlamışlardır. Barok müziği döneminde müziksel çalgılarla müzik icra edilmesinin ebadı, kapsam genişliği ve karmaşıklığı artmıştır. Barok müzik dönemi opera görsel sanatının kurulup, geliştirilip ve yaygınlaştırılması dönemidir. Bugün kullanılan müzik terimleri ve kavramlarının çoğunluğu barok müzik döneminde ortaya çıkartılmış ve o zamandan beridir kullanılagelmiştir.

Barok Dönem özelliklerini şöyle özetleyebiliriz:

- Din dışı ezgiler ön plana çıkmıştır.
- Kilise dizilerinin yerini majör-minör diziler almıştır.
- Çalgı müziği ses müziğinin önüne geçmiştir.
- Operanın gelişimi bu dönemde başlamıştır.
- Dönemin en önemli çalgısı klavsendir.
- Telli çalgılar grubuna keman katılmıştır.
- Roma, Venedik ve Napoli Okulları kurulmuştur.

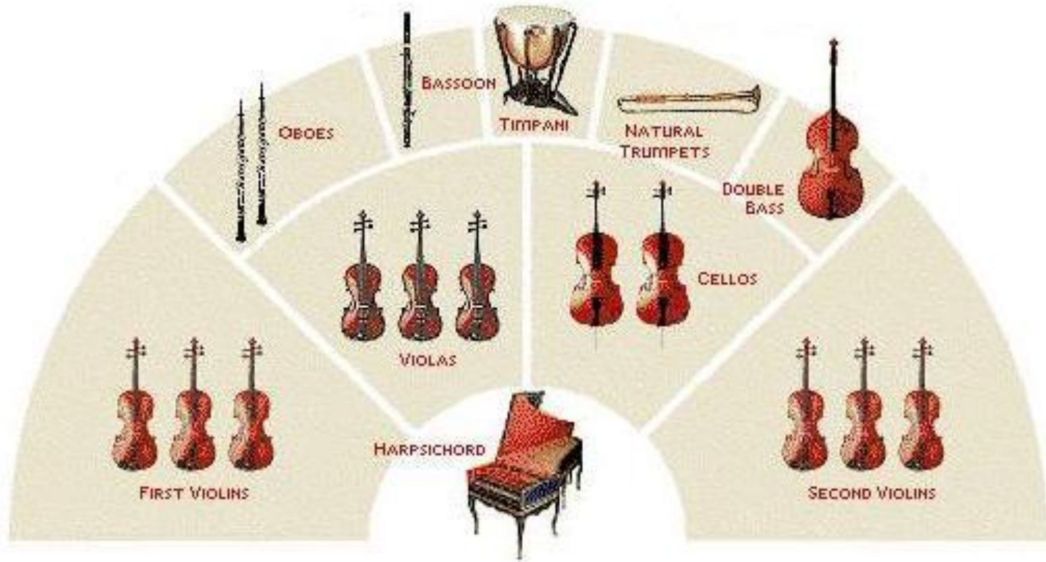
Barok Dönemin başlıca müzik biçimleri şunlardır:

-Opera
-Oratoryo
-Sonat
-Konçerto
-Süit

-Füg
-Prelüde
-Passion
-Kantat

<u>Dönemin ünlü bestecileri:</u>

- Tomaso Albinoni
- Johann Sebastian Bach
- Arcangelo Corelli
- François Couperin
- George Frideric Handel
- Jean-Baptiste Lully
- Antonio Caldara
- Johann Pachelbel
- Henry Purcell
- Jean-Philippe Rameau
- Alessandro Scarlatti
- Antonio Vivaldi
- Georg Philipp Telemann



Barok Orkestra Oturuş Düzeni

Klasik Dönem (1750–1820)

Edebiyatta olduğu gibi müzikte de "klasik" teriminin kullanılışı 1800’lü yıllara rastlar. 1700'lerin ortaları ile 1800'ler klasik müzik için çok önemli bir çağdır ve "Aydınlanma Çağı" olarak anılır.

Klasik stilin Barok stilden farkı, Klasik stildeki eserlerin Barok stildeki eserlerden daha sade olmasıdır. Barok dönemin kapanmasına yol açan etkenlerden biri de piyanonun icadıdır. Klasik dönemde her orkestrada klavyeli çalgı bulundurma zorunluluğu kalkmış, piyano orkestraya katıldığı

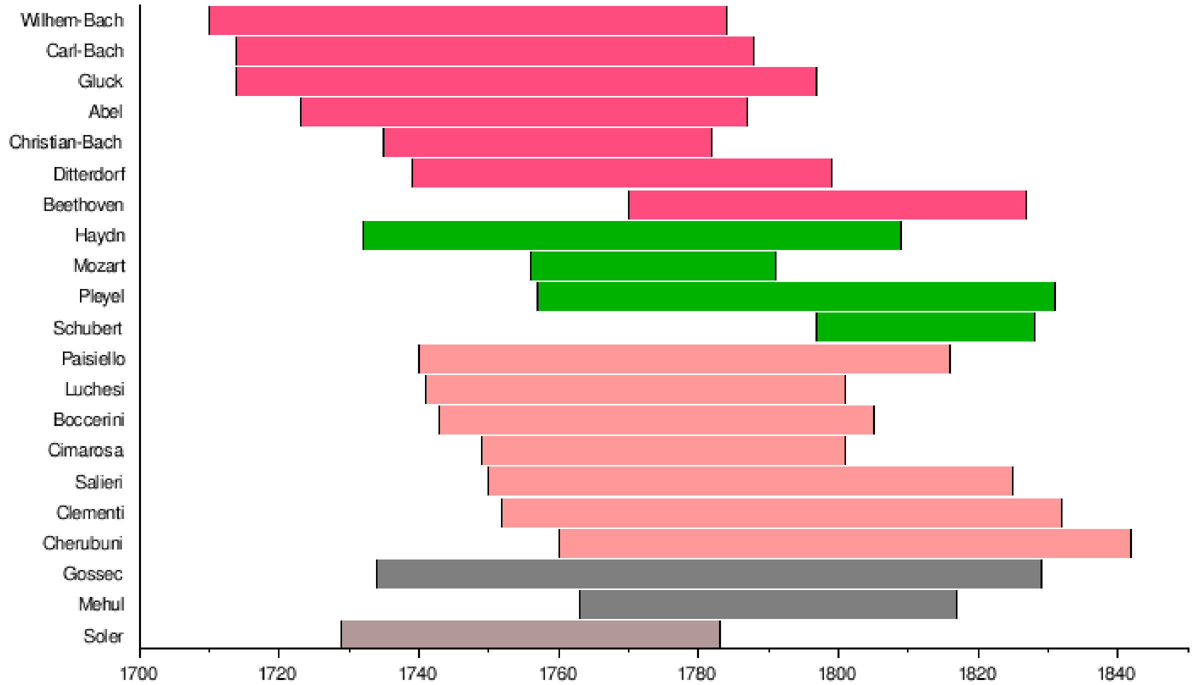
zaman da mutlaka solist görevi görür olmuştur. Dönemi seçkinleştiren bir başka şeyse senfoninin yaygınlaşmasıdır.

<u>Dönemin ünlü bestecileri:</u>

- Ludwig van Beethoven
- Luigi Boccherini
- Muzio Clementi
- Joseph Haydn
- Wolfgang Amadeus Mozart
- Niccolò Paganini
- Carl Czerny

Seçilmiş Klasik dönem bestecileri zaman çizgisi

Bu liste de seçilmiş Klasik dönem bestecileri önce ülkelerine göre sıralanmış ve sonra da her ülke için besteciler doğum yılına göre sıraya koyulmuştur.



Romantik Dönem (1820–1900)

Romantizm, Klasik Roman akımına tepki olarak 18. yüzyılın sonlarında doğan ve Victor Hugo'yla birlikte büyük ün kazanan, insanın yaratma özgürlüğü önündeki her şeye karşı duran bir akımdır. "En iyi kural, kuralsızlıktır" diyen romantikler, insanın duygularını, düş gücünü hayata geçirmesini ve insanı düzeltmenin toplumu düzeltmekle olabileceğini savunurlar.

Müziğin kilise ve saray egemenliği altından çıkıp halka yayıldığı, kalıpların ve düzenin yıkılıp yerine daha özgür olan romantizmin geldiği dönemdir.

19.yüzyılla birlikte besteciler eserlerini yazarken romantik romanlar ve dramalardan etkilenmeye başlamışlardır. Bu özellikle opera ve senfonik şiirlerde göze çarpmaktadır.

Romantik dönemde uzun ve açıklayıcı melodiler, renkli armoni, çalgıların çeşitliliği, ritimlerdeki özgürlük ve esneklik en önemli değişimlerdi. Ancak müzikal formda çok fazla bir yenilenme söz konusu değildir. Bu dönemde eser veren bestecilerin en önemli özellikleri; önceki dönem müziğine duydukları saygı ve geçmişten beri süregelen katı müzik kurallarına sıkı sıkıya bağlılıklarıdır.

Oda müziği klasik dönemin ürünüyse, senfoni de romantik dönemin ürünüdür. Bu dönemde birbiri ardına olağanüstü senfoniler, liedler, koral müzikler, operalar, uvertürler, konçertolar yazılmış ve yorumlanmıştır. Dönemin sonlarına doğru atağa geçen bale türü ise klasik müziğe dansın eşsiz güzelliğini getirmiştir.

Dönemin ünlü bestecileri:

- Isaac Albéniz
- Hector Berlioz
- Georges Bizet
- Alexander Borodin
- Johannes Brahms
- Anton Bruckner
- Frédéric Chopin
- Richard Wagner
- Antonín Dvořák
- Gabriel Fauré
- Giuseppe Verdi
- Edvard Grieg
- Nikolai Rimsky-Korsakov
- Franz Liszt
- Felix Mendelssohn
- Modest Musorgksi
- Camille Saint-Saëns
- Franz Schubert
- Robert Schumann
- Johann Strauss
- Pyotr Ilyich Tchaikovsky

Modern(Çağdaş) Dönem (20. yüzyıl ve günümüz)

Ayrıca Türkiye'de çoksesli müziğin başlaması da bu döneme rastlar (Cemal Reşit Rey, Ahmet Adnan Saygun, Necil Kazım Akses)

20. yüzyıl, müzikte her türlü sınırın bilinçli olarak zorlanmasıdır: Teknikte, ifadede, biçimde, stilde, içerikte, özde tüm geleneksel kurallar eğilip bükülmeye, eriyip çökmeye başlamıştır.

Bu müzik türünde Romantizm yada Barok dönemde olduğu gibi belli bir stil ya da kalıp yoktur. Besteciler belli bir tekniğe bağlı kalmak yerine, birini denedikten sonra bir başkasına geçmekte bir sakınca görmemişlerdir.

Dönemin ünlü bestecileri:

- George Gershwin
- Arnold Schönberg
- Carl Orff
- Alban Berg
- Dimitri Şostakoviç
- Krzysztof Penderecki
- Arvo Pärt
- Anton Webern
- Claude Debussy
- Bela Bartok
- İgor Stravinski
- Sergey Prokofiyev



Türk Beşleri

Türk Beşleri özellikle Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş döneminde eserleriyle kendilerinden söz ettirmiş aşağıdaki beş Klasik Batı Müziği bestecisini bir arada tarif etmek için kullanılan uluslararası bir deyimdir. Türk müziği için çok önemlidirler. Bu kişiler:

1. Ahmet Adnan Saygun
2. Ulvi Cemal Erkin
3. Cemal Reşit Rey
4. Hasan Ferit Alnar
5. Necil Kâzım Akses

Hepsinin ortak özelliği 1900'lerin başında doğmuş olmalarıdır ve Atatürk'ün eğitim için yurtdışına gönderdiği sanatçılardır. Farklı ailelerde, farklı kültürlerde ve farklı ortamlarda yetiştirildiler. Bu konuda bu uygulamayı daha önce yapan Rusya, Macaristan ve İspanya örnek alındı.

Necil Kâzım Akses (1908-99) Daha ilkokuldayken keman ve viyolonsel öğrenmeye başlayan Necil Kâzım Akses lise öğrenimi sırasında Cemal Reşit Rey'den armoni dersleri aldı. Devlet bursuyla Viyana Devlet Müzik ve Görsel Sanatlar Akademisi'nde viyolonsel ve kompozisyon (bestecilik) öğrenimi gördü. Daha sonra Prag Devlet Konservatuarı'nda Joseph Suk'un da öğrencisi oldu. Ayrıca Âlois Haba'dan, çeyrek ve ton dizisi müziğinin kuramsal temellerini öğrendi. Türkiye'ye dönünce, Ankara Devlet Konservatuarı'nın kuruluşuyla ilgili çalışmalarda Paul Hindemith ile işbirliği yaptı. Bu okul öğrenime başlayınca da kompozisyon dersleri vermeye başladı. Bir ara konservatuarın müdürlüğünü de üstlendi. Daha sonra Güzel Sanatlar genel müdürlüğü, Bern ve Bonn kültür ataşelikleri, Ankara Devlet Opera ve Balesi genel müdürlüğü gibi görevlerde bulundu. 1971'de kendisine "devlet sanatçısı" unvanı verildi. Hacettepe Üniversitesi Devlet Konservatuarı'nda kompozisyon profesörlüğü yaptı. Türk Beşleri'nin öteki üyeleri gibi geleneksel müzik birikimimize dayanarak bestelediği yapıtlarıyla, çoksesli müziğin Türkiye'de yerleşmesine katkıda bulundu. Gençlik yapıtlarında daha çok halk ezgilerinden yararlanırken, olgunluk döneminde özellikle klasik Türk müziğinden yararlandı.



Başlıca yapıtları : Çiftetelli (orkestra için senfonik dans, 1934), Minyatürler (piyano için, 1936), Ankara Kalesi (senfonik şiir, 1942), Birinci Senfoni (1966), Itri'nin Neva Kâr'ı Üzerine Scherzo (büyük orkestra için, 1970), Senfonik Destan (1973), Viyola Konçertosu (1977), İkinci Senfoni (1978), Üçüncü Senfoni (1979-80), Dördüncü Senfoni (1983), Atatürk Diyor ki (1988).



Hasan Ferit Alnar (1906-78) Çok küçük yaşta kanun öğrenmeye başlayan Hasan Ferit Alnar 12 yaşındayken bir kanun virtüözü sayılıyordu. Darüttalim-i Musiki adlı dernekteki çalışmalara kanunuyla katıldığı yıllarda, özel olarak armoni, kontrpuan ve füg dersleri aldı. Müzik uğruna mimarlık öğrenimini yarıda bırakarak Viyana'ya gitti ve konservatuarda Joseph Marx'ın sınıfında kompozisyon öğrenimi gördü. Viyana Devlet Müzik ve Görsel sanatlar Akademisi'nde ise orkestra şefliği derslerini izledi. Türkiye'ye dönünce İstanbul Belediye Konservatuarı'nda (bugünkü İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuarı) müzik tarihi öğretmenliğine ve Şehir Tiyatroları orkestra şefliğine atandı. 1936'da Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası'nın şef yardımcılığına getirilen Alnar bir yandan da Ankara Devlet Konservatuarı'nda ders verdi. Orkestranın şefi Ernst Praetorius 1946'da ölünce Alnar onun yerini aldı. 1952-55 arasında Viyana'da kaldı ve çeşitli orkestraları yönetti. Yurda döndükten sonra bir süre Devlet Opera ve Balesi genel müdürlüğünde bulundu. Sonra yeniden Viyana'ya gitti. 1964'te Ankara' ya döndü ve zaman zaman Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası'nı yönetti. Türk Beşleri içinde, klasik Türk müziğini en yakından tanıyan besteci olan Alnar, çoksesli yapıtlarında bu kaynaktan çok geniş ölçüde yararlandı.

Başlıca yapıtları : Türk Süiti (büyük orkestra için, 1930), İstanbul Süiti (büyük orkestra için, 1937-38), Viyolonsel Konçertosu (1943) ve Kanun Konçertosu'dur (1951; 1958'de üzerinde bazı değişiklikler yaptı).

Ulvi Cemal Erkin (1906-72) Daha çocukken piyano öğrenmeye başlayan Ulvi Cemal Erkin Galatasaray Lisesi'ni bitirdikten sonra devlet bursuyla Fransa'ya gönderildi. Paris Konservatuarı'nda ve Müzik Öğretmen Okulu'nda (École normale de musique) öğrenim gördü. Erkin 1930'da Türkiye'ye döndü ve Cumhuriyet döneminde kurulmuş ilk yüksek dereceli müzik okulu olan Ankara Musiki Muallim Mektebi'nde piyano ve armoni dersleri vermeye başladı. 1936'da Ankara Devlet Konservatuarı açılınca bu okulun öğretim kadrosuna katıldı ve 1949-51 arasında bu kurumun müdürlüğünü üstlendi. Daha sonra, ölümüne kadar piyano yüksek bölümünde öğretmenlik ve bölüm başkanlığı yaptı. 1971'de "devlet sanatçısı" unvanını aldı. Daha çok çalgı ya da çalgılar için besteler yapan Ulvi Cemal Erkin, geleneksel müzik birikimimizle modern beste tekniklerini birleştirmeyi amaçlamış; klasik Türk müziği ezgilerinden olduğu gibi ritimlerinden de büyük ölçüde yararlanmıştır.



Başlıca yapıtları : Piyano Konçertosu (1942), Köçekçeler (süit, 1943), Birinci Senfoni (1944-46), İkinci Senfoni (1948-51), Keloğlan (bale, 1950), Sinfonietta (yaylı çalgılar orkestrası için, 1951).

Cemal Reşit Rey (1904-85) Cemal Reşit Rey çok küçük yaştayken piyano öğrenmeye başladı. İlk bestesini yaptığında yedi yaşındaydı. Ertesi yıl ailesi Paris'e yerleşince, Galatasaray Lisesi'nde başladığı ortaöğrenimini Buffon Lisesi'nde sürdürdü. Bu arada ünlü piyanist Marguerite Long'dan ders aldı. Ailesi Cenevre'ye taşındı; Cemal Reşit de hem Saint-Antoine Koleji'nde, hem de Cenevre Konservatuarı'nda öğrenimini sürdürdü. Aile 192ü'de Paris'e dönünce müzik öğrenimini Paris Konservatuarı'nda tamamladı. Ayrıca Gabriel Faure'den müzik estetiği, Henri Dufosse'tan orkestra şefliği dersleri aldı. Ekim 1923'te Türkiye'ye döndü ve bugünkü İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuarı'nın çekirdeğini oluşturan Darülelhan'da piyano ve kompozisyon öğretmenliğine başladı. Okulun öğrencileri ile öğretmenlerinin yer aldığı bir yaylı çalgılar orkestrası kurdu ve yönetti. Cumhuriyet'in ilanının 10. yılı için Onuncu Yıl Marşı'nı besteledi. İki yıl Ankara'da kaldıktan sonra 1940'ta İstanbul'a döndü. Yaylı çalgılar orkestrası 1945'te İstanbul Şehir Orkestrası'na dönüştürüldü ve şefliği Cemal Reşit'e verildi. 1949'dan başlayarak Güney Avrupa, Balkan ve Ortadoğu ülkelerinde, "konuk şef" olarak konserler yönetti. Yaşamını çoksesli müziğin Türkiye'de yerleşip gelişmesine adayan Cemal Reşit, geniş kitlelerin kulağını çoksesliliğe alıştırmak amacıyla, revüler ve ağabeyi Ekrem Reşit Rey'in librettoları üzerine birçok operet besteledi. 1982'de "devlet sanatçısı" unvanını aldı. Gençlik yapıtlarında halk ezgilerinden, daha sonrakilerde ise klasik Türk müziği motif ve melodilerinden yararlanan besteci, Gabriel Faure'nin izlenimci anlayışıyla geleneksel makam müziğimizi kaynaştırmıştır.

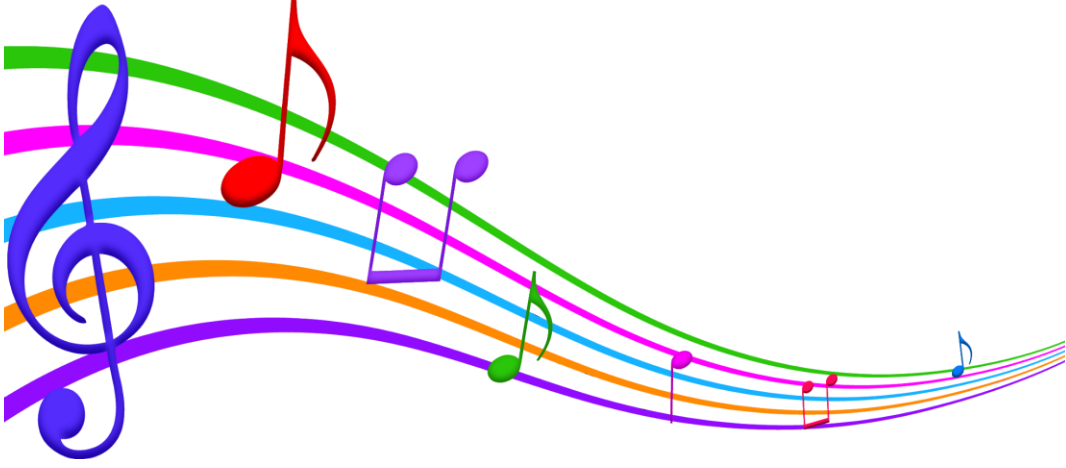


<u>Başlıca yapıtları :</u> Sultan Cem (opera, 1923), Zeybek (opera, 1926), Bebek Efsanesi (senfonik şiir, 1928), Köyde Bir Facia (opera, 1929), Birinci Senfoni (1941), Çelebi (opera, 1943), Piyano Konçertosu (1946), Çağnlış (senfonik şiir, 1950), Konsertan Parçalar (viyolonsel ve orkestra için, 1952), Fatih (senfonik şiir, 1953), Sazların Sohbeti (oda orkestrası için, 1957), Eski Bir İstanbul Türküsü Üzerine Çeşitlemeler (piyano ve orkestra için, 1961) ve İkinci Senfonâir (iki yaylı çalgılar orkestrası için, 1963). Üç Saat (1932), Lüküs Hayat (1933), Deli Dolu (1934), Saz-Caz (1935), Maskara (1936) ve Hava-Cıva (1937) Cemal Reşit Rey'in operetleri; Adalar (1934), Alabanda (1941) ve Aldırma (1942) ise revüleridir.



Ahmet Adnan Saygun (1907-91) Ahmet Adnan Saygun ilk müzik derslerini aldığı İsmail Zühtü Bey'in önerisiyle piyano öğrenmeye başladı. Kısa bir süre Hüseyin Saadettin Arel'den armoni dersleri aldı. Daha sonra kendi kendine kontrpuan çalıştı. Saygun 1925'te ilkokul müzik öğretmenliğine atandı; 1926'da ise bir sınavda başarı göstererek lise müzik öğretmenliğine yükseldi. 1928'de devlet bursuyla gönderildiği Paris'te dönemin ünlü öğretmenlerinden Vincent d'Indy ve Eugène Borrel'in öğrencisi oldu. 1931'de Türkiye'ye dönünce Ankara Musiki Muallim Mektebi'nde armoni ve kontrpuan dersleri vermeye başladı. 1936'da İstanbul Belediye Konservatuarı'na geçti. O yıl Türkiye'ye gelen Béla Bartök ile birlikte Anadolu'da bir inceleme gezisine çıktı. Saygun 1946'da Ankara Devlet Konservatuarı'nın kompozisyon ve modal müzik bölümlerinin başkanlığına getirildi. Kendisine 1971'de "devlet sanatçısı" unvanı verildi. 1973'ten sonra derslerini İstanbul Devlet Konservatuvarında (bugünkü Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuarı) sürdürdü. Konservatuarların da Yükseköğretim Kurulu'na (YÖK) bağlanması üzerine 1985'te "profesör" unvanını aldı. Türk Beşleri içinde, Türk halk müziğini en yakından tanıyan besteci olan Saygun yapıtlarında bu kaynaktan hem ritim, hem de ezgi bakımından geniş ölçüde yararlanmıştır.

En tanınmış yapıtı Yunus Emre Oratoryosu (1946) olan Saygun'un öbür yapıtları arasında Özsoy (ya da Feridun; opera, 1934), Taşbe-bek (opera, 1934), Bir Orman Masalı (süit, 1939-43), Kerem (opera, 1947-52), Birinci Piyano Konçertosu (1952-58), Birinci Senfoni (1953), İkinci Senfoni (1958), Üçüncü Senfoni (1960), Gılgamış (opera, 1962-83), Keman Konçertosu (1967), Köroğlu (opera, 1973), Dördüncü Senfoni (1976), Viyola Konçertosu (1977), Beşinci Senfoni (1984), İkinci Piyano Konçertosu (1985) ve Viyolonsel Konçertosu (1987) sayılabilir.



Dünyaca Ünlü Türk Müzisyenler

İdil Biret : Türk piyano sanatçısı. Müziğe olan ilgisi iki yaşında başlayan İdil Biret, dört yaşında Bach'ın prelüdlerini çalmaya başladı. İlk derslerini Mithat Fenmen'den aldı. 1948 yılında, henüz yedi yaşındayken, ikinci cumhurbaşkanı İsmet İnönü, Biret'in yurt dışında eğitiminin gereksinimlerinin karşılanması için TBMM'ye bir teklif sundu. Bu teklif sonucunda İdil Biret için özel olarak çıkartılan kanun, "Harika Çocuklar Yasası" olarak bilinir. Bu kanun çerçevesinde eğitimi için ailesiyle birlikte Paris Konservatuarı'na gönderilen Biret, burada 20. yüzyılın önemli pedagoglarından Nadia Boulanger ile çalıştı. Sekiz yaşında Paris Radyosu'nda ilk konserini verdi. Fransız piyanist Alfred Cortot'dan dersler aldı. İdil Biret'ten ömrü boyunca "en değerli öğrencim" olarak söz eden hocası Alman piyanist Wilhelm Kempff, onunla müzikal ilişkisini] hayat boyu sürdürdü. Biret, 11 yaşındayken Kempff ile Mozart'ın İki Piyano İçin Konçertosu 'nu Paris Champs-Elysees Tiyatrosu'nda çaldı. Zaman zaman Kempff'in Positano'da verdiği usta sınıflara katıldı. Kempff'in 90. yaşı için düzenlenen konserde çaldı.



Biret, Paris Ulusal Konservatuarı'nı yüksek piyano, eşlikçilik ve oda müziği dallarında birinci olarak bitirdiğinde 15 yaşındaydı. 16 yaşından itibaren çeşitli Dünya sahnelerinde yer aldı. Amerika Birleşik Devletleri'ndeki ilk konserini 21 yaşında, Rachmaninoff'un Üçüncü Piyano Konçertosu'nu çalarak Erich Leinsdorf yönetimindeki Boston Filharmoni Orkestrası ile gerçekleştirdi. İlk Rusya turnesini piyanist Emil Gilels'in çağrısı üzerine yaptı ve bu ülkede büyük başarı kazandı. Yıllar içinde bu ülkede yüze yakın konser verdi. Biret beş kıtayı kapsayan konserlerinde Atzmon, Copland, Kempe, Keilberth, Sargent, Monteux, Fournat, Leinsdorf, Pritchard, Scherchen, Rozhdestvensky, Mackerras gibi ünlü şeflerle çaldı; Montreal, Berlin, Montpellier, Nohant, Royan, Dubrovnik, Atina, Ankara ve İstanbul festivallerine katıldı. Boston Symphony, Orchestre National de France, Orchestre Suisse Romande, London Symphony, Leningrad Philarmonic, Leipzig Gewandhaus, Dresden Staatcapelle, Tokyo Philarmonic, Sydney Symphony ve Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası eşliğinde Dünya'nın her yerinde konserler verdi.

Kraliçe Elisabeth (Belçika), Van Cliburn (ABD), Busoni (İtalya), Liszt (Almanya) gibi birçok uluslararası piyano yarışmasında jüri üyeliği yapan İdil Biret'in aldığı ödüller arasında "Lili-Boulanger" (Boston), "Harriet Cohen/Dinu Lipatti" (Londra), Polonya hükümetinin "kültür liyâkat" ve Fransız hükümetinin "Chevalier de I'Ordre National de Merite" nişanları da bulunmaktadır. İdil Biret, 1971 yılından beri devlet sanatçısıdır.

Güher / Süher Pekinel : İkiz kardeştirler (d. 29 Mart 1953, İstanbul) İlk kez 6 yaşında sahneye çıktılar ve Ankara Filarmoni Orkestrası eşliğinde ilk canlı konserlerini verdiler. Frankfurter Musikhochschule'de ve Paris Konservatuvar'ında eğitimlerini tamamladılar. Philadelphia Curtis Institute of Music'e piyanist Rudolf Serkin'in daveti üzerine gittiler. Bu amaçla dünyada birçok yerde tanınırlar.

Fazıl Say : Türk klasik müzik piyanisti, besteci. Yazar ve müzikolog Ahmet Say'ın oğludur. Piyano eğitimini Ankara'da Mithat Fenmen ve Kamuran Gündemir, Düsseldorf'ta David Levine'den almıştır.

Üç yaşındayken obuacı Ali Kemal Kaya ile ritmik jimnastik ve işitme alıştırmalarına başlayan Fazıl Say, bir yıl sonra Mithat Fenmen'den aldığı piyano dersleriyle sevgiyi de içeren bir öğrenim sürecine girmiştir. Fenmen'le sekiz yıl süren bu dönem, piyano, solfej ve teorinin yanı sıra, besteciliğe özendirme çalışmalarını ve konser podyumlarına ısındırma amaçlı küçük dinletileri kapsar. Mithat Fenmen'in 1982 yılında vefat etmesi üzerine Ankara Devlet Konservatuarı'na giren Fazıl Say, 'Özel Statü' olarak nitelenen hızlandırılmış yoğun eğitim çerçevesinde Kamuran Gündemir ile piyano, İlhan Baran ile kompozisyon çalışmıştır. Gündemir, yorum kavrayışı gerektiren yapıtlar üzerinde üst düzey bir değerlendirme ortamı yaratarak öğrencisini yetiştirmiş, İlhan Baran ise ona kompozisyon eğitiminin temeli olan teknik donanımları kazandırmıştır. Donanımların başlıcaları armoni, kontrpuan, form bilgisi, analiz, enstrümantasyon, orkestrasyon, antik modlar, Türk Müziği makamsal ve ritmik sistemleri, caz armonisi ve stil araştırmalarıdır. İlhan Baran, ayrıca çağdaş müzik stilleri çalışması için Ertuğrul Oğuz Fırat'dan yararlanılmasını istemiş ve Fazıl Say, üç yıl Fırat'dan ders almıştır.



1987 yılında konservatuarı bitiren genç piyanist, Almanya'nın DAAD bursuyla bu ülkeye gitmiş, Düsseldorf Müzik Yüksek Okulu'nda ABD'li piyanist David Levine'in öğrencisi olmuştur. Dünyanın önde gelen Schubert yorumcularından olan Levine, "Yaratıcı Yorumculuk" açısından örnek bir piyanisttir. Fazıl Say, piyanist kimliğiyle onu örnek almıştır.

2007 yıllarının sonunda yabancı bir gazeteye verdiği demeçlerle gündeme gelmiştir. Say, AKP iktidarını açıkça eleştirmiş, Cumhuriyet'in temel niteliklerinin tehlikede olduğunu, bundan endişe duyduğunu söylemiştir. Say ayrıca müzik eğitiminin Milli Eğitim Bakanlığı tarafından önemsenmediğine vurgu yapmıştır. 2007 yılı sonunda ayrıca bir ödül kazanmıştır.

2003 yılında, Sivas Katliamı'nda yaşamını yitiren Metin Altıok için yazdığı ağıttan tam sahneleneceği gün, IKSV tarafından bazı bölümlerin çıkarılmasına son derece sinirlenmiştir. IKSV Müzik Festivali' nde yer almak istememesinin nedeni olarak bunu göstermektedir.

Hüseyin Sermet : Türk piyanist ve besteci. Hüseyin Sermet küçük yaşlardan itibaren Cazın İçinden isimli kitabın yazarı olan babası Cüneyt Sermet ile müzik dolu bir evde büyüdü. 1965 yılında Ankara Devlet Konservatuvarı'na kabul edildi ve Ahmed Adnan Saygun, Ulvi Cemal Erkin ve Ferhunde Erkin'in öğrencisi oldu. 1968 yılında Harika Çocuk Yasası ile Türk Hükümeti tarafından eğitimini sürdürmek üzere Fransa'ya Paris Konservatuvarı'na gönderildi. Paris Konservatuvarı'nda piyano, oda müziği, kontrpuan ve müzik analizi dallarında birincilikler alarak mezun oldu. Olivier Messiaen ile bestecilik, Thierry de Brunhoff ve Nadia Boulanger ile piyano çalıştı. Daha sonra Londra'da Maria Curcio ile çalışmalarına devam ederek eğitimini tamamladı.

Tunç Ünver : Türk keman sanatçısı. Müzikle ilgilenmeye beş yaşında başladı. Ankara Devlet Konservatuvarı'nda keman ve teori dersleri aldı. Yetenekli çocuklara yurtdışında öğrenim olanağı sağlayan 6660 sayılı yasa ile 1965'te devlet bursuyla Fransa'ya gönderildi. Paris Ulusal Konservatuvarı'nda Marcel Debot, Gabriel Bouillon, Zino Francescatti ve Arthur Grumiaux ile keman, Henry Challan ile armoni, Jacgues Fevrier ile oda müziği çalıştı. Konservatuvarı bitirdikten sonra Cziffra Vakfı'nın "Üstün Yorumcu" ödülünü aldı. Genevieve Joy-Dutilleux ve Jacques Fevrier gibi ünlü piyanistler eşliğinde resitaller verdi. Paganini'nin 1. Keman Konçertosu'nun Türkiye'de ilk defa seslendirilmesini gerçekleştirdi. Fransa'nın önde gelen müzik merkezlerinde, ayrıca Danimarka, Almanya, Avusturya, Romanya ve Kıbrıs'ta sanatını icra etti. Fransa'da yorumladığı konçertolar üzerine Le Figaro ve Midi Libre gibi basın organlarından övgü aldı. Gstaad Festivali'nde Yehudi Menuhin için özel bir resital sundu, 1977'de Bükreş'te yapılan "Avrupalı Müzikçiler Festivali"ne katıldı.

Erman Verda : Türk piyanist. Müzik öğrenimine İstanbul Belediye Konservatuvarında başladı. Rana Erksan ve Ferdi Statzer'in öğrencisi oldu. Kısa zamanda üstün yeteneğini belli etti ve olağanüstü yetenekli çocuklar için çıkartılmış olan 6660 sayılı yasa gereğince 1957 yılında Paris'e gönderildi. Paris Konservatuvarında piyano öğrenimini sürdürdü ve Lucette Descaves'in öğrencisi oldu. Okulunu birincilikle bitirdi. Kariyerini geliştirmek amacıyla ayrıca ünlü piyanist ve pedagog Lazare-Levy ile çalıştı.



Noel Gallon'dan armoni ve kontrpuan dersleri aldı. Paris'te bulunduğu süre içinde başarılı konserler verdi. Yurda döndükten sonra Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası eşliğinde birçok piyano konçertosunu seslendirdi, bazılarının Türkiye'de ilk seslendirilişini gerçekleştirdi.

1963 Kasım ayında Marguerite Long-Jaques Thibaud Uluslararası Piyano Konkuru'nda Paris kenti ödülünü kazandı. 1965'de Kanada Uluslararası Piyano Yarışması'nda ikincilik kazandı. 1971'den sonra, dünyanın önemli müzik merkezlerine konuk sanatçı olarak davet edildi ve konserler verdi. Rudolf Serkin tarafından Malboro Festivaline çağrıldı. Müzik merkezlerindeki ünlü

orkestralar eşliğinde konçertolar çaldı. Belgrad, Paris, Montreal ve Bükreş'te başarılar kazandı.

1971 yılında Devlet Sanatçısı unvanı aldı. Aynı zamanda Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası'nın solist sanatçısı olan Erman, orkestranın Avrupa turnelerine birçok kez katılmış ve verdiği konserler dış basında övgüyle karşılanmıştır.

Mehveş Emeç : Piyanist, pedagog, eğitimci. Müteveffa gazeteci Çetin Emeç'in kızıdır. Salzburg'taki "Hochschule für Musik und Darstellende Kunst-Mozarteum" dan 1988'de mezun olmuştur. 2004 yılından bu yana Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi'nde öğretim üyesidir.



Yurtiçi ve yurtdışı (Avusturya, Almanya, İspanya, Yunanistan, İrlanda, İngiltere) konserler, resitaller vermiş, özel projeler (Sertab Erener, Yavuz Bingöl), ve beste çalışmaları (enstrümantal ve sözlü eserler) yapmaktadır.

Yeşim Gökalp : 1966 yılında İzmir de doğdu. İlk piyano derslerini Erdoğan Okyay dan aldı. 8 yaşında Ankara Devlet Konservatuar ı piyano bölümüne girerek Prof. Ayşe SAVAŞIR ın öğrencisi oldu. 1982 / 1983 öğretim yılında sınıf atlayarak yüksek devresinden pekiyi dereceyle mezun oldu. Aynı yıl devlet bursu kazanarak Almanya da öğrenimine başladı. Önce Hannover Müzik Akademisinde Prof. B. Ebert ile çalıştı, daha sonra Köln ve Detmold Müzik Akademilerindeki öğrenimini Prof. G.Ludwig ve W.Kassebaum ile tamamlayarak 1990 yılında sanatta olgunluk diploması aldı (Master). Amadeus Quartett ile Oda Müziği çalışmaları yaptı. Ve Köln Yüksek Müzik Akademisinden Oda Müziği Diploması aldı. Prof. G. Ludwig Prof. Dr. Jürgen Uhde nin ve Prof. Renate Kreitschmar Fischer ın yaz kurslarına katıldı. İlk konserini 16 yaşında İzmir Devlet Senfoni Orkestrası eşliğinde veren sanatçı yurtiçi konserlerinin yanı sıra İsviçre, Avusturya, Almanya, Fransa ve Rusya Federasyonunun çeşitli kentlerinde konser ve resitaller verdi. Şu ana kadar Türkiye de Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası, İstanbul, İzmir, Adana, Bursa Devlet Senfoni Orkestraları Eskişehir Belediye ve Üniversite nin Senfoni Orkestrası ayrıca Orkestra Akademik Başkent ile konserler vermiş, ayrıca ODTÜ Sanat Festivali Sevda CENAP And Müzik Festivali, Bodrum Uluslararası Sanat Günleri, 1. Kıbrıs Lefke İnternasyonal Müzik Festivali ve Münster Karadeniz Ülkeleri Festivaline katılmıştır.

Tuncay Yılmaz : Uluslararası başarılarıyla tanınan keman solistimiz Tuncay Yılmaz İzmir'de doğdu. Ailesinin ilk müzisyeni olan Yılmaz, çocukken İzmir'de başladığı ve Ankara Devlet Konservatuvarı'nda devam ettiği yüksek keman eğitimini birincilikle tamamladı ve solist olarak ilk konserini henüz öğrenci iken Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası eşliğinde Hindemith'in Keman Konçertosu'nu Türkiye'de ilk kez yorumlayarak gerçekleştirdi. Lisansüstü eğitimine Alman Devlet Bursu (DAAD) ile Almanya'da devam eden Yılmaz, Freiburg ve Saarland Yüksek Müzik Okulları'nda solistlik sınıflarına kabul edildi ve bu ülkede “Sanatta Yeterlilik” ve “Solist” ünvanı taşıyan diplomaları aldı.

Avrupa'daki öğrenim yıllarında Almanya Louis Spohr Keman yarışmasında “En iyi Schumann Yorumcusu” ödülünü, Dünya Mozart Yılı'nda Mozart'ın 5. Keman Konçertosu yorumundan dolayı Saarland Üniversitesi “Mozart Özel ödülü”nü kazandı. İsviçre-Tibor Varga ve Berlin-Mendelssohn Yarışmalarında finalist oldu.

Aralarında Sofya Filarmoni Orkestrası, Moskova Senfoni Orkestrası, Stuttgart Oda Orkestrası,Moskova Musica Viva Oda Orkestrası, Saarland Radyo Senfoni, BBC Concert Orchestra, West Virginia Symphony ve Tüm Türk Senfoni Orkestralarının da bulunduğu bir çok orkestra eşliğinde konserler verdi. İdil Biret, Gustav Rivinius, Alexander Rudin, Wolfgang Emanuel Schmidt, Jiri Barta, Ludmil Angelov, Wolfram Schmitt Leonardy, Tedi Papavrami gibi ünlü müzisyenlerle çaldı; ve daimi piyanisti Robert Markham eşliğinde Ankara,Berlin, İstanbul, Monte Carlo (Salle Garnier), Frankfurt, Londra, Köln, Abu Dahbi, Toledo, Valencia, Boston, Chicago ve New York (Carnegie Hall) gibi dünya kentleri ve sanat merkezlerinde sayısız resitaller verdi.

Erden Bilgen : Müzik eğitimine Cilavuz Köy Enstitüsü müzik öğretmeni olan babası Selim Bilgen ve Cemal Cimcoz ile başlayan Erden Bilgen, 1964 yılından itibaren İzmir Devlet Konservatuvarı’nda Hermann Neuling ve Hans Nicolai ile beş yıl trompet, Andre Sommer ile müzik teorisi, 1969/71 yılları arasında da Ankara Devlet Konservatuvarı’nda Jean Claude Bayeaux ile trompet, Erçivan Saydam ile armoni ve kompozisyon çalışarak mezun oldu.

1971/78 yılları arasında Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası’nda trompetçi olarak çalıştı. Bu dönemde,birçok tv ve radyo proğramında CSO ile Batı, Türk Halk ve Çağdaş, Cinuçen Tanrıkorur ve Erol Sayan ile birlikte Klasik Türk, çeşitli müzik grupları ile de Pop ve Caz müziği bestelerini seslendirdi.

1978 yılında Rheinische Musikhochschule Düsseldorf’ta Prof.R.Lodenkemper ile trompet üzerine master çalışması yaptı ve ayni okulda Prof.W.Trommer'in orkestra şefliği derslerine katıldı. 1979/89 yılları arasında Almanya’da çeşitli orkestralar ile çaldı, müzik okullarında ders verdi. Alman çağdaş müzik grubu "Avance" ile birlikte yeni yapılmış bestelerin ilk seslendirilişini gerçekleştirdi.Yurt dışında yapılan enstruman seminerlerinde, "üfleme tekniği" ve "eserlerin yorumu” üzerine yapılan çalışmalarda tüm bakır enstrumanlara başkanlık etti.

1985 yılında Freiburg Caz Okulu’nun kurucu üyesi olarak görev aldı ve ayni okulda trompet dersi verdi.

1991 yılında sanatçıya Kültür Bakanlığı tarafından Solist Sanatçı (Devlet Solisti) unvanı verilmiştir.

Gülgün Akagün Sarısözen : Viyolonsele; Ankara Devlet Konservatuvarı’nda Nusret KAYAR’ın öğrencisi olarak başladı, viyolonsel yüksek bölümünden 1978 yılında pekiyi derece ile mezun oldu. Aynı yıl Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası ve TRT Ankara oda Orkestrası’na girdi. Bir süre Ankara Devlet Konservatuvarı’nda öğretmenlik yaptı.

1980 yılında başladığı solistlik faaliyetlerini aralıksız olarak sürdürerek, çeşitli orkestralar eşliğinde yerli ve yabancı şeflerle birlikte birçok konser ve resital verdi, olumlu kritikler aldı.

1982 yılında İstanbul’da düzenlenen viyolonsel yarışmasında ikincilik ödülünü kazandı.

1985 yılında kurdukları “Anadolu Yaylı Sazlar Dörtlüsü” ile birlikte yurt içinde ve yurtdışındaki belli başlı sanat merkezlerinde birçok konser yaptı.

Solistlik çalışmaları ile birlikte CSO’ndaki Viyolonsel Grup Şef Yardımcılığı görevini onsekiz yıl sürdürdü. 1996 yılında Kültür Bakanlığı tarafından Çukurova Devlet Senfoni Orkestrası’na solist sanatçı olarak atandı.

Halen ÇDSO’daki solistlik görevi ile birlikte, Anadolu Dörtlüsü ile oda müziği çalışmalarını sürdürmekte, Bilkent Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi’nde öğretmenlik yapmaktadır.

Burçin Büke : Türk piyano sanatçısıdır. İlk piyano derslerini müzisyen olan babasından aldı. Halk önünde ilk konserini on yaşındayken verdi. 1977’de açılan “Harika Çocuk” sınavını kazanıp Prof. Mithat Fenmen ile piyano, Prof. İlhan Baran ile de teori ve kompozisyon çalışmalarını sürdürdü.

1979 yılında Sofya Müzik Festivali’nde Türkiye’yi temsil etti. 1982’de Ankara Devlet Konservatuvarı’nın Yüksek Bölümü’nü bitirdikten sonra açılan devlet bursuyla Almanya’nın Hannover kentinde Müzik Akademisi’nde okumaya hak kazandı. Burada sırasıyla Prof. Ebert, Göctzke, Szidon, Plagge ile çalıştı. 1984-1989 yıllarında solist ve oda müziği sanatçısı olarak Hannover Yeni Müzik Festivallerine katıldı. 1992 yılında Hannover Müzik Akademisi’nin solistlik sınavını başarıyla bitirdi. Londra’da Prof. Benjamin Kaplan ve İtalya’da da Prof. Marvulli ile özel olarak çalıştı. Uluslararası Lanciano Piyano Yarışması’nda birincilik aldı. Ayrıca Craydon ve Bilbao yarışmalarında ödüller kazandı.

1993 yılında Berlin’de kurulan Color of Music Oda Orkestrası’nın solist ve kurucularındandır. Sanatçı Kuzey Almanya Radyo Oda Orkestrası, Langenhagen Festival Orkestrası, Lanciano Festival Orkestrası, Hannover BigBand Orkestrası ile turneler yapmıştır. Almanya’da Braunschweig, Bremen, Osnabrück festivallerinde başarılı konserler verdi ve çok olumlu kriterler aldı. Almanya dışında Fransa, İngiltere, İtalya, Yunanistan, Bulgaristan, Avusturya, İsrail, Hollanda, Mısır, İsviçre’de de konserler verdi.

1996 yılında Londra’da Steinway Sons sanatçısı oldu. 1994-1998 yılları arasında Çukurova Devlet Senfoni Orkestrası’nın, 1998’den itibaren İzmir Devlet Senfoni Orkestrası’nın solist sanatçısı oldu.

(Neyzen) Tevfik Kolaylı : Tevfik Kolaylı ya da yaygın bilinen adıyla Neyzen Tevfik, taşlamalarıyla tanınan Türk neyzen ve şairdir. Taşlama kitaplarının yanı sıra, çeşitli taksimler ve saz semailerinin bestecisi olarak da bilinir.



Osmanlı döneminde istibdata karşı, Cumhuriyet yıllarında ise devrimlere karşı gelenlere karşı hicvini kullanmış; haksızlığa, yolsuzluğa ve yozlaşmışlığa karşı şiirler yazmıştır. Birçok defa tutuklanmış, ama kısa süre sonra serbest bırakılmıştır.

Bektaşi tekkesine mensup olmuş, hayatının büyük bölümünü İstanbul'da çeşitli hanlarda geçirmiştir. Son dönemlerinde Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde

kendine ayrılan 21. koğuşta kalmıştır. 1930'larda kısa süreyle kendine bağlanan aylık haricinde düzenli bir geliri olmamıştır ve hayatı boyunca sara nöbetleri ile uğraşmıştır.

Leyla Gencer : Türk opera sanatçısı. 20. yüzyılın en önemli sopranolarından birisi olarak görülür. Batı ülkelerinde "La Diva Turca", "La Gencer", "La Regina" olarak ün yapan; Milano, Roma, Napoli, Venedik, Viyana, Paris, San Francisco, Köln, Buenos Aires, Londra, Rio de Janerio, Bilbao, Chicago'da sanatını dinleten; Lucia'nın, Norma'nın, Lady Macbeth'in, Queen Elizabeth'in, Filoria Tosca'nın, Lucrezia'nın, Madam Butterfly'ın, Alceste'nin, Aida'nın, Violetta'nın, Leonora'nın "Leyla la Turca"sı soprano Leyla Gencer, hem seçkin opera sahnelerinde hem resitallerinde hayranlık uyandırmış sanatçılardandır. Opera repertuarı 23 bestecinin 72 yapıtını kapsamıştır. Gencer, T.C. Devlet Sanatçısıdır.

Suna Kan : Türk keman virtüözü. "Harika Çocuk" olarak yeteneği küçük yaşta tespit edilen sanatçı; Türkiye'nin en iyi keman virtüözlerinden birisi olarak tanındı; uzun yıllar Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası'nda solist ve başkemancı olarak görev yaptı. 1971'den bu yana "devlet sanatçısı" ünvanını taşır.



Okay Temiz : Türk caz sanatçısı. Türk müziği ile ilgili ilk bilgilerini, musiki eğitimi almış annesinden edindi. Annesinin desteği ile Ankara Klasik Müzik Devlet Konservatuarında vurmalı çalgılar ve timpani eğitimi aldı. 1955'te profesyonel müzik yaşantısına başladı. 1957-1959 yıllarında Tophane Sanat Enstitüsü'nde eğitimini sürdürdü.

1959-1967 yılları arasında dans müziği orkestralarında çeşitli programlar yaptı. 1967'de Ulvi Temel orkestrası ile birlikte Avrupa'da dans lokallerinde çalıştı. İsveç'te trompetçi Maffy Falay ile tanıştı ve "Sevda" grubunu kurdular. Bir başka trompet ustası Don Cherry ile birlikte festivaller, konserler ve plaklar yaptı. Afrikalı basçı Johnny Dyani'nin de gruba katılmasıyla New Hemsher kolejinde dersler verdiler.

1974 yılında kurduğu İsveç-Türk caz grubu Oriental Wind ile, batı kökenli enstrümanların yanı sıra Türk enstrümanlarını bir araya getirerek ilginç bir sentez yarattı. Temiz, 1990 yılına kadar İsveç'teki çalışmalarını sürdürdü. Avrupa, Hindistan ve Amerika turları, konserler, albüm çalışmaları yaptı, seminerler verdi. 1993 yılından sonra çalışmalarını Finlandiya'da sürdürdü.



Selanik, Atina, Barselona, Budapeşte, Zürih, Ljubliana, Amsterdam, Rotterdam, Lahey, Lizbon gibi Avrupa şehirlerinde Türk ve dünya ritimlerini tanıtım programları, seminerler düzenledi. Ayrıca Kültür Bakanlığı Türk Müziği

topluluğunda kadrolu sanatçısı olarak İstanbul, Ankara ve İzmir'de konserler verdi.

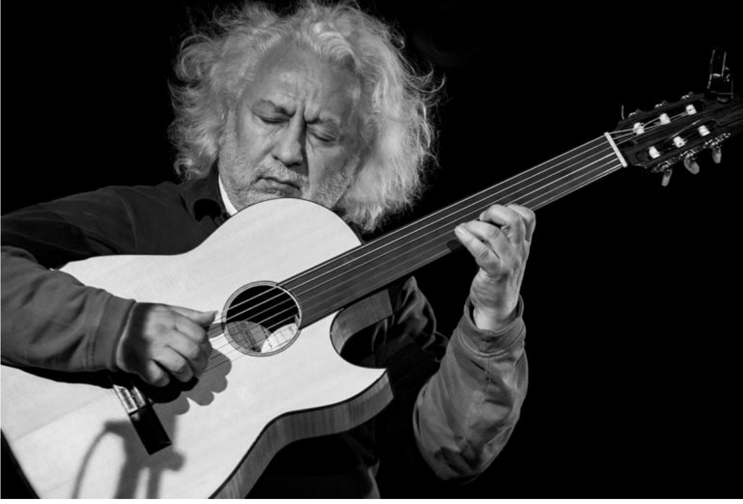
1998 yılında Kültür Bakanlığı'nca verilen Devlet Sanatçısı unvanını aldı.

Mercan Dede : Dünyaca ünlü Türk neyzen, besteci, yapımcı ve DJ. Sufi müziğini etnik enstrüman ve sanatçılarla zenginleştirip, elektronik müzikle harmanlamıştır. Susheela Raman, Dhafer Youssef, Sheema Mukherjee, Azam Ali, Ceza ve Hugh Marsh gibi isimlerle çalışmıştır.

Mercan Dede, Türk Tekno müziği sanatçısı ve neyzen, DJ. Arkın Ilıcalı, 1966 yılında Bursa'da dünyaya geldi. Ney, bendir, panflüt, davul ve vokal sanatçısı olma yolunda müzik eğitimini geleneksel yollardan tasavvuf müzik ustalarından aldı. Öğretmenleri arasında Usta Nezih Uzel ve ney sanatçısı Ömer Erdoğdular sayılabilir. Ayrıca sanatçı, ebru sanatını öğrendiği büyük ney üstadı Niyazi Sayın'dan da fazlasıyla etkilendi.

Ebru sanatını eğitmen olarak Concordia Üniversitesi'nin Studio Arts programında devam ettiren Mercan Dede, 1997 yılında Kanada'ya göç etti. Kanada'da güzel sanatlar üzerine lisans ve yüksek lisans eğitimini tamamlayan Mercan Dede aynı üniversitede başladığı öğretim üyeliğine, müzik çalışmalarının ağırlık kazanması sebebiyle kısa bir süre önce ara verdi. Yaşamını Kanada Motreal'de ve İstanbul'da devam ettirmektedir. O yıldan bu yana değişik Sufi gruplar ile Avrupa, Kanada, ABD ve Türkiye'de müzik çalışmalarına devam eden sanatçı, The University of Saskatchewan'da Profesör David Kaplan ile dünya müziği üzerine çalıştı. Candan Erçetin'in Fransızca söylediği şarkısı olan Parole, Milord ve Şehir (şarkı) (yalnızca Arapça ilahisini) şarkılarını, Ceza'nın Şeytan ve Âb- ı Nafi şarkılarını besteletmiştir. Mercan Dede, 2004'ün Ağustos ayında Candan Erçetin ve Ceza'nın şarkısı olan Şehir'in video klibi için Almanya'nın Hamburg kentine gitmiştir. Ayrıca, MEB'in 24 Temmuz 2006 tarihinde yenilenen İlköğretim 7. Sınıf Müzik dersi müfredatında yer almıştır

Erkan Oğur (17 Nisan 1954) : Aslen Elazığ'lı olan Erkan Oğur müziğe 4 yaşından itibaren keman, bağlama, flüt ve cümbüş çalarak başladı. Onu Halk Müziği icrası konusunda teşvik eden ilkokul müzik öğretmeni "İlkokulu bitirdiğinde, bizim yöreden çalmadığı saz kalmamıştı." diyor. Gitar çalışında Jimi Hendrix'in bazı etkileri olmuştur. 1976'da perdesiz gitarı icat etti. Liseyi Ankara'da tamamladı. Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Fizik Bölümü ile başladığı üniversite hayatına Münih Üniversitesi Fizik Mühendisliği'nde okuyarak devam etti. Müzisyen olmaya karar verdikten sonra eğitim görmek için Türkiye'ye döndü. İstanbul Devlet Konservatuarı Müzik Teorisi bölümünden mezun oldu. Çalışmalarında ağırlıklı olarak kopuz ya da dede bağlama, ud, e-bow, perdesiz gitar, klasik gitar, elektro gitarı ve sesini kullandı. Bunlar dışında birçok enstrümanı da albümlerinde başarılı bir şekilde çalmıştır. En son Telvin Trio ile birlikte çıkardığı iki cd'lik Telvin albümünde doğaçlama caz denemeleri yapmıştır. Fretless albümü çıktığı yıl Avrupa'da yılın yaratıcı albümü seçilmiştir. Bir Ömürlük Misafir albümü olarak Türkiye'de daha sonra yayınlanmıştır. Türk müziğine icracı ve yorumcu olarak devasa katkılar yapmıştır. Perdesiz gitar ve perdesiz bağlamayı geliştiren kişi olarak dünya müzik literatüründe yerini almıştır. Oğur, 1984 yılında MFÖ grubunun "Ele Güne Karşı Yapayalnız" albümünde yer alan "Güllerin İçinden" şarkısına perdesiz gitarıyla eşlik etmiştir.



Müzik yaşamı boyunca pek çok müzisyene ilham kaynağı olduğu gibi bağlama ustalarına da işlerini yaparken adeta sufle vermiştir. "İnsanın, salt yaşantısı ve yapıp ettiklerinin doğayla uyumlu olduğu müddetçe başarıya erişme şansı vardır." diyerek hayattaki duruşu hakkında ipucu vermiştir.

Tuna Ötenel (d. 13 Kasım 1947, İstanbul), Türk caz müzisyeni, piyanist, saksafoncu ve besteci

1947 yılında İstanbul'da doğdu. Babası Bulgaristan göçmeni Ahmetoğlu Cevdet Bey, annesi Belkıs Hanım'dır. Cevdet Bey çok yönlü bir müzisyendi. Keman çalan Cevdet Bey'e kemanı çok güzel çaldığı için Ötenel soyadı verilmişti. Müzisyen bir ailenin içinde büyüyen Tuna Ötenel'e de, Bulgaristan'dan Türkiye'ye uzanan Tuna nehrinin ismi verildi.

Erol Pekcan (d. 1933 - ö. 1994) Türk cazcı (cazbantçî), baterist. Özellikle 1978 yılında Tuna Ötenel ve Kudret Öztoprak ile birlikte yaptığı "*Jazz Semai*" albümü ile tanınır ve bu albüm Türk cazının temel taşlarından biri kabul edilir.

İlk kez 1953'te Avusturyalı bir grupla beraber çalarak profesyonel hayatına başlayan Erol Pekcan 1954 yılında Erdoğan Çaplı ile birlikte oluşturduğu düo ile, sonra da 1957'de Melih Gürel (piyano) ve Selçuk Sun (bas) ile bir üçlü kurarak kariyerini TRT Ankara Radyosu'nda uzun süre sürdürdü. Böylece Erol Pekcan Türkiye'deki ilk caz gruplarının kurucuları arasındadır.

1 Şubat 1958'de Türk-Amerikan Derneği'nde verdiği bir konser sonrasında İstanbul Radyosu'nda caz programlarına başladı. 1984'de ABD Hükümeti'nin davetlisi olarak ve bir Türk Hafif Batı Müziği sanatçısı sıfatıyla ABD'nin ünlü caz merkezlerini dolaşarak konferanslar verdi.

Önder Focan (d. 1955) Türk caz müzisyeni. 1955 İstanbul doğumlu Focan, 1973 yılında Kadıköy Maarif Koleji ve Anadolu Lisesi ve ardından Ortadoğu Teknik Üniversitesi Makina Fakültesinden mezun olmuştır. Eşi Zuhal Focan ile beraber 2002 - Galata Kuledibi Sokak'ta Nardis adında bir caz kulübü kurmuştur. Sanatçı, Kadıköy Maarif Koleji ve Anadolu Lisesi Mezunlar Derneği (Kalid) tarafından verilen Kristal Martı ödülünü 2003 yılında almaya hak kazanmıştır.

Levent Altındağ (d. 6 Mayıs 1954, İstanbul) Türk müzisyen. Küçük yaşlarda, müzisyen olan babası Erdoğan Altındağ'ın teşviği ile mandolin çalarak müziğe başladı. Onno

Tunç, Şerif Yüzbaşıoğlu, İsmet Sıral, Emin Fındıkoğlu, Neşet Ruacan, Süheyl Denizci, Okay Temiz, Erkan Oğur, Arto Tunç, Nükhet Ruacan ile çalışmalar yaptı.

Fahir Atakoglu, Federico Ramos ve dünyanın en iyi davulcularından biri olan Horacio El Negro ile Izmir Jazz festivalinde çaldı. Yine dünyaca ünlü vurmalı çalgılar ustası Nana Vasconcelos ile Brezilya ve Türkiye'de çalışmalar yaptı.

7. Uluslararası İstanbul Caz Festivali'nde sahne alan Aşkın Arsunan Ethno Karma Project'e konuk müzisyen olarak katıldı.

Yurt içi ve yurt dışında birçok festivale katılan Altındağ, ayrıca yüzlerce müzik albümünün stüdyo kayıtlarında yer alarak, sayısız sanatçıya eşlik etti. Stüdyo müzisyenliğinin yanında Türkiye'nin önemli müzisyenlerinden kurulu olan Habbecik ile CD ve konser çalışmaları yapan Levent Altındağ, halen İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuarı'nda Sanatçı Öğretim Elemanı olarak görev yapmakta, Istanbul Superband, Habbecik ve Passiflora gruplarında tenor, soprano sax ve flüt çalmaktadır.

Kerem Görsev (d. 28 Haziran 1961, İstanbul), caz sanatçısı, piyanist, besteci.

Genco Arı (d. 4 Ocak 1983, İstanbul) Yugoslav ve Ermeni asıllı Türk prodüktör, besteci, piyanist, aranjör, ve mix mühendisi.

Türk Müzik Eğitimine Katkı Sunan Besteciler / Müzisyenler

Muammer Sun, Cenan Akın, Saip Egüz, Nuri Sami Koral, Yalçın Tura, Nevit Kodallı, Samim Bilgen, Kemal İlerici, Ekrem Zeki Ün, Faik Canselen, Bülent Tarcan, İlhan Usmanbaş, Ferit Tüzün, İlhan Baran, Nedim Otyam, Mithat Fenmen, Bülent Arel, Cengiz Tanç, Necdet Levent, Hasan Uçarsu, Sefai Acay Salih Aydoğan, Yavuz Durak, Ali Hoca, Yakup Kıvrak, Nedim Yıldız, Sabahattin Kalender, İlhan Mimaroğlu, Ertuğrul Oğuz Fırat, Hasan Toraganlı, Aydın Esen, Betin Güneş, Erdal Tuğcular, İlteriş Sun, Kamran İnce

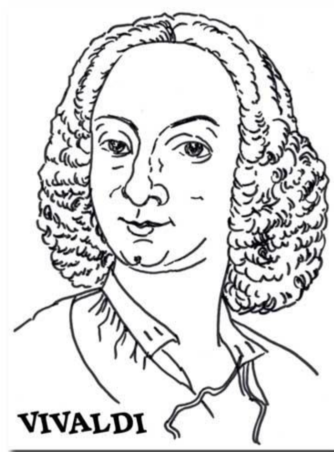




DÜNYA – KLASİK MÜZİK BESTECİLERİ

Antonio Vivaldi : (1678 - 1741) : Beş yüzden fazla konçerto bestelemiştir ve konçertonun babası olarak anılır. Vivaldi hayalinde canlandırdığı resimleri müzik haline getirmiştir. Eserlerinde, hayallerine verdiği başrolü açıklayıcı sonelerle destekler. En ünlü eseri sayılan Op.8 içerisindeki "Dört Mevsim" konçertosunda mevsimler kendi özellikleri ile anlatılmıştır. Vivaldi'nin bu eseri uzun yıllar sonra Beethoven'a da ilham kaynağı olmuş ve "Pastoral Senfoni" bu şekilde ortaya çıkmıştır.

Bazı Eserleri: Dört Mevsim Konçertosu



Georg Friedrich Händel : (1685 - 1759)

Handel yedi yaşında gizlice org çalmayı öğrendi. 11 yaşına geldiğinde org, keman, piyano ve obua gibi çalgıları çaldı ve oda müziği eserleri de besteledi.

İtalya'da opera eğitimi aldıktan sonra İngiltere'ye yerleşip İngiliz vatandaşı olmuştur. önce İtalyanca operaları ile ün yapmış olmasına rağmen İngilizce eserlerin rağbet görmeye başlaması ile

popülaritesi azalmış, bunun üzerine İngilizce oratoryolar yazmaya başlamıştır. Ünlü sanatçı 20 Nisan 1759 tarihinde hayatını kaybetti.3 bin kişinin katıldığı törenle Westminster Abbey'de Şairler Köşesine gömüldü.

Bazı Eserleri : Messiah, Music For Royal Fireworks, Water Music



Johann Sebastian Bach : (1685 - 1750) : Eisenach'da müzisyen bir ailenin çocuğu olarak doğdu. Eserleri kendinden sonra gelen bütün klasik müzik bestecilerini derinden etkiledi. Çoğunlukla kilise için müzik yazdı. Kantat, oratoryo, dini müzik olarak, keman, çello, flüt, org ve klavsen için 300 civarında eser yazdı. Orkestra için yazdığı 6 Brandenburg konçertosu ve orkestra süitleri meşhurdur. Hiç opera yazmamıştır.

Yeni müzikal formlar yaratmamış olmakla birlikte, klasik Alman tarzına, özellikle İtalyan ve Fransız melodileri katarak barok tarzın en tipik örneklerini vermiş ve barok akımı en olgun seviyesine getirmiştir. İki defa evlenen Bach'ın toplam 20 çocuğu oldu. Çocuklarının bazıları da müzisyen oldu. Leipzig'de öldü.

Bazı Eserleri : Air, Brandenburg Konçertoları, Toccata and Fugue in D minor, Goldberg varyasyonları



Johann Pachelbel : (1653 –1706)

Babası şarap tüccarı olan Pachelbel, Altdorf ve Ratisbonne'da üniversite düzeyinde müzik eğitimi almıştır. Ayrıca ünlü besteci Johann Kaspar Kerll'den müzik eğitimi almıştır.

Pachelbel, zamanının ünlü Alman bestecilerinden biriydi. O zamanlarda İtalyan sanatının etkisine rastlamak mümkün; Frescobaldi, Carissimi, Kerll (öğretmeni), Gabrieli birçok müzisyene ilham vermiştir. Ayrıca ünlü besteci Johann Sebastian Bach'ın müzik stiline de birçok etkide bulunmuştur.

Bazı Eserleri : Pachelbel, barok çağın önemli eserlerinden olan "Canon" ile tanınmıştır.



Ludwig van Beethoven : (1770 - 1827) 1770 yılında Bonn'da 8 oğlu olan, fakat bunların hepsinin de özürlü olduğu bir ailenin çocuğudur. İlk müzik öğretmeni babasıdır. Mutsuz bir çocukluk geçiren Beethoven, küçük yaşlarda ailesinin geçimine katkıda bulunmak için kilisede piyano çalarak çalışmaya başlamıştır.

Beethoven, başlarda piyanist olarak adını duyursa da daha sonra yaptığı bestelerle klasik müziğin 19. yüzyılın sonuna kadar yaşayan tüm müzisyenlerini etkiledi.

Beethoven'ın dokuz senfonisi, beş piyano konçertosu, bir keman konçertosu, bir piyano, keman ve çello için üçlü konçerto, otuz iki piyano sonatı ve birçok oda müziği eseri bulunmaktadır. Sadece bir opera (Fidelio) bestelemiştir. 9. senfonisi en çok bilinen ve bugün Avrupa Birliği marşı da olan en çarpıcı senfonisidir.

Özellikle Op. 109 piyano sonatıyla Klasik müziğin Romantik Dönemini başlatmıştır.

1801'de duyma problemleri yaşamaya başlayan Beethoven 1817'de tamamen sağır olmuştur. Bu dönemden sonra sağırlığı müzik yaşamını hiçbir şekilde etkilememiştir. Hatta hepimizin çok iyi bildiği 9. senfoniyi sağırlık döneminde bestelemiştir.

1827 yılında 56 yaşındayken dünyaca tanınan bir besteci olarak ölmüştür ve cenazesine otuz bine yakın insan katılmıştır.

Bazı Eserleri: 5. Senfoni, 7. Senfoni, 9. Senfoni, Für Elise, Ay ışığı Sonatı, Pastoral Senfoni



Wolfgang Amadeus Mozart : (1756 - 1791) Klasik Batı Müziği'nin, en üretken ve en etkili bestekârlarından biridir. 36 yıllık ömrüne 626 eser sığdırmıştır. Mozart Avrupalı bestekârların en popülerlerindendir ve birçok eseri standart konser repertuarlarında kullanılır. Günümüzde müzik tarihinin en büyük dehalarından biri olarak kabul görmüştür.

Dört yaşındayken klavsen çalıyor, altısında yaptığı besteler, babasını, onun müzik eğitimini bizzat ele almaya yöneltiyordu. Birkaç yıl içinde tam bir virtüöz oldu; klavsen, keman ve org çalarken doğaçtan besteler yapabiliyor, hattâ orkestra bile yönetebiliyordu.

Bunlara dayanarak babası, oğlu için Avrupa'da bir dizi konser düzenlemeğe karar verdi. Ve genç Mozart Fransa, Belçika, İngiltere, İtalya ve Orta Avrupa'yı dolaştı. Her yerde büyük bir ilgiyle

karşılandı, el üstünde tutuldu. Ama halkın en çok hayranlık duyduğu şeyin ne olduğunu kestirmek güçtü. On altı yaşındayken Salzburg koro şefliğine atandı. 1780'de Viyana'ya yerleşti.

İki yıl sonra Constance Weber ile evlendi ve art arda, gözden düşmeyi de, sefaleti de tattı. Viyana'ya dönmek zorunda kaldı ve burada saray bestecisi oldu. Mozart'ın son yılları sefalet ve hastalık ile kararmıştır. Son başeserleri olan, 39, 40 ve 41 numaralı üç senfoniyi, Sihirli Flüt operasını ve Requiem'i çok zor koşullar altında besteledi. 35 yaşında öldü.

Bazı eserleri: 40. Senfoni, Türk Marşı (Alla Turca), Küçük Bir Gece Müziği, Sihirli Flüt, Requiem



Piyotr Çaykovski : (1840-1893) Ailesinin hukukçu yapmak istediği Çaykovski, yirmi üç yaşma gelince kendini müziğe adadı, önce Petersburg (Leningrad) Konservatuarı'na girdi, iki yıl sonra, Moskova Konservatuarı'na öğretmen olarak alındı. İlk senfonik eserlerini, ilk operalarını ve ünlü Piyano Konçertosu'nu (1875) işte bu dönemde verdi.

1891'de, Amerika Birleşik Devletleri'ne yaptığı çok başarılı bir turneden sonra, baş eseri sayılan, Patetik Senfoni'yi yazdı. Bu umutsuz bestecinin en ünlü eserlerinin göz kamaştırıcı bir tazelik ve sevinçle dolu olması, gerçekten ilgi çekici bir özelliktir.

Bazı Eserleri: Baleler: Fındıkkıran, Kuğu Gölü. Operalar: Maça Kızı, Yevgenly Onyegin



Frederic Francois Chopin : (1810 - 1849) Romantik dönemin önde gelen Polonyalı piyanist ve bestecisi.

Chopin müzik tarihinin gelmiş geçmiş en iyi piyano müziği bestecisi olarak kabul edilir. Tek bir enstrümanı kullanarak, Mozart, Beethoven, Bach gibi en büyükler arasında yerini almıştır. Piyano konçertolarının dışında, alışılagelmiş formları pek kullanmayan Chopin, 39 yıllık kısa yaşamına 55 Mazurka, 24 prelüd, 27 etüd, 19 noktürn, 13 polonez, 4 balad ve 4 scherzo sığdırmıştır.

Mazurka ve Polonezleri folklör statüsünden çıkarıp sanat seviyesine yükselten odur.

Bazı Eserleri: Etude Revolutionaire (Devrimci Etüd), Fantasie İmpromptus, Nocturne No.20 ve Cenaze Marşı (2. Piyano Sonatı)



Joaquín Rodrigo: (1901 —1999) Valencia, Sagunto’da doğdu. Difteriye yakalandıktan sonra yaklaşık üç yaşında görme yetisini kaybetti. Sekiz yaşında solfej, piyano ve keman eğitimine başladı. On altı yaşında armoni ve kompozisyon dersleri aldı.

Erken bir yaşta kör olmasına rağmen, büyük başarılar kazandı. Rodrigo’nun Gitar Konçertosu olarak da bilinen Concierto de Aranjuez, isimli repertuarı İspanyol müzik ve gitar konçerto arasında önemli sayılır. 19 Ocak 1933'te, Valencia'da, Türk piyanist Victoria Kamhi ile evlendi. Rodrigo, 1999'da 97 yaşında, Madrid'de öldü. Kendisinin ve eşinin mezarları Aranjuez mezarlığındadır.



Béla Viktor János Bartók : (25 Mart 1881 - 26 Eylül 1945) Macar besteci, piyanist ve Doğu Avrupa halk müziği derleyicisi. Bartok budun müzik biliminin kurucularından biri olarak bilinir.

<u>Başlıca eserleri</u>: Orkestra için Sossuth Senfonisi (1904), Dans Süiti (1923), Yaylılar, Vurma Çalgılar ve Çelesta için Müzik (1936), Orkestra için Konçerto (1843); sahne eseri olarak Dük Mavisakal’ın Şatosu (1911) adlı bir bölümlük operayla Tahta Prens (1916) ve Harika Mandarin (1919) adlı baleleri; Keman için 44 Düetto (1931), Piyano için Mikrokosmos (küçük parçalar dizisi) 1926-1939.



ORKESTRA



Orkestra, çok sayıda müzik aleti için yazılmış müzik parçalarını seslendirmek üzere bir şef yönetiminde bir araya gelen müzisyenler topluluğudur.

Yaklaşık 100 kişinin çaldığı ve hemen hemen bütün çalgı türlerinin yer aldığı büyük orkestralara "**senfoni orkestrası**" adı verilir. Amatör ya da profesyoneller tarafından konserler vermek amacıyla kurulmuş orkestralara da "**filarmoni orkestrası**" denir. Ünlü orkestralar arasında Viyana Filarmoni, Çek Filarmoni, Berlin Filarmoni, Londra Filarmoni, New York Filarmoni, Chicago Senfoni ve Moskova Devlet Filarmoni orkestraları sayılabilir.

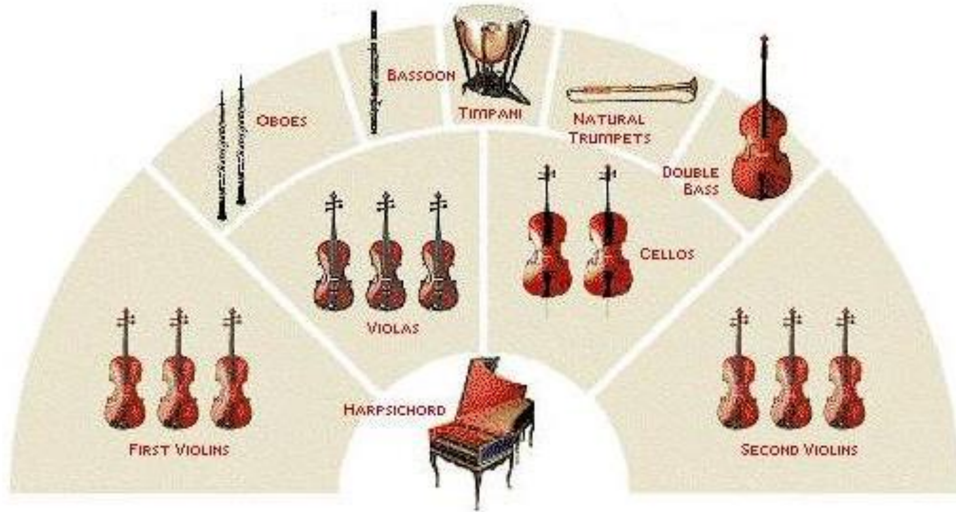
Büyük orkestraların yanı sıra oda müziği toplulukları gibi 20 kişiyi aşmayan küçük orkestralar da vardır. Yalnızca yaylı çalgılardan oluşan yaylı çalgılar orkestraları da hemen hemen aynı büyüklüktedir. Müzikal komedilere, balelere ve bazı operalara eşlik eden orkestralar yaklaşık 50-60 kişiden oluşur. Öteki orkestra çeşitleri arasında üflemeli ve vurmalı çalgılardan oluşan bandolar, hafif müzik orkestraları ve çok çeşitli çalgının kullanıldığı caz orkestraları sayılabilir. Büyük profesyonel orkestralardan başka, okul orkestraları ve gençlik orkestraları gibi birçok amatör orkestra da vardır.

İlk orkestra performansı on yedinci yüzyılda gerçekleştirilmiştir. O zamana dek küçük gruplar halinde bir araya gelen insanlar, önlerinde nota olmaksızın, kullandıkları ilkel aletlerle doğaçlama olarak birtakım sesler çıkartıp, kendilerince oluşturdukları bir müziği birlikte icra etmişlerdir. Daha sonra giderek bu kişilerin sayısı artmış ve nota sisteminin de ilave olmasıyla bugünkü orkestraların temeli atılmıştır.

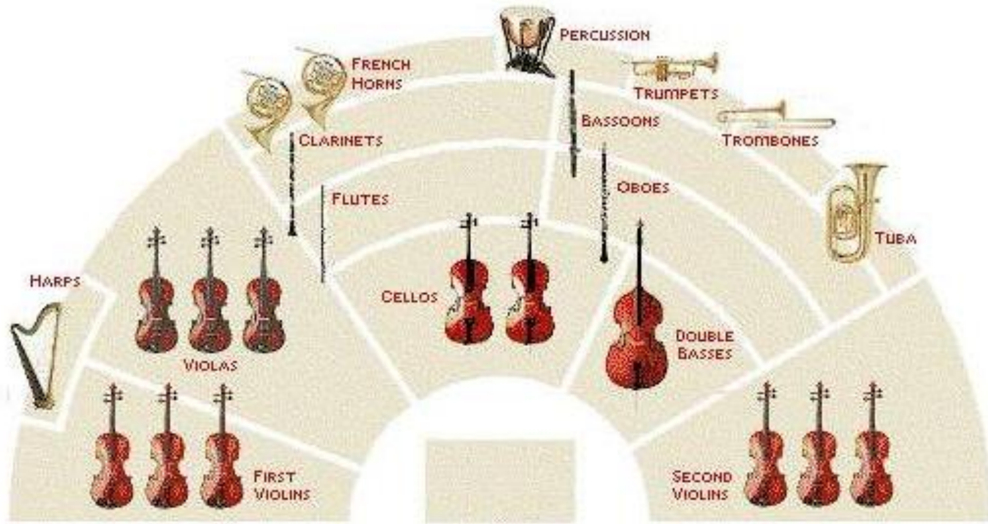
İlk büyük orkestra performansı, 1555-1 612 yılları arasında yaşamış Giovanni Gabrieli'nin 1597 yılında icra ettiği Sacrae Symphoniae (İlahi Senfoni) adlı bestesinin 1615 yılında orkestra eşliğinde halka sunulmasıyla gerçekleştirilmiştir. Bugünkü çok sesli orkestra anlayışıyla ilk büyük orkestra performansı ise, on sekizinci yüzyılda olmuştur.

Orkestra Düzeni

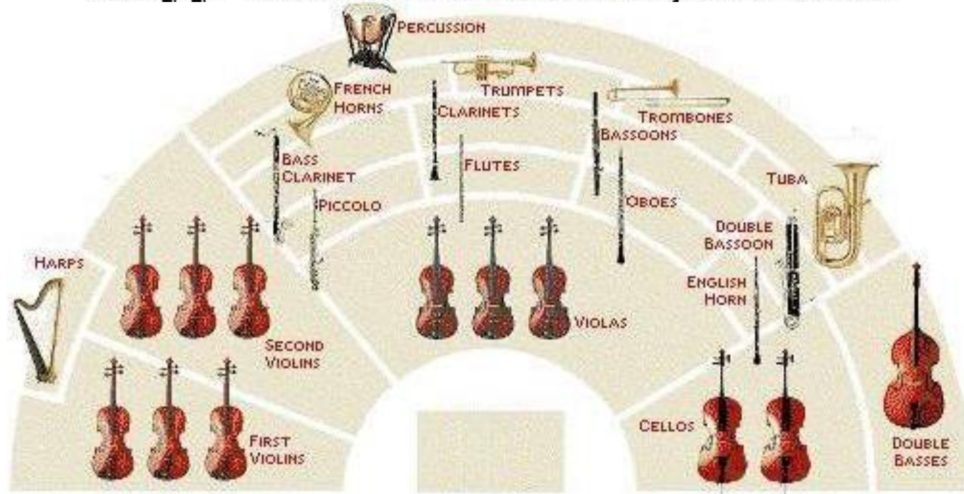
Orkestra konser salonunun sahnesine büyük bir yarım daire biçiminde yerleştirilir. Orkestra şefi, tüm müzikçileri rahatça görebileceği biçimde önde, yüksekçe bir yerde durur. Çalgıların sayısı ve konumları orkestra şefinin tercihine göre değişebilir. Ama yaylı çalgılar tüm orkestralarda şefin önünde durur.



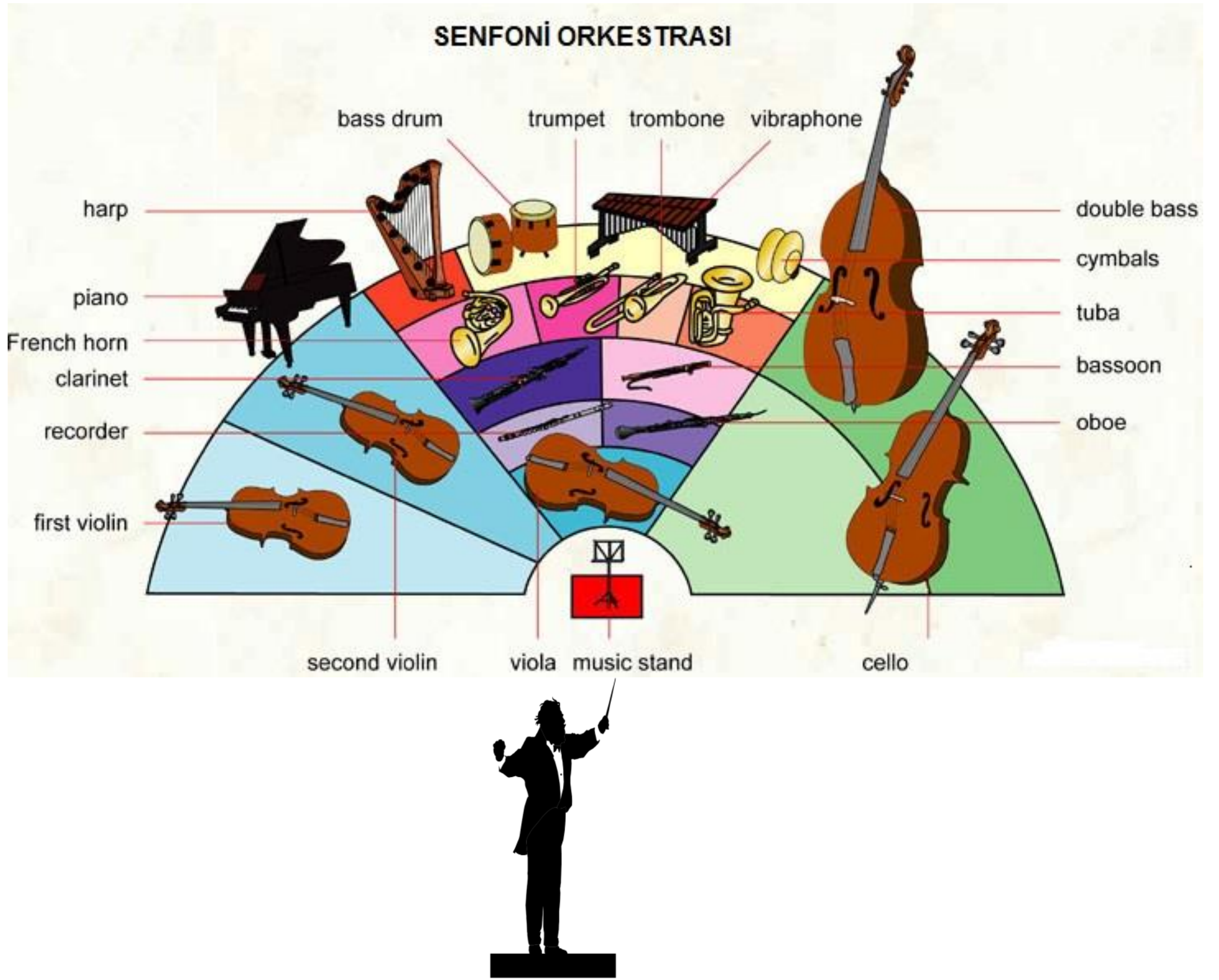
Barok Orkestra Oturuş Düzeni



19.yy Orkestra Oturuş Düzeni



20.yy Orkestra Oturuş Düzeni



Orkestra Şefi

Bir konser sırasında orkestra şefi ellerinin ve kollarının hareketiyle orkestrayı yönetir. Müziğin hangi hızla çalınacağını, hangi ritmin kullanılacağını, bir çalgının ne zaman yumuşak ya da canlı çalınması gerektiğini el kol hareketleriyle işaret eder. Bazen baton denen ince bir çubukla müzikçileri yönetir. Konser öncesinde yapılan provalarda bulunarak orkestranın uyumlu bir biçimde çalışmasını sağlar. Müziğe canlılık veren ve kişilik kazandıran orkestra şefidir. Kari Böhm, Leonard Bern-stein, Herbert von Karajan, Leopold Stokovvski, Rafael Kubelik, Arturo Toscanini, Sir Thomas Beecham, Kiril Petroviç Kondraşin gerek teknikleri, gerek yorumlarıyla 20. yüzyılın önde gelen orkestra şefleridir.

Orkestra çalgıları

Orkestra çalgıları ses rengi, yapı ve sesin elde ediliş yöntemine göre dört ana kümeye ayrılırlar.

1. Tahta üflemeli çalgılar
2. Bakır üflemeli çalgılar
3. Vurmalı çalgılar
4. Yaylı çalgılar

Tahta üflemeli çalgılar

1. Flüt (Flauto / Flöte / Flute)
2. Obua (Oboe / Hautbois / Oboe)
3. Klarinet (Clarinetto / Klarinette / Clarinet)
4. Fagot (Fagotto / Fagotte / Bassoon)

Bakır üflemeli çalgılar

1. Korno (Corno / Hörn / Horn)
2. Trompet (Tromba / Trumpette / Trumpet)
3. Trombon (Trombone / Posaune / Trombone)
4. Tuba (Tuba / Tuba / Tuba)

Vurmalı çalgılar

1. Timpani
2. Zil (Piatti)
3. Davul (Grand cassa)
4. Çan (Campana)
5. Piyano (Piano e forte / Klavier / Piano)

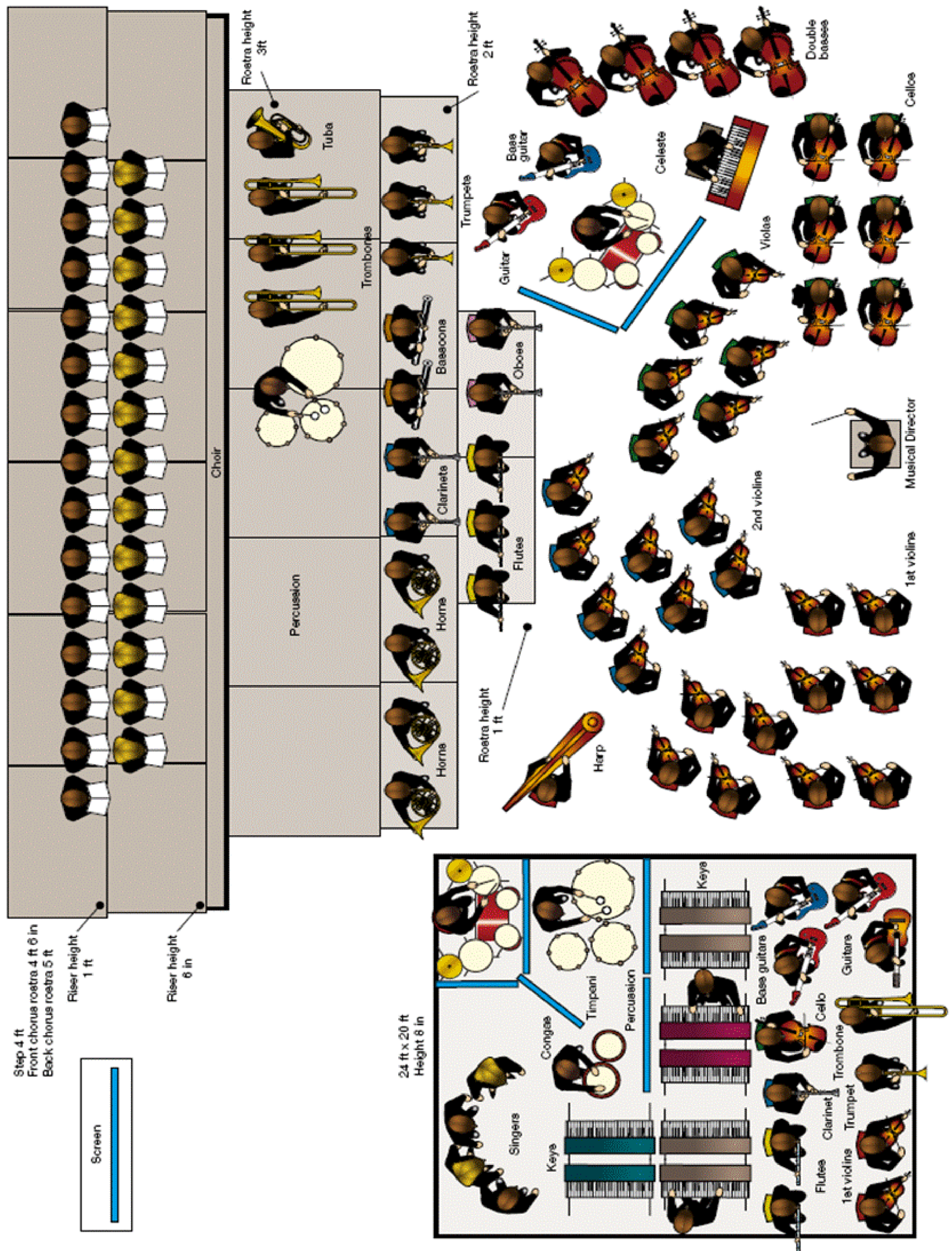
Bu grupta birçok vurmalı çalgı vardır.

Telli / Yaylı çalgılar

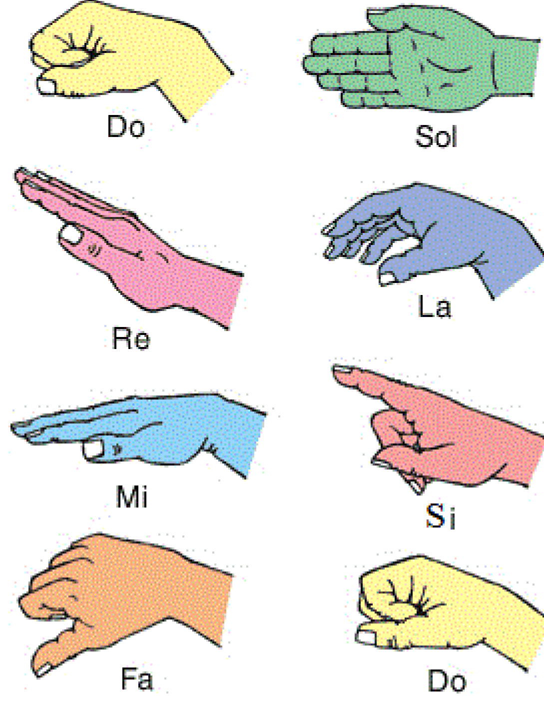
1. Keman (Violino / Violine / Violin)
2. Viyola (Viola / Bratsche / Viola)
3. Viyolonsel (Violoncello / Violoncelle / Cello)
4. Kontrbass (Contrabasso / Kontrabaß / Contrabass)
5. Arp (Arpa / Harfe / Harp)

Orkestralar yukarıda saydığımız enstrümanların farklı sayılarda birleşiminden oluşabilir.


Riser at 3ft
Tuba
Riser at 2ft
Riser at 1ft
Trombones
Percussion
Horns
Bassoons
Clarinets
Oboes
Flutes
Trumpets
Keyboard
Double basses
Violoncellos
Violas
2nd violins
1st violins
Harps
Musical Director
Stage extension

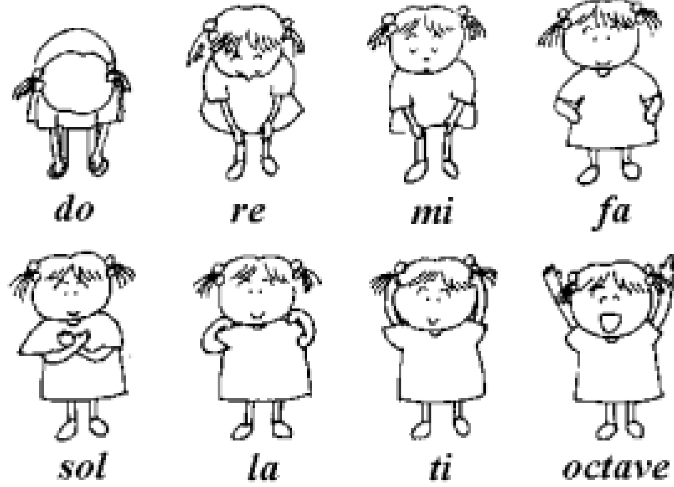

Rostra height 3ft
Tuba
Trombones
Trumpets
Rostra height 2 ft
Double basses
Base guitar
Celeste
Cellos
Guitar
Violas
Bassoons
Oboes
Choir
Clarinets
Flutes
Percussion
Horns
Horns
2nd violins
1st violins
Musical Director
Rostra height 1 ft
Harp
Step 4 ft
Front chorus rostra 4 ft 6 in
Back chorus rostra 5 ft
Riser height 1 ft
Riser height 6 in
Screen
24 ft x 20 ft
Height 8 in
Singers
Keys
Congas
Timpani
Percussion
Keys
Base guitars
Guitars
Cello
Trombone
Clarinet
Trumpet
Flutes
1st violins

El işaretleriyle notalar(Fonomimi)

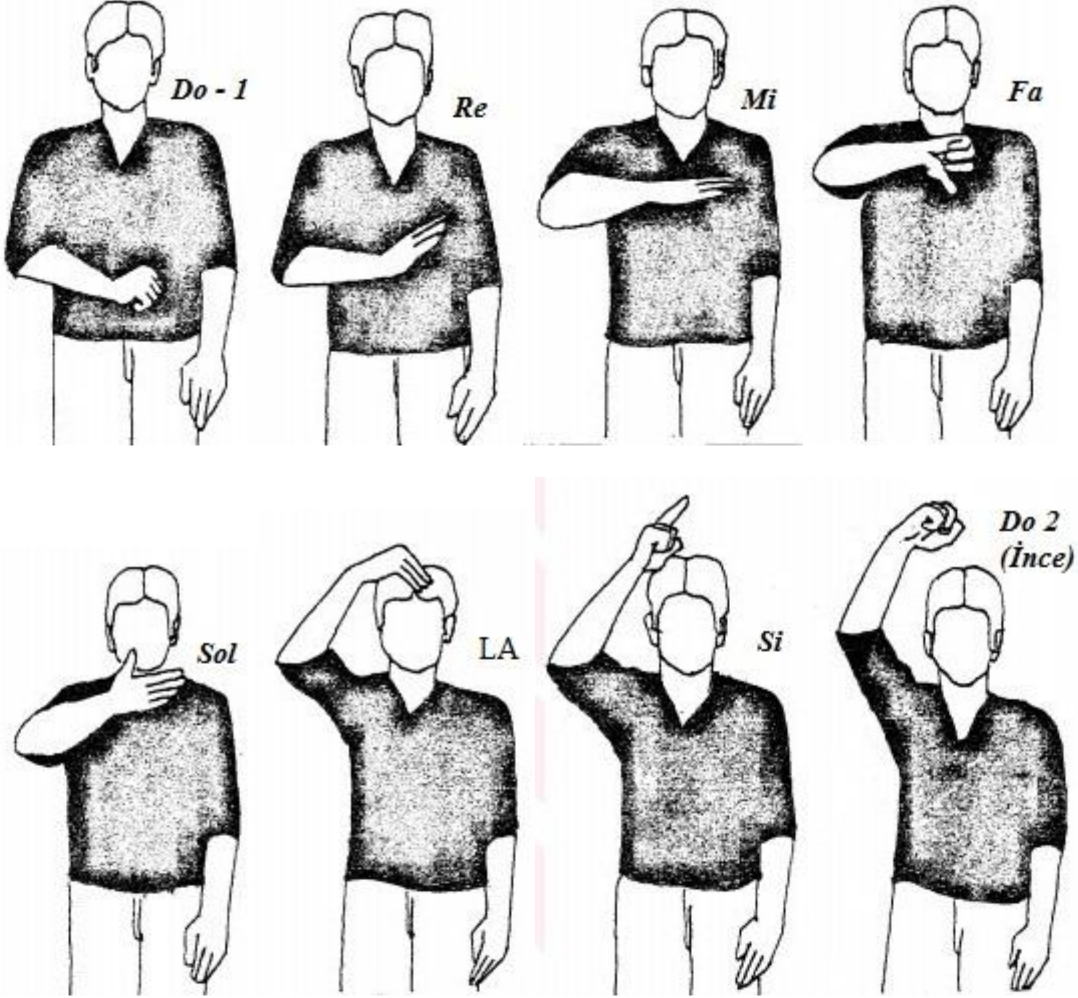


Kodaly'nin bulduğu bu işaretler nota okumaya geçişin ilk basamağını oluşturur. Notaların tanımlanmasında beden dilinin kullanılmasını sağlar. Elin havadaki yüksekliği sesin dikliğini verirken, elin şekli de ona bir nota adı vermektedir.

Ezgideki her ses bir vuruşa dönüştürülerek ana tema ortaya çıkar.



Kodaly yönteminde el işaretleri bel hizasından başlayarak baş yüksekliğinin biraz üstüne kadar kullanılır. Bu aralık içinde her bir sesin aşamalı olarak farklı el yüksekliği ve işareti yer alır.



Tİ sesi nereden geliyor?



Konuyu biraz araştırdım. Anılan Ti Sesi'nin önce, 1953 yılı ABD yapımı**"From Here To Eternity"**adlı ve Türkçe'ye **"İnsanlar Yaşadıkça"** olarak çevrilen filimdeki müzik parçalarından biri olan**"Military Taps"** olduğunu öğrendim. Müziğin bestekârı ise Daniel Butterfield idi.

İlk başlangıçta, Ti Sesi'nin **"İnsanlar Yaşadıkça"** filminden alındığı sanılabilir. Ancak, araştırmayı biraz derinleştirdikçe, müziğin bestekarı Daniel Butterfield (1831-1901)'in Amerikan İç Savaşı'nda generalliğe kadar yükselmiş bir iş adamı olduğu ortaya çıkıyor. Bu müziğin de, iç savaş sırasında savaşın yıkımlarına karşı yakılmış bir ağıt olduğu söylenebilir."

Prof. Dr. Mustafa Kaymakçı



Müzik insana neler kazandırır?

- Müzik kişisel disiplini geliştirir.
- Müzik aktiviteleri sosyal beceri ve tutumların gelişimine katkı sağlar.
- Şarkı söylemek zihin aktivitelerini geliştirir.
- Müzik çalışmaları kişinin estetik güzelliklere karşı duyarlılığını arttırır.
- Müzik, insanın kendini ifade etme biçimlerinden birisidir.
- Bireyin yaratıcı yönünü geliştirir. Zevk ve estetik duygusuna açılımlar sağlar.
- Duyguların çeşitliliğini ve karmaşasını en iyi dillendiren müzik sanatıdır.
- Müzik insana kendini tanıma, kendini gerçekleştirme, kendini anlatma, kendini aşma olanağı verir.
- Müzik birey olarak insanın, duygusal ve düşünsel dünyasına hareket getirir.
- İnsanın kendini tanımasına, duyguları inceltmesi ve yüceltmesine, düşündürüp duygulandırmasına yol açar.
- Daha yüksek matematiksel işlem yetisi.
- Muhakeme kabiliyeti.
- Disiplin davranışı.
- Çalışma ve egzersiz bilinci.
- Daha yüksek duygusal zeka.
- Özel yeteneklerin beslenmesi, bu yönlü ihtiyaçların giderilmesi.
- Daha relaks bir ruh hali.
- Sosyal statü.
- Dilediğiniz zaman canlı müzik.
- Olumlu düşünme ve motivasyon
- Yaşam kalitesini yükseltir

Müzik insana neler kaybettirir?

- Bilgisayar oyunları ve televizyon.
- Günde en fazla 45 dakika.
- Enstrüman edinmek için bir miktar maddi kaynak.
- Şehir sokaklarındaki zararlı alışkanlıklar, arkadaşlıklar.
- Beslenmemiş bir ruh.
- Can sıkıntısı.
- Saatlerce süren internet gezintisi.
- Boşa geçirilen zamanlar.

Müzikle ilgiliyim, acaba yeteneğim var mı?

O halde önce ilgi ve yeteneğin ne olduğunu bilmeliyiz. Yetenek ile ilgi farklı şeylerdir. Yetenek, herhangi bir işi yapabilme kapasitemizdir, kabiliyetimizdir. İlgi ise o işi yaparken ondan zevk almak ya da o işi yapmaya istekli olmaktır.

Bir başka fark ise ilginin, belli dönemlerde çeşitli sebeplerden dolayı (yaş, çevre)değişimler göstermesidir.

Kişi müzik yeteneğine sahip olabilir ancak bu yeteneğini kullanma, açığa çıkarma durumu yoksa o yetenek zamanla körelecektir. "Çocuklar bilgi, beceri ve *yetenekleri* doğrultusunda eğitilmelidir" görüşüne vurgu yapan Milli Eğitim Temel Kanunu, işte buradan hareketle okullarda bu yönlerde çalışmalar yapmaktadır. Okullarımızdaki Beden Eğitimi, Resim ya da Müzik dersleri bireysel farklılıklar gösteren yeteneklerimizin açığa çıkarılması, fark edilmesi ve geliştirilmesi içindir. Ancak bugün ülkemizdeki temel sıkıntılardan biri sadece sözel ve sayısal yetenekler varmış gibi hareket edilmesinden kaynaklıdır.

Genel olarak müzik bir yetenek işidir ancak müzik eğitimi, sadece profesyonel müzisyen olacak çocukların eğitimi değil, tüm çocukları kapsar. Amacı da insana, müziği sevdirmek, müzik yapma, dinleme alışkanlığı sağlamak, yargılama becerisini kazandırmak, zevk düzeyini, estetik anlayışını yükseltmektir.

Müzik yeteneği büyük oranda genetiktir. Müzik yeteneği diye kastedilen şey kişinin seslere ve ritme karşı gösterdiği tepki, duyarlılıktır.

Müzik yeteneği olan kişilerin genel özellikleri şunlardır:

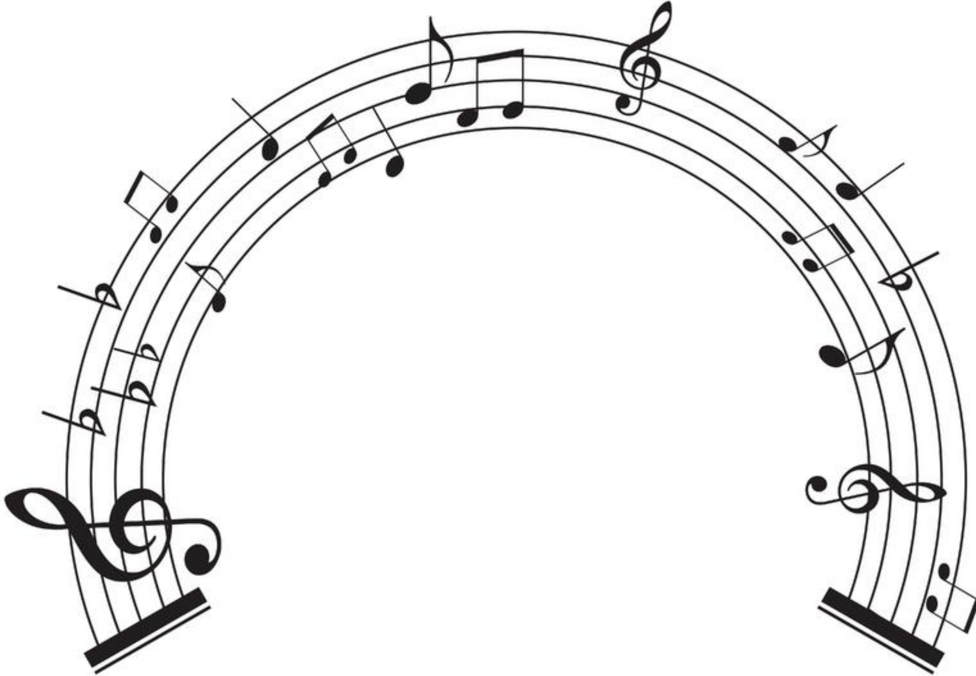
1 – Daha bebekliğinden itibaren kendisine dinletilen müziği seçer, ayırt ederler.

2 – Ritim duyguları ve hareket yetenekleri oldukça gelişmiştir. Dinledikleri herhangi bir müziğin ritmine uygun el çırpar ya da hareket – dans edebilirler.

3 - Duydukları melodileri kolay hatırlar ve tekrarlama gücüne sahiptirler.

4 – Müzik etkinliklerinde bu yeteneği geliştirilebilen diğer insanlara kıyasla daha başarıları olurlar.

5 – Çalgı öğrenmede daha başarılı oldukları görülmüştür.



EUROVISION

Avrupa Yayın Birliği (EBU)'nun 1956 yılından beri her yıl Avrupa ülkeleri arasında düzenlediği dünyanın en ünlü ve uzun soluklu şarkı yarışmasıdır. Eurovision Şarkı Yarışması'nın yapılmasında ana amaç ülke televizyonları arasında ortak canlı yayın yapabilme kabiliyetini gerçekleştirme ve kaliteyi arttırmaktır.

Ülkelerin çoğu Eurovision'a göndereceği şarkıyı seçmek için her yıl ulusal yarışma düzenliyor ve şarkının belirlenmesi için halk oylamasına başvuruyor. Buna karşın bazı ülkeler doğrudan sanatçıyı seçerek beste siparişi vermeyi tercih ediyor.

Türkiye, bu yarışmada Sertab Erener'in yorumladığı "*Everyway That I Can*" isimli şarkıyla (2003-Belçika) bir kez birinciliğe ulaşmıştır



Not: Yarışmayı kazanan her ülke bir sonraki sene kalbin içine bayrağını ekler.



Müzik Biçimleri

Motif: En az iki notadan oluşmuş ve bir eserin baş harfi niteliğindeki bölümdür. Beethoven'ın 5. senfonisinin ilk iki ölçüsü bir motife örnektir.

Müzik Cümlesi: Motiften daha uzun fakat cevabı henüz verilmemiş bölümdür. Genellikle bir cevap cümlesi ile devam eder ve "dönem" veya "periyod"u oluşturur. Bach'ın Si minör orkestra süitinin Badinerie başlıklı bölümünün ilk 4 ölçüsü bir cümledir. Daha sonraki 4 ölçü de bu cümleye cevap niteliğindedir.

Dönem veya Periyod: Bir müzik cümlesine cevap niteliğinde yeni bir cümle eklenirse bir dönemi veya diğer adıyla periyodu oluşturur. Genellikle 8 ölçüden oluşur ve eserin ana fikrini belirtir.

Mozart'ın 40. senfonisinin ilk sekiz ölçüsü bir dönemdir. Bu eserin ilerleyen bölümlerinde bahsettiğimiz bu dönem, değişiklikler gösterecek bazen de ölçü sayısında uzatmalar olacaktır.

Bölüm: Bölüm adından da anlaşılacağı gibi bir eserin parçasıdır. Sonat ve konçerto gibi eserlerin 3 veya 4 bölümlü olanları vardır. Her bölüm ayrı bir karakterde olur fakat ayrı ayrı parça sayılmazlar. Hepsinin bütünü bir eser demektir. Konserlerde bölüm aralarında alkışlanmaz. En son bölüm(genellikle Final), diğer bölümlere göre daha gösterişli olur ve parça sonunda bitiş hissini verir.

Şarkı: Genellikle bir dönemden veya iki dönemin arka arkaya gelmesinden oluşan biçimdir. Bir dönem, tek başına da şarkı olabilir fakat döneme bir cümle veya yeni bir dönem eklenmesi daha yaygındır. Bu, en küçük şarkı biçimidir. İlk döneme genellikle A, ikinci cümleye veya döneme B harfi konur. Beethoven'ın 9. Koral senfonisindeki ana ezgi, bir döneme bir cümle eklenmesiyle oluşmuştur.

Danslar:

Menuet: Üç bölümden oluşan Fransız saray dansıdır. Ölçü 3/4'lüktür ve genellikle sonlara doğru bir trio bölümü eklenir.

Allamande: Özellikle barok dönemde rastlanır. Ölçü 4/4 lük veya 2/4'lük olabilir. Alman dansıdır.

Courante: Fransız dansıdır. Ölçü genellikle 3/4'lüktür.Barok dönemde sık rastlanır.

Sarabande: İspanyol dansıdır. Ölçü 3/4'lüktür.

Gigue: İskoç dansıdır. Karakteri hızlıdır ve ölçüsü 3/8'lik veya 6/8'lik olabilir.

Süit: Başlı başına bir dans değildir. Birden fazla dansın arka arkaya çalınmasıyla süit oluşur. Örneğin Bach'ın Fransız süitlerinde allamande, sarabande, gigue gibi danslar yer alır.

Müzik Formları

Konçerto: Konçerto, genellikle solo bir çalgıya bir oda orkestrasının veya bir senfoni orkestrasının eşlik etmesi ile gerçekleşir. Solo çalgı, tüm teknik zorlukların üstesinden gelebilecek bir kişi tarafından çalınır. Solo çalgıya orkestra eşlik eder. Genellikle tek bir çalgı için yazılan konçertolar vardır fakat birden fazla çalgı için yazılmış konçertolar da vardır.(Vivaldi – 2 viyolonsel konçertosu)Konçertolar, dinleyicinin en çok tercih ettiği müzik formudur.

Senfoni: Orkestra için sonat formunda yazılmış genellikle dört bölümden oluşan yapıtlardır. Senfoni, uzun bir şiir niteliğindedir.4 bölümlü olduğundan oldukça uzun süren senfoniler vardır. Örneğin Beethoven'ın 9. senfonisi, 1 saate yakın bir sürede tamamlanır. Başta Franz Liszt, Antonin Dvorak ve Bedrich Smetana gibi besteciler, senfoniyi tek bölüm halinde ele almışlardır. Franz Liszt'in ilk kez gerçekleştirdiği tek bölümlü senfoni formuna senfonik şiir adı verilir.

Sonat: İlk kez C.P.E. Bach tarafından temelleri atılan ve en fazla önemi olan formdur. Senfoniler, quartetler ve quintetler hep sonat formunda yazılır. Sonat formu, gelişimi içinde farklılık

göstermiştir. Beethoven ve Haydn döneminde iyice oturan sonat formu, Chopin ile birlikte değişime uğramıştır. Genellikle solo sonatlar meşhurdur. Örneğin Beethoven, yazdığı 32 piyano sonatıyla bu formun ustalarındandır. Ayrıca Haydn, Chopin gibi besteciler de güzel sonatlar yaratmışlardır.

Üvertür: Giriş müziği anlamındadır. Genellikle bir süitin veya operanın girişinde çalınır. Genellikle kısa tutulan üvertürlerin yanında uzun ve tek başına eser olan uvertürler de vardır. Örneğin Tschaikovsky'nin 1812 uvertürü ve Beethoven'ın Leonore Uvertürü.

Prelude: Uvertur gibi bir giriş parçasıdır. Ancak özellikle Chopin ve Rachmaninoff gibi besteciler, prelüdü tek başına bir parça olarak düşünmüşlerdir. Chopin'in 24 prelüdü buna örnektir.

Rondo: Adından da anlaşılacağı gibi bir bölümün sürekli tekrarlanmasıyla oluşur. Örneğin A B ve A bölümlerinden oluşan bir esere yeni bir C bölümü eklenmesi ve tekrar başa yani A B A bölümüne dönülmesiyle küçük rondo formu oluşur. A B A C A B A D E A B A, büyük rondo formuna örnek olabilir. Klasik dönemde sonatların son bölümlerinde kullanılmıştır.

Arya: Belirli bir kalıp içinde, orkestra eşliğinde söz ve müziğin birleşmesidir.

Kontrpuan ve Fugue

Füg ve Kontrpuan, ezgiye karşı ezgi olarak özetlenebilir. Tona başlı kalarak iki ezginin de birbirine bağımlı ancak bir yönden de bağımsız hareket etmesiyle oluşur. Biraz karışık gibi görünse de örnekler incelendiğinde kolay kavranabilir. Bach'ın kontrpuan tekniğiyle bestelediği eserleri incelemeniz, bu konuyu kavramanız açısından önemli olacaktır.

Füg, taklit etmek anlamındadır. Eserin ana teması, farklı tonlarda tekrarlanır. Tabi bu kontrpuan tekniğiyle yapılır. Temanın tonu mutlaka ana tonun 1. 4. ve 5. dereceleriyle ilişkili olmalıdır aksi halde eserin taklit edilmesinde hatalar olabilir.

Füg tekniğini mutlaka örnekleri inceleyerek öğrenmek gerekir. Bach'ın fügleri, bu konu için alternatifsiz seçenektir.

Diğer Formlar

Ballade: Genellikle acı ve hüzün gibi duyguların anlatımında kullanılan ve çok ezgiden oluşan lirik parçalardır.

Nocturne: Gece müziği demektir. Serbest formda yazılır. Karakteri hüzünlü bazen de canlıdır. En ünlü noktürn bestecisi Chopin'dir.

R**omance:** Sözlü ve sözsüz yazılabilir. Noktürn ve balad gibi konusu hüzün ve aşktır. Serbest formda yazılır.

Serenade: Değişik anlamlarda kullanılır. En çok bilinen anlamı, sevgilinin penceresinin önünde söylenen doğaçlama aşk şarkısıdır. Genellikle sözlü olur fakat sözsüz yazılmış serenatlarda vardır. Serbest bir formda yazılır.

Rhapsody: Ezgileri çoğunlukla halk ezgisi olan ve birçok temanın birleşmesinden oluşan serbest bir müzik formudur. Liszt'in Macar Rapsodilerinin yanında ünlü İngiliz rock grubu Queen'in efsanevi solisti Freddie Mercury'nin Bohemian Rhapsody'si de bu forma çok güzel bir örnektir.

Fantasie: Serbest formda genellikle doğaçlama çalınan eserlerdir.

O**pera:** Solistleri, korosu, orkestrası, kostümü, sahnesi, ışığı ve dramatik oyunu ile müziğe uyarlanmış tiyatro'dur. Tarihte ilk opera Rinucci'nin "Dafne" operasıdır.

Operet: Operanın küçüğüne denir.

Oratoryo: Dinsel ve kutsal konuların koro ve solistler tarafından orkestra eşliğinde söylenmesidir. Dekor, kostüm ve sahneleme yoktur.



ÇALGILAR

Çalgı: Müzik yapmak için kullanılan aletlere verilen genel addır. Çalgıların türleri, tarihi, yapım biçimleri gibi konuları inceleyen bilim dalına da Organoloji denir.

Biz burada anlaşılması kolay olsun diye çalgıları, daha çok kullanıldıkları coğrafik özelliklerine göre gruplandırdık.

1. Türkiye'de Kullanılan Çalgılar
   a) Halk Müziği Çalgıları
   b) Klasik Türk Müziği Çalgıları
2. Batı Müziğinde Kullanılan Çalgılar
   a) Klasik Batı Müziği (Orkestra) Çalgıları
   b) Diğer Müzik Türlerinde (Pop, Caz vb) Kullanılan Çalgılar
3. Dünya Müziğinde Kullanılan Çalgılar

NOT: Çalgıları çeşitlerine ve çalma özelliklerine göre beş ana başlıkta inceleyeceğiz.

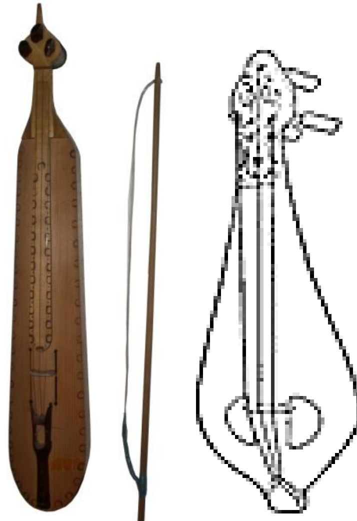
1- Yaylı Çalgılar
2- Üflemeli – Nefesli Çalgılar
3- Telli – Tezeneli Çalgılar
4- Vurmalı Çalgılar
5- Tuşlu – Klavyeli Çalgılar

Türkiye'de Kullanılan Çalgılar

A - Halk Müziği Çalgıları

Yaylı Çalgılar

1. **Kemençe**: Doğu Karadeniz bölgesinde yaygın olan ve rebap, keman türü yaylı çalgılarla akraba olduğu sanılan, bir yay yardımıyla çalınan üç telli geleneksel halk çalgısının adı olup, klasik kemençe ile karıştırılmasını önlemek amacıyla Karadeniz kemençesi ya da Laz kemençesi olarak da adlandırılmaktadır.



2. **Kabak Kemane**: Telli, yaylı ve deri kapaklı sazlarımızın tek örneğidir. Menşei Orta Asya'ya dayanmaktadır. Kabak kemane, Türkiye’de özellikle Ege Bölgesi’nde ve Teke (Toroslar) yöresinde yaygın olarak kullanılan bir sazdır. Kabak, kabak kemane, rebap (Güneydoğu Anadolu’da rubaba, Hatay yöresinde hegit) ve ıklığ gibi adlar ile bilinmektedir. Su kabağının üzeri deri ile kaplanıp ağaçtan bir sap takılarak yapılır.



Not: Batı müziği çalgılarından olan Keman, Anadolu halk müziğinde de kullanılmaktadır. Çalgı hakkında bilgi Batı müziği çalgıları bölümündedir.

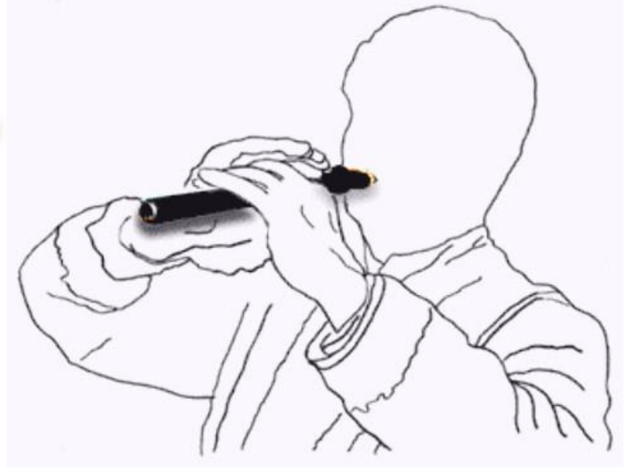
Üflemeli - Nefesli Çalgılar

1. **Kaval**: Çoban çalgısı olarak bilinen kaval, yörede daha çok şimşir ağacından (nadiren livori, incir ve erik ağacından), altta 1 ve üstte 7 delikli olarak imal edilir. Dilli kaval ve dilsiz kaval olarak adlandırılan iki türü vardır. Dilli kavalın ucunda ses üretimini sağlayan bir düdük bulunur. Dilsiz kaval ise içi boş bir boru olup çalan kişi nefes teknikleriyle istenen sesi çıkarır. Kavalın kökeni hakkında değişik görüşler varsa da insanoğlunun en eski çalgılarından olduğu bilinmektedir. Ortadoğu ve Orta Asya’da değişik formlarına rastlanır.

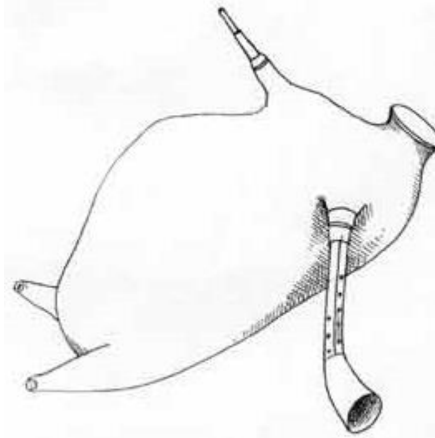


2. **Balaban-Mey-Duduk**: Güney Kafkasya ve Orta Asya ülkelerinin birçoğunda kullanılan nefesli çalgılar grubuna ait bir çalgıdır. 9-10 adet ses perdeli olanları Azerbaycan ve Türkistan’da kullanılmaktadır. Gürgen, ceviz, erik ve benzeri sert ağaçlardan yapılanları varsa da en makbulü kayısı ağacından yapılanıdır.





3. **Tulum**: Anadolu'nun kuzeydoğusunda Rize, Artvin ve Erzurum illerinde kullanılan nefesli bir halk çalgısının adıdır. Trakya bölgesi, Balkan yarımadası ve İskoçya'da kullanılan gaydadan en önemli farklı pes sesleri kontrol edebilen boruya sahip olmamasıdır.



4. **Sipsi**: Kabak kemane gibi, Teke Yöresi gurbet havası açışlarında sık duyulur. Başta Burdur olmak üzere, Fethiye'den kuzeye doğru Denizli'ye kadar olan bölge içerisinde sıkça kullanılan yöresel bir müzik aletidir.



5. **Zurna**: Türkiye'nin birçok yerinde kullanılan, tahta, metal ve kamış kullanarak yapılan, yüksek sesli, bu yüzden büyük davul ile birlikte çalınan, yine bu yüzden açık havada kullanıma uygun, nefesli saz çeşididir. Türkiye'de olduğu gibi Fas'tan Çin'e kadar uzanan iklim kuşağındaki her ülkede kullanıldığı da bilinmektedir. Zurnanın boy ve şekil olarak çok çeşitleri vardır.



Telli Tezeneli Çalgılar

1. **Bağlama**: Anadolu'da yaygın olarak kullanılan telli bir çalgı türüdür. Yörelere ve boyutlarına göre değişik isimlerle (kopuz, cura, saz, çöğür, dombra, vb.) tanınır. Kullanılan tekniğe göre mızrap veya parmaklar ile çalınır. Parmaklarla çalma tekniğine şelpe ve dövme denir. Genellikle altta iki çelik ile bir sırma bam, ortada iki çelik ve üstte bir çelik ile bir sırma bam teli olmak üzere toplam 7 tellidir. Tezene ile çalınır.

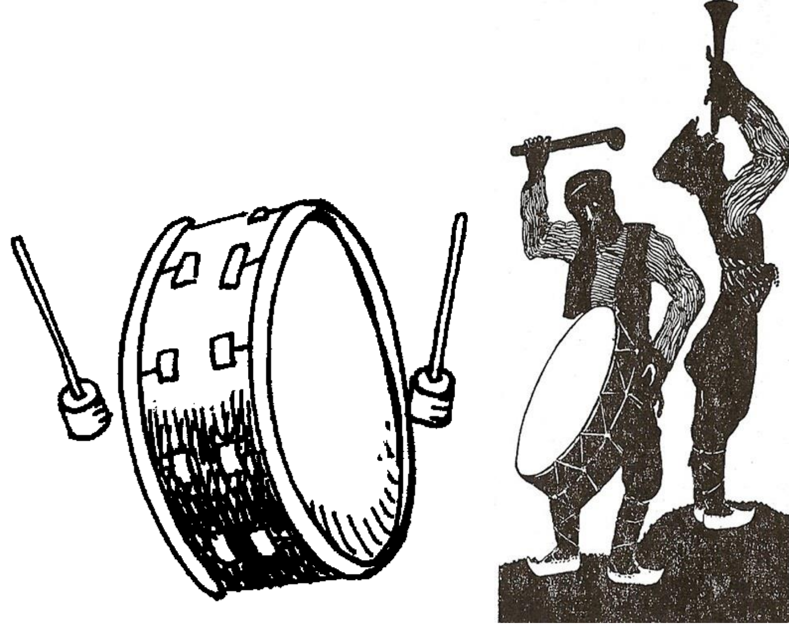


2. **Tar**: Uzun saplı; İran, Azerbaycan, Gürcistan, Ermenistan ve kısmen Türkiye'de kullanılan telli bir çalgıdır. Tar, tıpkı sitar ve dutar gibi gitarın kökenini oluşturur. Tezeneli bir çalgı olan Tar, göğüste tutularak çalınmaktadır.



Vurmalı Çalgılar

1. **Davul**: Davul, bilinen en eski vurmalı çalgılardan biridir. Ahşap, maden ya da pişmiş topraktan silindirik bir gövdeye gerilen deriden oluşur. El ya da sopayla çalınır. Biçimi değişse de dünyanın her yerinde ve her toplumda kullanılan bir çalgıdır. En basit çalgılardan biridir ve iki temel parçadan oluşur. Bunlardan biri boru ya da silindiri andıran kasnaktır. Kasnak tahta ya da metal olabilir. İkincisi bu kasnak gövdenin bir ya da iki yüzüne gerilerek geçirilen ince dana derisi ya da benzeri esnek bir malzemedir. Gerilen bu malzemeye "davul derisi" denir. Davul, derisine elle ya da sopayla vurularak çalınır. Bu sopaya "davul tokmağı" da denir.



2. **Darbuka**: Orta Doğu'da kullanılan vurmalı bir çalgıdır ve daha çok oynak ve eğlence amaçlı müziklerde kullanılır. Darbukada Düm ve Tek olarak adlandırılan iki ses vardır: İlk ses, ritmin temelini sağlar ve aletin ortasına vurularak sağlanır, ikinci ses daha çok süsleme ve doğaçlama için kullanılır. Darbuka aynı zamanda düğün nişan sünnet düğünlerinde kullanılan bir tür vurmalı çalgıdır.



3. **Def (Tef)** : Yuvarlak bir tahta kasnağın bir veya iki yanına deriden bir örtü geçirilerek yapılan ve parmak vuruşlarıyla çalınan müzik aletidir.



4. **Zil**: Türk müziğinde ve diğer birçok Orta Doğu ülkesinin müzik kültüründe var olan bir usul vurma çalgısıdır. Yuvarlak biçimlidir ve genellikle pirinçten yapılır. Ortasında deriden ya da ipten yapılmış tutamaklar bulunur. Bu tutamaklarla iki zil birbirine çarpılarak çalınmaktadır.



5. **Kaşık**: Sap kısımları parmaklar arasına alınır, oval kısımları ise sırta gelecek şekilde avuç içine alınarak çalınmaktadır. Bunun dışında farklı tutuş biçimleri de vardır. Türk, Rus, Amerikan halk müziği ve danslarında kullanılır. Türkiye'de şimşir ağacından yapılanlar tercih edilir. Türkiye'nin özellikle Silifke ve Konya yöresi halk oyunlarında yaygın olarak kullanılmaktadır.
   Bunların dışında *Maşa*, *Zilli Maşa* ve *Çalpara* gibi çalgılar da kullanılmaktadır.



Tuşlu – Klavyeli Çalgılar

1. **Akordeon**: Bir körüğü harekete geçirmekle yaratılan hava akımının etkilediği serbest metal dillerinin titreşmesiyle ses çıkaran havalı çalgıdır. Türkiye'de akordeon, Kafkas halklarının veya Romanların çalgısı olarak bilinir.



2. **Garmon**: Çerkez ve Gürcü Halk Oyunlarının vazgeçilmez müzik aletlerinden biridir. İskeleti çınar ağacından yapılır. Perde ve klavyeleri plastikten yapılmaktadır. Akordeon'dan farklılığı klavye sayısının fazla olmasıdır.

B - *Klasik Türk Müziği Çalgıları*

Yaylı Çalgılar

1. **Yaylı Tanbur**: Gövdesi iki dizin üstüne sapı yere dik olarak konularak, viyolonsel yayına benzer bir yayla çalınır. Çoğu tanburda dört çift olmak üzere toplam sekiz tel vardır. Tek veya çift tel takılabilir.



2. **Klâsik Kemençe**: Perdesiz ve tırnak ile çalınan bir çalgıdır. Tırnaklar, tellere soldan değdirilerek notalara ulaşılabilir. Perdelere sol el ile basılır, yay sağ el ile tutulur. Diz üstünde ya da iki diz arasına alınarak çalınır. Boyu 40-41 cm kadardır. Tekne, sap, göğüs, klavye, burgu, yay gibi parçalardan oluşur.



3. **Rebap**: Rebap, çoğunlukla Orta Asya'da kullanılan, çeşitli biçimleri olan bir çalgı türüdür. Gövdesi Hindistan cevizi kabuğundan yapılır. Türkiye, İran, Arabistan, Kuzey Afrika, Afganistan, Pakistan, Hindistan gibi ülkelerde bazı mızraplı ya da yaylı çalgılara verilen ortak bir isimdir. Tel sayısı bir ile beş arasında değişir, ama çoğunlukla üç tellidir.



Not: Batı müziği çalgılarından olan Keman, Klasik Türk Müziğinde de kullanılmaktadır. Çalgı hakkında bilgi Batı müziği çalgıları bölümündedir.

Üflemeli - Nefesli Çalgılar

1. **Ney**: Kamıştan üretilmiş üflemeli çalgılarından olup Ney üfleyenlere neyzen veya nayi denmektedir. İlkel donanımlı bir çalgı olmasına karşın, insanı etkileyen bir sese sahip olan Ney, özellikle tasavvuf müziğinde çok kullanılır.



Telli Tezeneli Çalgılar

1. **Telli Tanbur**: Günümüzde yalnızca Türkiye'de kullanılan belki de tek çalgıdır. Sazı icra edenlere "tanburi" ismi verilir. Dört çift madeni teli olan Tanbur'un gövdesinde ceviz, maun, gül gibi ağaçlar kullanılır.



2. **Ud**: On bir telli, mızrapla çalınan perdesiz bir çalgıdır.
3.



4. **Kanun**: Yetmiş beş telli, mızrapla çalınan, Asya kökenli bir çalgıdır. Dizler üzerine konularak çalınır.
   Bunların dışında kullanımı çok nadir olan Santur, Çeng (Mugni) gibi sazlar da bu gruptadır.



Vurmalı Çalgılar

1. **Kudüm (Nakkare)**: Davul, bilinen en eski vurmalı çalgılardan biridir. Ahşap, maden ya da pişmiş topraktan silindirik bir gövdeye gerilen deriden oluşur. El ya da sopayla çalınır. Biçimi değişse de dünyanın her yerinde ve her toplumda kullanılan bir çalgıdır.



2. **Kös**: Bakır büyük bir kase ile üzerine gerilmiş deve derisinden oluşan iki tahta tokmak ile çalınan çalgıdır. Mehteran sazıdır.

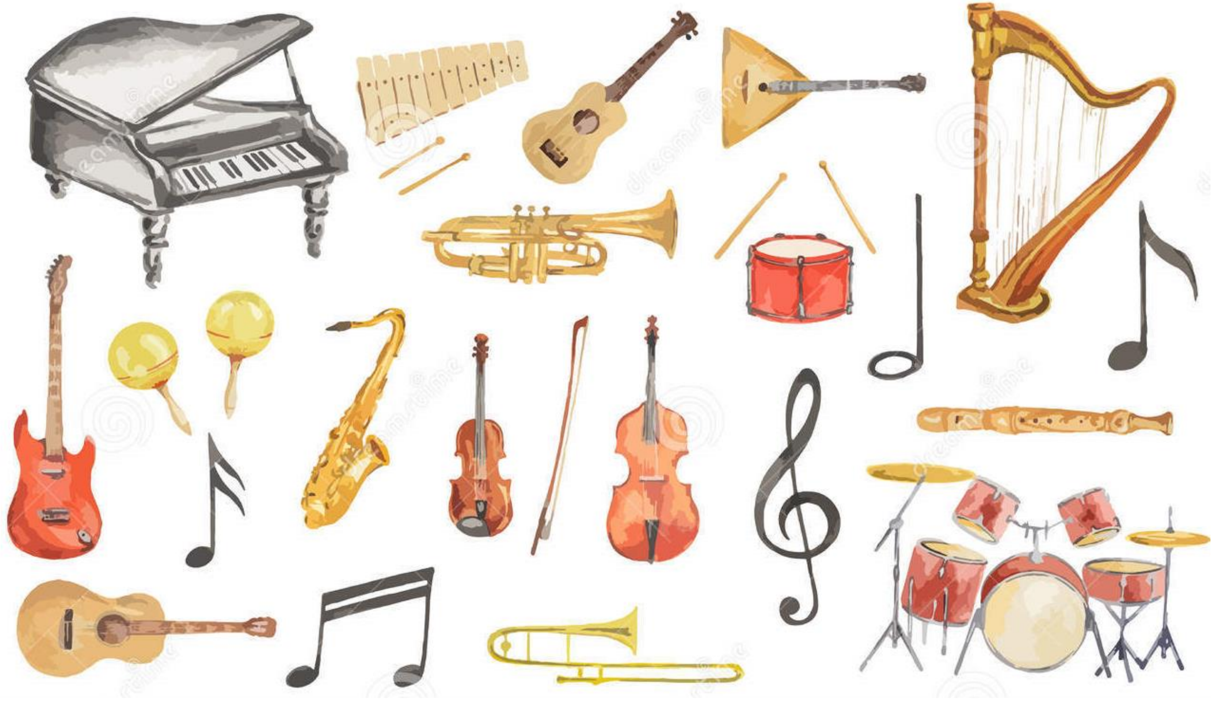


3. **Daire (Bendir)**: Büyükçe ve dar enli bir kasnağın kenarına bir sıra zil takılarak bir yüzüne deri gerilmek şekliyle yapılmıştır. Bendir bu sazın zilsiz halidir.



4. **Def (Tef)** : Çalgı hakkında bilgi halk çalgıları bölümünde verilmiştir.





Batı Müziğinde Kullanılan Çalgılar

A) ***Klasik Batı Müziği (Orkestra) Çalgıları***

Yaylı çalgılar
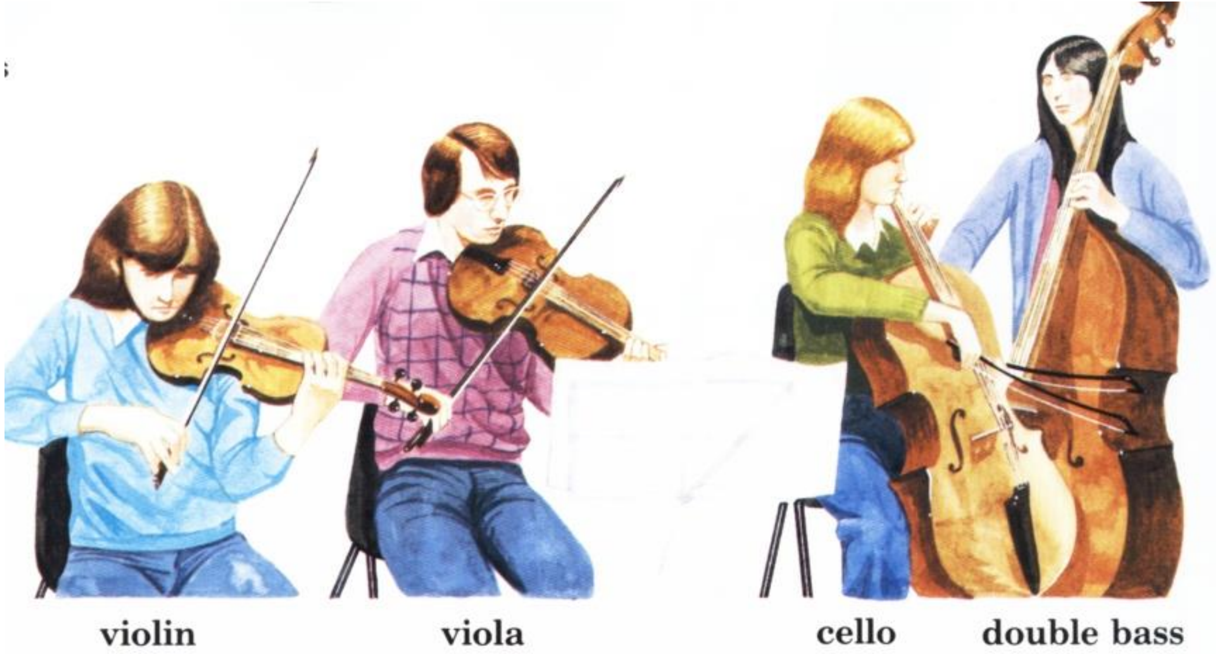
Müzisyenin gördüğü



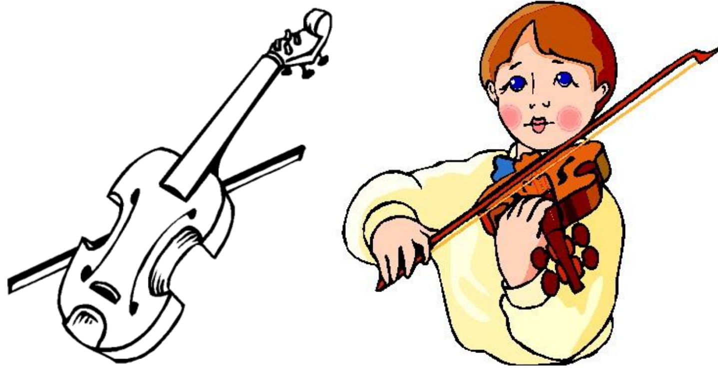
Çoğu kişinin gördüğü



Yaylı çalgılar bir orkestranın en önemli öğesidir. Yayla sürtündüğünde titreşen tellerden oluşan tahta çalgılardır. Diğer bir adı da "Keman Ailesi'dir. Perdesizdir.



Keman (Violin): Yaylı çalgıların en küçüğüdür ve en ince tondan çalan üyesidir.
Keman yayına arşe denir. Yayla çalınan kemanın 4 teli vardır. Sol anahtarı ile yazılır. Solo ve eşlik görevi verilir (özellikle bir solo çalgıdır). Hiçbir çalgıda olmayan ses rengiyle, çok zengin bir anlatım gücü vardır. Telleri: SOL, RE, LA, Mİ olarak akort edilir.
http://tr.wikipedia.org/wiki/Keman



Viyola (Viola): Viyola yaylı çalgılar ailesinin ikincisidir ve fiziki yapısı kemana benzemekle beraber kemandan biraz daha büyüktür. Solo ve eşlik görevi verilir (özellikle eşlik çalgısıdır). Gövde uzunluğu 41 – 45 cm civarındadır. Notaları üçüncü çizgi 'do' anahtarıyla yazılır. Viyolanın da dört teli vardır ve DO, SOL, RE, LA olarak akort edilir.
http://tr.wikipedia.org/wiki/Viyola



Çello (Viyolonsel): Sesi insan sesine en yakın olan çalgı olarak da bilinir. Bir ucu yere dayanarak çalınır. Tenor ses verir.
http://tr.wikipedia.org/wiki/Cello



Kontrbas (Double Bas): Yaylı çalgılar arasında en büyük olan bu çalgı, yaylılar grubunun en kalın sesli çalgısıdır. Özel bir tür çelikten yapılmış dört teli vardır. Yay kullanılarak ya da parmaklar yardımıyla çalınır. Kontrbas keman, viyola ve viyolonselle birlikte oda müziği dörtlüsünü oluşturan çalgı topluluğunun üyesidir. Ayrıca senfonik orkestraların, caz, pop ve rock müzik topluluklarının ana çalgılarından biridir. Boyu 1.95 metre, eni 60 cm olan kontrbas bu boyutları nedeniyle ayakta çalınır. Çalgı, çalınması sırasında dik tutulur.
http://tr.wikipedia.org/wiki/Kontrbas



Avrupa'da yaylı çalgılar "**telli çalgılar**" olarak adlandırılır ve böylece bu aileye Arp'da eklenir.
Arp (harp): Çok sayıda tele ve pedala sahip olan bir çalgıdır ve telleri parmakla çekilerek titreştirilir. Çoğunlukla Klasik Batı Müziğinde kullanılır. Orkestralarda kullanılan dik konumda tutulan arp, çağdaş orkestra çalgıları arasında telleri yalnızca parmakla çekilerek çalınan tek çalgıdır. Solo ve eşlik görevi verilir (özellikle armoni ve eşlik çalgısıdır). En eski telli çalgılardan biridir. Bir yayla ok atılırken gerilip bırakılan yay kirişi bir tınlama sesi çıkarır.
http://tr.wikipedia.org/wiki/Arp



Üflemeli çalgılar

İçlerine üflenen nefes sayesinde titreşen çalgılardır.
İki gruba ayrılırlar:

a) Tahta üflemeliler
b) Bakır üflemeliler

Bu gruplar çalgıların imal edildikleri maddeye göre ayrılmaz, çalışma stillerine göre ayrılır.

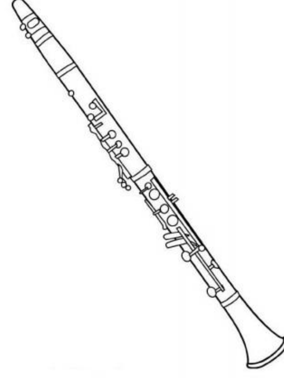
A - Tahta üflemeliler



Flüt: Günümüzde nikel, gümüş, altın gibi madenlerden yapılmaktadır. Fakat 20. Yüzyılın başlarına kadar abanoz, nar gibi sert ağaçlardan yapılırdı. Metal olduğu halde tahta nefesli çalgılar grubu üyesi olmasının nedeni ses renginin tahta tınısı vermesi ve diğer tahta nefesliler ile iyi kaynaşması ve ses elde ediliş yönteminin tahta enstrümanlar gibi olmasındandır. Solo ve eşlik, görevi verilir. http://tr.wikipedia.org/wiki/Flüt



Klarnet: Klarnet, sert ve dayanıklı ağaçlardan genellikle de abanoz ağacından yapılan üflemeli bir çalgı türüdür. Bir çeşit sert kauçuk olan ebonitten, ayrıca metalden yapılanları da vardır. 19. yüzyılda kullanılmaya başlanmıştır. Hafif boğukça fakat parlak bir ses çıkarır. Orkestrada normal klarnetten daha kalın ses çıkaran basklarnet'de kullanılır. Flüt ve obuada olduğu gibi, klarnetin gövdesinde de ses deliklerini açmaya ve kapatmaya yarayan metal bir mekanizma vardır.
http://tr.wikipedia.org/wiki/Klarnet



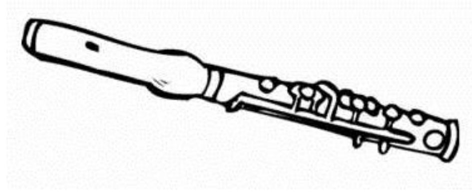
Obua: Çift kamışlı tahta üflemelidir. Barok dönemden beri orkestraların en popüler çalgılarındandır. Keskin ve acıklı bir sesi vardır. Orkestralarda obuanın yanı sıra biraz daha kalın ses veren korangle (İngiliz kornosu) da kullanılır. Obua, virtüozite bakımından flüt kadar hünerli bir çalgı değildir.
http://tr.wikipedia.org/wiki/Obua



Fagot: Çift kamışlı tahta üflemelidir. Gizemli ve kadifemsi bir sesi vardır. Orkestralarda fagotun yanı sıra, normal fagottan bir oktav daha kalın ses çıkarabilen kontrfagot da kullanılır. Duygulu ve eğlenceli sololara uygundur.
http://tr.wikipedia.org/wiki/Fagot

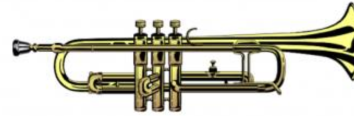


Piccolo : Büyük flütün hemen hemen yarısı kadar uzunluktadır. Büyük flütteki kuyruk bölümü pikolo flütte yoktur.



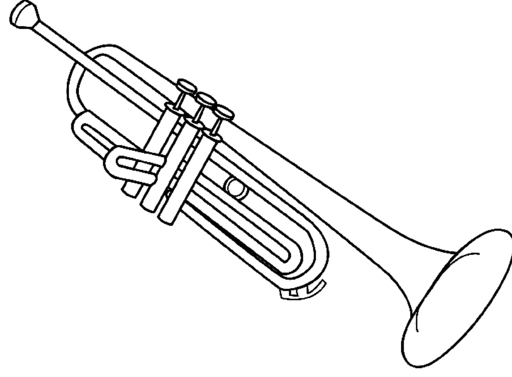
<u>B) Bakır üflemeliler</u>



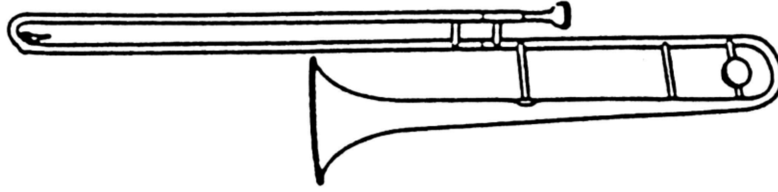




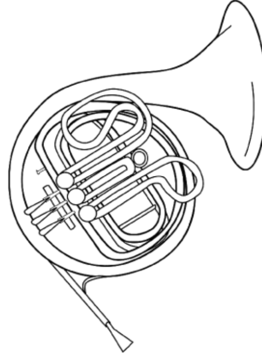
Trompet: Pistonlu bakır üflemelidir. Parlak ve coşkulu bir sesi vardır. Eski Çağlarda işaretleşmelerde kullanılan bu çalgı, müzik aleti olarak orkestraya orta çağda girmiştir.
http://tr.wikipedia.org/wiki/Trompet



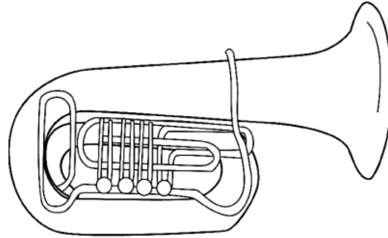
Trombon: Sürgülü bakır üflemelidir. Trompetten daha kalın ses çıkarır. Sesi biraz daha soğuktur. İlk olarak 15. yüzyılda kullanılmıştır.
http://tr.wikipedia.org/wiki/Trombon



Korno: Pek çok yerinden bükülmüş çok uzun bir borudan oluşur. Dairesel bir şekle, boğuk bir sese sahiptir.

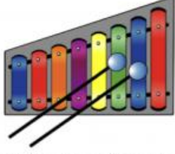


Tuba: En kalın sesli bakır üflemelidir. Kornonun daha büyüğü sayılabilir. Pistonludur.



Vurmalı çalgılar (Perküsyon)

THE PERCUSSION FAMILY


XYLOPHONE


TRIANGLE


TAMBOURINE


MARACAS


CHIMES


SNARE DRUM

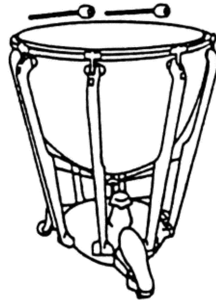

DJEMBE

MARIMBA

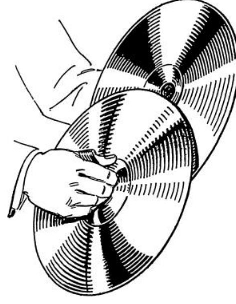


Tokmak, baget veya fırça gibi cisimlerle vurularak titreştirilen çalgılardır. Orkestranın en arkasında bulunurlar.

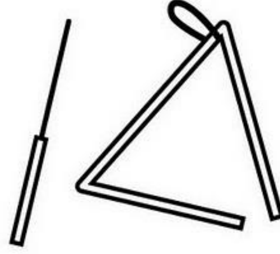
Timpani: Küçük orkestra davullarıdır. Yarım küre biçimindedirler. Çıkaracakları nota, derileri gerilerek ayarlanabilir.



Zil: İki dairesel bakır levhadan oluşur, birbirlerine çarpılarak ses çıkartılır.



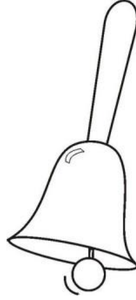
Üçgen (Triangle **)**: Bir metal çubuğun üçgen şekli oluşturacak şekilde bükülmesiyle yapılır. Küçük bir sopayla vurularak kısa ama etkili bir çın sesi verir.



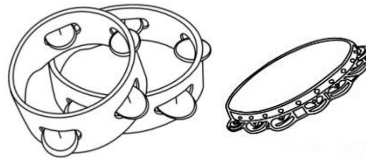
Kastanyet: İspanyol kökenlidir. İki küçük tahta parçasından oluşur, bunların birbirine vurulmasıyla ses çıkarır.



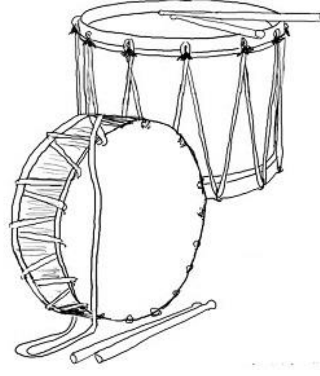
Çıngırak – Çan (Campana **)**: Metalden yapılmış konik biçimli bir çalgıdır. İçinde yine metalden küçük bir tokmak asılıdır, çıngırak sallandıkça koninin iç yüzeyine çarparak ses verir.



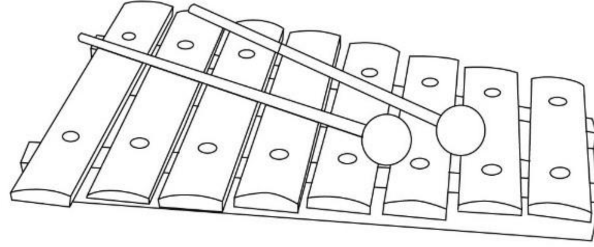
Tef (Tambourine **)**: Yuvarlak bir tahta kasnağın bir veya iki yanına deriden bir örtü geçirilerek yapılır ve parmak vuruşlarıyla çalınır. Her vuruşta, kasnaktaki ince pirinçten 4-8 çift küçük zil tınlar.



Trampet: Dairesel bir metal gövdenin iki tarafına gerilmiş deriden ve bir derinin hemen altındaki gerili kirişlerden oluşur. Bagetle vurulduğunda deriler kirişlerle titreşir ve güçlü, keskin bir pat sesi çıkar.



Ksilofon: Güney Asya'dan çıktığı sanılan ksilofon 16. yüzyılda Avrupa müzik çalgıları arasına girmiştir. Küçükten büyüğe doğru uzayan, yan yana sıralanan, tahta veya alaşım düzlemlerinden oluşmuştur. Bu düzlemlere, küçük tokmaklarla (malletler) vurularak çalınır. Klasik batı müziğinde kullanılır.



Klavyeli - Tuşlu Çalgılar

Kendi aralarında mekanik yapı, malzeme, tuş ölçüsü ve sayısı açısından farklılıklar gösterseler de benzer bir görünüm taşırlar. Piyano, elektronik piyano, klavsen, kilise orgu, akordeon ve melodika klavyeli müzik aletlerinden bazılarıdır.

Piyano: Tuşlarına basıldığında, sahip olduğu karmaşık çekiçli mekanizma sayesinde tellere vurarak ses veren klavyeli çalgıdır. Yapım biçimi ile duvar (konsol) ve kuyruklu (salon / konser / grand) adı verilen çeşitleri vardır. Toplam 88 tuşu vardır. Bu çalgı, büyük bestecilerin en yakını olmuştur, dolayısıyla bu çalgı için verilen bestelerin sayısı ciltler tutar.

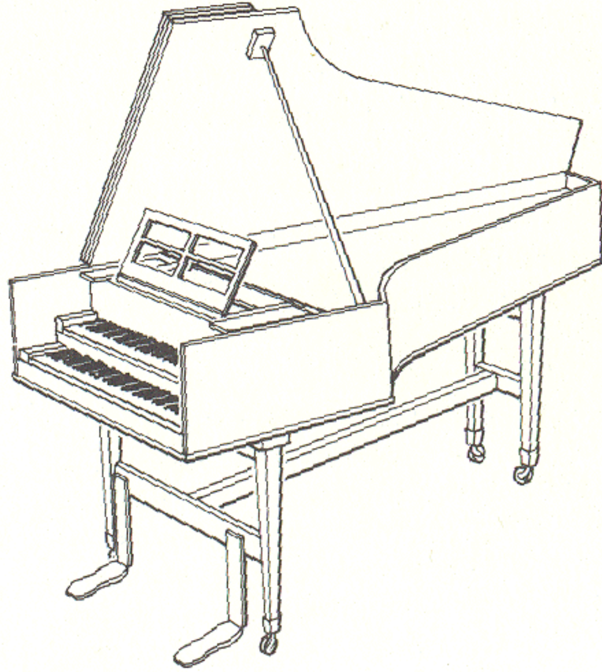


Akordeon: Bir körüğü harekete geçirmekle yaratılan hava akımının etkilediği serbest metal dillerinin titreşmesiyle ses çıkaran tuşlu çalgıdır. Türkiye'de akordeon, Kafkas halklarının veya Romanların

çalgısı olarak bilinir. Özellikle Çerkez kültüründe büyük yer tutar: Çerkez düğünlerinin ve toplantılarının en ünlü çalgısıdır.

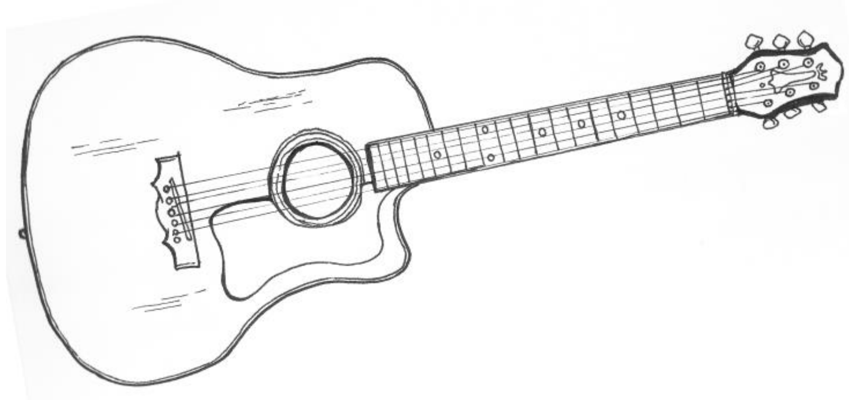


Klavsen (Harpschord) : Klavyeli (tuşlu) bir çalgıdır. Barok döneminin en önemli çalgısıdır. Piyanonun atası olan bir çalgı olarak bilinmekle beraber; mekanizma, ses rengi ve çalış tekniği yönünden birbiri ile pek ilgisi yoktur. Klavsen telleri bir mızrap ile çekerken, piyanonun çekiçleri tellere vurur. Bu da piyanonun kimi zaman vurmalı çalgılar kategorisine girmesine neden olur. Klavsen eski zamanlarda kiliselerde çalınan bir çalgı çeşidi olarak da bilinir.
http://tr.wikipedia.org/wiki/Harpsikort



b)Diğer Müzik Türlerinde (Pop, Caz vb) Kullanılan Çalgılar

Gitar: Parmakla veya pena ile çalınan, esasen sekiz şekline benzeyen, yan kısımları oval, sap üzerinde ses perdeleri olan, telli bir çalgı türü. Gitarlar genelde altı tellidir ve farklı çeşitlerdeki ağaç türlerinden yapılabilirler. Gitar neredeyse her türlü müzik türünde kullanılan bir çalgı türüdür. Akustik, klasik, elektro ve bas olmak üzere pek çok çeşidi vardır.



Saksafon: Çoğunlukla pirinçten yapılan, koni ve "S" biçiminde olan, ağzındaki kamışla ses çıkaran bir çalgıdır. 1840'li yıllarda, Adolphe Sax tarafından bulunmuştur. Saksafon genellikle pop ve caz müziği ile ilişkilendirilse de, önceleri klasik batı müziği ve ordu müziği çalgısı olarak tasarlanmıştı.

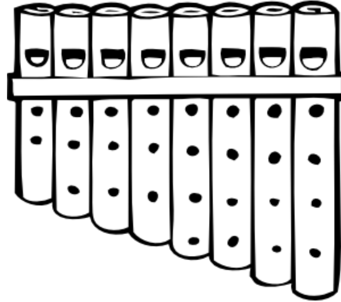
http://tr.wikipedia.org/wiki/Saksafon





Dünya Müziğinde Kullanılan Çalgılar

Panflüt: Neolitik çağdan beri kullanılmış, flüt benzeri üflemeli bir çalgıdır. Yan yana bağlanmış farklı uzunluklardaki kamış borulardan meydana gelir. Metal, kil ya da ahşaptan yapılabilirler. Müzikteki yarım tonlar boruların dudaklara yatırılmasıyla elde edilir.



Balalayka: Lavta ailesinden Rusya'ya özgü bir telli çalgı türüdür. 1700'lü yılların sonuna doğru geliştirilmiştir. Balalayka, aslında halk şarkılarıyla birlikte tek başına çalınır. Ama son yıllarda büyük balalayka orkestraları kurulmuştur.



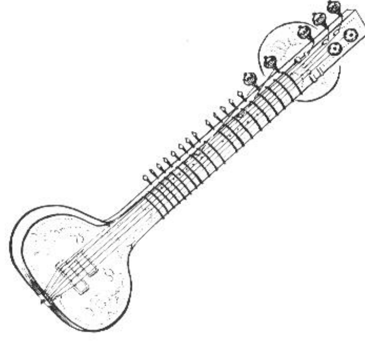
Buzuki: Çağdaş Yunan müziğinin belli başlı çalgılarındandır. Gitar ve bağlamanın karışımıdır. Rebetika müzik kültürünün etkin müzik aletidir. Mızrap veya pena ile çalınır.



Gayda: Kamıştan yapılmış çift düdük ve tulumdan oluşan, tiz sesli, nefesli bir enstruman adı olup Trakyalı, Bulgar, Makedon ve İskoçların milli çalgısıdır.



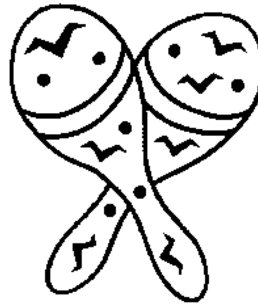
Sitar: Telli uzun saplı bir saz, müzik enstrümanıdır. Hindistan kökenli bu genelde 12-13 taraf teli bulunur.



Banjo: Afrika kökenli 5 telli çalgı, Amerikan halk müziğinde yaygın olarak kullanılır. Afrika'dan Amerika'ya köle olarak giden işçiler arasında yaygınlaşmış, sonraları Avrupa müziğini de etkilemiştir.



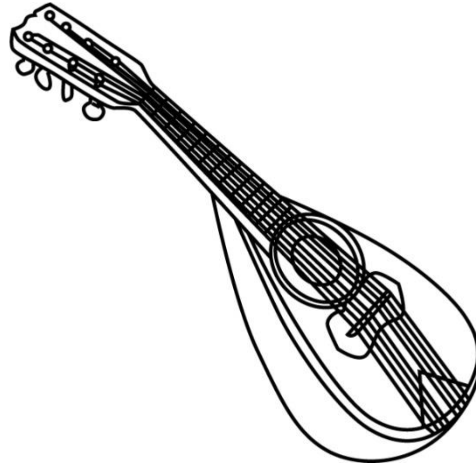
Marakas: İçi oyuk olan gövdesinde bulunan parçalar sayesinde sallayınca ses çıkaran bir tür vurmalı müzik aletidir. Tahta, bambu ve plastikten yapılan türleri vardır. Çoğunlukla Afrika ve Latin Amerika müziklerinde kullanılır.



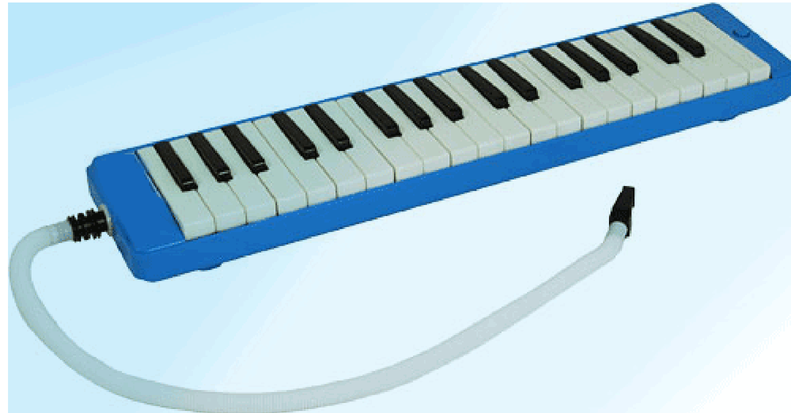
Bongo: Vurmalı bir çalgı türüdür. Genellikle diz üstünde ya da dizlerin arasına yerleştirilerek çalınan Bongo’nun pek çok türü bulunur. Güney Amerika ve Afrika çıkışlıdır.



Mandolin: Mızrapla çalındığı zaman iyi ses verdiği bilinir ancak modern mandolinlerde genelde pena kullanılmaktadır. Dört çift teli olan mandolinin ses düzeni kemandaki gibidir. Kolay öğrenilir olması nedeniyle müzikle yeni tanışanların tercih ettiği bir müzik aletidir.



Melodika: Üflemeli ve tuşlu bir çalgıdır. Ağızla üflenir ve tuşlara basılarak ses çıkarılır. Sol elle tutulur, sağ elle üzerindeki (piyano tuşları gibi) tuşlarına basılarak çalınır. Müzik eğitimi için ideal bir çalgıdır. Genelde ilköğretim okullarında eğitim amaçlı olarak müzik derslerinde çalınmaktadır.



Cümbüş: Zeynel Abidin Cümbüş tarafından 20. yüzyıl başlarında geliştirilmiş olan ud benzeri bir müzik aletidir. Sap kısmı gövde ile bağlandığı noktadan ayrılabilmektedir. Genel yapısı banjoya ve uda benzer.



Shakuhachi: Bambu ağacından yapılan üflemeli bir Japon çalgısıdır. Ön tarafında dört, arka tarafında da bir deliği olan çalgı dik tutularak çalınır.



Taiko: Geleneksel Japon savaş davullarına verilen isimdir. Günümüzdeki işlevi tümüyle sanatsaldır.



BLOK FLÜT (RECORDER) NOTA GÖSTERİM CETVELİ

BİRİNCİ POZİSYON - KALIN

C	C# - Db	D	D# - Eb	E	F	F# - Gb	G	G# - Ab	A	A# - Bb	B
DO (1)	DO Diyez (1) RE Bemol (1)	RE (1)	RE Diyez (1) Mİ Bemol (1)	Mİ (1) FA Bemol 1	Mİ Diyez (1) FA (1)	FA Diyez (1) SOL Bemol (1)	SOL (1)	SOL Diyez (1) LA Bemol (1)	LA (1)	LA Diyez (1) Sİ Bemol (1)	Sİ (1) DO Bemol (1)

BLOK FLÜT (RECORDER) NOTA GÖSTERİM CETVELİ
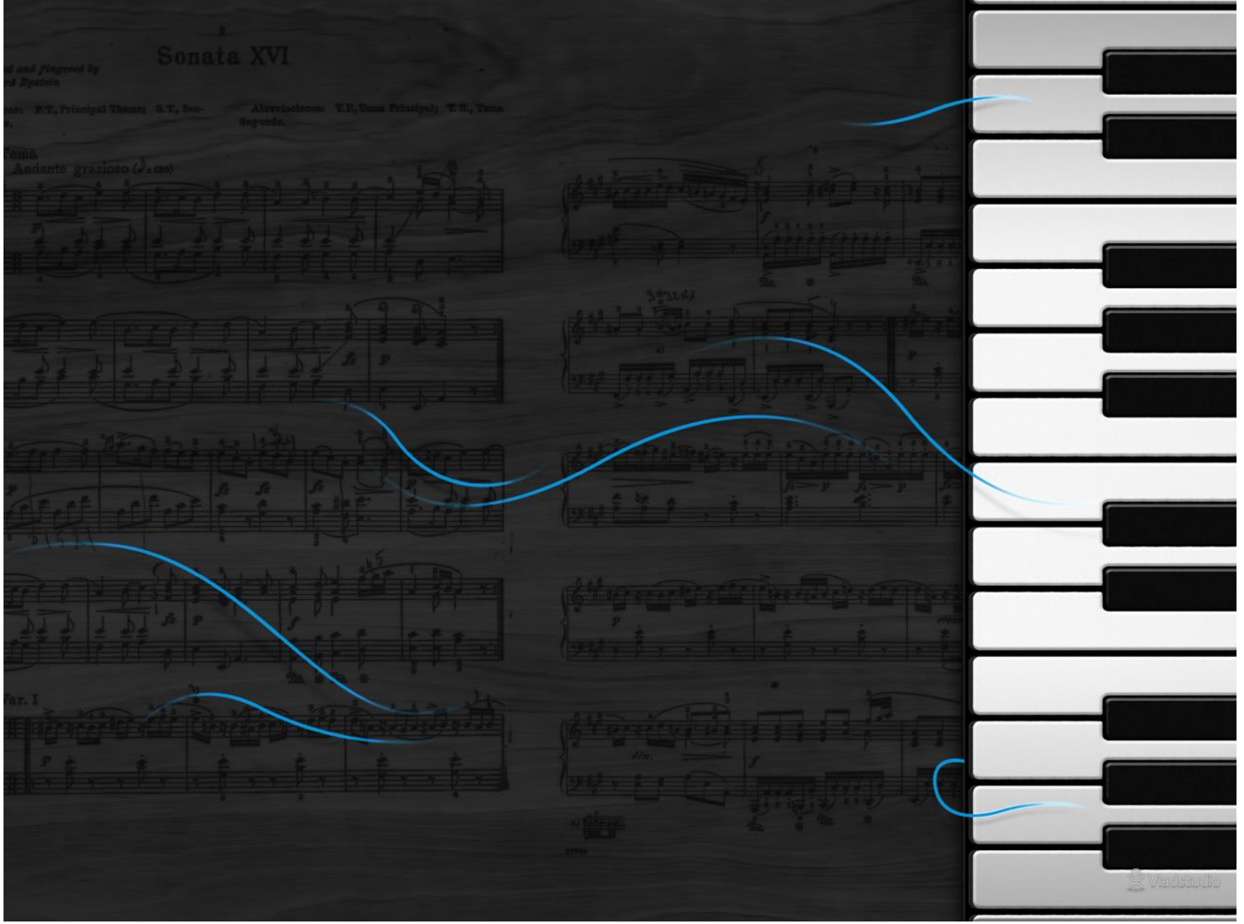
İKİNCİ POZİSYON - İNCE

C	C # - Db	D	D # - Eb	E	F	F# - Gb	G	G# - Ab	A	A# - Bb	B
DO (2) Sİ Diyez (1)	DO Diyez (2) RE Bemol (2)	RE (2)	RE Diyez (2) Mİ Bemol (2)	Mİ (2) FA Bemol 2	Mİ Diyez (2) FA (2)	FA Diyez (2) SOL Bemol (2)	SOL (2)	SOL Diyez (2) LA Bemol (2)	LA (2)	LA Diyez (2) Sİ Bemol (2)	Sİ (2) DO Bemol (2)

BLOK FLÜT (RECORDER) NOTA GÖSTERİM CETVELİ

ÜÇÜNCÜ POZİSYON - ÇOK İNCE

C	C # - Db	D	D # - Eb	E	F	F# - Gb	G
DO (3) Sİ Diyez (2)	DO Diyez (3) RE Bemol (3)	RE (3)	RE Diyez (3) Mİ Bemol (3)	Mİ (3) FA Bemol 3	Mİ Diyez (3) FA (3)	FA Diyez (3) SOL Bemol (3)	SOL (3)



TONLARIN DİLİ

RE BEMOL MAJÖR

Uçsuz bucaksız alanların, bozkırların, açıklığın tonudur. Çok çeşitli duyguları anlatmaya elverişlidir. Re bemol majör, bütün siyah tuşları içine alması, en uygun, beklenen anlarda iki beyaz tuşu yardıma çağırması dolayısıyla, olağanüstü "piyanistik" bir ton sayılır.

Liszt'in bu tondaki etüdünün tını zenginliğine, sol elin, bu zenginliği sürdürmek için sağ elin üzerinden aşmasına bakalım yeter!

Dizinin öbür yanındaysa, Debussy'nin Clair de Lune'ü çıkar karşımıza ; bu ince, kırılgan parça, bir ay ışığı görünümünü canlandırır.

Çaykovski'nin Birinci Piyano Konçertosu sözde Si bemol minör olarak bilinir ama, o pek ünlü, ilk tema'sı açık açık, Re bemol majör üçlüsüne dayanır.

Rahmaninov'un "Bir Paganini Teması Üzerine Çeşitlemeler"inin on sekizincisinde ilginç bir geçiş vardır; besteci burada, La minör'den asıl temayı büyük bir ustalıkla Re bemol majör'e çevirir.

Amerika'da müzik mağazalarının raflarını, "Deep Purple Hills, Red Sunset.." gibi başlıklar altındaki uydurmalarla kirleten amatör besteciler, Re bemol majör tonunu pek benimsememişlerdir nedense. Bu tonu orkestra yazısında, özellikle yaylı çalgı partilerinde kullanmak güçtür.

Topu topu bir tek besteci, Miakovski, 25'inci senfonisini bu tondan yazmıştır.

DO MAJÖR

Genel inanışa göre, coşkunun, sevincin, zaferin, toplu şenliklerin tonu...

Czerny'nin ve öteki "metod" yazarlarının piyano yazarlarının piyano etüdleri bu ton üzerine yazılmıştır.

Beethoven bu tonu Birinci senfonisinde, Birinci piyano konçertosunda, bir de Beşinci senfonisinin final bölümünde kullanmıştır.

Mozart'ın, Tanrıların dağı Olympus'u yansıtan, "Jupiter" başlıklı 41'nci senfonisi de Do majör tonunda bestelenmiştir.

Schuman, kendi Do majör senfonisini bitirdiğinde, bu ton üzerine kurgulanmış olan Mozart senfonisinin göz kamaştırıcı güzelliğini düşünmüş olsa gerek, bir dostuna şunları yazmıştı: "Evet, sanıyorum, sıradan bir Jüpiter olacak bu."

"Wagner'in tek komik operası olan 'Nürenberg'in Usta Şarkıcıları' nın prelüdü Do majör tonundadır.

Bu ton, R.Strauss'un "Zerdüşt Böyle Dedi" sinin başlangıcında olduğu gibi, "töresel" ve "söylevsi" özellikler de taşır.

Skriyabin, "Kendinden Geçme Şiiri"ni, Do majör tonunda elli üç ölçüyle bitirmiştir.

Prokofiev de Do majör'e tutkundur ; en sevilen piyano konçertosu olan Üçüncü konçerto'da solist, gelişme bölümünden önce, sayfalar boyu piyanonun beyaz tuşları üzerinde gezinir durur. Bu bestecinin "Peter ile Kurt" adlı öyküsünde, Peter'in giriş teması, su katılmadık do majör'dür. "Üç Portakalın Aşkı" operasındaki marşın kodası, do majör üçlü akoruyla son bulur.

Piyanistlerin do majör tonunu sevmeleri de pek doğaldır; ders almaya başladıkları çocukluk yıllarında, ileride siyah tuşlarla ne yaman bir boğuşmaya gireceklerini bilemeden, olanca saflıklarıyla, ilk alıştırmalarını o ton üzerinden yapmışlardır çünkü.

Atonal müzik yapan besteciler, ağız birliği etmişçesine, do majör tonunu sözlüklerinden çıkarıp atma eğilimindedirler.

Schoenberg arada bir üçlü akorlar kullanır yapıtlarında; gene de, atonal ve on iki nota dönemlerinde, şöyle eni konu bir do majör akorunu kullandığını ne bilen, ne de gören olmuştur. Bir tek, Schoenberg'in sadık öğrencisi Alban Berg, do majör tonunu atonal başyapıtı Wozzeck operasındaki "Da weiden ist Gold, Marie" (Bak, gene para getirdim sana Marie) diye başlayan recitativo'sunda, paranın çirkinliğini, kötülüğünü vurgulamak amacıyla kullanır.

Oldukça gariptir, Mozart'ın giriş ölçülerinde son derece masum, kolay anlaşılır, apaçık melodik süslemeler kullandığı do majör yaylı çalgılar dörtlüsü, "Dissonnance" (Uyuşumsuzluk) diye tanınır.

DO MİNÖR

Ağırbaşlılığın, düşünce yoğunluğunun, filozofça içe dönüklüğün tonu olan do minör, "majör"deki adaşından oldukça farklı özellikler taşır.Şu kadar ki , bu iki ton, "Picardie Üçlüsü" diye adlandırılan ilişkiyle, birbirlerine sıkıca bağlıdır. Fransa'nın Picardie bölgesinde çok kullanıldığı için bu adı alan o ilişki, minör tonda yazılmış bir parçanın, temelinde majör üçlüsü bulunan bir tonik majör akoruyla son bulması esasına dayanır. Bu yüzden, Do minör'den bir açılış ne denli kasvetli, asık suratlı, ürkütücü olursa olsun, sonunda yerini ister istemez, bir "Do majör umudu"na, iyimserliğine bırakacak demektir.

Do minör senfonilerinin en ünlüsü, kuşkusuz, Beethoven'in Beşinci'sidir. Bu senfoninin "kader" diye bilinen açılışındaki dört notluk temada, Do minör'ün dominant notasından (sol) mediant notasına (mi bemol) iniş vardır. Ancak, senfoniyi dinlerken, her an, Do majör'den zafer dolu, tantanalı

RE MAJÖR

Klasik dinçliğin, gürbüzlüğün, anlatım berraklığının tonudur. Özellikle yaylı çalgıların yapısına uygundur. Re majör'ün tonik ve dominantını kemanın, viyolanın, çellonun açık telleri verebilir, bu yüzden, üçlü akorları ve dizisel geçişleri bu çalgılar, en hızlı tempoda, doğal bir rahatlıkla çalabilirler.

Birçok keman konçertosu bu tondan yazılmıştır; en ünlüleri, Beethoven'ın , Brahms'ın, Çaykovski'nin konçertolarıdır.

Mozart'ın "Prag" senfonisiyle sevimli "Haffner" senfonisi, müziği birlikte yaşamanın sevincini yansıtan bu iki yapıt, Re majör tonundadır.

Haydn'ın en sık çalınan senfonilerinden biri, Londra konserleri için bestelenen 104. senfoni, re majör tonundadır.

Amerika'nın geçmişteki müzik eleştirmenlerinden biri, bir tarihte, Boston'da yeni açılan Symphony Hall'ün yangın çıkış kapılarının üstüne, "Brahms çalındığında çıkılır" yazılmasını önermişti! Bu yazar daha sonra, Brahms karşıtı görüşlerini şöylece açığa vurmuştur: "Brahms'ın Re majör ikinci senfonisi, dört senfoni içinde en çok daha izi taşıyanı, dinleyicilerin rahatça kabul gösterebileceği nitelikte olanıdır."

Prokofiev, modern bir anlayışla, bir Haydn senfonisini yeniden yazabileceğini dünyaya kanıtlamak için, "Klasik Senfoni"sini Re majör tonunda bestelemiştir.

RE MİNÖR

Bastırılmış tutkuların tonu...

Re minör'den yazılmış yapıtların en büyüğü olan, Beethoven'ın Dokuzuncu senfonisi, bu ton üzerinden apaçık bir seslenme değil, kısa , kesik kesik beşli aralık anımsatmalarıyla başlar; dinleyici kulağının bu belirsizliğe daha uzun süre dayanamayacağını kestirdiğinde, Re minör üçlü akorları dizisiyle asıl söylemek istediklerine geçer.

Schumann'ın sonuncu (dördüncü) senfonisinin tonu da re minör'dür ama, besteci uzun yıllar, senfoniyi tamamlayıncaya değin, konuyu boşlukta bırakmıştır.

Bruckner bu tonu en karamsar yapıtı olan üçüncü senfonide kullanmıştır.

Mahler'in üçüncü senfonisi de bu tondan yazılmıştır.(Mahler ile Bruckner arasındaki ruh yakınlığı bilinir) Ancak Mahler'de Re minör, doğa karşısındaki sevinci anlatmanın aracıdır.

Cesar Franck'ın Re minör'den bestelediği tek senfonisi, felsefe dehası açısından sınırlı bir yapıttır; senfonik orkestra için pek de elverişli bir çalgı sayılmayan İngiliz kornosu, coşku yaratmaya zorlar gibidir kendini. Çok tanınmış Re minör

Piyanolu üçlü'sünde Mendelssohn, neredeyse kopma noktasına varıncaya değin bastırır tutkularını. Oda müziğine katılan yaylı çalgılar, akortlarına yardımcı olsun diye, piyanistlerin Re majör değil, Re minör üçlü akorunu basmalarını neden isterler? Bu durumun, kemanın ve viyolonselin doğal tonlarına daha uygun düşmesiyle açıklanabileceğini sanıyorum.

Nicolas SLONİMSKY'den çeviren : Üner BİRKAN

ÇALGILARIN DİLİ

FLÜT : Şen betimlemelerde, ilkbahar ve özellikle kuş betimlemelerinde kullanılabilir.
OBUA : Ördek betimlemelerinde kullanılabilir, Tılsımlı ve duygusal ortamlar için uygundur.
KLARİNET : Edepsiz sesler için kullanılabilir. Örn: iki kadının kavgasında...
SAKSOFON : İki yüzlü, üçkağıtçı tipleri betimlemek için uygundur. Ayrıca erotik ortamları çağrıştırabilir.
TROMPET : Askeri hava vermede uygundur.
KORNO : Av, orman vb doğa güzelliklerini betimlemelerde kullanılabilir.
PİYANO : Ruhsal betimlemelerde kullanılabileceği gibi belli sahnelerde geçen hareket ya da davranışları taklit etmek için de uygundur. Merdiven iniş çıkışlarında (gerilim veya komedi) uygun piyano tuşları kullanılabilir.
MANDOLİN : Çocukluk ve ilkokul çağı betimlemelerinde uygundur.
TRAMPET : Militarist ortamlar özellikle de idama gidiş sahneleri için uygundur.
ARP : Su, geçen zaman, değişen mevsim betimlemelerinde uygundur.
NEY : Mistik duygular için uygundur.
KANUN : Osmanlı saray yaşantısını betimlemek için uygundur.
UD : Osmanlı saray yaşantısını betimlemek için uygundur.
KONTRBAS : Gök gürültüsü, şimşek betimlerinde uygundur.
TROMBON : Yiğitlik, erkeklik betimlemelerinde uygundur.
FAGOT : Gülünç nitelikli yerlerde uygundur.
KEMAN : Özellikle aşk sahneleri için uygundur.
BAĞLAMA : Özellikle Anadolu motifleri için uygundur.
KEMENÇE : Oynak dalgalar ve Karadeniz yöresinin betimlemelerinde kullanılabilir.
BUZUKİ : Yunan yaşamı, Ege ve Akdeniz esintileri vermek amacıyla kullanılabilir.

Ne münasebet! olur mu öyle şey?! sanatçı el öpmez! bilakis, sanatçının eli öpülür!

Mustafa Kemal Atatürk

ATATÜRK'ÜN GÜZEL SANATLAR VE SANATÇILARLA İLGİLİ SÖZLERİ

— "Bir millet sanattan ve sanatkârdan mahrumsa tam bir hayata malik olamaz. Böyle bir millet bir ayağı topal, bir kolu çolak, sakat ve alil bir kimse gibidir. Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş olur."

—"Sanat güzelliğin ifadesidir… Bu ifade söz ile olursa şiir, nağme ile olursa musiki, nakş ile olursa ressamlık, oyma ile olursa heykeltıraşlık, bina ile olursa mimarlık… Olur."

—"***Sanatkâr, toplumda uzun mücadele ve gayretlerden sonra alnında ışığı ilk hisseden insandır.***"

—"Hayatta müzik lazım değildir. Çünkü hayat müziktir. Müzik ile ilgisi olmayan varlıklar insan değildirler. Eğer söz konusu olan hayat, insan hayatı ise müzik mutlaka vardır. Müziksiz hayat zaten mevcut olamaz. Müzik hayatın neşesi, ruhu, sevinci ve her şeyidir."

—"İnsanlarda bir takım ince, yüksek ve asil duygular vardır ki insan onlarla yaşar. İşte o ince, yüksek, derin ve asil duyguları en çok duyabilen ve diğer insanlara duyurabilen şairdir."

—"Yüksek bir insan toplumu olan Türk Milletinin tarihi bir özelliği de güzel sanatları sevmek ve onunla yükselmektir. Bunun içindir ki, milletimizin yüksek karakterini, yorulmaz çalışkanlığını, doğuştan gelen zekâsını, ilme bağlılığını, güzel sanatlar sevgisini ve milli birlik duygusunu devamlı olarak ve her türlü vasıta ve önlemlerle bağlayarak geliştirmek milli idelimizdir."

—"Güzel sanatların her dalı için, T.B.M.M.'nin göstereceği ilgi ve emek, milletin insani ve medeni hayatı ve çalışkanlık veriminin artması için çok etkilidir."

—"***Hepiniz milletvekili olabilirsiniz, Bakan olabilirsiniz; hatta Cumhurbaşkanı olabilirsiniz, fakat sanatkâr olamazsınız.***"

—"Güzel sanatlarda başarı; bütün inkılâpların başarılı olduğunun en kesin delilidir. Bunda başarılı olmayan milletlere ne yazıktır. Onlar bütün başarılarına rağmen medeniyet alanında, yüksek insanlık sıfatıyla tanımaktan daima yoksun kalacaklardır."

—“İnsanlar olgunlaşmak için bazı şeylere muhtaçtır. Bir millet ki resim yapmaz, millet ki, heykel yapmaz, millet ki, tekniğin gerektirdiği şeyleri yapmaz; itiraf etmeli ki o milletin ilerleme yolunda yeri yoktur.”

—“Güzel sanatların hepsinde, ulus gençliğinin ne türlü ilerletilmesini istediğinizi bilirim. Ancak bunda en çabuk, en önde götürülmesi gerekli olan Türk müziğidir. Bu ulusun yani değişikliğine ölçü, müzikte değişikliği alabilmesi, kavraya bilmesidir…”

—“İnsanlarda bir takım ince, yüksek ve asil duygular vardır ki insan onlarla yaşar. İşte o ince, yüksek, derin ve asil duyguları en çok duyabilen ve diğer insanlara duyurabilen şairdir.”

—“Dünyada medeni olmak, ilerlemek ve olgunlaşmak isteyen herhangi bir millet mutlaka heykel yapacak ve heykeltıraş yetiştirecektir.”

—“Aydın ve dindar olan milletimiz, ilerlemenin sebeplerinden biri olan heykeltıraşlığı en üst derecede ilerletecek ve memleketimizin her köşesinde atalarımızın ve bunlardan sonra yetişecek evlatlarımızın hatıralarını güzel heykellerle dünyaya ilan edecektir.”

—“Sanatkâr, cemiyette uzun ceht (aşırı çalışma) ve gayretlerden sonra anlında ışığı ilk hisseden insandır.”

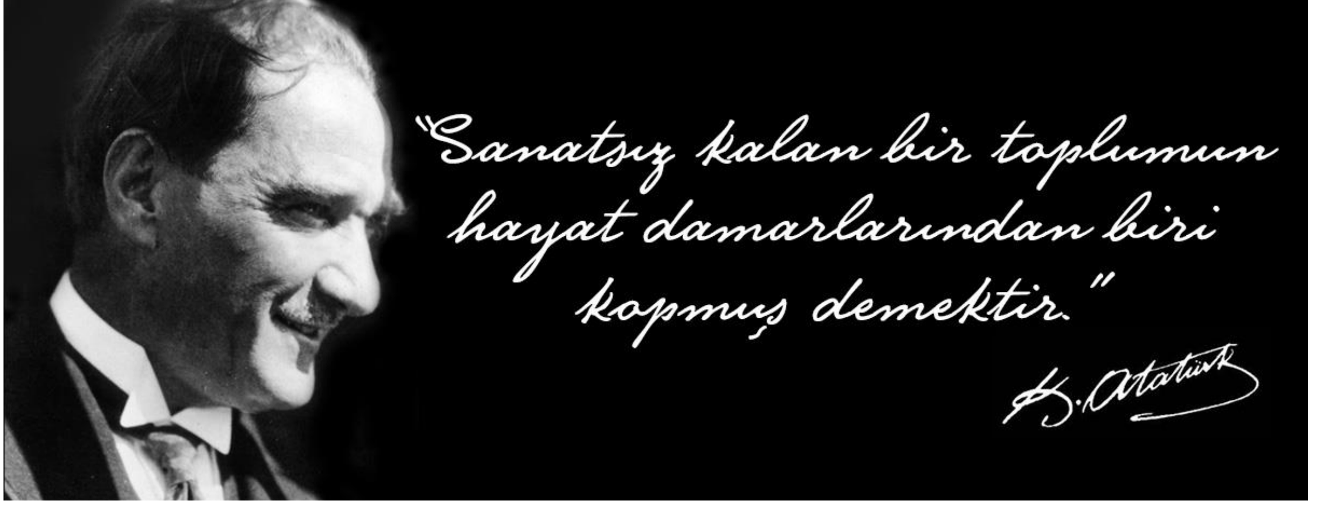
—“Bunun içindir ki milletimizin… güzel sanatlara sevgisini… Her türlü vasıta ve tedbirlerle besleyerek inkişaf ettirmek milli ülkümüzdür.”

—“Sanatçı, esaslı kültür sahibi olmalı ve tarihi iyi bilmelidir.”

—“***Sanatkâr el öpmez; sanatkârın eli öpülür!***”

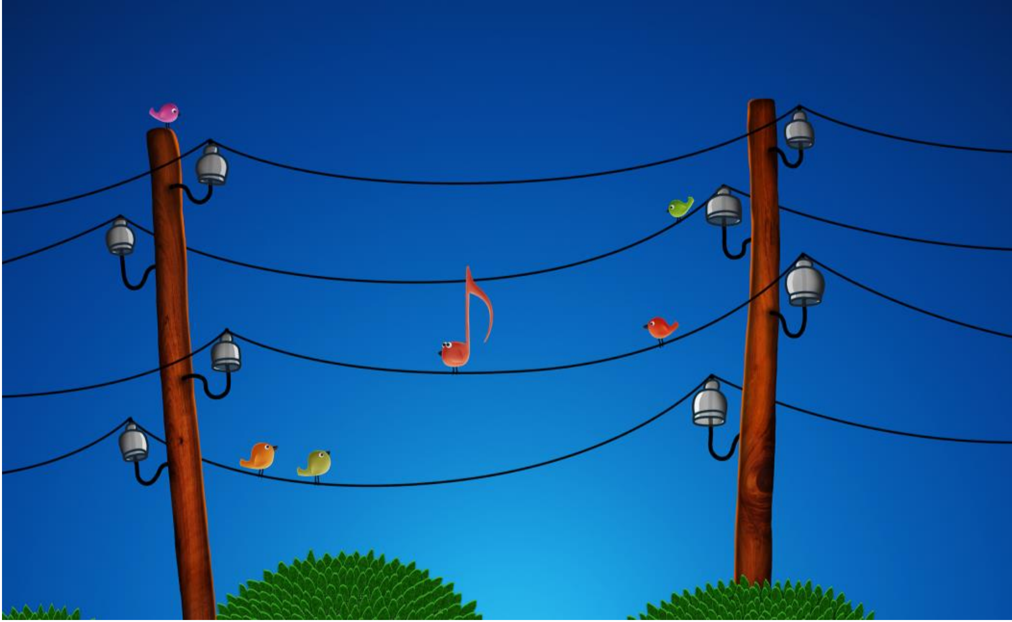
—“Hayatlarını büyük bir sanata vakfeden bu çocukları sevelim.”

—“Türk milletinin tarihi bir vasfı da güzel sanatları sevmek ve onda yükselmektir. Bunun içindir ki, milletimizin güzel sanatlara sevgisini mütemadiyen ve her türlü vasıta ve tedbirle besleyerek inkişaf ettirmek milli ülkümüzdür.



Atatürk'ün Müzik Hakkındaki Sözleri

- ✓ Müzik hayatın neşesi, ruhu, sevinci ve her şeyidir.
- ✓ Hayatta müzik lazım değildir. Çünkü hayat müziktir. Müzik ile ilgisi olmayan varlıklar insan değildirler. Eğer söz konusu olan hayat insan hayatı ise müzik mutlaka vardır. Müziksiz hayat zaten mevcut olamaz.
- ✓ 'Bir ulusun değişikliğinde ölçü, musikide değişikliği algılayabilmesidir'
- ✓ Sanat güzelliğin ifadesidir. Bu ifade söz ile olursa şiir, nağme ile olursa musiki, nakş ile olursa ressamlık, oyma ile olursa heykeltıraşlık, bina ile olursa mimarlık olur.
- ✓ Güzel sanatların hepsinde ulus gençliğinin ne türlü ilerletilmesini istediğinizi bilirim. Ancak bunda en çabuk, en önde götürülmesi gerekli olan Türk müziğidir. Bir ulusun yeni değişikliğine ölçü, müzikteki değişikliği alabilmesi, kavrayabilmesidir.
- ✓ Ulusal; ince duyguları, düşünceleri anlatan; yüksek deyişleri, söyleyişleri toplamak, onları bir an önce, modern müzik kurallarına göre işlemek gerekir. Ancak bu düzeyde Türk ulusal müziği yükselip, evrensel müzikte yerini alabilir.
- ✓ Halkın da müzik ihtiyacını düşünmek gerekir. Halkın müzik zevkinin gelişmesi için bu müziğe (batı müziğine) alışması ve bu müzikten hoşlanması için, köklü bir müzik eğitimine ihtiyaç vardır.
- ✓

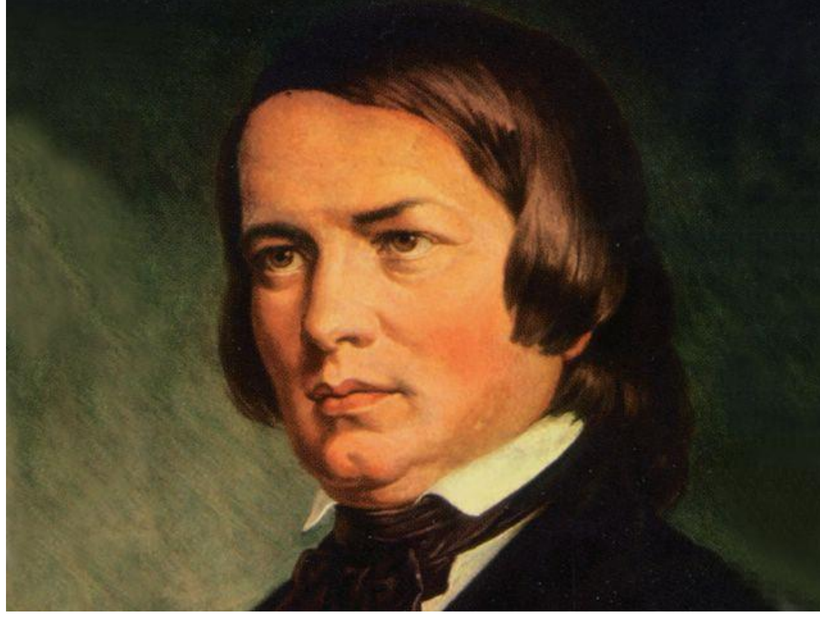


Müzik Hakkında Ünlü Kişilerin Sözleri

- Daha üstünü olamaz. Müzik yoluyla Tanrıya yaklaşmak ve oradan insanlığa seslenmek… (Beethoven).
- Müzik yapıtları, yazarlarının mumyalarıdır. (Münir Ceyhan)
- Sanatçı, göz ve kulağını bize ödünç verir. (İspanyol sözü)
- Güzel bir ses, Tanrı armağanıdır. (Schumann)
- Öten kuşlar daha sevimlidir. (Goethe)
- Eğer müzik akla ve duygunun üst katlarına seslenmemiş olsaydı ona sanat diyemezdik, onu basit gösteri danslarının estetik katına alırdık. Bütün sanatlar içinde yapısı gereği insan duygularını en çok avucu içine alan fiziksel olarak insanı büyüleme gücü en yüksek olan sanattır müzik. (Nietzche)
- Müziğin verdiği heyecanın temelinde görüntü imgelemini ve duyguları harekete geçirme gücü vardır ve bu müziğin insan üzerindeki büyüleme gücünün gerekli öğelerinden biridir. (Nietzche)
- Müzik temelde bizde belli bir oranda güç kazanan yaşam duygusunun özünde gizli olan acıyı anlatır; müziğin verdiği heyecanın yapısında da bu acıdan uzaklaşıp onu uzaktan izleme düşüncesi vardır. (Nietzche)
- Müziksiz bir hayat hata olurdu. (Nitzsche)
- Var edilen her şey "ol" emri yani bir ses ile yaratılmıştır. Bu nedenle hepsinin özünde ritim ve ton yani müzik vardır. (Sufi Inayat Khan)
- Müzik insanı önce kendisiyle sonrada diğer insanlar ve evren ile bütünleştiren en etkili araç yada en kısa yoldur. (Sufi Inayat Khan)
- Gerçek müziğin farkına varan ve onun ardındaki sırrı çözebilenler bütün evren ile aynı frekansı titreştirir ve her şeyle anlaşıp konuşabilirler. (Sufi Inayat Khan)
- Müzik ve ritim, yollarını ruhun gizli köşelerinde bulurlar. (Eflatun)
- Müziğini değiştirirseniz sitenin duvarları yıkılır. (Eflatun)
- Hayat, ıstırap ve keder verirse sükûneti müzikte arayınız. (Konfüçyüs)
- Müzik gökle toprak arasında bir ahenktir. (Konfüçyüs)
- Bir ülkenin doğru yönetilip yönetilmediğini, ahlak açısından yücelip yücelmediğini anlamak mı istiyorsunuz? O ülkenin musikisini dinleyiniz. (Konfüçyüs)
- Bir milletin karakterini anlamak için, onların müziğine bakınız. (Konfüçyüs)
- Bir toplumun müziği bozuldu mu, o toplumda pek çok şey bozulmuş demektir. (Konfüçyüs)

- O insan ki içinde müzik duygusu yoktur, kalbi seslerle rikkate gelmez, hisleri gece gibi karanlıktır. (Shakespeare)
- Müzik aşkı besteler. (Shakespeare)
- Bir ulusun türkülerini yapanlar yasalarını yapanlardan daha güçlüdür. (Shakespeare)
- Kalpteki fazilet tohumları müzikle yeşerir. (Luther)
- Duygularımı şiirlere anlatamam çünkü şair değilim. Kendimi gölgeler ve ışıkla ifade edemem çünkü ressam değilim. Düşüncelerimi hareketlerle de açıklayamam çünkü dansçı değilim. Ama bunların hepsini müzikle yapabilirim. Çünkü ben bir müzisyenim. (Mozart)
- Müzik, ruhu kelimelerden daha etkili binlerce şeyle doldurur. (Mendelssohn)
- Müzik seven kimse başka bir hassa'ye de sahiptir. (Addison)
- Müzik, altımızdaki cennettir. (Addison)
- İfadenin güvenli oluşu konuşmacının düşüncesine nasıl kanatlar takarsa müzikte duyguya öyle. (Goethe)
- Öyle sanıyorum ki her şeye ve her sanat duygusuna müzik duygusu eşlik etmelidir; İddiamı teori ve deneyimlerimle desteklemek isterdim. (Goethe)
- Müziğin olduğu yerde, kötülük barınmaz. (Cervantes)
- Müzik bir başka seyyaredir. (Daudet)
- Müzik, hissin uğultusudur. (Oscar Wilde)
- Müzik, ruhu günlük hayatın tozlarından siler. (B. Auverbach)
- Müzik, insanların evrensel dilidir. (Longfellow)
- Müziğin asıl gücü insanı bestecisinin hayal dünyasına sürüklenmesidir. (Beethoven)
- Yaşantımız bir yelkenli gemiye benzer, müzik bunun rüzgârıdır. (Münir Ceyhan)
- Müzik öyle bir denizdir ki, ben paçaları sıvadım hala içine giremedim. (Dede Efendi)
- Bir Beethoven senfonisinde insanlığın ıstırabı, sevinci, kederi, aşk ve ümidi konuşur. (Schopenhauer)
- Dâhinin iç ıstırapları ölmez eserlerin ana kucağıdır. (Schopenhauer)
- Müzik dinleyen insan, yalnızlıktan uzaklaştığını hisseder. (Browning)
- Hep aynı telden çalan müzisyen gülünç olur. (Horace Mann)
- Ben sıklıkla müzikle düşünürüm, düşlerimi müzikle yaşarım. (Albert Einstein)
- Müziğin entelektüel düşünce için en olağanüstü platform olduğunu düşünüyorum. (Annie Lennox)
- Müzik... Her bilgelik ve felsefeden daha yüksek esin verir. (Beethoven)
- Müzik hakkındaki önemli bir şey şu ki: o sizi çarptığında acı hissetmezsiniz. (Bob Marley)
- Eğer insanların hayatına müzik ve sevgi aşılarsan onları tedavi edebilirsin. (Bob Marley)
- En iyi müzik... esasen dünyayı görmeni sağlayandır. (Bruce Springsteen)
- Müzikte var olanı tekrarlayanların şansı yoktur. (Cahit Berkay)
- Eğer hayatımı tekrar yaşayabilseydim, her hafta biraz şiir okuma ve biraz da müzik dinleme kuralı koyardım kendime. (Charles Darwin)
- Önemli olan müziğin dilini, şarkısını hissetmek. Bu bana büyük mutluluk veriyor. Sadece mükemmel piyano çalmak, bana mutluluk vermezdi. (Fazıl Say)
- En az bir defa dans etmediğimiz her günü bir kayıp olarak değerlendirmeliyiz. (Nietzsche)
- Bu dans edenler, müziği hissetmeyenlerce deli olarak düşünülür.(George Carlin)
- Müzik, yaradılışın ahenkli sesi ve görünmez dünyanın bir yankısıdır.(Giuseppe Mazzini)
- Müzik ruhun dilidir. O, çekişmeyi bitirir, huzur getiren yaşamın gizini açar.(Halil Cibran)
- İnsanların hafızalarında sonsuza dek yaşayacak bir şarkı yaptığınızda bu kısa bir büyü değildir. O bizim bildiğimiz en ölümsüz şeydir. (Jon Bon Jovi)
- Müzikli bir yaşam güzel geçirilmiştir ve bu yüzden kendimi müziğe adadım.(Luciano Pavarotti)
- Tüm müzikler halk müziğidir. Şimdiye kadar bir atın şarkı söylediğini hiç duymadım. (Louis Armstrong)
- Müzik ruhumun bir parçası ve her şeye o karar veriyor.(Michael Cretu)
- Müzisyenler yaptıkları müzik ile başkalarının müzik yeteneklerini baltalayamazlar.(Platon)
- Ben içimde müzik bulunarak doğdum. O zaten benim içimdeki bir güçtü. Sahneye çıktığımda bu benim için yemek ve su gibi bir ihtiyaç oldu.(Ray Charles)

Genç Müzisyene Öğütler – Schumann



1- Kulak eğitimine çok önem veriniz. Küçük yaşlarda sesleri ve tonaliteleri tanımaya çalışınız. Bir kilise çanının, pencere camının ve kuş cıvıltılarının verdiği sesleri tanımaya çalışın.
2- Gamlara ve öteki parmak alıştırmalarına sürekli çalışın. Ancak ileri yaşlara kadar günde birkaç saatini teknik çalışmaya vererek böylelikle olgun bir icra gücüne erişeceğini sananlar çoktur; bu durum, alfabeyi her gün biraz daha hızlı okumak için uğraşmaya benzer. Zamanınızı daha iyi kullanınız.
3- İyi sayınız. Nice virtüözlerin icrası, sarhoş bir adamın yürüyüşüne benzer. Onlardan olmayınız.
4- Armoni kurallarını erken öğreniniz.
5- Müzik teorisi, şifreli bas, kontrpuan gibi şeylerden ürkmeyiniz. Onlarla dost olunuz, karşılığında dostluk göreceksiniz.
6- Yarım yamalak çalışmayınız. Her zaman istekle çalışınız ve eserleri hiçbir zaman yarım bırakmayınız.
7 – Ağırlaşmak ve acele etmek iki temel hatadır.
8- Kolay eserleri iyi ve güzel bir biçimde çalmaya çaba gösteriniz. Bu, güç bir eseri çalmaktan daha iyidir.
9- Her zaman iyi akort edilmiş çalgı üzerinde çalışınız.
10- Bir eseri yalnız parmaklarla öğrenmek yeterli değildir: Onu çalgısız şarkı halinde de söyleyebilmelisiniz. Hayal gücünüzü çalıştırınız; öyle ki bir eserin yalnız melodisini değil, armonisini ve akorlarını da ezbere almalısınız.
11- Sesiniz az da olsa, eseri çalgınız yardımı olmadan ilk görüşte okumaya alışınız; böylelikle kulağın duyarlılığı daima artacaktır. İyi bir sesiniz varsa, onu geliştirmek fırsatını kaçırmayınız. Bunu doğanın size bağışladığı büyük bir armağan olarak değerlendiriniz.
12.Özellikle Bach'ın füglerini dikkate alınız. Onun 48 prelüd ve füg'ü günlük ekmeğiniz olsun. Sadece bu sayede bile iyi müzisyen olunur.
13- Çalarken sizi dinleyenlerle ilgilenmeyiniz.
14- Yanınızda hep bir üstat sizi dinliyormuş gibi çalınız.
15- Karşınıza ilk defa olarak çalacağınız bir eser çıkarsa, onu önce okuyunuz.
16- Günlük müzik çalışmanızdan sonra yorgunluk hissediyorsanız, ısrar etmeyiniz. İsteksiz ve neşesiz çalışmaktansa, dinlenmek evladır.
17- Yaş ilerledikçe eserleri "modası var" diye çalmayınız. Vakit kıymetlidir. Güzel eserlerin hepsini öğrenmek gerekseydi yüz kez yaşamanız gerekirdi.
18- Sadece şekerli besinler çocukları güçlü birer insan yapamaz. Vücut gibi zekânın gıdası da basit ve kuvvetlendirici olmalıdır. Büyük besteciler kendilerinden sonra gelenleri düşünmüşlerdir: Onlara başvurunuz.
19- Kötü eserleri yazmamalısınız; onları reddetmelisiniz.
20- Kötü eserleri ne çalınız, ne de, mecbur kalmadıkça dinleyiniz.

21- İcrada "gösterişli çalışa” özenmeyiniz. Eserde bestecinin düşünmüş olduğu etkileri ifade etmeye çabalayınız. Başka şey aramamalıdır. Fazlası karikatür olur.
22- Tanınmış bestecilerin eserlerinde değişiklik yapmak, bazı sesleri çıkarmak veya aralara yeni çalış üslubuna uygun süslemeler sokuşturmak ayıp sayılmalıdır. Böyle şeyler sanata yapılacak en büyük hakaretlerdir.
23- Çalışacağınız eserlerin seçimi konusunda daha deneyimli müzisyenlere danışınız, zamandan kazanırsınız.
24- Büyük bestecilerin önemli eserlerini giderek tanımalısınız.
25- Kendilerine büyük virtüöz süsü vermiş olan kimselerin topladıkları alkış, sizi yanlış yola sürüklemesin. Halkın övgüsünden çok, sanatkârın takdirine önem veriniz.
26- Bütün moda haline gelmiş şeyler, o modanın değişmesiyle ortadan kalkarlar; onları kullanmakla ihtiyarlığınıza kadar devam ederseniz dar fikirli olursunuz, kimse size önem vermez.
27- Şunun bunun önünde çalmak yarar değil zarar verir. Önünde çalacağınız kimseleri seçiniz; fakat kendinizi mahcup düşürteceğini hissettiğiniz bir eseri çalmayınız.
28- Düo, trio, vs. gibi "beraber çalma” fırsatını kaçırmayınız. Bu, çalışınızı akıcı ve hareketli bir hale getirir. Şancılara da sık eşlik ediniz.
29- Herkes birinci keman çalmak isteseydi hiç bir orkestra kurulamazdı. Her müzisyen kendi yerini bulmalıdır.
30- Çaldığınız aleti seviniz, fakat "bir tanedir”, "en yükseğidir” diye böbürlenmeyiniz. O alet gibi başka aletlerin de olduğunu ve hepsinin onun kadar iyi olduklarını unutmayınız. Şunu da unutmayalım ki, ses sanatkarları vardır ve en yüksek müzik, koro ve orkestra ile ifade edilir.
31- Yaşlandıkça virtüözlük hevesinden çok "partisyonlar”la ilgileniniz.
32- Bilhassa Bach’ın füglerini dikkatle çalınız. Onun "kırk sekiz” prelüd ve fügü günlük ekmeğiniz olsun! Böylelikle iyi bir müzisyen olursunuz.
33- Arkadaşlarınız arasında, sizden daha çok bilenleri arayınız.
34- Müzik çalışmalarınızdan yoruldukça, dinlenmek için şiir okuyunuz. Sık sık açık havada geziniz.
35- Şarkıcılardan çok şeyler öğrenebilirsiniz, fakat her söylediklerine inanmayınız.
36- Dünya büyüktür. Alçakgönüllü olunuz. Sizden öncekilerin düşünüp bulamadıklarınızı siz de henüz keşfedemediniz. Eğer keşfettiyseniz, bunu başkalarıyla paylaşacağınız bir tanrı hediyesi olarak düşününüz.
37 – Müzik tarihini öğrenmek -çeşitli devirlerin şaheserlerini dinlemek şartıyla- sizi kibir ve gösterişten çabucak kurtaracaktır.
38- Org aletini çalmak fırsatını kaçırmayınız. Bestecinin kötüsünü ve tekniğin kusurlarını belirten biricik alet org’dur.
39- Korolarda şarkı söyleyiniz, bilhassa orta partileri söyleyiniz. Bu, müzik kültürünüzü geliştirecektir.
40- Müzisyen olmak ne demektir? Eseri, gözler notada, güçlükle bitirebiliyorsanız; (sayfa çeviren yanlışlıkla bir yerine iki çevirince) esere devam edemeyip yarıda kalırsanız, müzisyen sayılmazsınız. Buna karşılık yeni bir eseri çalarken ilerde ne geleceğini az çok tahmin edebilirsiniz; bildiğiniz bir eser zihninize yerleşmişse; yani, bir kelime ile müziği yalnız parmaklarınızla değil, kafanızda ve kalbinizde hissedebiliyorsanız, işte o zaman "müzisyen” sıfatını kazanabilirsiniz.
41- Önemli, iyi bir müzikçi olmanın sırrı nedir? Aziz öğrenci, en önemli şey, iyi bir kulağa ve çabuk kavrama yeteneğine sahip bulunmaktır. Yetenek gelişebilir ve yükselebilir de. Bu üstünlükler ise, günlerce kapanıp mekanik çalışmalara bağlanmakla değil, geniş müzik ilişkileri ve sık sık koro ve orkestra dinlemekle sağlanır.
42- İnsan sesinin sınırlarını ve dört çeşidini erkenden ve doğru olarak öğreniniz: Koroda bunları iyi izleyiniz. Sesin hangi kısımlarda kuvvetli, hangi yerlerde hafif ve yumuşak çıktığım dikkatle izleyiniz.
43- Halk şarkılarını iyi dinleyiniz; bunlar en güzel melodilerin kaynağıdır ve her milletin karakterini taşırlar.
44- Eski anahtarlarla okumayı hemen öğreniniz. Aksi takdirde geçmiş zamanların birçok hazinelerini keşfedemeyeceksiniz.
45- Erkenden, değişik aletlerin ses renklerini ve karakterlerini inceleyiniz; her birinin özel sesini kulağınızda duymaya çalışınız.
46- İyi operalar seyrediniz.
47- Eski şeylere karşı saygı besleyiniz; fakat yeniler için de içten olunuz. Tanımadığınız kişiler hakkında araştırmadan hüküm vermeyiniz.
48- Bir eser hakkındaki kararınızı daha ilk dinleyişte vermeyiniz; ilkten hoşa giden her şey muhakkak iyi olmayabilir. Ustaların eserleri incelenmelidir. Birçok gerçeği ancak yaşlandıkça anlayacaksınız.
49- Besteler hakkında hüküm yürütürken, "gerçek sanatseverler için yazılan” ile "amatörleri eğlendirmek amacıyla yazılan” eserleri ayırt etmelisiniz. Birincilerin tarafını tutunuz, diğerlerine karşı öfke göstermeyiniz.

50- "Melodi", amatörlerin "harp şarkısı"dır. Ve doğrusunu söylemek lazım gelirse melodisiz müzik de olmaz. Fakat melodiyi hangi anlamda anladıklarına dikkat ediniz; onlarca "melodi", yalnız kolayca anlaşılabilen ve hoş bir ritmi olanıdır. Başka çeşit melodiler de vardır. Bach, Mozart ve Beethoven'i dinlediğiniz zaman böylesine melodiler bin bir değişik renklerle karşınıza çıkar. İtalyan opera melodilerinden az zaman sonra bıkacaksınız.
51- Eğer piyanoda küçük melodiler sıralayabiliyorsanız, bu az da olsa bir başarı sayılır; bu melodiler eğer içten ve piyanonun yardımı olmaksızın geliyorsa daha çok sevininiz, çünkü bu sizin müzik duygunuzu canlandıracaktır. Parmaklar, kafanın isteğini yapmalıdırlar, tersi olamaz.
52- Bestelemeye başlayınca her şeyi kafadan yapınız. Bir eseri iyice meydana çıkarmadan alet üzerinde çalmayınız. Müzik eğer ruhunuzdan fışkırmışsa, eğer onu tamamen hissetmişseniz, başkalarını da etkileyecektir.
53- Doğuştan geniş bir hayal gücüne sahipseniz, yalnız kaldığınız saatlerde piyanoya oturup içinizde yanan ateşi armonilerle ifade etmeye gayret ediniz; ve hisleriniz ne kadar gizli olurlarsa (sihirli alemlere dalar gibi olduğunuz anlarda) armoni dünyası da size o kadar esrarengiz görünecektir. Böyle saatler gençliğin en mutlu anlarıdır. Fakat sizi yanlış yollara götürecek, kuvvet ve zamanınızı hayallerle kaybettirecek duygulara kendinizi çok kaptırmaktan kaçınınız. Bir eserin hazırlanması ve temiz ifade kudreti yalnız belli ve açık bir yazı şekliyle elde edilir. Öyleyse hayalci olacağınıza kaleminizi işletiniz.
54- Orkestra idaresi sanatıyla meşgul ol. İyi orkestra şeflerini sık seyret; hatta yönetimi zihninde kendi kendine ve beraberce yap. Bu seni doğruluğa götürecektir.
55- Sanatları ve bilimleri öğrendiğin gibi hayatı da incele.
56- Ahlak kuralları sanat yasalarının aynıdır.
57 – Çalışkan1ık ve azim sayesinde daima yükseleceksin.
58- Birkaç kuruş kıymetinde olan bir kilo demirle binlerce saat yayı yapılıyor; böylelikle bu demirin değeri yüz bin defa artıyor. Tanrının sana ihsan ettiği kiloyu dikkat ve azami yararla kullan.
59- İstek olmazsa sanatta doğruluğa erişilemez.
60- Sanat yalnız zenginlerin yapabileceği bir şey değildir. Her zaman daha büyük bir artist olmaya gayret et; diğer isteklerin kendiliğinden olacaktır.
61- Bir eserin ruhunu ancak onun formunu anladıktan sonra kavrayacaksın.
62- Dâhiyi belki de yalnız dahi olan anlar.
63- Olgun bir müzikçi, "en karışık bir orkestra eserinin notasını ilk dinleyişte bile göz önüne getirebilmeli" denilmiştir. Bu, düşünülebilecek en yüksek düzeydir.
64- Öğrenmenin sonu yoktur.
65-Kimse bildiğinden fazlasını yapamaz. Kimse yaptığından fazlasını bilemez.
66- Edebiyatın önemli eserlerini ve yeni yayınlananları bilmeyenler kü1türsüz sayılırlar. Müzikte de bu kadar ileri olmalıyız.
67- Zamanın en iyi sanatkârlarının şöhretini kabul etmeyene kaybolmuş gözüyle bakılabilir.
68-Halk "hoşa gitti" veya "hoşa gitmedi" diyor. Sanki halkın hoşuna gitmekten daha yüksek bir şey yok mudur?
69-Çok müzik eseri okuyunuz; bu, özellikle iç duyuşunuzu geliştirecektir. Bir eseri tamamen içinizde duymadan çalışmayınız.



Bunları biliyor muydunuz?

ROSSİNİ hem eserleri hem de yaşantısı ile ilgi çeken bir besteci. Bir konser öncesi salona girerken bir bayan koşarak yanına gelmiş ve "Sinyor ilk kez sizin aryalarınızı seslendireceğim ve çok korkuyorum'' demiş. Ünlü bestecinin yanıtı kısa olmuş : "Ben de...''

SCHUBERT ünlü Bitmemiş Senfonisi için bir dostuna şunları söylemiştir'. "Dostum bu eseri dinlerken gözlerinin önünde sağlığı asla düzelmeyecek, parlak ümitlerinden hiçbiri gerçekleşmeyecek ve hayatı yarım kalacak bir insanı canlandırmalısın". Bitmemiş Senfoni yıllarca hatta yüzyıllarca belleklerde bir soru olarak kalmıştır. Hatta 1920 yılında New York'ta senfoninin bitirilmesi için bir yarışma açılmış ancak yarışmayı kazanacak nitelikte yapıt bulunamamıştır.

SMETANA on bir çocuklu bir ailenin çocuğu idi ve yaşamı zorluklar içinde geçti, ölümü ise oldukça acıklı oldu. Smetana çocukluğunda kendine Mozart'ı örnek almıştı. Hatta anı defterinde, ölümünden sonra daha çocukluk günlerinde yazdığı şu nota rastlandı. ''Kompozisyonda Mozart, teknikte ise Liszt olmak istiyorum.''

BRAHMS müzik dünyasının bu asık suratlı devi, Beethoven'e özel bir hayranlık beslemiştir. Hatta dönemin müzik otoriteleri Brahms'ın birinci senfonisi için "Eğer Beethoven onuncu senfonisini yazsaydı, işte böyle bir şey olurdu'' demişlerdi. Brahms bir de Schumann'dan etkilenmişti. Schumann'a yazdığı bir mektupta "Senin müziğin de beni tıpkı Beethoven'in müziği gibi etkiliyor. Yeni bir senfoni ya da uvertür duyunca kendimi o eser tarafından tutsak edilmiş gibi hissediyorum'' diyordu.

HANDEL Almanya'da doğdu, İtalya'da gelişti ve İngiltere'de şana şöhrete ve paraya kavuştu. Hem cerrah hem de berber olan babası oğlunun müzisyen olmasını hiç istemiyordu. Handel evden kaçtı ve kiliselerde org ve klavsen çalmaya başladı. 25 yaşına gelince de Londra'ya gidip Britanya vatandaşlığına geçti ve İngiltere'nin en ilgi gören kişileri arasında yer aldı.

BACH ailesinin kökeni 1561 yılına, Hans Bach'a kadar iniyor. Bizim yoğun olarak bildiğimiz Johann Sebastian Bach ise 1695 doğumlu yani bilinen en eski Bach'tan 124 yaş küçük. İşin ilginç yanı Johann Sebastian Bach, ailenin 32. müzisyen bireyi. Ailenin ilk müzisyen bireyinin Hans Bach olduğu varsayılıyor. Johann Sebastian Bach değirmenci olan büyük büyük dedesinin bugün pek rastlanmayan besteleri için şöyle diyor "Rüzgârın çıkardığı sesi öylesine güzel işlemiş ki, iddia ederim öğüttüğü un müziği kadar güzel değildir''.

PURCELL İngiltere'den ender çıkan bestecilerden biri. Ölümü ise hayli ilginç. Geceleri sadece saat on bire kadar evden çıkmasına izin verilen besteci yağmurlu bir gecede eve daha geç dönünce eşi tarafından içeri alınmamış ve yağmur altında bekleyerek soğuk algınlığından ölmüş. Purcell özellikle Kuzey Afrika ve Doğu temalarını da işledi. Hatta Gordion Düğümü adlı bir de senfonik şiir besteledi.





Ünlü Klasik Müzik Eserlerinin Hikâyeleri

G.Rossini 'Sevil Berberi' Operası Uvertürü" (1816)

1792-1868 yılları arasında yaşamış olan Rossini'nin ilk başarılı eseri, 21 yaşındayken yazmış olduğu Tancredi operasıdır. Bunu Sevil Berberi, Otello, Hırsız Saksağan operaları izler. Cezayir'de bir İtalyan Kızı operasını yazdığı sıralar henüz 30 yaşına gelmemiş olan Rossini, Avrupa'nın en çok sevilen bestecileri arasında yer alıyordu. Bir müzik yazarı, 1834'de yayımlanan kitabında, Beethoven'in dehasını kabul etmekle beraber Rossini'yi, çağını temsil etmeye yetkili tek besteci olarak tanıtıyordu. Bu yazarın deyimiyle, "Napolyon savaşları boyunca acı içinde yaşamış olan Avrupalılar artık tatlı ninniler dinlemek ve güzel düşler görmek özlemi içindedirler". Rossini, dinleyene yaşama sevinci veren güzel ezgileriyle Avrupa'nın karanlık havasını neşe ve mutluluk ile doldurmuştu. Bu yönden Beethoven'in güçlü, sağlam fakat çoğu kez karamsar yapıtları, ciddi düşüncelerden uzaklaşmak isteyen, yorgun insanlar için o çağda, Rossini derecesinde etkili olamamıştı. 32 yaşında Paris'e yerleşen Rossini, burada bestelediği William Tell'den sonra opera yazmayı bıraktı, küçük piyano parçaları, şarkılar, dinsel eserler bestelemekle oyalandı. Paris sosyetesinde tatlı sohbeti ve oburluğu ile ün yaptı. Rossini'nin Sevil Berberi operası, en çok tanınan ve sevilen eseridir. Eser, 20 Şubat 1816'da Roma'da ilk kez "Almaviva or L'lnutileprecauzione" adı altında sahneye konuldu. Aynı yıl Bologna'da "ll Barbiere di Siviglia" adı ile afişlere geçti. Eserin kendisi kadar ün yapmış olan Sevil Berberi Uvertürü Rossini'nin canlı, mizah dolu ezgileri, yine besteciye özgü cressendo'lar, orkestra renkleri ve neşeli sololar ile süslenmiştir.

Franz Von Suppe "Hafif Süvari Uvertürü"

Franz Von Suppe, aslen İtalya'ya yerleşmiş Belçikalı bir ailenin oğludur.1835 yılından sonra müzik eğitimini Viyana'da sürdüren genç Suppe daha sonra Viyana'da çeşitli tiyatrolarda orkestra şefliği yapmıştır. Bu arada bestelediği 134 sahne yapıtı arasında Baccacio dışındakiler dünya opera sahnelerinde pek sergilenmemektedir.

Ancak bu yapıtlardan bazılarının uvertürleri hafif orkestra müzikleri repertuarlarında sık sık yer alır. Bu uvertürler arasında bestecisine en büyük ünü sağlayan "Hafif Süvari" uvertürü 1866 yılında bestelenmiştir. Eser, uvertür başlığı taşımasına rağmen programlı müzik anlayışı içinde küçük bir senfonik şiir gibidir. Dikkatle dinlediğimizde, Süvari alayının kalk borusunu, atların tırıs gidişini ve nihayet bir su başındaki dinlenme molasını belirgin bir şekilde izleyebiliriz.

Franz Joseph Haydn "Do Major Viyolonsel Konçertosu"

Haydn'ın viyolonsel konçertosu uzun zaman kayıp olarak bilindikten sonra 1961 yılında Prag ulusal müzesinde kendinin el yazmaları arasında bulundu ve hemen ardından nitelikleriyle klasik dönem konçertoları arasındaki yerini aldı. Aynı el yazmaları içinde bulunan ve o dönemin ünlü viyolonselcilerinden Joseph Weigl'in imzasını taşıyan başka konçerto kopyasından anlaşıldığına göre eser bu viyolonselcinin adına sunulmuş ve ilk olarak onun eliyle bitirilmiştir. Bu nedenle konçertonun 1769 yılından önce (büyük olasılıkla 1765-1769 yılları arasında) yazıldığı anlaşılmaktadır. Birinci bölüm geniş ve yaygın yapısıyla Haydn'ın Do Majör keman konçertosu ile aynı karakteri taşır. Fa majör tonundaki Adagio güzel bir şarkı niteliği taşıyan temasıyla daha klasik bir ruh taşır olağanüstü yapıdaki final, tören fişekleri gibi bir atılım ve sıcaklık taşır.

Johann Strauss "Yarasa Uvertürü"

İlk temsili 5 Nisan 1874 günü Viyana'da gerçekleştirilmiş olan Yarasa'nın kurucusu, Fransız yazarları Meilline ve Halevy'nin Le Reveillon/Gece Yemeği adlı gülünçlü oyunundan alınmıştır. İlk temsilindeki başarısızlık o sıralarda Avrupa'ya, o arada Avusturya'ya egemen olan ekonomik sorunlarla açıklanır. Ama bu başarısız başlangıcı izleyen yıllarda, yarasa bütün dünyaca tanınmış, beğenilmiş Gustav Mahler bile, bu renkli, eğlenceli operete Viyana operasının kapılarını açmıştır. Bugün yarasa, Viyana'da yüzyıl başı döneminin bir yapıtı olarak bilinir. Çok canlı bir girişten sonra uvertürün sahneden duyulan melodileri birbirini izler. Bunların arasında ikinci perdenin kapanışı öncesinde dinlediğimiz vals, birinci perdeden alınma bir obua solo ve onu izleyen polka, özellikle dikkat çekicidir. Bu melodi öğelerinin arasında giriş ölçülerinden kısa kısa anımsatmalar, bağlaç işlevini görür.

Franz Joseph Haydn "Senfoni No: 102 'Mucize'"

Eserin ilk kez seslendirildiği akşam dinleyenler eseri öylesine çok beğenmişlerdi ki herkes birbirinin önüne geçmek için birbirini itekliyordu. Herkes çalgıcıları daha yakından görüp dinleyebilmek için sahnenin önüne dizilmişti. İşte tam bu sırada konser salonunun dev lambası izleyicilerin oturması gereken koltukların üzerine düştü. Haydn'ın bu muhteşem senfonisi sayesinde birçok kişi ölümden dönmüştü ve bu olay ancak mucize kelimesiyle açıklanabilirdi. Eser, o yıldan bu yana mucize başlığını taşımaktadır.

Ludwig Van Beethoven "Ay Işığı Sonatı" Sonat No:14 Op.27 No:2

Rivayete göre; mutsuz geçirdiği çocukluk dönemi, yalnızlığı, sağlık problemleri özellikle sağır oluşu O'nu hayata küstürür. İntihara karar verir ve hatta vasiyetini bile hazırlar. Ancak kör bir kız Onun yaşama bakışını değiştirecektir. Gözleri görmeyen genç kızın ay ışığını hiç görememiş ve göremeyecek olması Beethoven'i çok etkiler. Ve yaşama yeniden bağlanır.

Romantizmin içinde hüzünlü, huzurlu ağır bir yolculuk yaparcasına dinlediğimiz MOONLİGHT(Ay Işığı Sonatı) adlı eserinin varsayılan hikâyesi oldukça duygulu ve etkileyicidir;

Bir gün Beethoven, bir arkadaşı ile birlikte viyana sokaklarında dolaşmaktadır. Tam bu sırada bir apartmandan piyano sesi geldiğini duyar ve kafasını kaldırıp bakar. Apartmanın ikinci katındaki cam açıktır ve ses oradan gelmektedir. Arkadaşına, çalan kişinin muhteşem çaldığını ve onu görmesi gerektiğini söyler.

İkisi birlikte ikinci kata çıkıp kapıyı çalarlar. Kapıyı açan kadın, Beethoven'i hemen tanır ve şok olur. Beethoven, piyano sesine geldiğini ve muhakkak çalan kişiyi görmek istediğini söyler. Kadın, piyanoyu çalanın kızı olduğunu ve tanışmaktan mutlu olacağını belirterek onları içeri alır. Beethoven, piyano çalan kızın olduğu odaya girer. Annesi kıza, Beethoven'in geldiğini söyler ve kız çok heyecanlanır, hemen ayağa kalkar, fakat kız kördür.

Bunu gören Beethoven, "lütfen benden bir şey isteyin" der, maddi bir şey isteyeceklerini düşünerek. Kızın cevabı şu olur; "ben hiç ay ışığı görmedim, bana ay ışığını anlatır mısınız?"

Bunun üzerine Beethoven piyanonun başına geçerek, ay ışığı sonatını, doğaçlama olarak besteler.

2. Hikâye şöyledir

1770-1827 yılları arasında yaşadı. Bonn'da doğdu ve Viyana'da öldü. Onun büyük dehasını çok önceden gören Haydn onu Viyana'ya Mozart'ın yanına göndermek üzereyken Beethoven'in annesi ölmeseydi bu iki büyük deha birbirlerini görebileceklerdi.

Burada yazacağımız her ne kadar ayrıntılarda tartışmalı olsa da genel olarak kabul edilendir. Beethoven hayatı boyunca bir tek kadını sevdi; Elis… Kimileri çok yakın bir arkadaşının, kimileri de abisinin eşi olduğunu

yazıyor. Daha da dramatik olan bu ilişkiden bir çocukları olmasıdır. Hikâyenin her tarafı trajedi; Beethoven yaşadığı sürece bu çocuktan baba kelimesini duyamayacaktır.

Beethoven, tek aşkım dediği Elis ile mektuplaşmaktadır. (Bu mektuplar olmasaydı bunları öğrenemeyecektik). Ona olan aşkını FÜR ELİS adlı o güzelim eserinde anlatmıştır. Beethoven ve Elis bir gün kaçmaya karar verirler. Çok tehlikeli bir şeydir göze aldıkları. Buluşma yeri ve saati kararlaştırılır. Elis zamanında gelir ama Beethoven gelemeyecektir çünkü onu ve yanındakileri taşıyan fayton yağmakta olan yağmurdan dolayı çamur deryasına dönen yolda bir çukura saplanır.

Hemen inerler. Beethoven geç kalmak üzeredir. Faytonu çukurdan çıkarmak için ilk önce o atılır ve tekerlerin altına yatar. Bütün uğraşılara rağmen faytonu çukurdan çıkaramazlar. Beethoven'in başka çaresi yoktur, koşmaya başlar. Çok geç kalmıştır.

Ancak buluşma yerinde bekleyen Elis'in dayanacak gücü kalmamıştır, sevgilisinin gelmeyeceğini düşünür. Oysa gitmek için odanın kapısını açtığı sırada Beethoven binanın dış kapısından içeri girmişti bile. Ne yazık ki Elis gitmek için, Beethoven da biricik sevdiğine kavuşmak için iki yönlü merdivenin farklı taraflarına yönelir ve birbirlerini göremezler.

Beethoven o gece çektiği acıyı ay ışığı sonatında (No:14 C#min Moonlight Sonata Op. 27) ölümsüzleştirir. Her ne kadar dinlerken farkında olmasak da Beethoven o güzelim ezgide, koşarak Elis'e ulaşmaya çalışmaktadır. Bu iki aşık birbirlerine kavuşmak için yaptıkları bu hamleyi bir daha denemediler. Hayatları boyunca da bir araya gelemediler.

Bir Diğer hikâye:

Beethoven bu eseri, 1801'de aşık olduğu İtalyan Giulietta Guicciardi'ye ithaf etmiştir. Genç kız, babası tarafından Beethoven'dan daha zengin bir adamla evlendirilince Beethoven bunalıma girmiş ve duyduğu derin üzüntüyle bu şaheseri yaratmıştır.

Maurice Ravel "Bolero"

Bolero genellikle sanıldığı gibi bir konser parçası değil, bale müziğidir. Bir İspanyol içki evinde ortada yer alan büyük masa üzerindeki kız, çevresindekileri dansa çağırır ve Bolero başlar. Kararlı tempoda, sınırlı biçimde, gene sınırlı melodi, armoni ve ritimde işlenmiş bir eserdir.

Tek değişiklik orkestra tınısındadır. Temanın her tekrarında, topluluğa yeni bir çalgı katılır ve ses bileşiminin rengini değiştirir. Sonlara doğru beklenmeyen bir modülasyonla gerginliğin birikimini boşaltır ve parça biter. Balerin Ida Rubinstein'a adanan ve ilk kez 1928'de Rubinstein'in Paris'teki resitalinde halka sunulan eser, ilk günden beri büyük ilgi toplamıştır. Ravel, tek bir melodiden oluşan parçada, değişen orkestra renklerini kullanan ve alçaktan başlayan ses düzeyini 16 dakika içinde en yükseğe ulaştıran yorumu ile usta, cesur ve büyük bir besteci olduğunu kanıtlamıştır. Bolero, ilk kez bir klasik müzik parçasının plak dünyasında best-seller olmasını sağlamıştır.

Frederick F.Chopin "Sonat No:2 Op.35 'Cenaze Marşı - Funeral March'

Chopin'in ünlü cenaze marşı op.35 Sonat'ın üçüncü bölümüdür. Ünlü besteci akla gelenin aksine, bunu kendi ölümü için yazmış değildir. Aksine bu sonat onun en parlak günlerinin eserlerinden biridir. Gerçekten de 1830-35 arası Chopin'in en yüksek sanat değeri taşıyan bestelerini yazdığı dönemdir. Op.35 Sonat ilk çalındığı günden beri büyük ilgi, hatta şaşkınlık yaratmıştır. Chopin, bu eseriyle aşılamaz sayılan Beethoven'vari sonat tarzını geride bırakmış, çok daha ilerilere geçmiştir. Müzik eleştirmenleri arasında farklı tepkilere yol açan bu eser için Schumann da "Buna sonat diyebilmek için insanın hayale kapılması gerekir. Yalnız, en çılgınca dört eserini bir araya toplayabilmesi besteci için övünülecek bir şey" yorumunu yapar. Schumann bu "çılgınca" sözcüğünü özellikle eserin son iki parçası olan Marche Funebre ve Finale için kullanıyordu . Cenaze Marşı'nda gözü açık görülen bir rüya, bilinçli bir sayıklama sezilebilir; romantik bir ruhun ölüme karşı alaylı bir meydan okuyuşudur bu bölüm. Yalnız bütün bu alaya karşın, gene de bir korku vardır. Ünlü Fransız yazarlarından Ernest Legouve, "Chopin'den ne zaman istesek Marche Funebre'i bize çalardı. Ancak, parçasını bitirir bitirmez şapkasını alır giderdi" der. Bu bir korkunun dışa vurumu muydu, yoksa parçanın üzerinde konuşulmasından mı hoşlanmıyordu bilinmez.



Akorların Ruhsal Anlamları

Do Majör: Tamamen saf. Karakteri: masumiyet, basitlik, saflık.

Do Minor: Aşkın ilanı ve aynı zamanda mutsuz bir aşkın kederi. Bu anahtarın özünde zayıf düşmüşlük, özlem, umutsuz aşığın iç çekmesi yatar.

Re bemol Majör: Kurnazlığı andıran bir anahtar. Gülmez ama gülümser; ağlamaz ama yüzünü buruşturur. Sonuç olarak, bu anahtarla sadece alışılmışın dışındaki karakterler anlatılabilir.

Re Majör: Zafer marşlarının, ilahilerin, savaş çığlıklarının anahtarı… Bu yüzden, davetkâr senfoniler, marşlar, tatil şarkıları ve ilahiler bu anahtarla yazılmıştır.

Re Minör: Melankolik bir kadınsılık, huysuzluk ve gülünçlük.

Re diyez Minör: Ruhun en derin kederlerinin, ümitsizliğin, en kötü bunalımın, ruhun en kasvetli halinin verdiği endişeler… Her korku, titreyen kalbin her tereddüdü, bu korkunç anahtarla hayat bulur. Derler ki, hayaletlerin dili olsa, bu dilin anahtarı re diyez majör olurdu.

Mi bemol Majör: Aşkın, adanmışlığın ve Tanrı ile samimi sohbetin anahtarı.

Mi Majör: Bu anahtarda mutluluğun haykırışları ve sınırsız sevinç hâkimdir.

Fa Majör: Sakinlik…

Fa Minör: Derin bir bunalım, cenaze hüznü, sefilliğin inlemesi ve ölüme özlem.

Fa diyez Majör: Zorluklara karşı alınan zafer, engellerin ortadan kalkmasıyla derin bir nefes alma; şiddetle mücadele eden ve sonunda yalanları alt etmeyi başaran ruhun yankısı.

Fa diyez Minör: Kasvetli bir anahtar: bir köpeğin bir şeyi ısırması gibi çekiyor. Gücenme ve hoşnutsuzluk, bu anahtarın dilidir.

Sol Majör: Kırsal, güzel, lirik olan her şey, sakin ve tatminkâr olan her tutku, gerçek dostluk ve sadakat dolu aşk için sevgi dolu her minnettarlık, kalbin her nazik ve huzur dolu hissinin anahtarı…

Sol Minör: Hoşnutsuzluk, huzursuzluk, başarısız olan bir plana duyulan endişe; dişlerin huysuzca gıcırdaması; kısaca gücenme ve beğenmeme.

La bemol Majör: Mezarın anahtarı… Ölüm, mezar, çürümek, yargılanmak, sonsuzluk bu anahtarın özünde yatar.

La bemol Minör: Sızlanan, boğulana kadar kalbi sıkışan; feryat eden bir hüzün, zor bir mücadele; kısaca bu anahtarın rengi zorlukla mücadele eden her şeydir.

La Majör: Bu anahtar masum aşkın ilanını, kişinin ilişkilerinden duyduğu tatmini, ayrılırken sevgiliyi tekrar görecek olmanın heyecanını, dinç bir mutluluğu kapsar.

La Minör: Dindar bir kadınsılık ve karakterin şefkatini kapsar.

Si bemol Majör: Coşku dolu aşk, açık bir bilinç, daha iyi bir dünya için umut.

Si bemol Minör: Güçlü bir şekilde renkli, vahşi tutkuları duyuran, göz kamaştıran renklerle bestelenen bir anahtardır.

Ortaokul Müzik Dersi Sınav Soruları

1-Hayatımızla müzik arasında ne gibi bir ilişki vardır?
2-Müziğin temelini oluşturan seslerin özellikleri nelerdir?
3-Müziğin insan hayatındaki önemini açıklayınız.
4-İnsanlar, müziğe neden ihtiyaç duyarlar?
5-Günlük hayatımızda müziğe niçin yer vermeliyiz?
6-Ses nasıl oluşur?
7-Ses ne zaman kalın, ne zaman ince çıkar?
8-Konuşurken ve şarkı söylerken nelere dikkat etmeliyiz?
9- Çalgı neye denir? Çalgılarda ses nasıl oluşur?
10-Çalgıları, çalınış özelliğine göre nasıl sınıflandırırız?
11-Müzik parçalarını çalarken nelere dikkat etmeliyiz?
12-Müzik eserlerini seslendirirken nelere dikkat etmeliyiz?
13-Orta çabuk hız hangi terimle ifade edilir?
14-Orta yavaş hızı belirtmek için kullanılan terimin adını yazınız.
15-Çabuk hız hangi terimler gösterilir?
16-Yavaş hıza ne denir söyleyiniz.
17-Orta hafif gürlüğü belirtmek için hangi terim kullanılır belirtiniz.
18-Kuvvetli gürlük hangi terimle gösterilir?
19-Hafif gürlük hangi terimler gösterilir?
20-Üçleme neye denir? Açıklayınız.
21-Seslerin ezgi içindeki rolleri nelerdir? Açıklayınız.
22-Ezgi içerisinde, seslerin inici ve çıkıcı özelliği ne demektir? Açıklayınız.
23-Ezgi içerisinde durucu ve yürüyücü sesleri nasıl ayırt edersiniz? Yazınız.
24- İnce mi sesi portenin hangi aralığına yazılır? Söyleyiniz.
25-Prozodi nedir?
26-Karma ölçü neye denir?
27-Tam ve eksik ölçü nedir?
28-Eksik ölçü nerelerde tamamlanır?
29-Şarkı yaparken hangi hecelerde kısa süreli, hangi hecelerde uzun süreli sesler kullanırsınız? Söyleyiniz.
30-Dizi neye denir? Diziler adlarını nereden alırlar söyleyiniz.
31-Diyez ve bemol nedir açıklayınız.
32-Naturel ne demektir?
33-Tek seslilik ne demektir?
34-Bildiğiniz tek sesli şarkı ve türkülerin adlarını söyleyiniz.
35-Kanon ne demektir?
36-Kanon söylerken nelere dikkat etmeliyiz?
37-Çok seslilik ne demektir açıklayınız.
38- Do dizisinde temel ve ana sesler nelerdir söyleyiniz.
39- Motif-cümle-dönem ne demektir? Açıklayınız.
40- Türk halk müziğinin biçimleri nelerdir? Söyleyiniz.
41-Klasik Türk müziğinin özellikleri nelerdir? Söyleyiniz.
42-Pop müzik biçimleri nelerdir?
43-Müziğimizin temel özellikleri nelerdir? Söyleyiniz.
44-Geçmişten günümüze gelen başlıca müzik dönemleri hangileridir? Açıklayınız.
45-Ülkemizdeki başlıca kurum, kuruluş ve toplulukları nelerdir? Belirtiniz.
46-Müzik kültürümüz içerisinde bulunan müzik türleri nelerdir? Söyleyiniz.
47-Atatürk'ün müziğe önem verdiğini nereden anlıyorsunuz? Açıklayınız.
48-Atatürk'ün müzikle ilgili düşünceleri nelerdir? Açıklayınız.
49-Atatürk'ün Türk müziği hakkındaki düşünceleri nelerdir? Açıklayınız.
50-Atatürk ile ilgili şarkı ve marşları söylerken neler hissediyorsunuz? Anlatınız.

1-Sanat neye denir? Açıklayınız.
2-İnsanların ve toplumların, geçmişten günümüze kadar sanatla uğraştıklarını nereden anlıyoruz?
3-Müzik sanatının hangi sanatlarla ilişkisi vardır?
4-Sinema sanatında müzik, hangi amaçla kullanılır?
5-Sanat etkinliklerine katılmanın yararları nelerdir?
6-Dinlediğiniz müzik eserlerinin hangi bölümlerinin yalnız çalgı için yazılmış olduklarını söyleyiniz?
7-Şarkı yaparken nasıl bir yol izlersiniz? Söyleyiniz.
8-Koro neye denir?
9-Çocuk koroları kaç grupta toplanır?
10-Karma korolar hangi seslerden oluşmuştur?
11-Yaylı çalgılar topluluğu hangi çalgılardan oluşur?
12-Nefesli çalgılar topluluğu hangi çalgılardan oluşur?
13-Ülkemizde hangi tür müzik koroları vardır?
14-Çağdaş çok sesli korolar hangi tür eserleri seslendirirler?
15-Bando topluluklarında hangi çalgılar kullanılır?
16-Pop müziği topluluklarında hangi tür çalgılar kullanılır?
17-Oda müziği hakkında bildiklerinizi anlatınız.
18-Geleneksel Türk Müziği topluluklarında hangi çalgılar kullanılır?
19-Korolarda şarkı söylerken hangi kurallara uymalıyız?
20-Çalgı topluluklarında hangi kurallara uymalıyız?
21-Ana hız basamaklarının adları nelerdir?
22-Çabukça çalınıp söylenecek şarkılarda hangi hız terimi kullanılır?
23-Fortissimo nasıl bir gürlük terimidir? Açıklayınız.
24-Ansızın kuvvetlenerek çalınıp söylenecek şarkılarda, hangi gürlük terimi kullanılır? Söyleyiniz.
25-Müzikte seslendirim teknikleri niçin kullanılır?
26-Notaların birbirine bağlı olarak seslendirileceğini, hangi seslendirim tekniğinden anlarız?
27-Notaların bağımsız, kesik kesik seslendirileceğini, hangi seslendirim tekniğinden anlarız?
28-Müzik eserlerini seslendirirken hız ve gürlük basamaklarından niçin yaralanırız?
29-Çift noktalı süre değerini açıklayınız ve ritmini vuruşlarla gösteriniz.
30-Aksatım(senkop) ritmini açıklayıp vuruşlarıyla gösteriniz.
31-Kalın la notası dizeğin neresine yazılır?
32-Prozodi ne demektir?
33-Yedi sekizlik ölçü kaç vuruşlu ölçüdür?
34- Da Capo, fine ne demektir?
35-Senyö işaretini göstererek ne işe yaradığını belirtiniz.
36-Ton ne demektir?
37-Dizinin durucu sesleri hangi seslerdir?
38-Dizinin yürüyücü sesleri hangi seslerdir?
39-Majör tonun nasıl bir etkisi vardır?
40-Minör tonun nasıl bir etkisi vardır?
41-Doğal la minör hangi majör tonun ilgili minörüdür?
42-Makam nedir? Makam sesleri dizinin hangi sesiyle başlar?
43-Hüseyni, rast ve nihavent etkisi nedir? İnsanların hangi duygularını uyandırırlar?
44-Hüseyni makamı dizisinin seslerini söyleyiniz.
45-Rast makamının güçlü sesini söyleyiniz?
46-Nihavent makamının karar ve yeden sesini söyleyiniz.
47-Yatay ve dikey çok seslilikte en az kaç ezgi olması gerekir? Nedenini açıklayınız.
48-Dikey çok seslilik nedir?
49-İki seslilikte yatay çok seslilik(ezgisel) nedir?
50-Dönem nedir?
51-İki dönemli şarkı biçimi nedir?
52-Üç dönemli şarkı biçimi nedir?

53-Rondo biçiminin nasıl oluştuğunu anlatınız.
54-Uzun havaların çeşitleri nelerdir?
55-Kırık havaların çeşitleri nelerdir?
56-Mehter müziği nedir?
57-Fasıl müziğinin özellikleri nelerdir?
58-Dini müzik eserleri hangileridir?
59-Tür cumhuriyetlerinde müzik kültürünün temel özellikleri nelerdir?
60-Türk cumhuriyetlerinin ünlü besteci, seslendirici ve yorumcuları kimlerdir?
61-Türk müzik kültürü ile Azerbaycan müzik kültürü arasında ne gibi benzerlikler vardır?
62-Atatürk'ün sanata verdiği önemi açıklayınız.
63-Atatürk'ün sanatla olan ilişkisini kısaca açıklayınız.
64-Atatürk'ün sanatla ilgili temel düşüncelerini açıklayınız.
65-Atatürk'ün müziğe verdiği önemi nereden anlıyorsunuz?
66-Atatürk Türk müziğinin geliştirilmesi için ne gibi önerilerde bulunuyor?
67-Atatürk'ü konu alan başlıca şarkı, türkü ve marşlardan bildiklerinizin adını ve bestecilerini söyleyiniz.

1-İnsan ve kültür arasında nasıl bir ilişki vardır?
2-İnsan ile sanat ve müzik arasında nasıl bir ilişki vardır?
3-Sanat ve müzik evrensel nitelikte olmalı mıdır?
4-Türk Halk Müziği'nin işlediği kültürel konular nelerdir?
5-Pop müzik, müzik kültürümüzü nasıl etkilemiştir?
6-Müzik kültürümüz içindeki türler nelerdir?
7-Öğrendiğiniz anma günleri ve törenlerin adları nelerdir?
8-Yurdumuzda düzenlenen film ve müzik festivallerinin yapıldığı yerler nerelerdir?
9-Çevrenizdeki kültür, sanat ve müzik etkinliklerinin yapıldığı yerleri ve düzenlendikleri zamanları biliyor musunuz?
10-Müzik dinlemek, kültürümüzü nasıl etkiler?
11-Müzik dinlemek hangi ortamlarda güzeldir?
12-Çalgılarımızı, nasıl ortamda çalmalıyız?
13-Teknoloji nedir? Açıklayınız.
14-Müzikte teknoloji, hangi alanlarda kullanılmaktadır?
15-Teknolojinin en çok kullanıldığı müzik türü hangisidir?
16-Bir müzik setindeki bölümler nelerdir?
17-Müzik dinlemede ve yapmada kullanılan elektronik araçlar nelerdir?
18-Müzikte en sık kullanılan elektronik araç hangisidir?
19-Akor nedir? Söyleyiniz.
20-C,A,G harfleri hangi temel sesin akorlarıdır?
21-Güncel müzikte kullanılan, teknolojinin en basit aracının adı nedir? Söyleyiniz.
22-Bilgisayar, güncel müzikte hangi rolü üstlenir? Söyleyiniz.
23-Ülkemizdeki müzik değişikliklerini hangi teknolojik ürün ile takip ederiz?
24-Elektronik çalgılarla müzik yapmak istediğinizde ilk önce yapmanız gerekir?
25- Bir çalışma programındaki sıra nasıl olmalıdır?
25-Metronum yapısı nasıldır? Açıklayınız.
26-Ana ve ara hız basamaklarının metronom değerleri nelerdir?
27-Ana ve ara hız basamaklarının uluslararası terimleri nelerdir?
28-Yeğinleşme nedir? Tanımlayınız.
29-Sönükleşme nedir? Tanımlayınız.
30-Portato nedir? Nasıl gösterilir?
31-Müzikal anlayım terimlerini niçin kullanırız? Söyleyiniz.
32-"Dolce" nedir? Anlamını söyleyiniz.
33-Dağarcığınızdaki müzikleri, anlatım terimlerine uygun tekrarlamaya özen göstermenin nedeni nedir? Söyleyiniz.
34-Yalın eşlik düzenlemelerinde, hangi nota süreleri kullanılır?

35-Karmaşık eşlik düzenlemelerinde, hangi nota süreleri kullanılır?
36-Yalın bir ezgi, karmaşık ezgi haline dönüştürülebilir mi? Söyleyiniz.
37-Prozodi nedir? Söyleyiniz.
38-Şarkılarda ezgi-söz uyumu niçin gereklidir?
39-İki ikilik ölçü nasıl bir ölçüdür?
40-iki ikilik ölçü vuruşunda, her vuruşun değeri nedir?
41-iki ikilik ölçü birimi kaç vuruştur?
42-Sebare nedir? Hangi şekilde gösterilir? Söyleyiniz.
43-Sebare ölçü özelliğindeki bir şarkının vuruşları nasıldır?
44-Nim sofyan nasıl bir usuldür? Hangi ölçü sayılarında kullanılır?
45-Düyek nasıl bir usuldür? Hangi ölçü sayılarında kullanılır?
46-Türk aksağı nasıl bir usuldür? Hangi ölçü sayılarında kullanılır?
47-Sol majör dizisindeki ses değiştirici hangisidir?
48-Mi minör dizisindeki ses değiştirici hangisidir?
49-Armonik ve melodik minör dizilerin, hangi derece sesleri yarım ses incedir?
50-Kürdi makamı dizisinin sesleri nelerdir?
51-Kürdi makamı dizisindeki ses değiştirici işaretler nelerdir?
52-Kürdi makamı dizisindeki karar ve güçlü sesler hangileridir?
53-Hicaz makamı dizisinin sesleri hangileridir?
54-Karciğar makamı dizisindeki ses değiştirici işaretler nelerdir?
55-Karciğar makamı dizisindeki karar ve güçlü sesler nelerdir?
56-Üç sesliliğin temel özellikleri nelerdir?
57-Dört sesliliğin temel özellikleri nelerdir?
58-Dört seslilikte kaç ses grubu vardır? Bu grupların adları nelerdir?
59-Çalgıların doğal yapısından kaynaklanan çok seslilik nasıldır? Açıklayınız.
60-Tulum çalgısındaki çok seslilik nasıldır? Söyleyiniz.
61-Dem tutma nedir? Söyleyiniz.
62-Tema nedir? Açıklayınız.
63-Tema çeşitlemesi nasıl yapılır?
64-Tema, biçim yönünden nasıl olur? Söyleyiniz.
65-Bildiğiniz Çağdaş Türk çocuk ve gençlik şarkılarının adları nelerdir? Söyleyiniz.
66-Çağdaş çok sesli süit örneklerinin adları nelerdir?
67-Türk konçertoları hangileridir? Belirtiniz.
68-Avrupa müzik kültürünün temel özellikleri nelerdir?
69-Avrupa müziğinin başlıca dönemlerini belirtiniz.
70-Rönesns döneminin özellikleri nelerdir?
71-Doğu Asya müziğinin ses sistemi nasıldır?
72-Amerike müzik kültürünün özellikleri nelerdir.
73-Hint müziğindeki makamlar nelerdir?
74-Ülkemiz müziği ile diğer ülkelerin kültürleri arasında nasıl bir ilişki vardır? Açıklayınız.
75-Müzik kültürleri arasındaki etkileşimler hangi etkinliklerde sağlanır? Belirtiniz.
76-Atatürk'ün açılmasını sağladığı müzik kurumları hangileridir?
77-Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası'nın cumhuriyetten önceki adı nedir?
78-Türk Beşleri'nin adlarını söyleyiniz.
79-Kanunla yurt dışına gönderilen sanatçılarımız kimlerdir? Söyleyiniz.
80-Atatürk'ün Türk müziği hakkındaki düşüncelerinin ana teması nedir?
81-Atatürk'ün Türk müziğinin geliştirilmesi konusundaki düşüncesi nedir?
82-Çağdaş besteleme tekniği ile yorumlanan ilk opera hangisidir?
83-Bünyelerinde, müzik ve sahne sanatları fakülteleri bulunan üniversitelerin adlarını Söyleyiniz.



DİKSİYON ÇALIŞMALARI

1. Bir berber bir berbere bre berber beri gel diye bar bar bağırmış.
2. Bizde bize biz derler, sizde bize ne derler?
3. Gül dibi bülbül dili gibi, gül dibi bülbül dili.
4. Pireli peyniri perhizli pireler tepelerse pireli peynirler de pır pır pervaz ederler.
5. Ocak kıvılcımlandırıcılardan mısın, kapı gıcırdatıcılardan mısın? Ne ocak kıvılcımlandırıcılardanım, ne kapı gıcırdatıcılardanım.
6. Çatalca'da topal çoban çatal yapıp çatal satar, nesi için çatalca da topal çoban çatal yapıp çatal satar? Kârı için çatalca da topal çoban çatal yapıp çatal satar.
7. Üç tunç tas kayısı hoşafı.
8. Dört deryanın deresini dört dergâhın derbendine devrederlerse, dört deryadan dört dert, dört dergâhtan dört dev çıkar.
9. Paşa tası ile beş has tas kayısı hoşafı.
10. Zaman saman satar, saman zaman satar.
11. Al bu takatukaları takatukacıya takatukalatmaya götür. Takatukacı takatukaları takatukalamam derse takatukacıdan takatukaları takatukalatmadan al da gel.
12. Nankör nalbant nalları nallamalı mı, nallamamalı mı?
13. Az kaz, uz kaz, boyunca kaz.
14. İşlek işlemeci, işlemeli işleri işlikte işleyerek işletmeciye işyerinde izletti.
15. Ilgarcı ılgar, ılgıngillerin ılgancırı ılgalayarak, ılgıt ılgıt ılgılardı.
16. Pısırık pırlak pırnallıklarda pırnallanırken pılı pırtısını pısırık pıtraklara pıtır pıtır pırtlattı.
17. Üçüncü üç kağıtçı, üçetek üçleşerek üç teker arabayla süzüm süzüm süzülen süzgeçleri süzdü.
18. Kırk kırık küp, kırkının da kulpu kırık kara küp.
19. A be kuru dayı ne kuru sarı darı bu darı, a be kuru dayı.
20. Şu odayı badanalamalı mı, yoksa badanalamamalı mı?
21. Sen seni bil, sen seni, bil sen seni,bil sen seni,sen seni bilmezsen patlatırlar enseni.
22. Şu karşıda bir dal, dal sarkar kartal kalkar, kartal kalkar dal sarkar,dal kalkar kantar tartar.
23. Şu köşe yaz köşesi, şu köşe kış köşesi, ortadaki su şişesi.
24. Şiş şişeyi şişlemiş, şişe kesişe kiş demiş.
25. Elalem aladana aldı aladanalandı da biz bir aladana alıp da aladanalanamadık.
26. Bu yoğurdu sarımsaklasak da mı saklasak, sarımsaklamasak da mı saklasak? Bu yoğurdu mayalamalı da mı saklamalı, mayalamamalı da mı saklamalı?
27. Sizin damda var, beş boz başlı beş boz ördek, Bizim damda var beş boz başlı beş boz ördek, Sizin damdaki beş boz başlı beş boz ördek Bizim damdaki beş boz başlı beş boz ördeğe, Siz de bizcileyin beş boz başlı beş boz ördek misiniz, demiş.
28. Değirmene girdi köpek, Değirmenci çaldı kötek. Hem kepek yedi köpek, Hem kötek yedi köpek.
29. Bir tarlaya kemeken ekmişler. İki kürkü yırtık kel kör kirpi dadanmış. Biri erkek kürkü yırtık kel kör kirpi, öteki dişi kürkü yırtık kel kör kirpi. Kürkü yırtık erkek kel kör kirpinin yırtık kürkünü, kürkü yırtık dişi kel kör kirpinin yırtık kürküne; kürkü yırtık dişi kel kör kirpinin yırtık kürkünü, kürkü yırtık erkek kel kör kirpinin yırtık kürküne eklemişler.
30. Getirince el getirir, yel getirir, sel getirir; götürünce el götürür, yel götürür, sel götürür.
31. Bu mum, umumumuzun mumu mu?

BASİT SÖZLÜK

A CAPELLA (İtal.): Çalgı eşliği olmayan koro.
Akor: En az iki ayrı notanın bir arada tınladığı ses kümesidir.
Akort: Çalındığında istenen notayı vermesi için çalgının ayarlanması işlemidir.
Aranjman Müzik: 1960'lı yıllarda Türkçeleştirilmiş yabancı dilde şarkılara verilen addır. Bu tür şarkılara verilen bir başka ad da Türkçe Sözlü Hafif Müzik ti. Türkçe Pop, Türk Pop Müziği veya TRT'nin kullandığı Türk Hafif Müziği terimleri zaman zaman aranjman yerine kullanılmış olsalar da bunlar Türkçe besteleri de içine alan daha geniş bir kavramı temsil ediyordu.
ARPEJ (Fran. Arpege / İtal. Arpegio): İtalyanca "arpeggiare" kelimesinden , arp çalmak anlamına. Süslemelerin notalanışında, bir akorun yanıbaşına konan dikey ve kıvrımlı çizgi, akor seslerinin birlikte değil de, birbiri arkasından çalınması gerekeceğini gösterir.
ARYA (İtal. "Aria" / Fransızca ve İngilizce'de "Air"): Bir tür şarkı. İnsan sesi için beste. Operalarda genellikle başvurulan biçim. "Aria da capo" birinci bölümü ikinciden sonra yeniden söylemek arya biçimi. "Aria concertante – konser aryası", "Aria d'abilit – şarkıcının teknik gösterisine uygun arya", "Aria di chiesa – kilise aryası".
A TEMPO (İtal.): İcrada tempo değişmesinden sonra, yeniden önceki tempoya dönüş.
Besteci: Bestekâr, kompozitör, maestro, beste yapan kişiye denir.
BİS (Fran.): Konserde halkın icracıdan ek parça çalmasını istemek için kullandığı kelime. Yerine " encore" kelimesi de kullanılır "yine" anlamına gelir. Notada "bis" yazısı, bir bölümün bir kere daha çalınacağını gösterir.
BANDO (İtal.): Nefes ve vurmalı çalgılardan kurulan, çoğunlukla törenlerde kullanılan çalgı topluluğu. Bandolar, genel olarak askeri marş çalarlar. Bugün ya bu türlü topluluklar için doğrudan doğruya yazılmış, yada düzenlenmiş, senfonik müzik çalan bandolar vardır.
Dans: Tüm vücudun bir müzik ritmi eşliğinde estetikle birlikte çalıştırılabildiği bir gelenek, sanat, bir tedavi şekli veya sadece bir ifade şekli olabilir.
Dizi: bir makamın bünyesinde bulunan bütün seslerin ard arda sıralanmasıyla oluşan kalıptır.
DUET, DUO: İki ses için müzik.
DÜZENLEME (Fran. Arrangement, Transcription): Bir ortam için yazılmış bir yapıtı bir başka ortama aktarmak. Örnek: Schubert'in şarkılarını Liszt'in piyano için düzenlemesi… Bach'ın org yapıtlarını, Stoskovski'nin orkestra için düzenlemesi.
Diyafram Nefesi: Akciğerlerin alt kısmıyla alınan nefese denir.
DJ (Disk Jokey): Müzik akışını kontrol eden, parça seçiminde ve parçalar arası geçişlerde uyum sağlamakla görevli kişi. Dj'lerin görevi sadece program sunmak veya parça çalmak değildir. Ayrıca tür gözetmeksizin müzik veya remix yapabilirler.
Enstrüman: Çalgı, müzik aleti.
ETUDE (Fran.): Çalışma yada terim parçası. Bu amaçla yazılmış pek çok parça, anlatımla ilgili bağımsızlıkları yönünden, başlı başına birer sanat yapıtı değeri taşımaktadır. Örnek: Chopin veya Debussy'nin piyano "étude"leri.
GAVOTTE (Fran.): Fransa'da 18.yy.'dan sonra yaygınlaşan oynak bir dans türü.
Kantat: Kahramanlık konularında yazılıp bestelenen koşuk ya da bu koşuğun orkestra eşliğindeki tek ya da çoksesli bestesi.
Kanon: Müzikte bir çeşit çok seslilik kuralı ile yapılmış parçalar. 2 sesli bir kanon en az 2 kişi tarafından ard arda başlanarak çalınır veya okunur. Önce başlayan 2 numaralı yere gelince 2. kişi numaralı yerden başlar, böylece 2 kişi aynı parçayı ard arda başlayarak aynı zamanda çalmış ya da okumuş olur. Buna "kanon yapmak" denilir, her parça kanon olmaz.
Kakofoni: Uyumsuzluk
Karaoke: Kişinin önündeki ekrandan veya kâğıttan sözlerini takip ederek mikrofonla topluluğa vokal özelliği kaldırılmış şarkıyı söylemeye çalışmasına verilen isimdir. Şarkı sözleri genelde şarkıcıya yol göstermek amacıyla video ekranında değişen bir simge ya da renkle veya müzikli/videolu gösterilir.
Koro: Ana enstrüman olarak insan sesini temel alarak, tek ve veya çok sesli müzik yapmak amacıyla bir araya gelmiş topluluktur.

Korist: Koroda görevli olan kişilere denir.
Konçerto: Sanatçının bir veya birkaç müzik çalgısıyla virtüözitesini (çalma ustalığı) ve müzikal yeteneklerini dinleyiciye sunmak amacıyla icra edilen müzik parçasının genel adıdır.
KONÇERTO (İtal.): Genellikle tek, bazen de birden çok çalgı için, orkestra eşliğiyle yazılmış beste. Concerto grosso: Küçük bir çalgı grubunun (concertino), orkestranın geri kalan çalgılarıyla (ripieno) karşıt durumda olduğu yapıt.
KONSERVATUVAR (Fran.): Müzik öğrenimi için kurulmuş büyük okullar. İlk konservatuvar Napoli'deki San Maria di Loreto'dur.
KONZERTMEİSTER (Alm.): Senfoni ya da opera orkestrasında baş kemancı. Yalnız kemanlardan ve öbür yaylı çalgılardan değil, yöneticiden sonra bütün orkestranın çalışma beraberliğinden sorumlu kişi.
KUARTET (Fran.): Dört çalgı yada dört ses için müzik. Dört çalgılık, yada dört seslik topluluk. En yaygın dörtlü çalgılaması, iki keman viyola ve viyolonselden kurulan topluluktur ve bu ortam için sayısız yapıy verilmiştir.
KUİNTET, KENTET (Fran.): Beş çalgı, ya da beş ses için müzik. Beş çalgılık yada beş seslik topluluk.
Makam: bir durak ve güçlü ses etrafında belirli kurallarla seyreden dizidir.
Müzikal: Kendine özgü, yalın bir olay örgüsü olan, müzik, dans ve diyalogların olaylarla bütünleştiği duygusal ve eğlendirici sahne gösterisi, oyun ya da filmdir.
Marş: Kuvvetli ve düzenli bir ritme sahip, genellikle uygun adım yürüyüşler için yazılan ve askeri bandolarca çalınan müzik eseri.
MENUETTO (İtal.): 17. yy'da ortaya çıkmış. Fransa kaynaklı, üç zamanlı saray dansı. Adı "küçük" anlamına gelen menu sözcüğünden türemiştir. Ufak adımlarla oynanması bu adı gerektirmiştir.müziği önce süitlerde yer almış, sonra sonat biçiminin bölümlerinden biri olmuş, yerini scherzo'ya bırakıncaya kadar kullanılmıştır.
Nağme: Güzel, uyumlu ses, ezgi, melodi'ye verilen isimdir.
OKTAV (İng.) Sekiz sesli aralık.
Opera: Konusunu genellikle tarihten, efsanelerden, mitolojiden alan müzik eserine opera denir. Sözlerinin tümü veya bir kısmı müzikle bestelenmiş olup, içinde dans, dekor gibi birçok görsel sanatı barındıran, bestelenmiş, sololu, korolu, orkestralı sahne oyunudur eseridir. Oyuncuların her şeyi şarkıyla anlattığı oyunun metnine "**libretto**" denir. Oyun süresinin çoğunu sözlü bölümler oluşturur. Sözler, konunun akışına göre belli başlı şu müzik türleri içinde bestelenir: **Arya** bir kişinin duygu ve düşüncelerini yansıtır. Düet, terzet, kuartet, kentet vb iki, üç, dört ve beş kişinin duygu, düşünce ve konuşmalarını iletir. **Resitatif** kişilerin sözlerini konuşurcasına bir şarkıyla söyledikleri bölümdür. Koro ise oyundaki kamu vicdanının sesini ortaya koyar.
Bunların dışında oyun başlarken genellikle bir giriş parçasına (**uvertür**) ve oyun içinde yer yer orkestra bölümleri ya da geçitleri gibi çalgısal bölümlere yer verilir. Bazı operalarda bale sahneleri de bulunur. Operalarda bütün bu müzik tür ve biçimleri genellikle ayrı parçalar olarak arka arkaya gelir. Ama bazılarında (örn. Richard Wagner'inkiler) müzik bir perde boyunca kesintisiz sürer.
Partisyon: Çok sesli müzik toplulukları için yazılan eserlerin bir bütün halinde görülmesini sağlayan notadır. Partisyonda bulunan bir çalgının tek bir çalgının ya da grup olarak çalınan bir enstrümanın notasına *parti* denir.
Pantomim, pandomim ya da mim sanatı: En basit anlatımıyla sözsüz tiyatro oyunudur.
PİZZİCATO (İtal.): Yaylı çalgılarda bir geçidin yayla değil, tellerin parmakla veya tırnakla çekilerek çalınacağını belirten terim.
Prozodi: Müziğin sözlere, sözlerin nağmelere, çeşitli vasıtalarla uygulanmasına ve her ikisinin de beste diksiyonu, mânâ ve âhenk bakımından başarılı bir şekilde kaynaşmasıdır.
RECİTATİVO (İtal.): Bir operanın oratoryonun yada kantatın "teganni" edilmeyip, söylenen, bir türlü konuşmayla sunulan bölümleri.
RAPSODİ: Belirli bir kalıp ve biçime bağlı olmayan genellikle halk temalarına dayanan çalgı müziği.
RESİTAL: Bir konserde tek şarkıcı ya da çalgıcının eşliksiz olarak bir veya birkaç yapıtı sunması.
Remix: Bir parçanın orijinalinin dışında farklı sesler ile yeni bir kompozisyonla oluşturulmasıdır.

SERENAD: Akşam müziği. Akşam yahut gece vakti, açık havada genellikle bir kadının penceresi altında söylenir, çalınır türde parçalar…
Solo: Bir kişi tarafından söylenen veya çalınan müzik parçası.
Solist: Müziği icra eden kişidir. Sesini şarkı söylemek veya diğer enstrümanların da yer aldığı bir müzik eserine eşlik etmek için kullanan şarkıcı. Solistin illa ki söylemesine gerekmez, gitarist de, piyanist de çalgısıyla solist olabilir.
SONAT: Başlangıçtaki anlamıyla "çalınmak, tınlatılmak" için parça anlamında… Üç ya da dört bölümden kurulmuş yapıtın bütünü.
Şan Eğitimi: Profesyonel düzeyde yapılan ses eğitimine denir.
Şef: Müziği yöneten kişi.
SONATİN: Küçük ve kısa sonat.
Süit: Aynı tonda yazılmış dans müziklerinden alınan bölümlerin birbirine eklenmesiyle oluşturulan yapıt.
TONALİTE: Bir bestede ya da bir beste bölümünde bütün nota ve akorların bir "çıkış noktası" durumundaki notayla ilgilerini düzenleyen sistemlerin bütünü. Tonalite, kendi başına, müzik yaratıcılığında bir amaç değil, fakat araçlardan yalnız biridir.
TREMOLO: Bir nota ya da bir akorun çok hızlı olarak tekrarı.
TRİL: Bir notanın bir üstteki notayla çok hızlı olarak sıralanması.
TRİO: Üç ses ya da çalgı için yazılmış beste. Böyle bir besteyi çalan topluluk.
UVERTÜR: Müzikli sahne yapıtlarının, süit ve senfonilerin başındaki açılış, giriş müziği. İtalya'da Alessandro Scarlatti, Fransa'da da Jean-Baptiste Lully uvertürü üç bölümlü olarak kesinleştirmişler, böylece klasik senfoni biçiminin temelini atmışlardır.
VİBRATO: Titreme, insan sesinde olsun, türlü çalgılarda olsun, bir notanın yüksekliğini aşağı ve yukarı doğru sık yada geniş aralıklı sallandırılmayla elde edilir.
VİRTUOZ: Yorumunda teknik ustalığın üstün katına erişmiş kişiler için kullanılan terim.
Vokalist: Şarkıcı terimi daha çok belli bir melodiyi söyleyen müzisyenler için kullanılırken vokalist terimi, insana özgü ancak melodik olmayan diğer sesleri de kompozisyon içinde kullanan müzisyenler için dile getirilir.



KAYNAKÇA:

http://bisgen.blogspot.com.tr/
http://www.solfejdersi.org/
http://www.dersimizmuzik.org/
https://www.muzikogretmenleriyiz.biz/
http://harunbaris.blogspot.com.tr/
http://www.erdemefe.com/
http://muzikdersinotlari.blogspot.com.tr/
http://sanemucar.blogspot.com.tr/
http://erdemsakin.blogspot.com.tr/
http://yanflutist.blogspot.com/
http://chopinlives.blogspot.com.tr/
http://www.mahiye.net/
http://www.muzikfakultesi.com/
http://www.yilmazhak.com/
http://www.mozaik-koeln.com/tr/Kutuphane.shtml
http://www.erhanbirol.com/othersites/TemelMuzikEgitimi/
http://www.flutcu.net/forum/portal.asp
http://senkop.blogspot.com.tr/
http://adanamusikidernegi.com/
http://www.muzikekibi.com/
http://muzikteorisiveegitimi.blogspot.com.tr/
http://www.sufi.gen.tr/
http://e-keman.org/
http://dunganga.blogspot.com.tr/
http://bakhobi.blogspot.com.tr/
http://www.turanmamay.com/
http://davulatolyesi.com/
http://aydinbaskan.tr.gg/BONA.htm
https://obelnazliyaldir.files.wordpress.com
http://www.gercekdorman.com/turk-musikisi-usulleri/
http://www.yalcinguran.com/
https://www.msxlabs.org
http://cagdasmuzikonculeri.tr.gg/

Sitesi bloğu olmayan ama hep yanımda bucağımda olan değerli dostlarımı da unutmadan….

Faydalı olması dileklerimle…

Hazırlayan*: Yusuf Bişgen* (Ocak 2017)

----

http://bisgen.blogspot.com.tr/
https://www.youtube.com/user/bisgenblogspot/

İÇİNDEKİLER **Sayfa No**